

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona. Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér. Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő

Dr. PAP ZOLTÁN

Szerkesztési munkatárs

LÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.

TELEFON-SZÁM:

Szerkesztőség 788.

Kiadóhivatal 706.

Nincs rá szükség.

Írta: Dr. Kmety Károly.

A minapában az országház folyosóján, egyik jeles tagja pártunknak fontoskodó arccal sugta fülembe a következő szavakat: „Barátom, gondolkozzál felőle, hogy nem volna-e szüksége ennek az országnak Béccsel szemben egy nemzeti ellenzékre?”

Hát gondoltam felőle és megadom rá a feleletet itt e hasábokban nyíltan, nyilvánosan. Megadom azon időpontban, amikor bizonyos aktualitása is van a kérdésnek azon suttogások és rebesgetések folytán, amik Polónyi Géza ellenzéki fellépése nyomán keletkeztek.

A volt igazságügyminiszter tudvalevőleg a pénzügyi bizottságban a kiegyezéssel szemben oly módon foglalt állást, hogy alig fér többé kétség ahhoz, miszerint a függetlenségi párt kötelekéből kilép és Kossuthnak ellenzéke lesz.

Bizonyára jól kell taksálni Polónyi egyéniségét, egyéni súlyát a parlamentben. Elcseszű és egy hosszú közéleti szereplés tapasztalataival gazdag, erős, hogy ne mondjam félelmes parlamenti erő, ki még hozzá a jelenlegi politikai helyzet alakulásának egyik tényezője, talán némileg irányítója is volt.

Eppen ennél fogva nagyon kézen fekvő azon kombináció, hogy az ő kiválásával adva van a fix pont, melyhez a kiléptettek és régebben künn bolyon-

gók csatlakoznak, mely körül egy párttá vagyis párttörredékké tömörülnek.

Eltekintve attól, hogy mi e kombináció teljesezésében nem igen hiszünk, már csak az egyénekben rejlő okok miatt sem, elvileg azt tartjuk, hogy egy ily pártalakulásnak, egy negyvennyolczas párti ellenzéknek annyira hiányoznak életfeltételei és objektív alapjai, hogy annak még megszületése esetén is csak ephemer létet jósolhatunk.

Nem vagyunk és nem is leszünk annyira, hogy a nagy függetlenségi párt mellett szükség volna arra, hogy egy negyvennyolczas ellenzék adjon követeléseinknek súlyt Béccsel szemben. Minden hasonlítgatás, mely a szabadelvű párti uralommal hozza párhuzamba a mai állapotot, teljesen hamis és tendencziózus.

A függetlenségi párt nem szorul ellenzéki ellenőrzésre a maga elvei és programja megtartásának szempontjából. Kossuthnak nincs szüksége arra, hogy egy 48-as párttörredék figyelmeztesse atyjától öröklött szent hagyományaira.

Teljesen az ugrató darabontok szügerálásának áldozatai azok, kik jóhiszeműleg felülnek oly vádaknak, mintha a függetlenségi párt elveinek feladása árán venne részt a mai kormányzat támogatásában.

Az az ugratás, az a hamis vádaskodás a nemzet feledékenységére és gyenge ítélőképességére van számítva.

Ámde csalódnai fognak az ugratók.

Próbahütlenség.

Írta: Timár Szaniszló.

(Utánnovomás illus.)

A jókedv hullámai magásra csapódtak a társaságban. Az estélyre meghívott énekesek és énekesnők már megtették köteleességüket és mindent elnékeltek, amire elköszültek az estélyre s ők is elvegyültek a társaságba. Csak egy öreg, kopasz zongoraművész nem lépett bele a munkába. Ő ott állt a zongora mellett és rendületlenül verte a billentyűket, maga gyönyörködve legjobban a hangokban, melyeket a hangszerből kicsalt. Ilyenkor, amikor a pezsgő jóformán mindenkinek felig-meddig a fejébe szállt már, a zené úgy hat a hallószervekre, mint az utcai kocsizörgés: az ember hallja ugyan a hangokat, de nem vesz tudomást róla. A muzsikába szerelmes zongoraművész azonban nem azért verte a billentyűket, hogy dicsőséget és elismerést arasson. Ő a zenét magáért a zenéért szerette.

Mindenki jókedvű és vidám volt. Csak egy szép, fiatal és a szenvedély tűzétől hevített asszony érezte szorongani a szívét. Sokan iltek körülötte; udvaroltak is neki; mert mely férfi ne legeltetné kedvtelve a szemét egy szép asszony bájain s melyik az, aki szépet, kedveset és hízeltöt ne akarna neki mondani? Hanem az ilyen bókókkal és hízeltöttekkel teljesen jóllakott szép asszony úgy van a hízeltöttekkel, mint a zenébe belefásult zenekedvelő, ha a muzsikával jóllakott. Nem reagál már. Ha hallja, nem veszi tudomásul a bókót; nem hat lelke mélyéig; nem érinti szívét. De mégis boszankodik, ha senki sem bókolna neki.

Most azonban boszantották a hízeltöttek. Lelke tele volt záravarral. A felkorbácsolt szenvedélyek lármájával, melyet csak ő hallott. De ő azután annál erősebben hallotta a belső vihar zúgását; még a villámait is látta; dörgéseit megrázták idegrendszerét. Teljesen rabja lett indulatainak.

A társaság hullámozása közepette észrevett valamit, ami fölidézte ezt a vihart. Férfie majdnem az egész estén át nem foglalkozott vele. Ez megszokott dolog volt. Férfiek a feleségeikkel szemben társaságban feloldva érzik magukat az udvarlás kötelezségei alól és azt tartják, hogy ilyenkor illendő a feleséget átengedni a társaságnak. Nem ez zaklatta föl tehát a nő érzésvilágát.

Hanem észrevette, hogy a férje egy fiatal énekesnővel foglalkozott, aki az estély koncertjén részt vett. Mindig azzal foglalkozott. Látszólag a külső udvariasság formái között ugyan, de a szerelmes asszony látóképessége élesebb, mint más halandóé. A külső udvariasság formái alatt meglátta a meleg érdeklődést. Meglátta talán a titkos és bűnös szerelmet is. És erre a gondolatra lázadóvá lett.

— Kétségtelen, hogy viszonyuk van, — gondolta sápadozva, mialatt a körülötte lévő férfiak mind külön-külön törték magukat, hogy érdeklődő figyelmét magukra vonják. Mit törődött ő most ezekkel a férfiakkal? Ezekkel az idegen, trakkba szorított, kikent, kifent alakokkal, akik bizonyára vágyódtak arra, hogy vele éppen olyan bűnös viszonyt kössenek, mint férje azzal az énekesnővel. Ah, hogyan gyűlölte azt a leányt! Mily égő, lángoló harag gyúlt benne ellene. A haragnak ez a tüze elegendő lett volna, hogy egy gyehennát tüzzel-lánggal borítson el. S mi is a

A magyar nemzet sokkal nehezebben fogható és érthető helyzetek igaz mivoltukban való felismerésével is jelét adta már józan ítélőképességének.

A legszélesebb néprétegekig tisztán áll annak tudata, hogy a függetlenségi párt átmeneti kormányzásra vállalkozott csupán, tisztán áll az, hogy a király és a koalíció között némely megállapodások történtek arra nézve, hogy bizonyos expediens szerint kivezettessék az ország a válságos helyzetből. A választók ezekről a megállapodásokról eleve tudomással bírtak, hirdették nekik, hogy Kossuth, Apponyi, Andrássy elfogadtak egy ugynevezett paktumot, és hogy a következő rövid átmeneti időben önálló vámterületet, önálló hadsereget, önálló külügyet ne várjanak. 1906. évi április 29-én a nemzet szentesítette azt a paktumot és mi kötelezve vagyunk azt becsületesen megtartani, nemcsak a királylyal, de választóinkkal szemben is.

Mesebeszéd tehát az, hogy a függetlenségi párt benn van az elvek feladásában, vagy szegreakasztásban és hogy bármit elkövetett volna, ami ellentétben áll azokkal. Tessék szétrézni azon törvények között, melyeket az országgyűlés alkotott és azon javaslatok között, melyek nem egyenest a paktum megtartásának, hanem szabad kezdeményezésnek következményei és tessék megmutatni, melyik van ellentétben közülök a negyvennyolczas törvényekkel, vagy azok szellemével.

pokol tüze egy asszony lobogó gyűlöletéhez képest, ha ezt a tüzet a féltékenység rettentő szenvedélye gyújtotta föl?

— Bizonyosságot! Bizonyosságot akarok! — gondolta és a gondolatot lelkében addig hánytorgatta, amíg elhatározással érlelődött az. — Akármilyen áron, de bizonyosságot akarok, s ha tönkremegyek is, de meg akarom tudni a valót.

Mialatt haza hajtottak, ő is, a férje is, szótlanok voltak. A férj valamivel többet szűresült a finom francia pezsgőből, melyet a társaságban körülhordoztak. De még sem annyit, hogy teljesen ittas lett volna. Jó modoru, társaságbeli ember hibának tartja, ha előkelő társaságban, ahol a formákra adnak valamit, eszméletvesztéséig leissza magát. Csak annyit ivott, amennyi elegendő volt arra, hogy tagjait kissé nehezzé és a társalgást bizonyos mértékig kényelmetlenné tegye.

Nem is szólt semmit. Csak, miután az asszonykát a kocsiba segítette, hátradőlt és lecsukta a szemét. Valószínű, hogy semmire sem gondolt.

Az asszonyka pedig viaskodott az indulataival. Minek tulajdonítsa a férje hütlenségét? Magába szállt és elgondolta, hogy talán benne a hiba. Talán vesztett a szépségéből? Talán már nem olyan üde, mint volt? Talán elhiánygolta önmagát? Talán a férje előtt nem tudott már oly érdekes színben feltűnni, mint azelőtt? Ah, mindezt üres és haszontalan tépelődésnek tartotta. El is utasította hamar a gondolatot Szépségéből nem vesztett semmit. Ezt tudta idegen emberektől is és a tükre is megmondta neki mindennap.

— Mi lehet tehát az, ami férjemet feslet?

Akik pedig azt vallják, hogy a függetlenségi pártnak a közös ügyekről és azoknak az 1867-iki alaptörvény szerinti intézéséről tudomást sem lett vón szabad venni, annál kevésbé pedig azok szerint az ország ügyeinek kormányzásánál közreműködni, azok egyenesen a függetlenségi párt kormányképességét deklarálják, persze a darabontok és titkos barátai ugrató sajtójának tapsai és dicséretei között.

A függetlenségi párt lehet a legteljesebben intransigens követelményeiben, de nem lehet törvénytagadó, törvény ellen lázadó. A míg az 1867. XII. törvényzikk hatályában fennáll, azt a függetlenségi párt is végrehajtani köteles. Nem elvételadás, hanem törvénytisztelő az, a mikor a függetlenségi párt addig míg az 1867-es alap helyére felépíti saját alapját, alkotmányos törvényekkel részt vesz a delegációban, quotát állapít meg és a közös ügyek költségeit megszavazza. A közös ügyek még törvényes intézmények, csak törvények törölhetik el őket; azzal, hogy a függetlenségi párt többségre jutott, még akkor sem fognak önmaguktól eltűnni a közös intézmények, ha majd a paktumos átmeneti idő eltelik.

Ezért hát tudatlanságra számított hamiskodás az, hogy a függetlenségi pártot egy nemzeti ellenzékkel meg kell támogatni elvűségében; ezért merjük kimondani, hogy objektív alap hiányában fog szenvedni egy oly pártföredék, mely Kossuth Ferencnek akarna ellenzékét csinálni negyvennyolczas alapon, a mely úgy szólva pápább akarna lenni a pápánál, ki vakmerő volna azt hirdetni, hogy a Kossuth név nyimbusát jobban szíven viseli Kossuth Ferencnél.

Nincs hát semmi szükség, mert nincs semmi komoly ok a negyvennyolczas ellenzékre, nincs ilyen szükség Béccsel szemben sem, mert maga az egész függetlenségi párt áll őrt Béccsel szemben és a nemzet érdekei mellett. Min-

den egyéb rágalmazás vagy pedig ennek a paktumos átmeneti helyzet természetének tudatos vagy tudatlan félre magyarázása.

Ami tessék megpróbálni, vonuljon fel egy 48-as ellenzéki töredék Kossuth zászlója ellen; vonuljon föl akár Polónyi, akár Hentaller, akár Lengyel Zoltán zászlója alatt. Ugy lehet, hogy lesznek mögöttük sokan, (!) de a nemzet, a magyar nép megmarad Kossuth lobogója alatt és csakis ez alatt fog győzedelmeskedni.

Az ország baját mindenesetre alkalmas lesz növelni ez az új párt, mert egy zavaró tényezővel ismét több lesz politikai életünkben. De éppen ezért nincs szükség red.

Fiume intangibile.

Irla: Mezei Ernő.

Budapest, november 2.

Nem lehet olyan Fiuméba utazó magyar, akinek szíve hevesebben nem lüktetne, némi mámoros érzéstől ne fogódnék el, mikor a vonat a Karszt zordon szirtjei, sötéten borongó fenyvesei közül leereszkedik és egyszerre a Kvarneró déliesen gazdag tenyészeti, meleg színekben pompázó tengerpartját látja szeme előtt. Mindenfajta érzés, költői vonzalom és józan érdek, romantika és realizmus mind egyesül abban az ídvozletben, amelyivel Fiumét illetjük, mint a magyar korona gyöngyét. Van talán benne valami abból a misztikus vágyódásból is, amelylyel az északi zordon hősök hajdanta megszállták és élvezték a déli föld olvatos báját. Van benne valami abból a nagy természetáhitatból is, amelyet a tenger hullámzó végtelenségének első látása kélt. De ezt a közkeletű jóérzést mily erős gyakorlati érzéssé, tettész szenvedelemmé fokozza az a tudat, hogy az a darab tenger ott lenni a miénk, hogy ez számunkra a világiorgalom szabad

utját jelenti. Pétervár fölépítésekor mondotta nagy Péter czár, hogy Oroszországnak ablakot kell törni Európa felé. Nekünk magyaroknak az Adria kék szintje úgy csilámlik szemünkbe, mintha a nemzeti nagy jövőre nyíló kilátásunknak ragyogó tükrövege volna.

De ezt a szinte rajongó érzést még mi csoda fájdalmas ingerek élesítik ki. A mi Fiuménk olasz város, közötté és a magyarság között egész szélességében fekszik Horvátország, melynek ellenünk lázadt népe szoros gyűrűben fogja körül a mi gyöngyünket és vad indulattal kívánja tőlünk elpörölni. A magyar nép úgy van Fiumével, mint a mesebeli lovag, aki egy gonosz banyától elvarázsoltt tündérelányt akar az erdőrengésben megváltani. És haj, ha beléje lopózik a féltékenység ördöge is. Uton-utfélen füléhez csap, majd halkán, majd hangosan a régi dal: La donna e mobile. Az olasz kedvest, akit áldozatok és küzködések árán édes-kínosan ölelt, hűtlenséggel gyanúsítja a közkeletű híresztelés.

Valóban, azt az örökös összegabajodást, amely a fiumei közélet alapjáról mint valami mozgó-színház képsorozata cikázik szemünkbe, természetes föltevésnek számít nehez megérteni. Majd olaszok és magyarok állanak szemben a késhegyig fölbőszült indulatokkal. Majd meg olaszok és horvátok váltanak sortűzet egypmással. Közbe-közbe budapesti lapok dobnak robbanó bombákat a fiumei lakosság közé. Miért történik mindez?

Eléggé érdekelt ez a kérdés, hogy valahányszor az utóbbi időkben Fiumében megfordultam, régibb és újabb ismeretség révén olaszok, magyarok, horvátok között megbízható tájékozást igyekeztek szerezni.

Az az érdeklődőség, mely Fiume olaszágát a magyar államhoz fűzi, oly egyszerű, hogy egyszerűbb nem is lehetne. Hannibal ante portas, ez az örökös jelszava a magyaroknak és olaszoknak. A horvátság egy óriáskigyó tekergőzéseivel csavarja körül és szorongatja minden oldalról a corpus sepa-

nők kariaiba kergette? Mert csak feslett nő lehet az, aki házas emberrel kacérkodik és vele liaisont köt. — Ezt hánytorgatta magában. — Lehet, hogy a férfiakat a hűség tántorítja meg hűségükben. Talán nem tud ellentálni egy férfi sem, ha egy nő részéről az érdeklődést észreveszi. Talán a változatosság ördöge az, mely addig inceskedik vele, míg letér a hűség útjáról? Talán a kíváncsiság csábítja, hogy összehasonlítást tegyen közte és vetélytársa közt? Talán mégis igaz, amit sokan és sokan tagadnak, hogy a férfi — ellentétben a nővel — a poligamiára született? Akármilyen az oka, én nem osztom meg férjemet senkivel és inkább a sivatagban élek, semhogy ilyen kételyek bántsanak. Nem, nem! Azt nem bírom tovább.

— Mi bajod? — kérdezte a férfi, amikor a nő kínos sóhajtására felnyitotta szemét — nem jól érzed magad?

— Mindjárt otthon leszünk. Majd ott megmondom.

— Csak nem bántott valakit?

— S ha bántott volna?

— Kitépem a lelkét a nyomorultnak, ha bántott.

— Igen. Erre mindig készek vagytok ti vérengző fenevadak! — gondolta hirtelen a nő, de nem mondotta. — Párbajozni, vért ontani, egymást megölni. De csak akkor, ha hűségtek van érintve. Hűtlenségre azonban hamar vete-medtek.

— Majd megtudod, mi az, ami bánt. Hisz már amugy is otthon vagyunk.

A kocsi megállott. A házaspár kiszállt. Az inas kitárta az ajtót, felcsavarta a villamos vezetőket. A házaspár a keleti kényelemmel berendezett szobájában szemben állt egymással,

mintha mindkettőt harcias szellem szállta volna meg.

— Nos, kedvesem — mondotta a férfi — mi az, ami háborgat?

— Nagy dolog — szóló nehéz sóhajtással az asszony — vallomással tartozom neked. — Vallomással? Te?

— Igen. Nem keritek nagy íneket a dolgoknak. Nem szeretlek már.

A férfi körülnézett. Azt nézte-e, hogy az inas véletlenül nem maradt-e benn a szobában, vagy azt, hogy nem tévedt-e véletlenül idegen helyre? Az első pillanatban nem hitt a füleinek.

— Nem szeretsz már?

— Mindig igaz, őszinte voltam hozzád. Azt hiszem, hogy tisztességes nő nem titkolhatja tovább, ha a férjét nem szereti már. Amikor szerettelek, megmondtam, hogy szeretlek. Most, hogy szerelmem meghalt, azt is meg kell mondanom. A férfi egy piros plüss-karosszékre ült le s merőn nézett a nőre.

— A régi szerelem halála mindig összeesik egy új szerelem ébredésével — mondotta végre — nő a te korodban, a te szenvedélyességgel nem tud még szerelem nélkül élni. Mást szeretsz. Valld be.

— Hisz ugyis vége mindennek. Bevallom: mást szeretek.

— S viszonyod is va nevel?

— Mielőtt erre válaszolnék, valld meg te is: nem csaltál meg soha? Amióta a feleséged vagyok, nem volt viszonyod más nővel? Hisz mindegy már. Ugy is elváltunk. Annyi nyíltsággal csak tartozol nekem, mint én neked.

— Mire való ez a nyíltság? Nekünk nincs egymással közölni valónk többé. Elváltunk. Csak

arra kérlek, kerüld a botrányt. Társaságbeliek vagyunk. Tartozunk valamilyen társaságnak is. Holnap megindítom a válópórt.

— S nem mondd meg, hogy megcsaltál-e? — kérdezte magánkivül a nő — nem valdod be, hogy ma is azzal az énekesnővel csak azért foglalkoztál egész estén át, mert viszonyod volt vele?

— S ha bevallanám?

— Ah, akkor én is bevallanám, hogy viszonyom van valakivel.

— Hát bevallom. De neked már ehez semmi közöd. Most már mondd meg te is, ki a szeretőd?

Ki tudja megjelteni, mi megy végbe az exaltált nők lelkében, ha céljukat elérték? Mi változik meg abban a finom és szövevényes hálózaton, melyet női kedélynek neveznek, ha a tudás világossága behatol oda? Csak azt akarta tudni teljes bizonyossággal, hogy hűtlen volt-e hozzá a férfi. Most, hogy megtudta, egyszerre úgy érezte, hogy nem tud férje nélkül élni; hogy kész a legszélsőbb, legörjögőbb bűnbocsánatra. Mintha hallotta volna azt a viharos íntelmet, hogy a nő legtüdőklőbb, legszebb tulajdonsága és hivatása a bocsánat. Mindig szeretni s mindig tönkremenni — ezt mondta Byron — pedig nem úgy van. Mindig szeretni s mindig megbocsátani. Ez a nő karakterisztikum.

— Gyula — sikoltott az asszony, mikor látta, hogy férje az ajtóhoz közeledik — ne menj el, ne menj el, én megbocsátok.

— Megbocsátasz? — szóló gunyos mosolylyal a férfi. — Az megható. De vajon én megbocsátok-e?

— Csak nem hiszed, hogy igazat mondtam? Hol van az a nő, aki bevallja hűtlenségét, ha

ratum kis területét. Sőt ott tart, hogy társadalmi és gazdasági térhódításával szemmel látható közelségbe hozta már is azt a veszedelmet, amely együtt és egyszerre nyeli el Fiume olasz jellegét is, a magyar állam fenntartását is. Ily körülmények között csak a magyar nemzeti érdek biztonságának vehetjük, hogy Fiume olasz népe a legállandóbb ellentállást fejtse ki a horvát elem inváziója ellen. Mert bár sok változáson ment át Fiume, mind lakosságának összetételére, mind közszellemére nézve, ez az olasz-horvát ellentét nemcsak, hogy nem enyhült az idők folyamán, de mérges szenvedelemmé fokozódott.

Háborúságot kelteni Fiumében a magyarság és olaszság között egészen olyan állapot, mintha egy várórség ezredei éppen az ellenség legerősebb ostroma közben fölkoncolnának egymást.

Azért csak egyre növekedő megdöbbenéssel kellett nézniünk azt, hogy az utóbbi években sok gyűlölködés, sok visszavonás támadt magyarok és olaszok között. Vajon Fiumében elvesztette volna-e értelmét az a közmondásos igazság, hogy aki ellenségemnek ellensége, nekem barátom? Hogyan történhetik az, hogy a fiumei olaszok ugyanakkor, amikor az önfentartás végső kényszerűségével harcolnak a horvátok ellen, ádáz indulattal fenekedjenek magyar érdektársaik ellen is? Hogyan történhetett, hogy a fiumei magyarság a horvátokkal lépett szövetségbe az olaszok ellen? Mintha a legelmebbi ösztönök megtévedésével állottunk volna szemben. Közlebbi vizsgálat nélkül is biztosra lehet venni, hogy az ily teljesen természetellenes alakulásban mindkét fél hibáinak kellett közreműködniük.

Persze, aki a helyi viszonyokban valami tájékozást szerez, nagyon megérti az odaváló magyarság sok keserűségét. Ez a mi fiumei gyöngyünk nem tagadja meg abban sem igazgyöngy voltát, hogy beteg kagylóból jegezesedett ki. Fiume város szervezete ma is úgy van fölépítve, mintha egy

valóban hütlén. Én csak próbaképpen mondtam, hogy nem szeretlek, hogy mást szeretsz, hogy viszonyom van valakivel. E hazugsággal téged valamásra akartalak bírni. Te bevallottad, gonosztevő, hogy igenis megcsaltál. De most, hogy tudom, érzem, hogy megbocsátani is tudok. Rólam pedig ne merészelj rosszat föltételezni.

A férfi összeráncolt homlokkal állt az asszony előtt. Kezét vállára tette s erősen s mélyen a szemébe nézett. Arra gondolt, hogy mi megy végbe e szenvedélyes nő lelkében? Az igaz-e, amit most mondott, vagy az-e, amit előbb vallott? Ha kevésbé nőismerő lett volna, a kétely megmaradt volna benne. De nagy nőismerő volt és elgondolta, hogy az asszony nem akart volna vele tovább együttélni, ha nem szeretné, vagy ha valóban hütlenné vált volna.

— Tehát amolyan próbahütlenséget vettél magadra.

— Igen, Gyula. De én megbocsátok neked.

A férfi kénytelen volt nevetni.

— Nos hát, én is bevallom most, hogy nem csaltalak meg soha. Csak büszkeségből vallottam be, vagy hogy világosabban szóljak, vállaltam én is a hütlenség vádját. De én hü voltam hozzád mindig.

— Nem igaz! Te megcsaltál!

— Ismétlem, nem!

— Boldog isten! Minek vállaltam akkor magamra ily ocsmány bünt, amelyet soha el nem követtem? Legalább vallanád be, hogy te igazán megcsaltál. Mert most olyan okos vagyok, mint azelőtt s éppen úgy nem tudom, bizhatom-e hűségemben, mint azelőtt, hogy azt az örültséget követtem el, azt hazudván neked, hogy megcsaltalak, amire pedig képtelen vagyok.

A férfi megkönnyebbülten sóhajtott föl

szűkkörű helyi patricziátus hagyományos volna változhatatlan alapja. Az ily hagyománynak, a mi szabad, demokratikus körünkben magában sincs sok jelentősége. Fiumében meg hiányzanak a hozzávaló patriczius elemek is.

A fiumei magyarság, mely a város fejlődésében oly jelentékeny erőt és munkát képvisel, mely a városi intelligencia legbecsessebb elemeit szolgáltatja, valóban mélyseges sérelemnek érezheti ezt az állandó kizárását a községi önkormányzat minden ágazatából. Hátha még azt halljuk tőlük, hogy akik őket idegen számba veszik és következetes mellőzésben részesítik egyáltalán nem törzsköcs fiumeiek. Tudniillik a régi fiumei nagy családok már teljesen lefűntek a szinterről és akik mostanában a reprezentanzát vezetik és az autonomista-párt törzskarát alkotják, maguk legnagyobb részben isztriai és dalmáciai bevándoroltak. Neveléses képzelődés, ha ezek az urak a városi vezetésben olyan libro d'orofélét gondolnak berendezhetni, mint a hajdani Velenczét kormányzó nobilek. Furesaságok furesasága, ha a fiumei olaszság vezetői körülbelül olyan eszméktől vezettetik magukat a város másnyelvű elemei irányában, mint például a megdőlt transzváli köztársaság ősi földművelő társadalmi az odaözönlő kereskedő elemek, az új városokat alapító bevándorlók irányában. Holott fenéki kiélvezett hasznuk éppen az, hogy Fiume oly nagy mértékben őrítse föl a forgalmi és művelődési empórium jelentőségét.

A magyarság helyi sérelmeit tehát értjük és méltányoljuk. De már azt nem tartjuk megengedhetőnek, hogy a pusztán helyi érdek és versengés saját természetes határain túlterjedő jelentőséget nyerjen és háttérbe szorítsa az országos szempontokat. A magyarságot még a helyi viszonyokra nézve is csak az az általános állami érdek vezetheti, amelynek természetes képviselője. A lokális herce-hurczáknak nem szabad odafejlődniük, hogy állandó ellenségeskedést szüljenek olaszok és magyarok között.

— Szerencse, hogy csak játék, vagy próba volt. De kedvesem, nem jó az ilyen dologgal játszani. Legjobb lesz, ha vakon bizunk egymásban. Ne akarjunk soha meggyőződni egymás bűnösségéről. Mert a boldogító tudatlanság mégis többet ér, mint az a bizonyosság, amely boldogságunkat tönkreteszti.

Márk Lajos.

Írta: Bárdos Artúr.

Ismerős szemek néznek le ránk a falakról; ez ránk mosolygott valamely félhomályos szalónban, azt egy hangversenyteremben láttuk csillogni egy férfi-profil feltűntén, amaz az alkonyodó utcán csillant meg előttünk egy pillanatra meleg fényben, amikor fehér hőcsillagok lengtek alá halkán fehér boákra. Most szokatlannul innepélyesek ezek az ismerős szemek, ez érzéken barnák és szürkén macskaszemek. Ünepélyesek, tudatosak, okosak. És végtelenül előkelők, valamint a keret, melyből kiragyanak, a háttér, a fauteuil, a ruhájuk applikációja és minden, ami együtt egy Márk-képet jelent. A régi ismerőseink ők, csak mintha egy kissé marquise lett volna valamennyiből. rokkómosolyu, omlatag, finoman bágyadt madame Kecamier... Ismerősök a csitri modellek, még az akik is, ismerős az atelier félhomálya, a spanyolfal, mely Louis XIV.-szalónokat is tud ábrázolni, ismerős a ruhák sajtós pesti eleganciája...

A mai Budapest ez és mégsem az, éppen legbensőbb lényegében nem. Csak a téma ideváló, a stílus nem! Csak a nyers matéria, nem a művészet, melyet formáltak belőle. A mi sza-

Nincs sok értelme annak sem, hogy Fiume olasz vezetését a szeparatizmus leg-tulzottabb gyanujával illessük. Igaz, láttuk néhányszor, hogy az autonomista képzelgés a városi rapprezentanzának erősen fejébe szállott, szinte parlamenti jogot követelt magának a magyar államhatalommal szemben. De aki közléről vizsgálja meg a helyzet tényezőit, nem fogja az ily hiu velleitások jelentőségét fölfújni. Természetes jelenség, hogy amennyiben a városi municipium okkal vagy ok nélkül a maga autonom uraságát félti, ez az indulata a fölötté álló államhatalom ellen való ágaskodásban nyilvánul. De hogy a fiumei olaszoknak nem ez a valódi szenvedelme, nem is állandó aggodalma, legjobban bizonyítja az az örökös fegyver-készség a horvátok ellen. Mert néptömegek, társulatok lelkében mindig csak egyetlen uralkodó érzés, egyetlen nagy gyűlölet létezik, amelynek minden mást alárendelnek. Tapasztaljuk ezt a horvátoknál, sőt még az erdélyi szászoknál is, kiket a magyar állami felsőbbbség ellen való gerjedelmük vakká tesz az őket közelebről fenyegető veszedelmek iránt.

A fiumei olaszokat nem lehet vádolni az efféle ádáz elfogultsággal. Van rá elégséges bizonyíték. A nemzeti ellentállás nehéz évében is Fiume képvisellete állhatatosan velünk tartott. A koalíció iránt való rokonszenvét nyilvánította még azután is, hogy falai között az a fatális magyar-horvát alkudozás, Polónyi-Supiló tárgyalás folyt, amely benünket oly szomorú csalódásba rántott. Pedig a fiumeieknek aggódniok lehetett, nem az ő bőrükre megyen-e a vásár?

Fiume minden magyar lakosának szívére kell vennie, hogy első sorban nem annyira fiumei polgárnak, mint az állami miszsió uttörőjének kell magát tekintenie. Ez az állami szempont visszatartja őket attól, hogy a helyi ellentéteket és egyéni aspirációkat, amelyek néha illetéktelenül is jelentkeznek, tulságosan kiélezzék. De nevezetes dolog, hogy bárha külön elemek szerepelnek, külön szolidaritás kötelességeit

lónjaink ezek, de mily izlésesek, színesek, illatosak! Csupa legömbölyített lágy, édes barokk-forma. Van ebből a barokkból valami itt Budapestben? Teljességgel nincsen. Hanem igenis, van Párisban, Páris tele van vele, a parkjai bokráról a házai kövéig. Tehát Márk Lajos inkább Páris művésze volna, mint Budapesté?

Lényegében véve: egyiké sem. A magáé. A maga stílusáé. Azon a barokk motívumokon elindult modern szalón-stílusé, melynek jegyét letörölhetetlenül viseli minden vonal, mely Márk Lajos ecsetjéről való. A Márk-stílus ez, egy művész egyénivé tisztult stílus. Egy művész egyéniség hatolt be a pesti szalónokba, hogy intim színeket és formákat válasszon ki rettentően heterogén keretektől. Ilyenek a mi szalónjaink? Izlésesek, színesek, illatosak? Gőmbölyűen barokkok? Dehogyan is! Ilyen szalónokba csak a Márk Lajos fantáziája tud benyitni, hogy őszszehangolja a rikító parvenü-színeket, hogy édes Chopin-melódiákat halljon ki egy bakfis zongora-nyaggyatásából, hogy megfinomítsa, megszépítse egy asszony legyezőmögötti mosolyát.

Megszépítse? — Ideérkeztünk a szóhoz, melyet a naturalizmus harci korszakaiban oly veszedelmes dicséretül kimondani. Pedig ezáltal bátran mondom ki. A harci korszakok oly kedvesen, oly iorron elfogultak... Szerettem a rongyosakat, súlyos, naiv erejüket; szerettem a naturalizmus napsütésének forró játékait. De talán csak nem bűn olyan témát megfesteni, amit banálisan „szép“-nek szoktunk mondani? Ha csupán a téma szépsége banális és nem a szépség, melylyel a művész díszíti fel őket! Ha a festő nem édeskés hatásokat hajszol, hanem szín- és forma-harmóniákat, más szóval: tisztán festői hatásokat, festői szépséget? Valóban

hangoztatják, külön ujságaik, sőt külön kávéházaik vannak, nyilvánvaló híjjával vannak minden megfelelő szervezetnek és társadalmi fegyverzettségnek. Ezt annál inkább lehet csodálni, mert Fiumében az állami hivatalok és intézmények, szintegy a nagy magyar vállalatok révén számosan vannak oly egyéniségek, akiket az állás és személyes érdem tekintélye övez és akiket magasabb értelmiségükön fölül ugyszólván hivatalos megbízatásuk is széles látókörrel nevel. Fiume magyarságának nyilván még előbb föl kell fedeznie önmagát.

Nem, csakugyan nem lehet oly nehéz Fiuméhez való viszonyunkat természetes lábra állítani. Könnyen felismerhetjük ennek a viszonyoknak alapelveit. Egyrészt azt, hogy a magyar állam szuverenitásának, a magyar törvényhozás kizárólagosságának föltétlenül kell érvényesülni Fiumében is. Másfelől azonban azt is, hogy sem érdekünk, sem okunk Fiume olasz jellegét kiküszöbölni. Még ha lehetséges volna is Fiumét magyar várossá átgurni, csak növelnek vele elszigeteltségét az öt körülözlő szláv néptengerben, csak ádázabbá tennők az ellene irányuló ostromot, nehezebbé megvédését a horvát áramlat ellen. Viszont gondoljuk meg, hogy a nagy kereskedelmi és forgalmi hívatásban, amelyet Fiumének, mint egyetlen magyar kikötőnek szántunk, az olasz élet és hagyomány inkább szerencsés körülmény. A Földközi-tenger egész mellékén olasz a tengerészeti nyelve és konvenciója, kivált a Levante kereskedelme olasz lábbon van berendezve. A viláfgalombba való kapcsolódásunknak csak könnyebbége lehet Fiume olaszága. Mindezenfölül nem rezdíti-e meg bennünk a rokonérzés hurját kulturai összeköttetésünk az olasz néppel? Hisz ez az ősi nemes kultúra volt a dajka-emből, amelyből nemzetünk a műveltség első erős tejtét szivhatta. Az Anzsuk-korából, Mátyás király fényes udvarából mennyi dicső emlék övezi és zománcozza ezt a kulturai közösséget. Félünk kell-e talán attól, ha Fiume, ez a mi drága gyöngyünk az ily

nem! A különbség ott foglaltatik a Sichel-i s a Márk-i értelemben vett szép között. Ezeknek a Márk-képeknek valóságos malheurjük, hogy olyan megvesztegetően szépek! A harciasok ökle égnek mered: — Ohó! ők nem engedik magukat megvesztegetni!

Pedig jó néha elnézni e különben szimpátiikus és jóhiszemű öklök fölött. Jó egy kissé kiemelkedni az aktuális hevületek fölé, hogy belásunk nagyobb perspektívákat. Elvégre abszolút, divaton túli értékeket kell keresnünk. És ekként a szépséget sem fogjuk bűnnek bélyegezni. Sőt eszünkbe fog jutni, hogy éppen mostanában a naturalizmus ellentája felé haladnánk: a stilizálás felé. És a Márk-i értelemben vett szép, nem egyéb, mint festői szépségek stilizációja.

Salón-festő . . . Ez is veszedelmes fogalom. Az élet legmélyebb mélységeinek művészei ritkán érzik jól magukat a salón langyos és hazugságokkal parfümözött levegőjében. A minél nyersebb valóságot akarják megmarkolni, nagy, szabad tágasságokba szeretnek belenézni és a magány zenéjére hallgatnak. De hát istenem, a salónok légköre nem emberi tragédiáktól vilamos? Ha halkak és titkoltan titkosak . . . Vagy a salónok izgalmi, szépségei és hazugságai — nem emberi izgalmak, szépségek és hazugságok? Ki tudja, hol lehet az élet szédületes sokféleségéből nagyobb darabot átölelni . . .

Márk Lajosnak levegője, a salónok levegője. Benne él, benne lélekzik, ennek nyilvánulásait látja meg, alkotja meg művészetét. Éppen oly természettudományos magátólértékesül viseli egyénisége a salón színeit, mint a nyul a vetés, vagy akár a jegesmedve a gleccserk színét. És erősen, nagy fokban viseli, amint

kulturai közösség aranygyűrűjébe van befoglalva?

Fiume intangibile. Ezt valljuk az olasz városról, ha mindörökre olasz marad is. Ez a mi kedvesünk, bájos és finom, eleven és édes, beragyogva a jövőnek minden reménységétől. Délből napjából az a fény sugárzik rája, amelyről Széchenyi álmodott, amikor hirdette, hogy Magyarország nem volt, hanem lesz. Vigyázzunk épségére és óvjuk a veszedelmes kísértésektől. De vigyázzunk arra is, nehogy Otello ostoba féltékenységét keltsék föl a magyarságban besugásaikkal azok a fondor Jágók, akik a szép kedvest tőlünk elidegeníteni szeretnék. Mert a legkínosabb féltékenység az, amelynek okát sem tudjuk adni.

Budapest, november 2.

A képviselőház hétfőn délelőtt tíz órakerültést tart. Napirend: Az indennitásról szóló törvényjavaslat. A nemzetiségek részéről Bre diceanu Koriolán, a horvátok részéről Roics Milán volt osztályfőnök és Babics-Gjalszky Ljuba, a pártönkivüliek részéről pedig Lengyel Zoltán fog az indennitáshoz felszólalni. Az ülés végén vita nélkül szavazni fognak Ugron Gábornak az ülések meghosszabbítására vonatkozó indítványa felett.

A képviselőház bizottságai. A képviselőház mentelmi bizottsága november 6-án délelőtt tíz órakerültést tart, amelynek napirendjére a Vaida Sándor, Potocsnyák Ferencz, Hoffman Ottó, Benedek János, Horváth József (nyázsonyi) ifj. Madarász József, Nagy György, Ivánka Milán, Török Ferencz országgyűlési képviselőkre vonatkozó és netalán egyéb előkészített mentelmi ügyek vannak kitűzve. — A pénzügyi bizottság november 4-én délután öt órakerültést tart a kiegyezési javaslatok tárgyalásáról. — November 5-én déli tizenkét órakerültést tart a VII. bíráló-bizottság, amelynek tárgya De és Zoltán képviselő megbízólevele. — November 6-án déli tizenkét órakerültést tart a IV. bíráló-bizottság Lukács László képviselő megtámadott választása ügyében fog előadót választani és a tárgyalásra határidőt kitűzni. — A zárószámadási bizottság november 5-én délután öt órakerültést tart a 1905. évi zárószámadosokat tárgyalja.

Belépés a függetlenségi pártba. Tauszik B. Hugó, kir. tanácsos, a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara elnöke, az agrár takarékpénztár r.-t. vezérigazgatója, a tegnapi nap folyamán Kossuth

hogy a művész egyénisége mindig meghatározó bizonyos eszört, másokban is, de csak erőteljes felbukkanó tulajdonságokat. Ő egy egészen sajátos és egészen egyéni szint képvisel a magyar művészetben. Csak szín, csak szín legyen! Ilyen művészi erejű megnyilatkozását, amint Márk Lajos kiállítása revidál, lelkes megértéssel kell fogadnunk.

Vegyünk például Márk művészetének egyik legjellegzetesebb témáját: a nőt. Szinte banális ezt a szót téma gyanánt megjelölni, mert hiszen van-e művészet, melytől ez a téma valaha idegen volt? Tehát, ugy-e bár, elég széles regiszterű a Márk témája? Még ha csak egy kicsi szalónnak egy kicsi sarkában veszi is szemügyre a nőt? A művészi megfigyelésnek mély, gazdag tárgyát kell találnia benne! És Márk Lajos művészete roppant finomságokat csiszol is ki ebből a témából. Eminenten festői természet lévén, a nőben mindenkifölött a dekoratív elemeket látja meg. A téma legnagyobb vonalú festőiségét. A női testet, mint dekorációt. A női test formáit e czélhoz képest stilizálja. Egy interieurbe, egy fautenilbe, vagy akár egy színes kendő hullámaiba. Az előrelendülő, a keccesen mozgó nő, a női mouvement-t ábrázolja és hangsúly mindig a test egészének beállításán, teljes hatásában keresendő. Ezek a testek nem érzéki testek, nem husproblémák, hanem vonalak és színek, egyszerűen tisztán festői elemek keretei. A női test imádatában és talán egész színes, derült életfelfogásában is Márk Lajos Renoirt juttatja eszembe, aki a nőt harmincz év előtti keretében éppen olyan szeretettel tette meg festésének alapelméjéül, mint Márk a ma mondainejét. De a Renoir női még ruhástul is érdekibbek, mint Márk aktjai.

Ferencz kereskedelemügyi minisztertől a következő levélben kérte a függetlenségi pártba való fölvetelét:

Nagyméltóságú Pártelnök Ur! Kegyelmes Uram! A kiegyezési javaslatok előterjesztése erősebb mozgásba hozta mindazokat a tényezőket, kik az ország gazdasági függetlenítésével behatóan foglalkoznak. Gondolkozásra készítettek azokat, akik az ország sorsa iránt komolyan és őszintén érdeklődnek és nem pillanatnyi behatások, hanem az adott viszonyok lelkiismeretes mérlegelésével alkotják meg véleményüket. És amidőn mint a székely kereskedelmi és iparkamarának annak fennállása óta elnöke és úgy is, mint az erdélyrészek legnagyobb pénzintézetének vezetője, most Nagyméltóságod magas figyelmét igénybe veszem, teszem ezt azért, hogy kifejezést adjak hálás elismerésemnek, hogy a kiegyezési javaslatokban az, ami azok keretében tartozik, a közismert nagy nehézségek és felette súlyos vélemények dacára a független fejlődés útjára terelgetett és a gazdasági önállóság alapja megszilárdítatott. Ugy érzem, hogy akkor, amidőn jóhiszemű tévelygők egyfelől és gonosz rosszhiszeműek másfelől a kiegyezési javaslatokat sárba tiporják és ezzel Nagyméltóságod politikáját is meggyanusítják, éppen a független gazdasági életünket ismerő elemeknek kell a függetlenségi zászló körül tömörülni.

Gazdasági és pénzügyi súlyos válság előtt állunk, oly rázkódtatás előtt, melyet enyhíteni minden becsületes magyar hazafinak kötelessége. A kiegyezési javaslatok kérdésével módunkban áll öntudatos, nyugodt munkához fogni és gazdasági önállóságunkat minden irányban biztosítani.

E munkához, mely Nagyméltóságod politikai hagyományának leglényegesebb alkatrésze, akarok Nagyméltóságod zászlaja alatt a nekem jutott munkakörben hozzájárulni és ezért kérem, hogy csekélységemnek a Nagyméltóságod elnöke alatt álló függetlenségi- és 48-as pártkörben való felvétele iránt intézkedni kegyeskedjék. Fogadja Nagyméltóságod hazafias mély tisztelettel kifejezését. Marosvásárhely, 1907. november hó 1-én. Tauszik Béla, kir. tanácsos.

A horvátok árulása. A horvát képviselők ismét tárgyalnak az osztrák reichsrath délszláv tagjaival. Surmin Ferencz ma negyedmagával Bécsbe utazott, hogy a délszláv képviselőket ott meglátogassa. Horvát forrásból jelentik, hogy a délszláv klubban a kiegyezés dolgán nézeteltérések merültek fel. A majoritás a kiegyezés ellen van és csak a kisebbség volna hajlandó a kiegyezést megszavazni. A délszlávok most meghívták a magyar országgyűlés horvát tagjait, jöjjenek Bécsbe és mondják el véleményüket a dolgról. Bécsi lapjelentések szerint is éles a hangulat a délszláv klubban a kiegyezés dolgában. Szintén horvát forrásból ered az a hír, hogy a horvátok az indennitást nem obstruálják meg. Tíz szónokot vonultatnak fel még. Amennyiben tőlük függ a vita, egy hét alatt befejeződhetik.

Főként a Márk legutóbbi korszakára, a Nemzeti Szalón nagytermében található képekre gondolok itt. Csupa meglepetés ez a terem, még azoknak is, akik a művész tehetségétől a legtöbbet várták. Két évig nem szerepelt most Márk a nyilvánosság előtt, szakadatlanul dolgozott ezekért az eredményekért. Érezte, hogy legutóbbi stációján kissé fáradtnak találtuk. Vagy talán kissé megalkuvónak . . . Most olyan erőben jelent meg a tudásnak, az izlésnek és az elmélyedésnek is olyan sokszögű képében, hogy minden osztályozás nélkül is legerősebb művészeink legelső sorába kell helyeznünk. Abszolút kvalitásai vannak, melyek már függetlenítik őt a művészeti irány-dívatjaitól. Mert mindehhez a maga legszájtább útján jutott el, éppen ez irány-dívatoknak erélyes kikerülésével.

A legújabb Márk legszebb meglepetéseit adja a kék terem, benne néhány rokkokó izű táj, mely minden finoman tudatos stilizáltsága mellett is tele van az élet színeivel. A salónok festője kilépett a plenairbe, de nem ittasult meg a szabad levegőtől, nem harsog a nyers plenair-hatások nyelvére, hanem a fényből csak annyit enged magához, amennyi barokkos czéltait szolgálja. Roppantul világossá lesz ezeken a képeken a művész fölünyes öntudatosága és fölünyes tudása is. A nap feloldó hatásai gyönyörűen érvényesülnek itt, anélkül, hogy nyers, keveretlen színekhez nyulna, melyekről jól tudja, hogy kirínának a stilizáció nyelvéből.

Közönség és művész vehemenssen egymásra fog találni ezen a kiállításon, mely mégsem populáris czéltait, hanem a legjobb művészi kvalitások eredménye.

Politikai hangulatok.

I. Mi következik?

Amikor hétfőn az elnök elintézi a bejelentéseket és előterjesztéseket a képviselőházban, egy kicsit megpihen és aztán konstatálni fogja, hogy napirend szerint következik az indemnitás általános tárgyalásának folytatása.

És következni fognak folytatódólagosan a javaslat ellen felszólaló, a kormányval szemben bizalmatlanságot nyilvánító szónokok, köztük Lengyel Zoltán, akinek a beszédét akképpen várják, hogy annak szenzációsan cizellésének kell lennie. Amire egyébként Lengyelnek nem kell túlságosan készülnie, a hírlapokban való foglalkozása során és legutóbb egy törvényszéki végtárgyaláson elég gyakorlatot szerzett. Következni fognak majd más felszólalások. Beszélnek a horvátok, az oláhok, szerbek, a tótok. A horvátokra nézve elhatározták Zágrábban, hogy hétfőre mind itt legyenek és egész héten át valamennyien beszéljenek s akinek csak nincs bőve a szája, foglaljon le két órát a képviselőház idejéből, amíg az ülésekre négy óra van zánva, de nyomban terjeszkedjenek ki még egy óráig, mihelyt öt óras ülések lesznek. A horvátok hajlandók e szerint szervezkedni és számbavevé, hogy a magyar képviselők közül akadnak, akik szükségesnek tartják a bizalmatlanság indokolását, továbbá, hogy a nemzetiségek is segítenek, Supilóéknak naponta mindössze egy horvátot kell kiállítani s már elérhetik, hogy az indemnitási vita kinyuljon december másodikáig.

Ha csupán ez volna a terv, be kell vallani, hogy a horvátok a nemzetiségekkel szövetségbe s a kormány egyéb ellenségei részéről csak minimális támogatást is kapva, az indemnitási vitát beszélő obstrukcióval, a technikai obstrukció teljes mellőzésével is a legkönnyebben elnyújthatják december közepéig. A számításban szerepel az a körülmény is, hogy keddtől kezdve az ülések egy órával meghosszabbíthatnak.

Létrejön-e ilyenfajta obstrukciós megállapodás vagy nem, már a legközelebbi napokban megváltik. Néhány horvát képviselő most Bécsben járt s a velük rokonérzésű délszláv klub tagjaival tanácskozott. A kiegyezésről konferáltak s igen sok függ attól, hogy vajon meg tudnak-e egyezni abban, hogy a kiegyezés létesítése elé ne gördítsenek parlamenti akadályokat. A reichsrathbeli délszláv klub tagjainak nagyobb része ellenzi a kiegyezést. Hogy a mi horvátaink mit csinálnak, arra Wekerle miniszterelnök multkorai beszédében rávilágított egy burkolt megjegyzéssel, amiből meg lehetett érteni, hogy a horvátok a kiegyezési alkuban a magyar kormány ellen aknákat helyeztek volt el Bécsben. Ehhez tudni kell, hogy a délszláv klub tagjai előzetesen vizitáltak Supilóéknál. Aztán meg az unionista párt alakulása körül is baj van. A tervek nem sikerültek úgy, a miképpen számítottak az új pártalakulásra s végeredményben a horvát kérdésben ott vagyunk, ahol a parlamenti vakáció előtt voltunk. Már most, ha azt mondják is, hogy a horvátok mindössze tíz szónokot szerepeltetnek, tehát az indemnitást nem akarják megobstruálni, ez sem jelenti igazán az obstrukció elmaradását, hanem csak tagadását. A tíz szónok a segédesapatokkal együtt maga is tíz ülést jelent s aztán jöhetnek a többiek. Leginkább valószínű, hogy az obstrukciót nem vallják be, sőt esetleg le is tagadják, hogy gyanútlanabban manipulálhassanak. És majd ha szorul a káncza, annál nagyobb árat szabhatnak a leszerelésért. A nemzetiségek hasonlóképpen viselkednek. Lukacsiu szirénhangja alkalmas a

félrevezetésre és lehet ügyes taktika arra, hogy a nemzetiségek elleni akciót késleltesse.

Azonban másfelől a kormánynak olyan terminusai vannak, amelyek miatt nem töltheti az időt kísérletezéssel és várakozással. A modus procedendi nem halogathatja hetekkel, ellenben rövidesen egy-két nap alatt kell határozni. Az indemnitást előbb megakarja szavaztatni, hogy a parlament a kiegyezéssel foglalkozhassék.

A most következő napokon tehát igen lényeges elhatározások lesznek. Mindenekelőtt a most következő héten meg akarják szavaztatni az indemnitást. Beszélnek ismét a házszabály-revizióról. De lehetségesnek tartják, hogy revízió nélkül is a házszabályok szigorú alkalmazásával és a szükségesség parancsára való hivatkozással elnémíthatják a hosszú beszédeket. Hallottunk olyan tervet is, hogy parallel tárgyalatnak az indemnitást és a kiegyezést: az ülés egy részében az elsőt, másik részében a másodikat. Ez a terv akkor lépne életbe, hogyha az indemnitás szónokait, nem tudnák könnyen elhallgattatni. Az eljárás mód az lenne, hogy ugyanolyan mintára, miként a kérvények és interpellációk kitűzésénél szokásos, az ülés elején megállapítanák, hogy a Ház például déli tizenkét órakor áttér a kiegyezés tárgyalására.

Azonban bármit határoznának is el, mindezekelőtt a függetlenségi párttal akarnak véglegesen tisztába jönni a kiegyezés dolgában. Közlelebről, miután az egyik bizottság retortáján a kiegyezés már átment, a pénzügyi bizottság foglalkozik vele s ha ez is megszavazza, a kormány tisztázni akarja a helyzetet a függetlenségi párttal szemben. A pártvezetőség sem igen óhajtja, hogy meglepetések keletkezzenek. S így az sem elég, hogy újabb kilépések nem történnek, hanem biztosítékot kell kapnia, hogy a párt-hoz tartozók, nem szavaznak-e ellene. Hallani lehetett tudniillik feltételes kijelentéseket, hogy egyesek a továbbiaktól teszik függővé magatartásukat, avagy a parlamenti tárgyalást várják meg. Van, aki, hogyha kérdezik tőle: benne marad-e a pártban, így felel:

— Most miért ne maradnék?

— Hát a kvóta-emelés miatt?

— Én, mint a függetlenségi párt tagja, semmitsem tudok arról hivatalosan, hogy a kvóta-emelést meg kell szavaznom. Nem is hiszem. Ha mégis előkerülne, hát majd akkor lesz aktuális rám nézve a kérdés.

Azt mondják tehát, hogy mihelyt a bizottságok végeznek a kiegyezéssel, megint összehívják a függetlenségi párt értekezletét. De akkor aztán határozatot hoznak, hogy aki a kormány javaslatával szemben ellenzéki állást akar elfoglalni, az még a kiegyezés parlamenti tárgyalása előtt lépjen ki a pártból. Egyébiránt azonban azt hirtelítelik, hogy magát a szavazást a párt taglaira nézve nem teszik kötelezővé, míg ellenben azt természetesen megtiltják, hogy a javaslat ellen szavazzanak.

II. A mandátum.

Halottak napja, a kegyelet zajos ünnepeivel és a csendesekkel együtt elmúlt. A politikai reflexiók nem maradtak el és a függetlenségi párt a szokásos módon hódolt nagyjai emlékének.

A képviselők azonban az elmúlás más gondolatával foglalkoznak még halottak napja után is.

Valahogyan nyugtalanító módon benne maradt a képviselők emlékezetében Kossuth Ferencnek a czeglédiekhez intézett beszédéből az a passzus, melyben a jövő feladatairól szólva, azt mondta, hogy hosszabb időre már nem lehet ígéreteket tenni, mert a választási reform sürgős és mihelyt ez meg lesz, a továbbiakat a nemzet itéletére kell bízni.

Azóta többször visszatért ez a figyelmeztetés. Legutóbb a fővárosi törvény revíziójának kérdésével együtt bukkant fel ismét. Hogy vajon előbb a főváros részére kell reformot csinálni s csak aztán az általánosot. S megint hallatszott a figyelmeztetés, hogy az általános választói reformot siettetik. És ma is olvassuk, hogy a belügyminisztérium leginkább az általános választói reform munkálataival van elfoglalva.

Igy marad halottak napja után is a mandátum birtokosai részére a memento, hogy talán a jövő halottak napjáig képviselőségük is az emlékek közé kerülhet.

Lényeges kérdésben az állásfoglalások tisztaságánál nagy szerepet játszik sokak előtt a gond, hogy mi lesz a mandátummal. Ezért keletkeznek igen körülményes és furfangos körülmények, többszínűségek, kétkulacsosságok, ide-oda kacintások és ravaszkodások. Legnagyobb gond, hogy miképpen lehessen megtartani a pozíciót fent is, lent is, hogy ne hiányozzék a támogatás, ha majd a mostani mandátum helyett újat kell szerezni. A recept nagyon változatos. Hünek el maradni Kossuth Ferenczhez. De nem szabad ellenségeskedni a hatvanhetesekkel sem. Egy kicsit agráriusnak is kell lenni, egy kicsit a néppárt felé is kell hajlani, ám hasonló adaggal kell szedni a liberálist is a mandátum-életető porok összeállításánál. Sőt a munkások pártját se szabad megharagítani.

Eképpen minden emberben, aki a mandátum jövőjére gondol, egy kiterjedt változatosságú koalíció egyesül.

Hogy éppen halottak napjáról vegyünk hasonlatot, ideiglatunk egy kesernyész tréfát.

A déli korzón egy siető urat megállít a barátja:

— Hová mégy?

— Hová? Hát hogy ha te negyvennyolcas vagy, azt mondom, hogy megyek koszorút vinni a Kossuth Lajos sírjára. De, hogy ha hatvanhetes vagy, azt felelem, hogy sietek a Deák Ferencz mauzóleumához. Viszont, ha a régi nemzetipárt-hoz tartoznál, kijelenteném, hogy a Horánszky sírját koszoruzom meg. De ha kuruczabb lennél, azt vallanám, hogy a Beöthy Ákos sírjához megyek. Mert halottak napján az ember legyen minden párt iránt kegyeletos, különösen, ha koalíciós mandátumát félti . . .

Budapest, november 2.

Aukót az igazságügyminisztériumban. A magyar általános polgári törvénykönyv tervezetét előkészítő bizottság október hó 30-án és 31-én Imling Konrád államtitkár elnöke alatt ülést tartott. A tanácskozás tárgyát a következő két kérdés képezte: 1. Kik legyenek a rokonság és sógorság körében az eltartásra kötelezve, mily sorrendben? 2. Átszálljon-e és esetleg mennyiben szálljon át az eltartás kötelezettsége a kötelezett öröksége iránt? — A bizottság folyó évi november hó 6-án, szerdán délután hat órakor folytatja tanácskozásait.

Beszámoló. Székelyudvarhely város függetlenségi választópolgársága tegnap gyűlést tartott, amelyen dr. Kovácsy Albert orsz. képviselő beszámolt a politikai helyzetről. A nagyszámban összejött választók figyelemmel hallgatták a képviselő fejtegetéseit és egyhangulag bizalmat szavaztak neki, valamint a kormánynak. A gyűlésről Kossuth Ferencz, az országgyűlési függetlenségi és 48-as párt elnökét a következő táviratban üdvözlötték:

Székelyudvarhely város választópolgárai dr. Kovácsy Albert orsz. képviselő beszámolója alkalmából nagy lelkesedéssel üdvözlük Nagyméltóságodat és tántoríthatatlan ragaszkodásukról biztosítják. G. Á. P. Á. r. elnök.

Függetlenségi pártgyűlés. A nagykarolyi függetlenségi és 48-as párt végrehajtó-bizottsága október 30-án ülést tartott. Az ülésen foglalkoztak a kiegyezési javaslatokkal és határozatban kimondták, hogy az egyezés elfogadása ellen állást nem foglalnak, kívánják azonban, hogy 1910-ben felállítsák az önálló magyar jegybankot.

Luegerék.

Budapest, november 2.

Bécs város hirhedt polgármestere a kiegyezés tárgyalásakor, elvtársai és a szláv képviselők közül, mások a csernovai zendülés hírére felszólaltak a birodalmi gyűlésben és most is, mint rendesen, nemcsak éles, de igaztalan támadást is intéztek Magyarország ellen. Itt nem szölok arról, Luegerék és czinkosainak támadása mennyire igazságtalan, támadásukban mennyire következtelenek; nem terjeszkedem ki sem a brünni Hiasz, sem a prágai Csasz tudósításaira, mert hisz ezek csak szócsövei a birodalmi gyűlésben szereplő képviselőknek, ezt nem teszem. Még ama köröket sem akarom figyelmeztetni, melyek Luegeréket támogatják, a birodalmi gyűlést sem, mely tetszésnyilvánítással kísérte a felszólalók minden durvaságát; de rá akarok mutatni a forrásra, amelyből mindez fakad.

E forrás a történelem. Nép nem élt vissza annyira a történelemmel, mint Ausztria, amely kicsüfölte az igazságot, lábál tapodta az ember legszentebb jogait, elárulta a szabadságot, valahányszor Magyarországról volt szó. E három elv vezette és vezeti még ma is történetírásában, amelyből, mert Magyarországot ki nem hagyhatja, történelmünket így módon tárgyalja. Tan-, kézikönyvei, folyóiratai mind ugyanazon hangnem futamait járák; még történettudósai is arra az utra tévednek, mihelyt Magyarországról kel nekik megemlékezni.

Nincs egyetlenegy Ausztriában megszületett történelem, amely elismerné a kereszténységnek, a műveltségnek tett szolgálatainkat; mely ne kicsinyelné vérünk ontását a Habsburgokért; amely, különösen a mohácsi vész után élt nagyjainkról, elismeréssel nyilatkoznék. Nincs egyetlenegy oly történelem, amely a mi ragaszkodásunkat alkotmányunkhoz ne bélyegezné hűtlenségnek a dinasztia iránt!

Aki ezt tudja, az nem csodálkozik sem Luegerék kirohanásain; még kevésbé azon, hogy ezeket és minden ilyen tetszésnyilvánítással kísért a birodalmi gyűlés. Legfőbb az azt veheti szemökre, hogy izléstelenül cselekedtek. Nem is lehet ez másképp, mikor őket úgy nevelték és nevelik. Ki csodálkozik azon, hogy Lueger meggyanusítja gróf Andrássy Gyula által tervezett alkotmánybiztosítókat, félti a magyar király hatalmát, kívánja Boszniát és Hercegovinát? Többet is tesz ott a történelem-tudomány! Nem áltálja néhai gróf Andrássy Gyulát árulással meggyanusítani akkor, amikor a korona és a nemzet bizalmából Deák Ferenczel a kiegyezés nagy művét dolgozták.

Ez csak egy példa a sok közül, ezt az egyet is csak névrokonság révén említem; de nem is habozom kimondani, hogy mindez a mi mulasztásunk. Tettünk ez ellen, valamikor valamit? A szabadelvű uralom idejében volt egy rövid korszak, amikor gondoltak erre; de sem azelőtt, sem azóta nem. Nem is Angol-, Francia- vagy Németországban kell ezt ellenőrizni, hanem Ausztriában, hol a mételey szabádon terjed, ahonnan kihurozóják a szélrózsa minden irányában. Itt kellene megakadályozni minden oly törekvést, elnémítani a rosszakaratot, vagy legalább kellő világításba helyezni; akkor nem kell tartanunk attól, hogy Nyugat félreismer, elítél, mert átveszi a mi igazságunkat is.

A legkisebb nemzetiség művelését meg kell hallgatni még Norvégiában is; de Magyarország igazával magára marad! Amióta az emigránsok hazajöttek, azóta nincs senki, aki Nyugatot felvilágosítsa; Ausztria pedig oly készségesen és oly nagy apparátussal dolgozik ellenünk, hogy ma holnap már barátunk sem lesz; történelmünkre pedig rásütik a „Magyarische-Geschichtslügen“ bélyegét. Ez az oka az Ausztriában egyre fokozódó magyargyűlöletnek is. Nem is lehet ez másképp, mikor ott azt tanítják, a gyermek azt tanulja, hogy minden vereségnek magyar-árusítás az oka, majd minden Habsburgnak életét magyar keserítette meg és ennek dacára mégis azt mondják a magyarok, hogy ők mentették meg a Habsburgok hatalmát. Így tanítják, így írják ott a történelmet és mi hallgatunk; talán azért, mert még mindig nem gyanúsítanak bennünket azzal, hogy az osztrák vendégszerető házában ezüst-kanalat loptunk.

Ennek az állapotnak kell véget vetni, a többi

magától jő. Történelmünk ellen elkövetett merényletet megtorolni, ferdítéseiket helyreigazítani csak oly szükséges, mint hazánkban az alkotmánybiztosítók; mert ez itthon, az pedig a külföld előtt védelmezi meg Magyarországot. Ha ezt megtettük, akkor kivész a Luegerék faja s ha mégis akadna, a birodalmi gyűlés az oly rágalmak fölött meg fog botránkozni és tetszésnyilatkozatai által óvakodni fog tanubizonyságot tenni arról, hogy meghamisított történelem emlíni nekedett fel. Mert az ember, tehát a birodalmi gyűlés tagjai is akár sokféleképpen mutathatják be magukat; de attól óvakodni fognak, hogy butáknak, tudatlanoknak látszassanak. A minden szabadsággal és lovaságunkkal visszaelő nemzetségek hiába futnak majd külföldre, hazudozásaik őket, föltre találand, vagy ahol meghallgatják őket, ott vissza is utasítják.

A nemzetiségekkel paktáló Luegerék támadása első sorban arról győzzön meg bennünket, hogy történelmünket minden hamisítás ellenében nemcsak hazánkban, hanem ennek határain túl is meg kell védelmeznünk.

Ha mi figyelemmel kísérjük a Lajtán túl született történelmet és e történelemnek magyar vonatkozású részét és az ott nap-nap után elkövetett ferdítéseket, hazugságokat számon kérjük, ezzel már megakadályoztuk a mételey továbbterjedését. Megakadályoztuk azért, mert még Lajtán túl sem minden ember romlott, hanem félrevezetett csak. Vagy, hogy még helyesebben fejezzük ki magunkat, hiszékenységének áldozata, áldozata annak a lelketlen történetírásnak, mely Ausztriában uralomra jutott. De azért a mult hamisításait sem szabad figyelmen kívül hagynunk, amit annál könnyebben helyreigazíthatunk, mert ezeket számunkra összegyűjtötték az egyes történelmi folyóiratok s munkánkat megkönnyíti az a körülmény, hogy ezeknek rosszakarata butaságban és tudatlanságban nyilvánul meg. Ha e kettő rájuk sítóttuk, amiben segélyünkre van az igazság, akkor már a jelenben szelidül a hang, a jövőben pedig a maihoz hasonló egyáltalán elő sem fordulhat; a külföld pedig igazságos lesz velünk szemben.

Annyi mulasztás után ma csak erre törekedhetünk; ezt pedig megvalósítani első sorban a nemzeti kormány van hivatva.

Dr. Csuday Jenő,
egyetemi m. tanár.

KÜLFÖLD.

A dumaválasztások végeredménye. A pétervári dumaválasztások végeredménye immár ismeretes. Hat jelölt közül csupán kettő kapott abszolút többséget és pedig egy októbriista és egy kadettparti, utóbbit a kadettpart vezére, Miljukov. A pótválasztások e hó 7-ére vannak kitűzve. A választások legnagyobb része lejárt már Oroszországban, alig felszáz mandátum gazdátlan még és hátra vannak a pótválasztások. Ezek azonban már aligha fognak változtatni azon a kétségtelen tényen, hogy a harmadik дума képe nem lesz ellenzéki jellegű. A reakciós pártok mindenütt tért hódítottak és a legutolsó jelentések szerint a még hátralevő választások is nyilván az ő jelöltjeiknek fognak mandátumot adni. A második dumának erősen ellenzéki színe egészen megváltozott és így előrelátható, hogy a jelentékenyen megnövekedett monarchista-párt könnyű szerrel fogja végrehajthatni azt a nagy garral hirdetett tervét, hogy ünnepies nyilatkozattal régi fénybe helyezi vissza a czári önkényuralmat. Erre a nagy győzelemre maguk a reakciós pártok sem számítottak. A kadettek letörése amilyen váratlan meglepetés, éppen olyan megfoghatatlan is. Mindössze ha harmincz mandátumot fognak számlálni a harmadik dumában. A szákszavú jelentések még csak nem is sejtetik az okát, de annyi bizonyos, hogy vezérek és legkiválóbb tagjaik, Karajev, Miljukov, Struwe, Dolgorukow, Kojubakin, Radicsew is nagy ügyvel-bajjal jutottak be az új dumába.

Pétervárról táviratozzák a Russische Correspondenznek: A reakciós-párt maga is el van képedve a szélső jobboldal váratlan nagy választási győzelmén. A tulzó jobbpartiak olyan nagy számban jutottak be a harmadik dumába, hogy a Stolypin-kormány emiatt komoly bonyodalmaknak néz elébe. Egy magas állású kormányhivatalnok akként véle-

kedik és e részben a kabinet véleményével találkozik, hogy egyaránt káros akár a jobb-, akár a balpárti tulzók felülkerekedése. Az ultra-monarchisták ugyanis szeretnék visszaállítani a régi abszolutizmust, a dumát meg akarnák fosztani a törvényhozás jogkörétől s azzal édes-keveset törődnek, hogy ez a visszatérés a régi államformához alapjaiban rendítene meg Oroszországot.

A дума tagjait a czár fogadni fogja a téli palotában és trónbeszéddel fogja megnyitni az új dumát.

A hadkötelezettség Svájcban. Holnap kezdődik a szövetségtanács népszavazás a hadkötelezettségről és az agitáció — mint egy zürichi táviratunk jelenti — hihetelen nagy arányokat öltött. A legmagasabb hivatalok vezetői, tisztek, egyesületek népgyűléseket rendeznek országszerte az új véderő szervezése mellett és csak a szociáldemokrata-párt maradt magára a védkötelezettségről szóló javaslat ellenzésében. A szociálisták is lázas tevékenységet fejtenek ki. Általános az a vélemény, hogy a népszavazás legalább százötvenezer szavazattöbbséggel fog megnyilatkozni a javaslat mellett.

Lipót király és országa. Sok bajt okoz kicsapongásaival országának az ősz Lipót király. A belga kormány a király távolléte miatt most a legkínosabb helyzetbe került. A Kongo-javaslat tárgyalására kiküldött bizottság ugyanis alaposan fölforgatta ezt a javaslatot s eltávolította belőle az abszolutisztikus szellemet, amelyet a király a maga és a Kongó-állam fűdvének mondott. A kormány a király távollétében nem tárgyalhat semmit s a bizottság többségével nem köthet kompromisszumot, mert annak a veszedelemnek tenné ki magát, hogy a király dezavualni fogja. A király hosszú távolléte súlyos válságot okozhat s a kormánynak annál több oka van a nyugtalanságra, mert a király éppen most tudatta a minisztériummal, hogy Dél-Franciaországba szándékozik menni s hogy csak a jövő évi május hónap vége felé fog országába visszatérni. A kamara, amely legközelebb összeül, a király távollétével szemben állást fog foglalni s a miniszterek is azt az óhajtásukat fogják kifejezni, hogy a király mentül előbb visszatérjen. A miniszterek lépéseket fognak tenni a királynál is és figyelmeztetni fogják a veszedelemre, amely őt és dinasztiját fenyegeti. Lipót király naponkint automobilon Párisba megy, hogy beteg lábát gyógyíttassa. A király egészen jó szíjben van.

A vladivosztoki zendülés. A vladivosztoki zendülésnek határozottan politikai jellege van. Be van bizonyítva, hogy a forradalmi szociálistapárt bujtogatta a haditengerészeket. A Skory torpedónaszádnon polgári ruhás agitátorok voltak. A lázadók először is megölték a Skory parancsnokát, Stoer hadnagyot, több tisztest megsebesítettek, aztán az ágyukat a városra irányozták és rettenetes bombázást kezdtek. A parton a gyalogság két gépiegyvert állított föl és lövöldözött a Skoryra. A nagy ágyuzástól a kikötőben tűz támadt. Sok raktár elpusztult. A városban több járőrközpont megsebesítettek az ágyugolyók. Összesen a kapitányon kívül hat altiszt halt meg. Nyolczvanhét lázadót sikerült letartóztatni.

Zavarok Perzsiában. Két kurd törzs sejkjei, a török csapatok haderejében bizva, csatlakoztak ezekhez. Ezidőszerint rablóhadjáratokat vezetnek és az egyenástől távol lakó vidéki telepések birtokait pusztítják. Asztrabad kerület városaiban a turkómánok rablásai rettegésben tartják a lakosságot. A turkómánok már is számos falut kirabolnak és a lakosságot és házállatait magukkal hurozolták. Merészségük annyira megy, hogy Asztrabad városát magát is fenyegetik.

Perzsiának különben más oldalon is akadnak kellemetlenségei. A külügyminisztérium és az orosz követ közt konfliktus támadt, mely esetleg a diplomáciai összeköttetés megszorítását vonhatja maga után. Az új külügyminiszter megtagadta, hogy az első látogatást ő tegye az orosz követnél, aki ragaszkodik a régi előjogához. Egyelőre egyik fél sem enged és így az incidensnek nagyon komoly következményei lehetnek.

Újabb trónkövetelő Marokkóban. A zürzavart egy újabb trónkövetelő fellépése még jobban összebonyolítja. Ez a trónkövetelő Gilali kaif, akinek kibontott zászlajához a mórok ezrei özönlének. Gilali

kaid elhatározta, hogy ugy Abdul Aziz, mint Muley Hafid szultánok ellen felveszi a harcöt. A hozzácsatlakozott mör törzsek biztosra veszik, hogy az eddigi szultánok uralmát meg tudják törni.

Amerika a Csendes Ozeánon.

Budapest, november 3.

Néhány héten belül az egész amerikai hajóhad utban lesz a Csendes Ozeán felé. A cél, mely az amerikai kormányt arra vezette, hogy flottáját Amerika nyugoti partjain összpontosítsa, ma éppoly kevésbé ismeretes, mint volt négy hónap előtt, amikor először merült fel a terv. Rooseveltnél délvidéki utazása közben több beszédében kijelentette, hogy a flottának a Csendes Ozeánra való kiküldetése a legtermészetesebb dolgok egyike, mert a nyugoti partvidék éppoly védelemben kell, hogy részesüljön, mint a keleti. Nagyon titokzatos azonban az a tény, hogy az amerikai kormány kezdetben titkolta a hajóhadnak a Csendes Ozeánra való vezénylését és hogy a Filippi-szigetek partjait lázas gyorsasággal crösitik.

Ily körülmények között senkisé is hiszi ei, hogy csak gyakorlatról van szó. Mert hiszen azt éppoly megtarthatták volna az idén is, mint máskor az Atlanti Ozeánon. Egy gyakorlat kedvéért alig hihető, hogy egész hajórajt, — a szükséges megállásokat beleszámítva, — egy esztendei utra küldjék, mely ut, ezenkívül milliókat emészt fel. Az a lázas gyorsaság, melylyel a kormány a Filippi-szigeteket és az Unió nyugoti partjait megerősítette és az erődítéseket ágyukkal felszerelte, nem mutat békére való hajlandóságot. És így mi sem természetesebb, minthogy a hadi készülődésnek komoly háttérrel tulajdonítanak.

Magas állású tiszték elismerik most, hogy még június havában a tengerészeti vezérkar azt tanácsolta a tengerészeti miniszternek, hogy Amerikának sürgősen el kell készülnie egy esetleges Japán elleni háborúra. Minden oldalról jött annak hira, hogy Japán ugy tengeren, mint a szárazföldön erősen készülődik. Amikor az amerikai kormány Európában torpedókat akart rendelni, megtudta, hogy Japán nagy mennyiségben vásárolt ágyukat, torpedókat és löszert. Azok a kísérletek, amelyeket Amerika tett, hogy a japán készülődések nagyságát megtudja, eredménytelenek maradtak, mivel azok a tartományok, amelyben az arzenálok és gyakorlóterek vannak, idegenek előtt elzárták.

Arra a kérdésre, hogy vajjon Japán ki ellen készül, csak egy felelet lehet: Amerika ellen. Annak idején, mikor San-Franciskóban a japán-ellenes támadások történtek, a helyzet néhány napig tényleg komoly volt. Háborúra azonban, senkisé gondolt; éppoly kevésbé, mint most.

Hogy van az, hogy Rooseveltnél elnök csökönnyösen ragaszkodik a flotta kiküldéséhez, dacára annak, hogy az egész amerikai sajtó és a közvélemény ellene van. Miért történnek oly nagy kiadások külföldi szénre és ennek szállítására, dacára annak, hogy ezt az amerikai törvények tiltják és magánembert ezért érke-nyen megbüntetnék? Az Egyesült-Államoknak az a része, amely előtt Rooseveltnél elnök minden tette helyes, nem gondolkozik a történeteken. És ez a lakosságnak tulnyomó része. A többiek a flotta-demonstrációban kétféle törekvést látnak. Az egyik szerint Rooseveltnél fel akarja ébreszteni az amerikaiak sovinizmusát, hogy ezáltal saját népszerűségét emelje, melyre a jövő elnök-választáson nagy szüksége lesz. De nem tartják lehetetlennek, hogy Rooseveltnél tényleg célja Japánt provokálni, ami tekintve az elnök temperamentumát, nem éppoly lehetetlen.

Egész Amerika azonban tudatában van annak, hogy a flotta csendes ozeáni utja igen veszélyes vállalkozás és így mindenki kíváncsian várja a fejleményeket. Rooseveltnél ellenségei határozottsággal állítják, hogy az elnök háborút akar provokálni.

Akárhogy is áll a dolog, tény az, hogy a helyzet igen komoly és ha Japán nem tanúsít mérsékletet, — ami igen kérdéses — nagy, eseményeknek leszünk szemlélői.

Ne tiszteld felebarátod életét!

☉

Ha azt tekintik egy ország kulturájának fokmérőjéül, hogy hány ember hal meg benne erőszakos módon, akkor Magyarország szerény magaviseletre van kényszerítve. Európában csak Olaszország az, melyre jogosan terinhet le. Csak Itáliában esik meg több gyilkosság, mint nálunk.

Azon már túl vagyunk, hogy ily tünetek megvizsgálásánál a fajt, a temperamentumot, a lelket és a metafizika többi, gyökérrel nem bírő frázisait vegyük figyelembe. A faj, lélek: megbizhatatlan tudományos eszközöknek bizonyultak.

Hiszen ha a fajról és a néplelekről szóló mese igaz lenne, hogy lehetséges az, hogy ugyanahhoz a fajhoz tartozók és ugyanazzal a lélekkel megszálltak különböző módon viselkednek, a szerint, amint olyan terepmentre kerülnek, ahol a megélhetési viszonyok jobbak vagy rosszabbak. Az Erdélyben lakó magyarság sokkal többet vétkezik a tulajdon szentsége és az emberi élet ellen, mint a dunántúli magyarság — holott mind a kettő egy faj, egy lélek. De nyomban megmagyarázható ez a különbség, ha tudjuk, hogy a Tul-a-Dunán legalább harmincz százalékkal magasabb a napszám, mint Erdélyben.

Közhely: abban az arányban, mint nő a jólét, csökken a kriminalitás. Aki még hisz a faj és lélek együgyű legendáiban, olvassa el Finotnak a fajokról szóló könyvét, majd kiábrándul a legendából.

Bizonyos, hogy nem pusztán a gazdasági helyzet szabja meg valamely embercsoport gondolkodását. Ott van az edukáció. Ez igaz. Csak hogy az edukáció szintén a gazdasági helyzettől függ. Az emelkedő mód maga után vonja a szellem intenzívebb művelését. Viszont a magasabb kultúra erősen befolyásolja a gazdasági helyzet föllendülését.

Igy befolyást tulajdonítottak az éghajlatnak. A forró nap fölforrallja az agyvelőt és olyan tetekre ragadtatja az egyenlítő közelében lakó embert, amilyent az északon lakó ember nem követne el. Ez sem igaz. Angagneur ur, Madagaszkár kormányzója, most jött haza néhány heti vakációra. Beszéli, hogy e szigeten tizenöt évvel ezelőtt egy ember nyakát kitekerni annyit volt, mint egy kagylót beledobni a tengerbe. Rablás, lopás: tisztességes foglalkozások közé soroltattak. Angagneur urék munkára szorították a benszüllötteket; munkaköröket, gépeket bocsátottak rendelkezésükre — ugy, hogy ma a szigeten soha nem látott jólét uralkodik. „Két év óta puskát sem süttöttek el a szigeten!” — ütött mellére büszkén Angagneur ur.

De hogy a fajnak és léleknek semmi köze sincsen az emberi élet tiszteléséhez, szinte frapáns módon bizonyítja, hogy éppon abból a két országból (Magyarország és Itália) legnagyobb a kivándorlás, amelyikben legtöbb gyilkosság fordul elő. Vagy a kivándorlásra is a faji lélek szorítja az embereket?

Hiába; bele kell nyugodnunk szegénységünknek abba a konzekvenciájába is: nem tiszteljük kellőképpen felebarátainkat. Ennek a konzekvenciájának persze elágazásai is vannak. A katonaságnál például a ló életét többre becsülik az emberénél. Ennek közvetlen oka nem gazdasági, de a végső okát mégis csak itt lehet megtalálni. Bizonyos gazdasági helyzet bizonyos erkölcsöt teremt. Ez az erkölcs pedig — ne tiszteld felebarátod életét! — ugyan hol találhatna termékenyebb talajra, mint a kaszárnyában?

Azt írják az újságok, hogy tegnap Zágrában katonák néhány rendört majdnem meggyilkoltak. Miért? Csak ugy l'art pour l'art. De ez

csak a fölső szín. A valóság az, hogy Zágrában is azért gyilkoltak, mert Magyarországon még nem nagy sor gyilkolni. Valamint nem nagy sor kivándorolni, iskolába nem járni, alacsony béreket fizetni.

EGYHÁZAK.

Centralizáció.

Azok, akik nem szívesen látják a református konvent hatalomgyarapodását, nem sok örömeiket fogják találni a legutolsó konvent határozataiban. Központi háza és központi irodája lesz ezután a konventnek. A központi ház jövő év novemberében már készen, használható állapotban lesz. A központi iroda pedig dr. Baksa Lajossal élén még hamarabb megkezdí működését. Külső intézmények fogják tehát dokumentálni, hogy a konvent élő és működő hatalom a kerületek mellett, sőt a kerületek fölött.

Nem szabad azonban ezen megbotránkozni, mert a fejlődés természetes folyamánya ez. A fejlődéssel együtt jár, hogy a különálló részek szervesen tömörülnek. A tömörülés legfelsőbb foka a közelmúltig az egyházkerület volt, ez adta a legfelsőbb egységet, mely az egyházme-gyék közvetítésével összekapcsolta az egyház-községeket. De már közvetlen eleink érezték, hogy ezen a ponton megállni nem lehet, mert külön fecserli el erejét az öt egyházkerület. Ez a természetes szükségérzet teremtette meg az összekötő szervet, a konventet, mely eredeti rendeltetése szerint igazán nem volt egyéb, mint egy összekötő szerv, csak később, a viszonyok elkerülhetetlen kényszere folytán emelkedett felsőbb hatósággá, a zsinat mellett az egyházi szervezet betetőzésévé. A zsinat-presbiteriánusi rendszer hívei éppon e folytonosan gyarapodó hatáskör miatt néznek rá rossz szemmel. Azt mondták ezek: A zsinat-presbiteri rendszer ismeri a presbiteriumot s azokat a hatóságokat, amelyek megbízásukat közvetlenül a presbiteriumtól nyerik és ismeri a zsinatot, mely ismét az egyes egyházközségekben gyökerező hatalomnál fogva törvényt hoz és szuverén. De nem ismeri ez a rendszer a konventet, mely részben a kerületektől, részben a zsinattól hódítja el a hatáskörét.

Tisztelni kell ezeket az ellenvetéseket, mert nagybecsü indok szülte őket, feltékeny óvása a református egyház tiszta demokratikus alkotmányának. De ne essünk abba a tulzásba, amibe estek ök. ne téveszszük el szem elől, hogy a zsinatpresbiteri elv és a szintiszta demokrácia gyönyörű szépen összefér a rendezett egységgel. A zsinat nem permanens intézmény, csak időszakos és nem kormányzó, hanem törvényhozó testület. A zsinat mellett felette szükséges volt egy olyan szervre, mely állandóbb összetételű s legfelsőbb fokon, egységesen intézi a kormányzás ügyeit. Más egyházaknak éppon az erős szervezet s a tökéletes egység adott a nagy versenyben összehasonlíthatatlan előnyt a protestáns egyházak felett, melyekben szétforgácsolva és nagy kerülő utakon született tetté minden kezdeményezés.

Ebből a szempontból csak helyeselni lehet, hogy a konvent szervezi magát s állandó institució formájában folytonossá igyekezik tenni a maga hatását. A konventi iroda nagyon alkalmas lesz erre s szerencsés választás, hogy annak az élére éppon dr. Baksa Lajost jelölték ki. Dr. Baksa Lajos éppon olyan járatos az egyház legfelsőbb és legegyháziabb ügyeiben, mint a világi vonatkozásuakban, s emellett igen erős protestáns érzelmű férfiú. Amit az ő kezébe tettek le, az jó kezekben van s hisszük, hogy ha most már munkásságának teljességét az egyháznak szentelheti, ennek a munkának eredményei hamarosan mutatkozni fognak.

Az, hogy a centralizáció s a konventi hatalom növekvése mellett mint lehet megóvni az egyházi életben az igaz demokráciát, külön téma, melyre legközelebb érdemes lesz visszatérni.

Dr. Benda Jenő.

— (A reformáció emléke.) Diszes ünnepély keretében ünnepelte meg a Bethlen Gábor-Kör és a Budapesti Ref. Theologiai Hírság október 31-én a reformáció 399-ik évfordulóját. A Lónyai-utcai gim-

názium dísztermét zsufolóság megtöltötte az előkelő közönség, melynek soraiban Zsilinszky Mihály nyug. államtitkárral és Ballagi Aladár orsz. képviselővel állunk ott láttuk a református világ kitünőségét. Nánay Bélának, a B. G. K. belmissziói alnökknek imája után Csikesz Sándor teológiai szenior megnyitotta az ünnepélyt. Ezután Kovács Dezső elszavalta Maday Gyulának magasszárnyalásu alkalmi költeményét. Az ünnepi beszédet Ballagi Aladár orszgy. képviselő mondotta, ki a historikus tudásának meggyőző erejével mutatta ki, hogy reformáció tényét tulajdonképpen minden keresztény embernek ünnepelni kell. **Maypál Benő** ref. lelkész ősi egyházi énekek előadásával szerzett igazi gyönyörűséget. **Maday Gyula** gimn. tanár, a B. G. K. alnökké mondott megkapó imát. Ez alkalommal mutatkozott be először a B. G. K. énekkara is, és művészi előadásával igazi dicséretet vált ki **Óáty István** karnagy számára.

Mozgó képek.

Barangolás a sírok között.

Két nap óta virágom a krizantém, otthonom a temető, életem az emlékezés.

Még a csillagos égbolt is alászállt, ott ragyog fénytengere a sírhalmokon.

Merev utcásorokba rendezve követi egyik emlékké a másikat. Diszesek és szegényesek, régiék és újak, kicsinyek és nagyok.

Járok közöttük és leteszem kegyeletem névjegyét az ismerősöknél: Egy elfojtott sóhajt, egy visszapillantást, egy könyvet.

Mennyien vannak ott, akik megelőzték! Hány olyan, akiről meg is feledkeztem, ebben a kétségbeesett hajszában, amit mindennapi életnek neveznek!

Csak az a sok ember ne zavarná bánatos hangulatomat. Hogy bámészkodnak! A parádés sírok körül majdnem életveszélyes a tolongás. Mintha ingyenes színdátéknak lennének tanui.

Megkritizálják a „rendezést”, keveslik vagy elismerik a gyászos „diszletek” pompáját, még a hátramaradtok magatartását is megbeszélik... mintha azt tekintenék az „előadás”-nak.

A „jelesek” hamvai fölött elhangzanak az ékes emlékbeszédek, a moliban irt bucsudalok: „Drága halott, isten veled!” De az elérzékenyülésre nincs idő: Sok jelesünk sírjához kell még elzarándokolni, sok beszédet végighallgatni, sok gyászdalt elénekelni.

Engemet nem a jeles, hanem a „jeltelessé” sírok vonzanak. És ezek között nem a korhadt fejiák, horpadt halmok előtt fog el mélységes szomorúság.

Az ott pihenők igénytelen földi vándorok voltak; hogy elmúlásukkal emléküik is szétfoszlik, azt senki se tudta jobban, mint ők maguk. De azok az égneik meredő márványobeliszkek, azok a bronzgüszölök, azok a kérkedő aranybetűk olyan keserűen panaszoznak az emberi halátlanságot, amikor egy szál virág, egy pislogó mécszláng se tudhatja: „gondolok rád!”

A Deák-mauzóleum környéke különösen népes volt a két nap alatt. Csupa ismert név olvasható a sírköveken. Az arra menők hangosan olvassák: „Bartha Miklós”, „Beóthy Ákos”, „Irányi Dániel”...

— Salamon Ferenc... mondja egy uracszony.

A kis gyermeket daikáló posztra hozzátesszi:

— Történetirő.

A nagysága meglepetéssel fordul hozzám:

— Honnan tudod?

Mire a parasztfiriska újjával mutatja:

— Oda van írva.

Ez a kis párbeszéd jellemzi az emberek emlékezőtehetségét. Ahol a temetkezési egyjeteik alkalmazottai állnak őrt a habérlegítő alakított kripták, a libegő-lobogó borszeszlángok, a hangzatos beszédek előtt, áhítatosan ismétlik a „nagy” nevet; de ahol nincs pompa, nincs hivalkodás, nincs reklám, buta közönnyel halad el a tömeg, ha csak nincs oda írva a halott polgári foglalkozása.

Ez az eset gondolkodóba ejthetné a temetősek intézőit, a síremlékek megrendelőit. Nagy elbizakodottságra mutat, vagy a „halás utókor” nagy félreismerésére vall, amikor egyetlen nevet véscinek a bronzba, faragnak ki a márványból. Már tíz év múlva se tudják, ki volt, mit tett!

Miért ne lehetne minden név után azt is hozzá-

tenni? Végül pedig azt, hogy mikor született, mikor halt meg. Ez lenne az igazi „felnöttek oktatása”.

A tempora mutantur igazsága sehol se tűnik olyan kérelhetlenül a szemünkbe, mint a halottak városában: Aki tegnap még boldog feleség volt, ma mint megtört özvegy zokog friss hantok fölött. Aki tegnap még irigyelt, hatalmas, nagy ur volt, ma ott fekszik hat láb mélyen és a férgek rágnak kihűlt tetemén.

Az egyik sarkosorut feketébe öltözött férfi rendezgeti. Arra téved egyik ismerőse, aki azóta nem hallott róla, hogy a felesége haláláról értesült.

— Szegény nőd itt nyugszik? kérdezi részvétellel.

Amaz abbahagyja munkáját s kissé restelkedve mondja:

— Nem... Manczi sírja a tulsó végen van... de engedd, hogy bemutassalak, második feleségemnek.

Erre csak egy válasz képzelhető el:

— Örülök!

Pedig milyen kegyetlen megtagadása a halottnak ez az egyetlen szó.

A sírkertek kiürülnek, a mécszlángok kialudtak, a krizantémok fonnyadnak, száradnak, porladnak... tovább folyik a mindennapi élet hajszája és tekintünk a halottaktól visszafordul az élőkhez, akikről féltünk, s akiket féltünk.

Rosta.

A művészek kalózzai.

Budapest, november 2.

Ausztriában vérbíróságot ültek egy korecsmáros fölött, aki szemérmetlenül fosztogatta a zeneszerzők jogait. Állandó hangversenyeket rendezett éttermében, amelyeken a legújabb zeneművek kerültek előadásra, anélkül, hogy a közprédává tett zeneművek szerzői egyetlen fitying ellenszolgáltatást láttak volna. A bécsi szerzők egyesülete nem egyszer beperelte a zenekincsek közt kalózkodó korecsmárost, akit a bíróságok kisebb-nagyobb bírságokban többször is elmarasztalnak, míg aztán a sok sikertelen bírság után a bécsi országos törvényszék szíjat hasított a derek ur hátából: tekintettel a kifejtett makacsságára, egy napi böjttel súlyosított nyolcz napi fogságra ítélték a notórius muzsikatelvait.

Szívbeli örömmel nyugtázzuk ezt, kívánván a korecsmáros ur sokfajta ezinkosainak hasonló jókat. Mert sokan vannak ők, hihetetlen sokan. Nem gondolná az ember, hányan élnek, hányan gazdagodnak meg abból, hogy aprópénzzé váltják föl a Muzsák egyes kiváltságos emberek számára fenntartott kegyes ajándokait. Nem szólunk most azokról, akik egy garasért vesznek meg egy műalkotást, hogy azután milliókat kereszenek rajta. Ez a díszes ezék, amelyik gyakran még az éhes művészeket párlfogoló mecenás szerepében is tetszeleg magának, külön osztályba tartozik. Most azokról van szó, akik egy garast sem adnak s úgy szerzik meg a maguk kisded polgári hasznát. Szimidirektorok, gramofonosok, kávéosok, vendéglősök, meg egyebek, akik lopnak a lopásra érdemesből, úgy okoskodván, hogyha egyszer rajta vesztenek, százszor úgy is megtalálják a maguk számadását. Zugkiadók, akik szabadprédának tekintik a világirodalom széles mezejét, s mint a tolvaj szarkák, minden országból hoznak magukkal valami csillogót.

Ismert vagy ismeretlen talentumok vért sajtolnak az agyvelejükéből, hogy teremtsenek valamit, egy melódiát, vagy egy gondolatot. S akkor jönnek ők, hogy arassanak. Szatócáron kimérik a melódiát és a gondolatot, élére rakják a garast, házat vesznek, városatyák lesznek, tekintélyes, közismert férfiak, akik elhízott hassal és piros orcával élvezik a számottevő polgár nimbuzását. A zseni szárnyalását teherhordó

kocsikba fogják s így talicskásszák össze a maguk szemétdombjára a javakat.

Fő, hogy végre kézrekerült közülök egy s elverték rajta a port. A fényes osztrák példát kövessük hamarosan mi is magyarok!

TÁVIRATOK.

A francia szocialista-párt szakadása.

Páris, november 2. Az egyesült szocialista párt országos bizottsága a párt kebelében legutóbb történt szakadás alkalmából gyűlést tartott, amelyen hosszabb vita után egyhangulag elhatározták, hogy egyrészt sainálatuknak adnak kifejezést, hogy Basly és Lamendin szocialista képviselők résztvettek a párthoz hűtlen miniszterek fogadásán, másrészt felszólítják Hervé antimilitaristát, hogy „La Guerre Sociale” című lapjában a párttagokról mérsékelt hangon szóljon. Szocialista körökben kétségbevonják, hogy ez a határozat utját fogja állani a pártban uralkodó véleményeltérések további kiélesedésének.

A czukoregyezmény.

Páris, november 2. Gróf Khevenhüller, párisi osztrák-magyar nagykövet ma az osztrák és a magyar kormányok küldötteinek, Joas osztálytanácsosnak, Linbeck miniszteri titkárnak, Teleszky osztálytanácsosnak, Földváry miniszteri fogalmazónak, továbbá Hatvány-Deutsch czukorgyárosnak tiszteletére, akik ideérkeztek, hogy Németország és Franciaország képviselőivel együtt résztvegyenek Oroszországnak a brüsszeli czukoregyezményhez való hozzájárulása ügyében orosz részről tett javaslatok bizalmas megbeszélésén, disztribúciót adott. A tanácskozások gróf Khevenhüller nagykövet elnöklésével ma kezdődnek az osztrák-magyar nagykövetségi palotában.

A francia vámtarifa.

Páris, november 2. A kormány hajlandó hozzájárulni a vámügyi bizottság azon javaslatához, amely szerint a francia kormány az 1892. évi egész vámtarifa revíziója előtt nem kezd külföldi államokkal kereskedelmi szerződési tárgyalásokat. A kormány azonban kiköti, hogy a parlament a Kanadával legutóbb kötött kereskedelmi szerződést elfogadja.

Közgazdasági táviratok.

New-York, nov. 2. Terményárak. Gyapot. New-Yorkban 11.—, nov.-re 11.33 február 11.30. New-Orleansban 11.63. Petroleum stand withe New-Yorkban 8.75 Filadelfiában 8.70, raffined in cases 10.90, Credit-Balances of oil City 178.—, Zsir. Vestern Steam 9.15 Rohé testvérek 9.35. — On 32.—32.70 Réz 14.25—14.50.

Csikagó, nov. 1. Gabonárzsda Zárlat. Buza irányzata lanya, deczemberre 94.25—95.88 K., májusra 102.63 K. Fengeri engedő, deczemberre — K.

Csikagó, nov. 2. Terményárak. Zsir január 8.35, tegnap 8.47, májusra 8.50, tegnap 8.62 Szalonna short clear 8.—, tegnap 8.—, Sertéshus január 14.27, tegnap 14.45.

EGYETERTÉS.

November hó 1-ével új előfizetést nyitottunk az Egyetértesre. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek előfizetése lejárt, szíveskedjenek az előfizetés megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Minden előfizetőnk teljesen díj-talanul kapja a magyar család számára kiváló gonddal szerkesztett „Magyar Szalon” című folyóiratot.

Az Egyetértés előfizetési ára:

Egy hónapra . . . 2 kor. 40 fill.
Negyedévre . . . 7 kor. — fill.
Félévre . . . 14 kor. — fill.
Egész évre . . . 28 kor. — fill.

A kapuk előtt.

Budapest, november 2.

Ilyenkor költőzködés idején mulatságos dolog az utcán való csatangolás. Nagy Tauszkyk ontják magukból a hitelre és részletletagadásra vásárolt be rendezéseket, káromkodó trogerek piszkolják a nagyszagos urakat, uri dámák szidják a ház mestereket, ház mesterek gunyolják az adófizető partájakat, akiket sívár sorsuk arra kényszerít, hogy bérházban lakjanak.

Elejétől végig megfigyeltem egy ilyen pesti költőzködést. A Dohány-utcában jött a Tauszkyk dülögve, mintha kocsi, ló, kocsis egyformán ivott volna. A ház előtt pedig ott állt a ház mester, a felesége, a viczeház mester, az ezzel vadházasságban élő nő, a sarki szenes ember, egy pipázó ember és két gyerek.

A Tauszkyk kórusban ordították:

— Hált — és legráltak, mint a tüzelek, a ház mester pedig intett a feleségének, a viczeház mester a vele vadházasságban élő nőnek, a szenes ember a pipázó embernek és a gyerekek egymásnak. Ez alatt lennt terem a faszteron az első asztal. Ennek némi pech-e van, mert az egyik lába még a kocsiban leválk, miáltal az asztal lassan előredül, ami csak azért kár, mert egy csomó holmi kitelepszik az utcára. A szenes ember kis igényű és már ezen nevet, a pipázó ember azonban vár, mert a Tauszkyk máris egy szekrényt emelnek le a kocsiról, amely föltétlenül neki fog szaladni a falnak. S amint hozzák a szekrényt, a pipázó rohogni kezd, de nem sokáig, mert a szekrény ajtaja kinyílik és oldalra csapódik, úgy vágván arcon a pipázót, hogy a szeme versenyt szikrázik a pipájával. A pipázó ember előtt forogni kezd a világ és ijedtében úgy hebeg, hogy a Tauszkyk most már szó nélkül földhöz vágják a szekrényt, amelyből ágyterítők, vánkosok, dunyhák hullanak a kövezetre. A két gyerek elviti és a butorszállító kocsit mellől egy remegő nő veti magát a csikos holmira és sopánkodik:

— Gazemberek... zsványok... haramiák...

— Anyuska, anyuska, ne mérgeledj, egészen zöld vagy — szólal meg erre egy gyöngéd férühang, mire az asszony dühösen kapkodja föl a dunyhákat és viszi a kapu alá.

Most lép akezióba a ház mester. Eléje toppan a kapuba lépő asszonynak és flegmatikusan mondja:

— A ház bért.

Az asszony meglepetten megáll, a Tauszkyk tovább rakják le a butorokat, a szenes ember ordít, mert egy ládát a lábára állítottak s e közben a ház mester még egyszer mondja:

— A ház bért!

— Majd odafönn — feleli dühösen az asszony.

— Aligha, mert ha nem fizet, oda föl nem jut.

— De maga igen, mert magát föl lakasztják.

— Nekem mondja ezt a nagysága?

— Magának hát, hülye veterán.

Egy félénk hang közbe szól:

— Anyuska, anyuska, ne mérgeledj, egészen zöld vagy.

A Tauszkyk csalatt tovább működnek. A kapu alatt már senki sem röhög, mert a Tauszkyk mindenkiről gondoskodtak. A viczeház mester egy varró gépet kapott a sincsontjába, a vele vadházasságban élő nőnek a fejére furdókádat borítottak, a szenes ember szájába petróleum ömlött, a pipásnak a bordája közé toltak egy tikrót. Odakünn tehát már nem röhög senki. Odakünn már minden csöndes. A kapuban nem, ott folyik tovább a patália.

— Utoljára mondom, takarodjék innen, mert...

— Na, mit? mert? Was? mert?

— Mert a fene megeszi magát...

— So? Mari, konstablert...

— Ez az, hadd jöjjön, a teremtését az ilyen vörtschaftnak.

Ujra szól a férfi:

— Anyuska, anyuskám, ne mérgeledj, egészen zöld vagy.

— Te meg fogd be a szádát... Mit zöldelsz itt nekem...

A lármára csinos kis tömeg verődik össze s előkerül egy rendőr is.

— Biztos ur — mondja egy vékony női hang.

— Biztos ur — dörmögi a ház mester. A szenes, a pipás közelebb jönnek, mert az esethez tanuk keltenek. A biztos azonban nyugodtan szól:

— Meg van a ház bér? Ha megvan, tessék kifizetni is.

Az asszony kénytelen engedni. A kapu alatt a kezébe számlálja a pénzt a ház mesternek, azután maga előtt kergetve a Tauszkykat, rohan föl a lépcsőn. A felső emeletről hallatszik a hangja:

— Zsványok, betörök, rablók — és vékonyan félénken szól a másik hang:

— Anyuska, anyuska, ne mérgeledj, már egészen zöld vagy.

Ray.

UJDONSÁGOK.

Lombardirozott szerelem.

* * *

A háziuram, amikor tengeri fürdőre készül, a hóna alá csap egy csomó értékpapírost és viszi a bankba. Ott adnak a papírosokra egy összeg pénzt: ez lombardkölesön.

Péter vagy Pál ur megáll az élet útjain és előleget vesz arra, hogy nőtlén férfi: ez is lombardkölesön. A szerelem lombardirozása, a kiváltásos nőtlén állapot lombardirozása, hasznos kamatoztatása egy előnynek, amelynek a megszerzéséről a természet gondoskodik.

A törvényszéki rovat szorgos ügyelői tudják, hogy ez az üzletág éppenséggel nem tartozik a rosszul kamatozók közé és a forgalom ezen az üzletágon egyáltalában nem csekély. Pedig a sorompók elé alig a századrésze kerül az eseteknek, melyek a fővárosi élet piszkos forgatagában születnek. A legtöbb áldozat sirva viseli az anyagi veszteséget, vagy meggondolatlanul maga itélkezik, de kerüli a kárörvendő nyilvánosságát. S ez a körülmény szaporítja a síró, sápadt lányok seregét és bátorságot önt a lelkiismeretlen fosztogatókba, akik visszaélnék a nő ferde társadalmi helyzetével.

A szomorú, a lealázó a dologban, hogy a kalandor játszhatja a gentlemant. Nem ő, de a szegény aggódó apa, fivér komédiázza a csábító szerepét. A leánya boldogságáért remegő a szereli föl magát pénzzel, amelyet verejtékes munkában szerzett és ő indul el, hogy keresen embert, aki eladja nőtlenségét és előleget vesz arra, hogy férfi, akinek joga van házasságot kötni.

Szánalmas és lealázó szerep az, amelyre a ferde társadalmi helyzet kényszeríti a szegény, dolgozó apát. A szélhámos a gavallér, a remegő apa pedig komédiás, aki ígér, csábít, fizet, hogy egy ember megtartása kedvét, hogy egy napon odalépjen az anyakönyvvezető elé és közömbösen igent mondjon egy époly közömbösen intézett kérdésre. A szegény becsületes apa az, aki mosolyog, hizeleg és kedveskedik egy számító legénynek, hogy az megtartása pénzért tett ígéretek. S ha már egyszer belefogott, még pénzzel is tömi, csak hogy kedve ne szegődik a latornak. És a szegény remegő apa az, aki hálát rebeg, amikor leánya az idegen emberrel visszajő az anyakönyvvezetőtől és új lakásába tér. Hálásan fölhasználja, mert ledobott válláról egy nagy felelősséget és akár hogy, de férfihez adta a leányát, aki, ha pártában marad, örökös nyög a nyakán és maga az eleven vád egy földült, elrontott életért.

Vigasztalan, hogy amikor így összekerül a lator a tisztességes emberrel, a lator marad fölül. Akár állja a szavát, akár cinikusan tovább megy anélkül, hogy visszaadná a keserves garasokat, amelyeket, mint a nőtlenség lombardirozását fölvetett. Alul pedig mindenkor a dolgozó, becsületes apa marad. Akkor is, ha a legénynek kegyeske-

dik elvenni a lányt, akkor is, ha cinikusan odébb áll és viszi a verejtékes garasokat.

Olyan ma a társadalom, hogy az apákat lealázó cselekedetekre szorítja, a cinikus legényeket pedig védi, fedezi. Olyan a helyzet, hogy a lányok számára mindenféle házasság, még a legrosszabb is jobb a szüzi állapotnál, olyan, hogy lelkiismeretlen emberek könnyű szerrel lapdázhatnak síró lányokkal, ijedt, verejtékező apákkal. Régi bűnök boszulják meg magukat: a férfiak egoizmusa és hiúsága, amely mindenkor szorította a nőt és arra kényszerítette, hogy gyámolítását elfogadja: ez szedi most áldozatait az önállótlan és kiszolgáltatott teremtések közt. Ez taszítja most a lányokat a kapzsi férfiak karjaiba és ez szorítja most a munkában elfáradt apákat, hogy sírásra álló arczczal komédiázzanak latroknak, akik tudatában vannak az előnynek, amely a nőtlenségben rejlik és pénzért adják magukat.

A kis körben lezajló tragédiák csak néha kerülnek nyilvánosságra s ekkor szegyenkezve nézzük a síró lányt és a szánalmas férfit a bíró előtt. De a legtöbb ilyen eset megmarad a családi körön belül és a latrok talán a mi asztalunknál költik el azokat a varrótüvel keresett garasokat. És mi barátságosan kocczintunk a lelketlen legényekkel, akik egy dorbézolás alkalmával nem tudnak annyit bort meginni, amennyi könny ömlött miattuk.

Ur.

Naptár. Vasárnap, november 3. — Római kath. F. P. Malac. — Protestáns: F. 23. Ipcr. — Görög-ország: október 21. G. 19. Hilarion. — Zsidó: March. 26. — A nap két reggel 6 óra 46 perccel, nyugszik délután 4 óra 40 perccel. — A hold két éjjel 3 óra 46 perccel, nyugszik délután 3 óra 58 perccel.

A miniszterek nem fogadnak. — Vajelsberg Leó főszervező temetése az új irrelia temető halottházából. — A II. Rákóczi Ferenc társaság evjendülő ünnepsége d. u. 4 órakor Rott úti utca. 21. sz. — A MÁV. állások körének estélye este 8 órakor. — Szekes Leó dalszövege a Vigadóban este 10 órakor. — A Grünfeld-Danzinger vonós-négyes hangversenye délután 5 órakor a Royalban. — Magyar-osztrák szövetségi mérkőzés a millenaris versenypályán. — A M. U. F. uszói versenye a Rudasfürdőben. — A Magyar Turista Eg. let kirándulása. — A szociális novemberi meeting első napja. — Márk Lajos gyűjtőmunkás kiállításának ünnepélyes megnyitása délelőtt 11 órakor a Nemzeti Szalonban. — Iainay Ábra gyűjtőmunkás kiállása az Uránia Királyi szalonjában nyitva 9-2-ig. — Belepédj 20 fillér. — Charles Paulik gyűjtőmunkás kiállása a Könyves Kertben délután 2 órakor. — A Magyarországi szociálisták nyitva egész nap. Betepti díj nincs. — A Műcsarnok rendezés miatt zárva. — Nemzetközi munkásvecserni kiállítás a városi régi nagy Iparcsarnokban. — A Nemzeti Múzeum összes társai nyitva 9-2-ig. — A Szépművészeti múzeum nyitva 10-2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva d. e. 10-1-ig. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva 9-1-ig. — A Történelmi Múzeum nyitva 10-12-ig. — A Földtani Intézet múzeum nyitva 10-1-ig. — Az aquincumi múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum nyitva 9-1-ig. — A pedagógiai könyvtár és tantervkészítés nyitva 9-12-ig. — A többi múzeumok és nyilvános könyvtárak zárva.

Naptár. Hétfő, november 23. — Római kath. Pore. Károly. — Protestáns: Károly. — Görög-ország: október 22. Athos. — Zsidó: March. 27. — A nap két reggel 6 óra 48 perccel, nyugszik délután 4 óra 38 perccel. — A hold két éjjel 4 óra 38 perccel, nyugszik délután 4 óra 22 perccel.

— Személyi hír. Dr. Tóth Lajos, kultuszminiszteri tanácsos, az egyetemi ügyosztály vezetője, a ki hosszabb ideig gyöngékedett, betegségéből teljesen felépült és átvette hivatala vezetését.

— A király javulása. A király jól töltötte az éjszakát és ma délelőtt kilencz órakor jelen volt a misén, amelyet dolgozó szobájában mondtak.

— A szerb miniszterelnök Budapestben. Pasic Miklós szerb miniszterelnök ma Budapestre érkezett. A szerb miniszterelnöknek itt léte összefüggésben van a folyamatban lévő kereskedelmi szerződéses tárgyalásokkal, melyeknek eredményességétől függ a Pasic-kabinet sorsa. Pasic e végből érintkezésbe fog lépni a magyar kormány egyes tagjaival.

— A trónörökös köszönete. Ferenc Ferdinánd trónörökös felhatalmazta gróf Festetics Tasziló titkári hivatalát, hogy a „Keszthelyi Hírlap”-ban tegye közzé köszönetét a szép és lelkes fogadtatásért és hogy a Balaton szépsége nagyon megtetszett neki. A trónörökös, amikor Keszthelyre érkezett, egy órát töltött szalonkocsijában, hogy a Balaton szépségeiben gyönyörködjön. A Balaton azonban a szalonkocsi ablakából nem láthatta. Egy vasúti alkalmazottól megkérdezte, miként van az, hogy a Balaton nem látható, holott a katonai térkép szerint az állomás mellett kell lennie. És a mintegy 100 lépésnyire lévő magas nádas felmutatott, amelytől az ugyanott kezdődő tavat nem lehet meglátni. Most tervet készítenek, hogy a Balaton partjának ezt a részét villatelekké töltsék fel.

— **Kossuth Ferencz állapota.** Kossuth Ferencz kereskedelmiügyi miniszter állapotában a javulás egyre tart. A mai napon meglátogatta a minisztert dr. Müller Kálmán főrendiházi tag s konstatálta a javulást, de azért még mindig nyugalmat ajánlott a miniszternek. Remélhető, hogy a miniszter a jövő héten már fölkelhet ágyából.

— **Gróf Lónyayék Bécsben.** Gróf Lónyay Elemér és neje tegnap Pozsonyból Bécsbe utazott Mária Krisztina spanyol anyakirályné látogatására. A grófi pár este visszatért Oroszvárra.

— **Ferdinánd fejedelem a mezőgazdasági muzeumban.** Ferdinánd bolgár fejedelem pár nap előtt inkognitóban tekintette meg kíséretével együtt a muzeumot. De ennél a látogatásnál annyira megkapta érdeklődését ez az intézményünk, hogy másnapra hivatalosan is bejelentette látogatását s egy egész délutánt a muzeum legrészletesebb megtekintésével töltött el. Darányi miniszter képviselőjében gróf Szapáry Péter miniszteri tanácsos és Roth Loránd osztálytanácsos, a muzeum részéről pedig Sárosvy Kapeller Ferencz miniszteri tanácsos — az egész tisztviselői kar élén — fogadta a fejedelmet és szolgált magyarázatokkal. Nem volt tárgy, amely a fejedelmet ne érdekelte volna s különösen a természettudományok körébe tartozó kérdések körül oly nagy tájékozottságot, olyan széleskörű ismereteket tárt elő, hogy szinte meglepő a kíséretében levő szakembereket. A fejedelem nem fukarkodott az elismerő szavakkal és a látványokkal szerzett tapasztalataival való elégedettségét azzal is kifejezte, hogy a Darányi miniszter képviselőjében megjelent urakat, valamint a muzeum tisztviselői személyzetét is előkelő rendjelekkel tüntette ki.

— **Andrássy Gyula beteg.** Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter, aki az ünnepnapokat Töke-terebcsen szándékozott eltölteni, csütörtöki megfűlés s így kénytelen volt a fővárosban maradni. A miniszter állapota azóta azonban javult s ma már nincs láza.

— **Uj román-magyar lap Budapesten.** Ujévtől kezdve Budapesti Ellenőr címen magyar és román szövegű politikai hetilap indul meg. Az új lap a görög-katolikus románok, valamint az egész magyar görög-katolikus egyháznak érdekeit fogja szolgálni. A lap román részében hazafias szellemben politikai kérdésekkel fog foglalkozni.

— **Beteg a pápa.** X. Pius pápáról nyugtalanító hírek kerültek forgalomba. Légzési nehézségek bántják. A baj rendszeren akkor kinozza a szentatyát, amikor sirokkó van. A pápa néhány nappal ezelőtt orvosainak tanácsa ellenére rossz időben a Vatikan kertjében sétált s meghült. Az orvosok remélik, hogy a pápa egészsége néhány nap múlva teljesen helyreáll.

— **A földmivvelésügyi miniszter a művészetért.** Elismerésre méltó és ötletesen szép módot talált ki a földmivvelésügyi miniszter arra, hogy a saját hatáskörében a művészetek fejlesztésének ügyét s a közlés fejlesztését előmozdítsa. A földmivvelésügyi miniszter évente mintegy százezer koronát szokott fordítani különböző díjazásokra. Képzési versenyek alkalmával a derékséget, a kiválóságot nemcsak az elismerés koszorúja illeti, hanem anyagi jutalom is. Eddig az volt a szokás, hogy a jutalmat jobbra készpénzben adták ki, szép sárga körmozi aranyokban. Most azonban Darányi Ignác elhatározta, hogy a díjakat nem készpénzben, hanem magyar művészek: festők, szobrászok műveiben s műipari tárgyakban fogja kiadni. A tervezett reform dolgában értekezlet volt a minisztériumban, amelyen az egyes érdekelt hivatalok képviselőin kívül a hazai iparpártoló mozgalom vezére, gróf Batthyány Lajos is résztvett. A tanácskozás eredményéhez ké-

pest a miniszter mintegy kétszáznegyvenhat műtárgyat fog beszerezni, részben külön megbízás alapján, részben pedig már kész iparművészeti tárgyakból. A megrendelést és beszerzést művészekből és hivatalos férfiakból alkotott bizottság fogja intézni. Különös tekintettel lesznek arra, hogy a művészeket oltankor foglalkoztassák, amikor egyéb megrendelések nem igen fásztják az esetet, meg a vésőt.

— **Veigelsberg Leó halála.** A rákoskeresztúri új temető halottasházában már díszes ravatalon nyugszik Veigelsberg Leó, a Pester Lloydnak öngyilkossá lett főszerkesztője. Tegnap óta szakadatlanul érkeznek a koszorúk, babérágak, a virágokból font utolsó istenhozzások. Ma az országgyűlési tudósítók küldtek óriási babérkoszorút, amelynek szalagján ez áll: Az országgyűlési tudósítók — Veigelsberg Leónak. A Pester Lloyd-társaság választmányi ülést tartott Weisz Berthold udvari tanácsos elnöke alatt, amelyen elhatározta, hogy testületileg jelenik meg a temetésen és az övegynök részvételtáviratot küld. Az elhunyt nevéhez, fiaihoz és a Pester Lloydhoz ma is számos részvételtávirat érkezett. A nagy külföldi újságírók csaknem kivétel nélkül kondoleáltak. A bécsi újságírók egyesülete, a Concordia deputációt küld a temetésre és babérkoszorút helyez az elhunyt sírjára. A bécsi újságírók vasárnap reggel érkeznek Budapestre. Singer Vilmos, a nemzetközi sajtószövetség elnöke már ma este ideérkezett, hogy részt vegyen a temetésen. A budapesti újságírók egyesületének elnökét, Herceg Ferenczet hirtelen betegsége gátolja abban, hogy Veigelsberg Leó temetésén megjelenjen. Helyette Cziklay Lajos, az egyesület legidősebb alelnöke fogja elmondani a búcsubeszédet az elhunyt felett.

Veigelsberg Leó fiához, Veigelsberg Hugóhoz (Ignotus) következő részvételtáviratok érkeztek a mai napon:

Gróf Andrássy Gyula meleg részvételt fejezi ki.

Igen tisztelt szerkesztő ur! A legőszintébb részvétellel értesültem arról a megrendítő súlyos csapásról, amely kiválóan derék édes atyja elhunytával érte. Az a nagyrabecsülés, amelylyel a megboldogult iránt állandóan viseltem, sirbaszállatkor is feléled bennem és szomorúan éreztem velem azt a nagy veszteséget, amelylyel örökre való eltávazása által nemcsak családja tagjait, de az egész magyar sajtót és irodalmat megszomorította. Szolgáljon vigasztalásul, hogy emlékezete és tevékeny működése hosszú időket fognak túlélni. Adja át, kérem a tisztelt gyászoló család minden egyes tagjának őszinte tiszteletem nyilvánítása mellett igaz részvételem kifejezését.

Tisztelő igaz híve
Molnár Viktor.

Igen tisztelt uram! Mély megdöbbenéssel értesülve arról a mérhetetlen csapásról, mely családjukat és vele a magyar irodalmat érte, szívet legbensőbb részvételemmel kifejezését adni. Igaz nagyrabecsülésrel, kész híve

Szterényi.

— **Az aradi orvosok sztrájkja.** Minden jel arra mutat, hogy az aradi orvosok sztrájkja huzamosabb időt fog igénybe venni. Sem a munkásbiztosítópénztár, sem az aradi orvosszövetség nem tett kezdeményező lépést az ellentétek kiegyenlítésére, sőt ami tegnap, a sztrájk első napján, mindkét részről történt, az inkább azt mutatja, hogy mindkét fél a legvégsőre van elszárv. Czukor László, a munkásbiztosítópénztár igazgatósági elnöke pályázatot írt ki nyolc orvosi állásra, egyenkint 7000 korona évi fizetéssel. Az aradi orvosszövetség erre nyomban táviratban értesítette arról az országos orvosszövetséget, nyilvánvalóan azzal a céllal, hogy már eleve megakadályozza, hogy ennek a pályázatnak eredménye legyen. Erre viszont a munkásbiztosítópénztár vezetősége elhatározta, hogy ha nem akad

magyar orvos pályázó,ők osztrák orvosokat hívnak meg az állásokra.

— **Egy város pusztulása.** Megemlékeztünk róla, hogy Turkesztán határában milyen súlyos katasztrófa ért egy virágzó várost. A katasztrófáról újabb a következő további jelentések érkeztek: Karatag város lakosságának kétharmad része, körülbelül 2500 ember, áldozatul esett annak a földrengésnek, amely a turkesztáni határon október 20-án pusztított. A városban a földrengéstől feneketlen szakadékok támadtak. Három, közvetlenül egymás után következő földlökés történt, amelyek hegyesuszamlást okozott és ez a várost egészen eltemette.

— **Thury Zoltán munkái.** Régi igazság, hogy sok nagy írónak csak halála után becsülik meg az értékét. De különösen igaz ez Magyarországon. Sehol a tollnak annyi martírja nem volt, mint éppen minálunk. A megnemértés, a félreismerés keserűségével sehol, de sehol sem hagyták el oly sokan az irodalom emporiumát, mint Magyarországon. S ha néha-néha jutott is nekik az elismerés aranyából, csak hitvány garas jutott, annyi, amennyi éppen elég volt, hogy éhen ne haljon, de nem volt elég, hogy megéljen. Szegény, korán elhunyt Thury Zoltán is csak aprópénzre váltva ismerhette meg sikerének klenódiáját s amire nagypénzre válthatta volna be, a Halál, e kegyetlen inkasszáns, mindent de mindent a maga láda-fióba sepezt. Amit az irodalmi elismerés az élő nagy poétával szemben elmulasztott, azt most emlékével, énjének továbbélővel: elhagyott családjával szemben akarják jóvátenni a hálás, megbánó utódok. Karácsonyra megjelenik egy csomó megkapó, kemény, kegyetlen történet, néhány regény, egy dráma: Thury Zoltán hátrahagyott művei, hátrahagyott vagyona. Karácsonyra kerülnek ki a kötetek a közönség közé, amikor a könyveknek piacuk van és amikor a gyermekek a karácsonyfa alatt az ajándékokat várják. Thury Zoltán, aki gyermekei szenvedélyes szeretetét a legszebb novelláiba öntötte belé, akinek az apai érzés legjobb inspirációja volt, a sírban sem feledkezik meg a kicsinyeiről. Verset írtak az anyáról, aki házajár a gyermekeit takargatni, de ő az apa, aki a sírból táplálja, gondozza a cselédeit. Thury Zoltán összegyűjtött műveinek jóvedelme az elhunyt zenésztárs író gyermekeinek fog jutni. Azokat, akiknél gyűjtőve vannak, felkérjük, hogy legkésőbb november 15-ig szíveskedjenek az övegy címére, Thury Zoltánéknak, Lipót-körút 8. szám alá beküldeni; ugyanott kaphatók gyűjtőve is. Thury Zoltán munkái megrendelhetők hat kötetben, huszonegy koronáért.

— **A nyugtalan álapostol.** Prágai távirat szerint nem igaz az a hír, amely azt újságotta, hogy Skrebensky bibornok tegnap fogadta volna Hlinka csernovai plébánost. A bibornok maga a meghatározottabbban megzafolja ezt a híresztelést a „Narodni Listi“ mai számában. Nem Skrebensky bibornok, hanem gróf Huyn brünni püspök fogadta Hlinkát, aki tegnap megérkezése után kocsin a bibornok palotájába ment, de ott érhetően tudatták vele, hogy a herceg-érsek nem hajlandó vele szóba állani. A „Narodni Politika“ egy munkatársa ma felkereste Hlinkát és csehországi útjának célját tudakolta tőle. A csernovai plébános azt mondta, hogy rokonszenven kelteni jött Csehországba a tótok iránt; a morvaországi városokat is be fogja járni, hogy felhívja a nép figyelmét a magyarországi tótok szorongatott helyzetére. Am elítélését illeti, az még nem jogerős, mert a harmadik fórum még nem döntött. Biztosra veszi, hogy a Kuria helyben fogja hagyni az ítéletet és ő reá másfélévi börtön vár. De nem bánja, nem csügged, kész akár meghalni is a tót népért.

MOLL-féle SÓSBORSZESZ

legjobb fájdalomcsillapító bedörzsölés esz, köszvény és egyéb meghűlési bajoknál. A raktárakban ólommal zárt (plombírt) üvegekben 1 korona 90 fillérért kapható. MOLL-készítmény kérendő.

Fő-szétküldés: MOLL A. győgszerész, cs. és kir. udvari szállító által

BÉCS, I., TUCHLAUBER 9. SZÁM.

Videki megrendelések naponta postánlávét mellett teljesítetnek. — A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjeggyel ellátott készítményeket kérni.

MOLL-féle SEIDLITZ-por

felülmulthatlan hárszer mindama gyomorhajókál, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott keletkezni. A győgszer-tárakban MOLL készítménye kérendő eredeti dobozokban 2 kor

Fő-szétküldés: MOLL A. győgszerész, cs. és kir. udvari szállító által

BÉCS, I., TUCHLAUBER 9. SZÁM.

Videki megrendelések naponta postánlávét mellett teljesítetnek. — A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjeggyel ellátott készítményeket kérni.

— **Leleplezett amerikai elnökjelölt.** A Times még szeptember utolsó napjaiban közzétette Hearstnek egy levelét, amelyet az elnökjelölt a Filippini-szigeteken tartózkodó barátjának írt s a melyben Hearst háborus hajlamokat árult el. Londonból táviratozzák lapunknak, hogy Hearst most nyilatkozatot küldött a Timesnek s megtámadván a lapot, a többek között azt írja, hogy aki számot tart a jólétesültség hírére, annak tudnia kell, hogy a háboru-szerző mindig Anglia. A szigetország kergette bele Oroszországot is a kelet-ázsiai hadjáratba s most is azon meszterkedik, hogy az Egyesült-Államokat háboruba keverje a távol keleten, mert bujtogatásaival odavitte a dolgot, hogy Indiában gyilkolják az amerikai nőket és gyermekeket. A Times közreadja a nyilatkozatot és csak azt a gunyos megjegyzést fűzi hozzá, hogy Hearst néhány heti gondolkodási időt engedett magának s most is ő maradt alul, mint tavaly is, a mikor Root államtitkárral gyűlt meg a baja.

— **Harden-pörének felújításáról.** A Harden-pörben bekövetkezett meglepő fordulatról már adtunk hírt. A pör minden csunya és szennyes részleteivel együtt újra foglalkoztatni fogja a közvéleményt. A különbség csak az, hogy most már az igazság meghamisítása készül. Mindenki tudja, hogy a felsőbb körök nincsenek meglegedve az első ítélettel s új ítéletet akarnak provokálni. A Berliner Morgenpost egy munkatársa meginterviewolta Hardent, megkérdezve véleményét az új pör felől. Harden a következőket mondta:

— Ami engem illet, még ha módomban volna, sem tennék semmit az ellen, hogy az ügyészség elvállalta a vád képviselőjét, hiszen nyilvánvaló, hogy ügyészség sem akar egyebet, mint én: kideríteni az igazságot. Szó sincs róla, hogy az én helyzetem, mint vádlotté, kedvezőlenebb lett volna azzal, hogy az ügyészség vállalja most ellenem a vádat. Sőt ellenkezőleg, az én szituációm most könnyebb és jobb lesz, mivel azok a tanúk, akik az első tárgyaláson nem jelentek meg, mert nem akartak vallani, most a büntető kamara előtt tartoznak helyt állani. Arról nem vitatkozom, helyese az ügyészségnek az az álláspontja, hogy a vegyes bíróság ítélete után is elejétől fogva lehet tárgyalni egy pört. Az nem jogalap, hogy az első bíróság előtt néhány tanu, akiket Moltke visszautasított, így az ő huga és unokatestvére, továbbá két volt inasa, szobalánya és szakácsa nem jelentek meg. Ezeknek arról kellett volna vallaniuk, hogy milyen volt gróf Moltke viselkedése házassága előtt, házassága idején és a válás után. Az első bíróság maga is jelentéktelennek tartotta ezeket a tanukat, miután gróf Moltke elvált neje vallomását a magánpanaszos nem hazudtolta meg és szavahihe-tőségét nem vonta kétségbe. Most ezek a tanúk is meg fognak jelenni és az én malmonura hajtják a vizet.

A Kölnische Volkszeitung-nak táviratozzák Berlinből, hogy a minap lezajlott botrányokról legmagasabb helyen és a vezető politikai körökben egészen másképp vélekednek, semmint a közvélemény és a sajtó hiszi. Nagy meglepetések készülnek és a Harden-pör maga után fogja vonni a legjelentékenyebb változásokat.

— **Új szemészeti klinika.** A budapesti tudományegyetem orvoskarának Üllői-úti központi telepén most épül az új szemészeti klinika, mely a külföldi legmodernebb intézetek higiéniai vívmányainak felhasználásával készül. Az épület még ez évben tető alá kerül és berendezéséhez a jövő évben fognak hozzá dr. Grósz Emil nyilvános rendes tanár, a szemklinikai igazgatójának tervei szerint. Az új klinika homlokzata a Mária-utcára nyílik és az egész épület harmonikusan illeszkedik bele a klinikai telep épület-csoportjába.

— **Letartóztatott könyvelő.** A rendőrség letartóztatta Sternlich (Szöke) Albert 28 éves könyvelőt, aki a Magyar Aczetilén-lámpagyár-részvénytársaságnál volt alkalmazva. A könyvelő a pénztárt is kezelte s február óta harmadfélszer koronát sik-kasztott. A könnyelmű fiatalember a pénzt elmul-tatta.

— **A londoni „leányrablás”.** Lapuchin Borbála akit misztikus eltűnése után a londoni rendőrség egy héten át lázasan kutatott, atyjával hazafelé Orosz-országba való utazása közben Berlinbe érkezett. A hírlapírók fölkeresték Lapuchint a berlini fogadó-ban és kérdésekkel ostromolták, de egy szót sem tudtak belőle kicsikarni leányának titokzatos eseté-ről. A londoni rendőrség abbahagyta az eset nyo-mozását, mert most már tisztában van vele, hogy az állítólagos rablás csak mese, Lapuchin Borbálának szerelmi kalandja volt és a regényes rablás histó-riájával akarta elleplezni kalandját. Érthető ezért a londoni rendőrség bosszúsága, mert a fiatal orosz leány miatt egy héten éjjel-nappal talpon volt az egész londoni policzia száz meg száz detektívvel együtt és a nyomozás kerek 25.000 márkájába került a Rendőrségnek, amelyet most perelni fognak Lapuchin Borbála atyján.

— **Uzsorások karmaiban.** Napról-napra hallunk az uzsorások garázdálkodásáról, melynek tömegesen esnek áldozatul a megszorult emberek. Bűnös ténykedésük legújabb áldozata Máhr Ferencz Ignáczné. Máhrnének lakása van a Dob-utca 21. szám alatt, de háztulajdonosi mivolta mellett is megszorult a minap pénz dolgában. Anyagi zavarai tudomására jutottok özvegy Tsuk Miksánénak, aki aztán pénzügynököket küldött a nyakára, akik pénzt nem adtak ugyan neki, de adtak számára hitelbe ékszereket, szentségtartókat, cigarettákat és sorsjegyeket, ezeket aztán pénzre tették, természetesen potlom áron. Ilyen manipu-lációkkal végkép befoták Máhr Ferencz Ignáczné-t. Aláíraták vele a hitelbe adott áruk ellenében mindenféle üres blankettákat, amelyeket később pöröltek és harmincezer koronás követelésüket betáblázták a Dob-utcai házra. Végkép kirabol-tan, fölkereste Máhrné kétségbeesésében dr. Dési ügyvédet, akit megbízott: jelentse fel a piócákat. Dr. Dési megtette a rendőrségen a büntügyi följe-lentést és Egy kapitány menten hozzáállott a nyomozáshoz. Annyi máris kiderült, hogy az ék-szerek és egyebek ötödét se érték annak az ösz-szegnek, amelyet Máhrnének számláztak. A följelentésben szereplő Gall Leopold nevű pénz-ügynököt ma délelőttre citálta maga elé Egy kapitány és részletesen vallatta. Gall tagadja, hogy részese lenne Máhrné kifosztásának.

— **Forrongás Portugáliában.** Az alkotmányért folyó harcban a helyzet Portugáliában egyre komolyabb jellegűt ölt. A „Liberal” hosszabb tudósítást közöl Lisszabonból, mely tudósítás szerint Portugáliában forradalom van kitörőben. A kormány és az egyesült ellenzék konfliktusát biztosra veszik. Minthogy az üzletek nagyon rosszul mennek és a bankügy lianyatlik, a vagyonosabb osztályok is a forradalom pártjára állanak. Jellemző, hogy a hangulat a konzervatívok közt még élesebb a kormány ellen, mint a liberálisok és köztársaságiasok között. Nyilvánosan hangoztatják, hogy a harc csak a király lemondá-sával érhet véget. Minthogy az új választásokat, bárha azt a helyzet sürgősen megkövetelné, nem tüzték ki január elejére, nagy tüntetést készítenek elő. Hír szerint ezt az alkalmat fel fogják használni arra, hogy megalakítsák a nemzetgyűlést, mely fel-váltva Lisszabonban és Oportóban fog ülésezni és a nép nevében törvényeket fog hozni. Más hírek szer-int a hadsereg kezét fog a forradalmárokkal, ugy, hogy a király és a kormány csak a városi gárda támogatására számíthat.

— **A Társadalomtudományok Szabad Iskolájá-ban** a jövő hét folyamán a következő előadások kez-dődnek meg: Diénes Valéria: (Az emberi tudat szerkezete), Vágó József: (Szociálizmus és nem-zeti művészet), dr. Szende Pál: (A magyar közjog a történelmi materializmus megvilágításában), Fül-öp Zsigmond: (Általános biológia), Bród Miksa: (A gümőkór ellen való védekezés), Harkáni Ede: (Osztályközi etika), Jászai Oszkár: (A modern ka-pitalizmus kialakulása), Fényes Samu: (Magyar Jakobinusok), Biró Lajos: (Szemelvények a régi

és modern irodalomból), és Diénes Pál: (Felsőbb matematika alapfogalmai).

— **Vásárcsarnoki ügyek.** Ma délelőtt ülést tartott a vásárcsarnokokra felügyelő bizottság, Melly Béla tanácsos elnöklése mellett. A bizottság javasolja, hogy mivel a központi vásárcsarnok vasuti fuvardíj-ke-dvezményének a határideje lejár, kériék fel a kereske-delemügyi minisztert, hogy azt hosszabbítsa meg, olyan alakban, ahogy az régebben volt érvényben. Az indítványt, Heltai Ferencz és Eulenberg Salamon hozzászólása után, elfogadták. — Javaslja továbbá a bizottság, hogy a központi vásárcsarnok baromfi-piacának a megbővítésére sajátítsák ki a szomszédos két házat. Ehhez a költség mintegy 250.000 korona lesz. A bizottság az üresedésben levő vásárcsarnoki közvetítői állást csak akkor akarja betölteni, ha a vásárcsarnok megbővítése megtörtént és a szabályrendeleteket megfelelő módon átalakítják. — A Magyar Gazdák Vásárcsarnok-Előadó Szövet-kezete, amely a működését nemrégiben megszüntette, most azt kéri, hogy a központi vásárcsarnokban birt áruhelyeit adja nekik vissza a hatóság. Ehhez a bi-zottság nem járult hozzá, hanem pártolja a szabadkai huskiviteli részvénytársaságnak azt a kérelmét, hogy a kérdéses helyeket nekik engedjék át, mert ez a tár-saság arra kötelezi magát, hogy évente 30.000 darab sertés húsát hozza be a főváros piacára. Kisebb je-lentőségű ügyek elintézése után az ülés véget ért.

— **Szerelmi dráma.** Ujhelyi József hentes-ségéd ma este tíz órakor a Lendvay-utcában lakó szeretőjére, Czirány Mária háromszor rálőtt és megszökött. Tettét szerelmi féltékenységből követte el. A leányt a Rökusba szállították, a veszedelmes szerelmet a rendőrség keresi.

— **A csernovai vérengzés.** A „Slovensky Tiz-dennik” mai száma gyászkeretben jelent meg. A lap az első oldalon nagy kereszt alatt vastag betűkkel a halottak és sebesültek névjegyzékét közli. A má-sodik oldalon feltűnő betűkkel felhívást intéz a tót-sághoz, hogy a hátramaradott részére gyűjtéseket rendezzenek. A budapesti tótoknak a jövő hét vé-gére tervezett mulatsága a gyász miatt elmarad. Mint értesülünk, a magyarországi tótok elhatározták, hogy a csernovai vérengzés felett érzett fájdalmu-nak kifejezést adandó, egy évig semmiféle mulatsá-gon se fognak részt venni.

Pereszlényi Zoltán rózsahegy-i szolgabíró a következő sorok közlésére kért fel bennünket:

Kérném megcáfolni azon rosszakaratulag most is terjesztett hírt, hogy Csernován a fegyverhasz-nálatot én vezényeltem. Ehhez a polgári hatóságnak joga nincs s a csendőrpáncsnok a legvégső veszé-lyünkben rendelte el a tüzelést közvetlen a támadók ellen. Pereszlényi Zoltán szolgabíró.

— **Előleg a boldogságra.** Kardos Lajos 19 éves betűszedő a múlt év folyamán ismeretséget kötött egy leánnyal, akinek csakhamar megkérte a kezét s 300 koronát kért tőle a berendezés költségeire. A leány gyanútlanul adta át neki a kért összeget s várta az esküvőt. A fiatalember azonban ekkor azzal állott elő, hogy szülei nem akarnak a házasságba beleegyezni. A leány ezt az akadályt is el akarta hárítani s elutazott vőlegénye szüleihez, akik nem várt szívesseggel fogadták a leányt s azzal az ígé-rettel, hogy nem ellenzik tovább a házasságot, ök is elkérték a leánytól 120 koronát. Ettől kezdve azután sem a szülők, sem a vőlegény hallani sem akartak a leányról, aki végre is megunva a folyto-nos huza-vonát, a rendőrséghez fordult s feljelentette a vőlegényt is, a szülöket is, akik ellen család bünt-tete címén indult meg az eljárás. A mai napra volt kitűzve ebben az ügyben a főtárgyalás, amelyet azonban nem kellett megtartani, mert a vádlottak időközben kárpótolták a leányt s ez ma kijelentette, hogy visszavonja panaszát, mire a törvényszék meg-szüntette a további eljárást.

— **Vonatrablók.** Csaplino állomás mellett hat rabló megállított egy személyvonatot és egy bank-nak a vonaton utazó pénztári szolgájától 26.000 ru-belt elraboltak.

A világ legjobb gyomorvize
a Baldóczi

Deák-forrás

gyomor-, máj-, bél- és vesebajoknál
speciálfizium. Egyetemi tanárok és gyakorló orvosok mint legjobb természetes gyógyvizet különösen ajánlják. A legszegényebb emberek is ihatják, mert a legolcsóbb gyógyviz. Tovább elárúsítók minden helységben keresetnek.
Magyarországi főraktár:
Budapest, Régi posta-utca 10. sz.
Telefon 79-02. • • • • • Telefon 79-02.

— **Elfogott család.** Veszedelmes kalandort fogott el az ungvári határszéli rendőrkapitányság mezőlaborczi kirendeltsége. Néhány hét óta egy igen elegánsan öltözködő, lekötélző modoru fiatal ember járta be a homonnai és szinai járások községeit. Sima modorával csakhamar bejutott jobb körökbe, annyival is inkább, mert pénzügyminiszteri titkárnak mondotta magát és kiváló összeköttetéseivel fogva — ugymond — abban a helyzetben van, hogy italmérségi engedélyeket adhat az azért jelentkezőknek. A fiatal ember meglehetősen fel volt szerelve mindenféle blankettákkal és a hozzá folyamodóknak bizonyos díjak lefizetése után menten ki is állította az engedélyeket, nem érve be ezzel, szigorú vizsgálatokat tartott egyes koresmákban, a koresmárosokat különféle mulasztásokért megbírságot és az előmutatott meghatalmazás alapján a bírsági összegeket azonnal be is szedte. Ily módon tetemes összegeket szedett össze és mikor azt hitte, hogy a hatóság véget vet üzemének, egyszerűen otthagya az illető községet. Ősz Antal ungvári határkapitány értesült a szélhámos viselkedéséről s azonnal elrendelte a család üldözését és kézrekerítése céljából a csendőrséget mozgósította. Mezőlaborczon egyik határőrtényleg elfogta a csalót. Vallatásakor Losonczy Zsigmondnak mondta magát és sikerült neki a nála lévő iratokat összetépni és megsemmisíteni. Valószínűnek tartják, hogy álnevet mondott be. Ez esetről értesítették a budapesti államrendőrséget, ahova be is küldték a család személyleírását. Azt hiszik, hogy a budapesti rendőrség meg fogja állapítani a család kitértét.

— **Apagyilkos fiu.** Rémes szenzációja van Czeplédnek. Még tavaly májusban történt, hogy Kovács Benő gazdálkodó felesége bejelentette a czeplédi rendőrségnél, hogy férje május 13-ikán az alberti vására ment és azóta nem tért vissza a tápió-bicskei földeken lévő hajlékába, ahova kilencz évvel azelőtt költözött ki családjával. A czeplédi rendőrkapitány az egész országban körözlette az eltűntet, de hiába. A minap aztán megdöbbentő fordulat állott be a rejtélyes dologban. Az eltűnt gazdálkodó apja a minap beállított a csendőrségre. Nem bírja már ki tovább a lelkiismerete és hallgatást, mondja és őszintén feltárta, hogy az eltűntet saját fia ölte meg. A fiu, aki most huszonnégy éves, összeszólalkozott az apjával, még pedig annyira, hogy végül lelőtte s mikor elesett, puskatussal addig verte, amíg bele nem halt. Aztán elásta a holttestet az istállóba. A csendőrség erre a vallomásra rögtön kiment és az istállóban csakugyan megtalálta a felosztásnak indult holttestet. Az apagyilkost letartóztatták.

— **Kitüntetések a nemzetközi balosetiügyi kiállításán.** A nemzetközi balosetiügyi, iparegészségügyi és munkásjelölti kiállítás bíráló-bizottsága a múlt héten befejezte munkálatait és Hieronymi Károly elnöklése alatt tartott teljes ülésében jóváhagyta a zsűri osztályok javaslatait. Az eredmény az, hogy 142 külföldi kiállítóval szemben 82 hazai kiállító is díjat nyert. A Grand Prix-vel (nagy díszoklevél) kitüntettek közt van a földművelésügyi minisztérium munkásügyi osztálya, a közlekedési muzeum, az államvasutak, a dohányjövővédők, a selmeczbányai és zalatnai bányaigazgatóság és a társadalmi muzeum, mely utóbbit kivált az általa képviselt Stefánia-kórház, Bródy Adél-kórház és az Abbáziában lévő Tengerparti Munkásgyógytelep kiállításáért kapta a nagy díszoklevelet.

— **Pestis Amerikában.** New-Yorkból kábel-távirat érkezett azzal a hírrel, hogy *Seattleben fellépett a pestis.* Egy európai család három tagja betegedett meg és később kiderült, hogy gümös pestis a bajuk.

— **Csodálatos menekülés.** Lippán a csodával határos módon menekült meg Bogya Ignác szörnyű megpróbáltatás után a haláltól. Egy nyílt kútnak a belsejét vizsgálta, miközben a kut falazata hirtelen bedőlt és Bogyát eltemette. Már mindenki azt hitte, hogy Bogyát a föld agyonnyomta, amikor hangos sírást hallottak a kut mélyéből. Lassan eltávolították a földet és a kőveket és tizenöt órai munka után sikerült Bogyát még életben találni. Szerencsére a kut falazata úgy dőlt be, hogy kupalakba torzósult boltozatot alkotott s bár vízben is állott, Bogyának mégis volt levegője. Kisebb horzsoláson kívül baja nem történt.

— **Rendőrök és katonák harcza.** Véres esemény zavarta meg ma éjjel Zágráb éjszakai csendjét. Katonák és rendőrök között került fegyveres összeütközésre a sor. A katonák bajonettjeiket, a rendőrök kardjukat használták s valóságos harc után a rendőrök voltak kénytelenek megfutamodni. — Éjjel fél-egy óra tájban mulatozó és már félig részeg katonák a Zvonimir-kávéházba akartak bevonulni. Mivel azonban nagyon hangosak voltak, a kávést nem akarta megengedni. A katonák erőszakoskodtak, mire a kávést két arra czirkáló rendőrt szólított fel a rendcsinálásra. A rendőrök felszólították a katonákat, hogy menjenek el békecségyben, majd mikor nem engedelmeskedtek, azzal fenyegették meg őket, hogy őráratért telefonálnak a kaszárnnyába. Ekkor kezdődött a verekezés. A katonák ütöttek, a rendőrök védekeztek s közben az egyik katonának sikerült elvenni a bajonettjét. A katonák most nekivadultan rontottak a rendőrökre, el akarták venni a bajonettet, nehogy az ellenük tanuskodhassék. Valamennyien szuronyt használtak s az egyik rendőrnek a koponyáját szakították be, a másiknak altestén ejtettek halálos sebet. A két rendőrnek még csak annyi ereje volt, hogy a kávéházba menekülhettek s ott a félreeső helyen összerokkadtak. Időközben a kávést újabb rendőrsapattal telefonált, mire azonban a rendőrök megérkeztek, a katonáknak sikerült elmenekülnök. A rendőrcsapat egy rendőrtiszt vezetésével azonnal a kaszárnnyába ment s felszólította az inspekeziós tisztet a tettesek felkutatására. A katonák csakugyan beérkeztek egyenkint, s noha bajonettjeiket zsírral kenték be, nehogy a vérfoltok meglátszódjának rajta, sikerült hármat elfogni közülök. A három tettest azonban a kapitány ma délelőtt szabadon bocsátotta, a mi óriási felháborodást keltett Zágrábban város-szerre. A két rendőrt a kórházban megoperálták, de nincs remény életbenmaradásukhoz.

— **A vesztség áldozatai.** A Selmeczbányával szomszédos Hegybánya községben tegnapelőtt vesztség tört ki egy tizenéves fiu, akit négy héttel ezelőtt egy veszett eb megmarta. A szerencsétlen fiu fájalmában édesanyját támadta meg és összevissza harapta. A fiu ma reggel meghalt, anyját pedig Budapestre a Pasteur-intézetbe szállították. Most a vizsgálat kutatja, vajon kit terhel a vétkes mulasztás, hogy a fiut annak idején nem szállították a Pasteur-intézetbe.

— **Házasságok.** Keszthelyi Ernő, a Hazai Bank lipótvárosi fiókjának főnöke, a főváros körében ismert szaktekinélv, aki mint uszágiró is számos tisztelőt és jóbarátot szerzett magának, e hónap 10-én házasságot köt Kánitz Irmával, Kánitz Mór nagykereskedő bájos leányával.

— **Gottfried Márk,** a boszniai államvasutak tisztviselője eljegyezte Kis Zsuzsát, ellenőr leányát, Margitot.

— **Dr. Dragsits Gellért** kereskedelemügyi miniszteri segédfogalmazó eljegyezte Lachnit Ilonkát, Lachnit János máv. felügyelőnek, a keleti pályaudvar állomásfőnökének leányát.

— **Orosz Samu** rendőrfogalmazó eljegyezte Csillag Bertát urhélyvet Budapestben.

— **Váradi Benedek,** a Nemzetközi szállítmányozó-társulat r. t. főtisztviselője, eljegyezte Schwarz Ida kisasszonyt, Schwarz Jónás leányát Budapestben.

— **A prágai „Sokol”-tornaünnepély.** A budapesti „Sokol” tornaegylet V. általános tornaversenyét 100 mozgólényképben bemutatja. A képekhez szükséges magyarázatokat Smreka Fivér (Olmütz) fogja szolgáltatni. A „Sokol” egyletek szabadgyakorlatainak kifejlesztését az összes eddig megtartott általános tornaversenyekről felvett képekben fogják bemutatni és magyarázni. Az érdekes felolvasásra, melynek kezdete d. u. 5 órakor van, családijegy 1 korona 20 fillér (három személynek), személyjegy 60 fillér. A csinos meghívó magyar nyelvű ugyan, de Prágában készült.

— **A parlamenti házszabályok.** Dr. Barabási Kun József miniszterelnöki fogalmazó alapos és szel-les létkörű politikai tanulmányt írt a parlamenti házszabályokról. A könyvet a házszabályok irodalmi áttekintése vezeti be, majd a szerző a házszabályok céljának és fogalmának a fejtegetésére tér át, az alkotmányval vonatkozásában tárgyalja a kérdést, melyet a parlamenti eljárás jogi lényegének és politikai elemének kapcsolatos kidomborításával igyekszik megoldani. Nagy és komoly munka ez s a tanulmányt csak a jól fiérdemelt és díszrettel fogadjuk. A könyv a Franklin-Társulat 125-ös kiadása.

— **Halálozások.** Csányi Ágoston ma hatvanhárom éves korában Budapestben meghalt. Temetése november 3-án lesz az Andrássy-ut 115. számú gyászházból.

— **Deák Andor** Csonoplya község jegyzője október hó 29-én életének 53-ik évében meghalt. Id. turiki Thuránszky Károly m. kir. sőtárnok és szolgálatonkívüli m. kir. honvédszázados 63-ik évében október 31-én meghalt Losonczon. Lőrinczrévi id. Bárdy Károly takarékpénztári igaz. elnök, törvényhatósági bizottsági tag életének 64-ik évében október hó 26-án meghalt Deésen.

— **Lipócsi Keczer Miklós** cs. és kir. kamarás elhunyt a fővárosban. Holttestét szombat délután temetik a Kossuth Lajos-utca 14. száma alatt levő gyászházból.

— **Ma délután dr. Mosching Konrad** Guido író, volt képviselő, 84 éves korában Bécsben meghalt.

— **Krokodil-tenyésztés.** Ki hitte volna, hogy valamikor tenyésztési fogják a krokodilokat? Ez most bekövetkezett, a divat folytán, mely miatt a krokodil-bőrből készült erszényeket és albumokat még mindig nagyon keresik. Így történt, hogy csak Florida félszigeten 1880-tól 1894-ig nem kevesebb, mint harmadfélmillió krokodil ölték le, úgy, hogy ott ezek a hullók nagyon megtrikultak. Minthogy azonban a krokodilbőrökben még mindig igen nagy a kereslet, nem marad más hátra, mint tenyésztési a krokodilokat, ami, mint a kísérletekből kitűnt, nagyon könnyen megy. A tenyésztett krokodilok azonban jóval kisebbek és olyan hatalmas példányokat, mint a vadon élők voltak, eddig felnevelni nem sikerült.

— **Zsebben hordozható teljes törvénytar.** A tárgyalásokra járó ügyvédek részére igen gyakorlati alakban oldotta meg Dárday Sándor az összes hazai törvényeknek kényelmesen kezelhető, gyűjteményes kiadását: „Repertorium Dárday Sándor igazságügyi törvénytarából” ezimén egy könnyen kezelhető kis kötetben, mesteri nyomdai kiállításban közrebocsátotta mindazokat az igazságügyi törvényeket, melyek gyakorlati jogéletünkben tekintetbe jöhetnek és ez a könyv tetszetős külalakban került most könyvpiazcra. Külföldön sem létezik könyvkiadás, amely ennyire megfelelő és kezelhető alakban, így óriási anyagot ölel fel. A közel 1000 lapot magában foglaló kötet teljes szövegben tartalmazza a polgári törvénykezési rendtartást, a sommás eljárásról, a fizetési meghagyásokról, a kisebb polgári peres ügyekben való eljárásról, a végrehajtási eljárásról, az örökösödési eljárásról, a végrendeletek stb. alaki kellékeiről szóló törvényeket, a telekkönyvi rendtartást, a gyámügyről, a házassági jogról szóló törvényeket, a váltótörvényt, a csődtörvényt, a kereskedelmi törvényt, az áru- és értéktözsdekre vonatkozó összes szabályokat, a büntetőtörvényt, az uzsoratorvényt, a sajtótörvényt, a bünvádi perrendtartást, az esküdtbírósgokról szóló törvényt, stb. stb., függelékben pedig a teljes osztrák polgári törvénykönyv szövegét. A könyv betűi tiszták és élesek, úgy, hogy általában igen jól olvasható. A könyvhöz mindazonáltal még nagyító üveg is van csatolva, gyengébb szeműek számára. Ez a Kis Törvénygyűjtemény természetesen Dárday Nagy Törvénytarát nem teszi feleslegessé, mert csakis a törvények szövegét közli, de annak a céljának, amelyre készült, kitűnően megfelel. A táská alakú, bőrkötésű könyv ára 14 korona.

— **Az orosz katoná.** Nemrégiben Bakuban felrobbant egy nagy löporrony, mely alkalommal több ember részint meghalt, részint megsebesült. A löporrony előtt egy katoná állt. Erős orosz fiu, azok közül, akik meghalnak a czárért. A jobb keze súlyosan megsebesült és az egész arca is tele volt sebekkel. Az ezredese megszólította: — „Miért nem hagyod már itt ezt a romot, hiszen nincs mit őrizni és elvérzel, ha még itt maradsz.” A katoná szilárdan szólt: — „Engem az őrmesterem állított ide. Csak neki és az atyuskának van joga engem elküldeni a helyről.” Az ezredese meglepetve szólt: — „Őrmesteredet megölte a robbanás, íer, hogy bekötözzék sebedet.” A katoná mégis hajthatatlan maradt. Kénytelenek voltak sörnyözni a hadügyminiszternek, aki felszabadította a katonát őrhelyéről és nagy csomó aranyat küldött neki. A katoná tizennégy óráig állt az őrhelyen és nagybetegén vitték a kórházba.

— **Luxusutazás a „Caronián”.** A Központi Menetjegyiroda azon alkalomból, hogy a világ legnagyobb és legtekélyesebb járműve, a Cunard-társaság „Caronia” hajója december 14-én Fiuméből Nápoly érintésével Newyorkba indul, a legnagyobb konforttal és amellet felette mérsékelt részvételi díj mellett, luxus-utazást rendez Olaszországba. A kirándulók ez alkalommal ezen mesés lényűzéssel berendezett 20.000 tonnás hajóórással teszik meg az utat Nápolyig. Prospektussal készséggel szolgál az érdeklődőknek a Központi Menetjegyiroda Budapest, IV., Vigadó-tér 1.

Reggelizés előtt fél pohár
Schmidthauer-féle
Használatát valódi ártós gyomorbetegségeknél és ezek megelőzésében szenvedőknek.

Igmandi

Keserűvíz

az elrontott gyomrot
2-3 óra alatt telo-
san rendbe hozza.
Kapható mindenütt
kis és nagy üvegekben

— Magyar művész a magyar hegedűért. Geyer Stefi, a jelenkor legnagyobb hegedűművésze, megmutatta, hogy minden ízében magyar, nemcsak magyar zeneszerzők művei szerepeltek hétfői hangversenyének műsorán, de azokat magyar hegedűn is játszotta el. Reményi budapesti hegedűkészítő sajtóközleményül új Stradivarius-utánzatát, mely a pécsi kiállításon is elsőrangú díjat nyert, mutatta be a kiváló művész a Vigadó nagytermének hangverseny dobogóján. A közönség alig tudta megkülönböztetni mely darabot adta elő régi olasz mesterhegedűjén és mikor játszott Reményi új hegedűjén, melynél nagyobb sikert egy új hegedű még nem ért el. Geyer Stefi ezáltal nagy szolgálatot tett a magyar hegedű-készítésnek, mert nincs mindenki azon helyzetben, hogy 5—10.000 frtért hegedűt vehessen, Reményi hegedűi már most a legnagyobb tűzpróbát sikeresen kiállították, amennyiben képesek a régi mesterhegedűket, melyek árban ugyanis folytonosan nőnek — helyettesíteni.

— A téli kúra a Szt.-Lukácsfürdőben ebben a forró-meleg, kénes forrásairól és természetes ásványiszapjáról hírneves gyógyfürdőben nagyon látogatóit. Az októberi havi vendégnévsorból a következőket említhetjük meg: Fleischauer Gusztáv és neje, Karlsruhe. Mitt, Watchko A. M., Denver. Alibegovic Fehim Beg, földbírtokos, Kobas. Badescu Sándor és neje, mérnök, Galatz. Sperl Gabriella, Wien. Bizsidár Pepits, kereskedő, Pozsarovátz. Hinder Mayer András és leányai, Wien. Balinberg Lázár, Galatz. Hausrel Vera, Wien. Benyovszky Lajosné, Pozsony. Wertheim Armin és neje, földbírtokos, Székesfehérvár. Ludányi Bay Károly, rendőrkapitány, Felsőbánya. Serák Károly és családja, Kengyel. Ruttkay János, kir. tsvz. bíró, Kassa. Török Zoltán, Losoncz. Winkler Vilmos és neje, főmérnök, Székesfehérvár. Dr. Belohorsky János, ügyvéd, Ujvidék. Dr. Löcherer Ferenc és családja, főorvos, Rimaszombat. Dr. Szalay Géza, földbírtokos, Datta. A vendégnévsor eddig 890 vendéget mutat ki s ennél fogva még sok nevet lehetne felcímlíteni, akiknek tulajdonosai messze országokból jöttek, hogy gyógyulást keressenek a kiváló budai gyógyfürdőben.

— **x Fodor-féle vívóterem a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme.** Különös gond fordították a gyermektorna és vívásra.

— **x Kiss szerencsése nagy!** Valóban bámulatos, hogy a m. kir. szab. osztálysorsjegyeket ország-szerte mennyire kedvelik, de érthető ez a közkedveltség, ha tekintetbe vesszük, hogy a kibocsátott 125.000 sorsjegy közül 62.500 nyer, tehát biztosan minden második sorsjegy. A nyereséyesélyek tehát páratlanok, mert nincs a világon sorsjátéktervezet, mely ily szolid és kedvező volna. T. olvasóinknak is ajánlatos, hogy lapunk mai összes számához csatolt Kiss Károly és Társa hirdetéséből egy sorsjegyszámot kiválasszanak és megvegyenek. A szerencse kiszámíthatatlan, hátha éppen a neve mellett számra esik egy nagyobb nyeresemény. Kiss szerencsése nagy!

— **x Férfidivatárunk legjobban kivitelen Vass Jenőnél Budapest, Erzsébet-körút 22.**

— **x A franciaországi vallási küzdelmekről** volt szó egy társaságban. A különböző álláspontú vitaközök között csakhamar igen heves és ingerült szóváltás keletkezett. Az egyik nagy vehemenciával helytelenítette, hogy a kongregációkkal együtt a pálinkafőző barátokat is kiűzték Franciaországból és hogy ezáltal a híreket és hitelüket oly nagyon alászállították, a másik viszont erősen védelmébe vette a francia kormányt az elűzést. Mikor a vita már-már odafajult, hogy az ellenfelek ököllel fenyegették egymást, a társaság egy békés hajlamú tagja csitító szándékkal lépett közbe:

— **Miért vitatkoztok, barátaim? Hiábavaló, meddő a ti vitátok** Hiszen ha fenn is állnának a francia barátok pálinkafőzői, akkor sem lenne már olyan nagy a hírük és hitelük. Amugy is elhomályosította volna a chartreuse-ik hírét az „Alföldi Cognacgyár r. t.”-nak most már világhírű, kitünő likőrje.

— **A békés hajlamú jóbarát** elmés közbelépése kibékítette a vitaközös hevében magukról megfélemedezett ellenfeleket, akik további beszélgetésük folyamán egyszerre csak azon kapták rajta magukat, hogy a beszéd fonala a francia likőrrel a magyar likőrre vezetett. Erre nézve pedig minden ellenvetés nélkül meggyeztek abban, hogy nincs jobb és olcsóbb likőr a világon, mint az „Alföldi Magyar Cognacgyár r. t.” gyártmánya.

— **x Zászlók, czimerek, minden kivitelen kaphatók** Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. sz. Arlegyék ingyen.

— **x Bob hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.**

— **x Barátnők között nincs öszinteség** — mondja egy francia satirikus. Ha tehát látjuk, hogy jó barátnők arca fide és tiszta, nem fogja mondani, hogy ezt egy kipróbált csodaszerek, az alföldi fehérkeresztes sóborszesznek köszönheti. E csodaszersz az Első Alföldi Cognacgyár R-T. készítménye.

— **x Gazdasszonyok öröme** telik abban, ha vendégeiknek ezüst evőeszközökkel szervírozhatnak. Nászajándékoknak való arany és ezüst dísz tárgyak, ezüst és alpacca-ezüst evőeszközök, műipari cikkekéről Polgár Káimán műörás (üzletei és raktárai Budapest, VII., Erzsébet-körút 29. sz. I. em.) sok száz képpel tarkított albumszámba menő vasos katalógusát most állította össze, amit a cégvezetés minden érdeklődőnek ingyen és bérmentve megküld.

— **x Nem csalódtok soha az életben, ha a világhírű Alföldi fehérkeresztes Sóborszeszt használja, mert ennek hatása minden esetben biztos.** Készíti az Első Alföldi Cognacgyár r. t. Kecskeméten.

— **x Felhívjuk a t. olvasóközönséget** Keleti J. műszerész mai hirdetésére.

— **x Az előkelő világ kiváló előszeretettel** keresi fel a Michelstaedter utóda Váci-utca 3. szám alatti cipő-áruházát: magunk is méltányoljuk a közönség ezen elismerését, mert cipőinek mindegyike egy-egy különlegesség. A szabott árak a talpa bevésvé vannak és így túlkövetelés nem létezik.

— **x A Beretvás-féle Migrén-pasztilla** öt perc alatt mindenféle heves főfőjást biztosan megszüntet. Egy doboz (24 pasztilla) ára 1 korona 20 fillér minden gyógyszerárban.

— **x Felhívjuk a t. olvasóink szives figyelmét** Gichner János czég mai hirdetésére. A czég ebben a szakmában kiválóly nyújt.

— **x Mechlovits és fiai** urí szabó-czéget, mely a rendeléseket pontosan intenzi el, ajánljuk olvasóinknak.

— **x Új czimbalom.** Magyarországi Gyula hangszergyáros, Budapest, VII., Kerepesi-ut 71. feltalálta az aczélszerkezeti czimbalmot s így a czimbalmot a legtekélyesebb hangszerek közé emelte. Bő ismertetést ingyen küld a feltaláló.

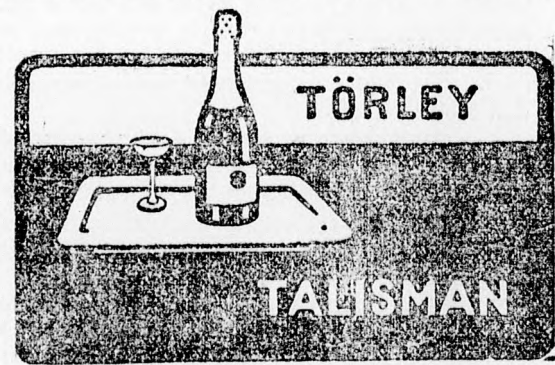
Allatkivitelünk Dél-Németországba.

Dr. Békésy Sándor miniszteri tanácsos jelentése. München, november 1.

A bajor fővárosba irányuló vágómarha-kivitelünk az egész német birodalomba való kivitelnek igen tekintélyes részét teszi ki. Így például a Németországba szállított ökröknek közel egyharmada rendszerint Münchenre esik. E körülményből kifolyólag mindazok a jelenségek, melyek Münchenbe irányuló vágómarha-kereskedelmünk terén mutatkoznak, jelentőségükben nyernek azáltal, hogy rendszerint az egész német birodalommal való állatkereskedelmünk viszonyait tükrözik vissza. Mint általában Németországban, úgy Münchenben is a husfogasztás csökkent; az 1906-ik évben fejenként 62.58 kg.-ot tett a megelőző évi 64.68 kg. és az 1904-ik évi 68.69 kg.-mal szemben. A csökkenés tehát 2.2 illetőleg 6.11 kg.-ot tett ki fejenként. Az eléggé jelentékenynek mutatókozó fogyasztás-csökkenésnek első sorban a husárak emelkedése az oka, másodsorban azonban nem kis része van a fogyasztás csökkenésében annak a körülménynek is, hogy a husárak emelkedésével napirendre került annak széles körökben való fejtegetése, ismeretessé tétele, hogy a mai modern ember a szükségességénél jóval több húst eszik és ez nemcsak hogy nincs hasznára, hanem árt az egészségnek. A fogyasztás csökkenésének nyomai természetesen megfigyelhetők Ausztria és Magyarország vágómarha-kivitelére vonatkozó adatokon is. A míg ugyanis 1905-ben Magyarország és Ausztria területéről 39.882 darab marhát szállítottak a müncheni piacra, addig 1906-ban a felhajtás csupán 26.845 darabot tett ki, tehát 13.037 darabbal kevesebbet, mint a megelőző évben. Ez utóbbi számból 2.579 ökrökre, 3.794 tehénre, 1.981 birkára és 4683 növendékmarhára esik. Magyarország és Ausztria állatkivitele a müncheni piacra tehát mindenik árunál tekintélyes mértékben csökkent. Ezzel szemben a Bajorországból származó állatok felhajtása csupán az ökröknél csökkent, míg ellenben a teheneknél, a bikáknál, egyéb marhánál emelkedett valamivel, azonban távoiról sem oly nagy mértékben, mint amely mértékben Magyarország és Ausztria kivitele csökkent. E körülmény minden kétséget kizárólag tanusodik amellelt, hogy a bajor mezőgazdaság még számszerűleg sem volt képes azt a hiányt pótolni, amely Magyarország és Ausztria kivitelének nagymérvű csökkenése folytán előállott.

Minőségileg pedig abajor marha ezuttal is megszűnt maradt a Magyarország és Ausztria területéről származó marhának, habár ez utóbbi minőségében is visszaesés volt tapasztalható, mi bizonyára egyrészt a gyenge tengeritemésre, másrészt pedig arra vezethető vissza, hogy a még nem teljesen kihizott állatokért is magas árakat fizettek. A marha ára a müncheni piacon a múlt esztendőben 50 kg.-ként vágósúly szerint, fagygy nélkül ökröknél 62—95, teheneknél 52—84 és bikáknál 50—74 márka között ingadozott. Ezek az árak ökröknél kg.-ként 0.6—0.10, teheneknél 0.8—0.14 és bikáknál 0.8—0.14 márkával voltak magasabbak, mint a megelőző évben.

Sertést 1906-ban 236.945 darabot vittek a müncheni piacra, 19.488 darabbal kevesebbet, mint a megelőző évben. E mennyiségnek 88.34 %-a Bajorországból, 10.43 %-a Németországból és 1.18 %-a, összesen 2.799 darab Magyarországból és Ausztriából származott. A sertés ára 1 kg. élősúly szerint 0.68—1.22 márka között és vágósúly szerint 0.96—1.64 márka között váltakozott. Kiváló minőségű állatoknak körülbelül ugyanaz volt az ára, mint a megelőző évben, a gyengébb minőségűek azonban kg.-ként 0.8—0.16 márkával drágábbak voltak. A vágómarha-kivitelünkre vonatkozó fentebbi adatok vámpolitikai szempontból kedvezőtleneknek egyáltalán nem mondhatók, sőt belőlük arra lehet következtetni, hogy a vágómarha vámiának nagymértékben, az azelőtti vám 2½—3-szorosára való felemelése kiviteli kereskedelmünknek nem ártott oly mértékben, mint ez várható volt, mert kétségtelen, hogy a kivitel csökkenésének elsősorban a Magyarország és Ausztria területén uralkodó vágómarahiány volt az oka és igen valószínű, hogy rendes viszonyok mellett a kivitelünk alig fog vesztetni valamit intenzitásából. Nem mondható el ugyanaz sertés-kivitelünkről. Sertés-kiviteli kereskedelmünk, úgy látszik még nem volt képes alkalmazkodni azokhoz az állategészségügyi rendszabályokhoz, amelyek az új kereskedelmi szerződéssel kapcsolatban életbe léptettek és ennek folytán a délnémetországi és a hazai sertésárak között mutatkozó különbségeket nem képes saját előnyére kiaknázni.

Leleplezett pénzhamisítóbanda.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, november 2.

A legizgatottabb és legbonyolultabb detektívregények egy fejezete elevenedett meg a valóságban. A szereplők kivétel nélkül a társadalom jómódu és ugynevezett „jobb” rétegéből kerültek ki, akiket a pénz ördöge, a telhetetlenség letértette a tisztességes élet meggyéléről. Az eset hőse egy Mokri nevű magyar rendőrtisztviselő, aki élelmességével és ügyességével méltó társának mutatkozott Conan Doyle zseniális detektívfigurájának.

A veszedelmes pénzhamisítóbándát a budapesti rendőrség juttatta a nagyváradi ügyészség kezére. A bünszövetkezet tagjai kivétel nélkül jómódu sertéskereskedők, az igazgatói tisztet pedig egy előkelő lippai gőzmalomtulajdonos vállalta. Utóbbi a rendőrség letartóztatta és az összes bünjelcekkel együtt az ügyészség fogházába szállította. Megyeri János, Szakáll Sándor és Kovács Lajos nagyszalontai sertéskereskedők még július elején szövöztek Pongor József jómódu lippai gőzmalom-tulajdonossal hamis százkoronás bankjegyek gyártására. Büns tervüknek több szalontai sertéskereskedőt is megnyertek s az volt a szándékuk, hogy a gőzmalomban állítják föl a pénzverdét és a hamis bankókat a disznókereskedők hozzák forgalomba.

Amikor aztán teljesen megegyeztek és a részletkérdéseket is megoldották, beszerezték a hamisításhoz szükséges összes kellékeket. A társaság azonban még nem volt teljes. Hiányzott a fotográfus, aki a klissékhez szükséges fényképeket elkészítse. A szövetkezet megbizta tehát Megyeri Jánost, hogy utazzék föl a fővárosba és kerítsen egy megbízható, ügyes fényképészlegényt, aki vállalkozni fog a szükséges fotográfiák elkészítésére. Megyeri eleget tett a megbízásnak. Néhány héttel ezelőtt beállított a fényképészegység szakemberébe. Elmondotta, hogy időtöltésből fotográfálni szeretne s neki egy mindenben jártas fotográfusra volna szüksége, aki a fényképezés minden titkába bevezetné. Élénken érdeklődött, hogy a fényképezés mestersége és a cinkográfia hogy függ össze. Annyi kérdést intézett, hogy gyanút keltett. A szakegyletből telefonáltak a rendőrségre, ahonnan detektívet küldtek ki. A titkosrendőrt, mint fényképészegységet mutatták be a sertéskereskedőnek. Együtt távoztak. Megyeri ekkor elmondta, hogy leviszi az álfotográfus detektívet Nagyszalontára. Teljes ellátást ad és kitűnő fizetést s ennek ellenében őt és társait meg kell tanítani a fényképezésre. A detektív nyomban látta, hogy Megyeri rosszban sántikál, de mert nem tudott fotográfálni, nem mehetett bele az üzletbe. Viszont Megyerit sem akarta kiereszteni a karnaiából, azt mondta tehát, hogy fájó karja miatt nem lehet Megyerivel, de van egy figyelmes barátja, aki örömmel elfogadná az ajánlatot. Megyeri kötélnék állott, mire a detektív még az nap bemutatta neki a melegen beajánlott fotográfus-segédet — Mokri Aladár rendőrtisztviselő személyében. Mokri, aki nem csak kitűnő amatőr fényképész, de talantumos festő is, játszva nyerte meg a disznókereskedő bizalmát. Mokri már az első pillanatban megtetszett Megyerinek, aki gyanútlanul vitte le magával Szalontára. Mokri Aladárnak az volt az első dolga, hogy elpanaszolta Megyerinek, milyen bajos a megélhetése egy becsületes embernek. Megyeri persze tüstént készen volt a felelettel:

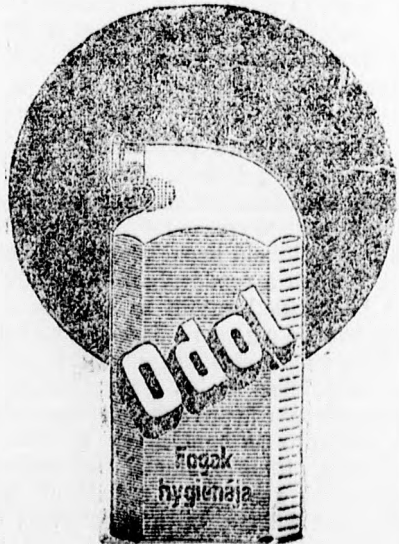
— Bizony szénára kellene fogni azokat az embereket, akik becsületes munkával akarnak boldogulni!

E bevezetés után mindjárt rá is tért a tárgyra. Az álfényképészt beavatta bűnös tervébe és közölte vele, hogy Lippán fogják gyártani a százkoronásokat, míg ő és két társa a vásárokon tudnak a hamispénzen.

— De hátha megcsípnék! — bátortalanokdott Mokri.

— Attól ugyan ne fázzék, öcsém! — mondta kacagva Megyeri, — nincsen olyan csendő, vagy rendőr, aki belenézhetne a műhelyünkbe!

Mokri Nagyszalontán megbarátkozott Szakállal és Kocsissal is, majd átutaztak Lippára, ahol Pongor József molnárnál szállásolták el Mokrit. A „fotográfus” egy hétig lakott Pongornál, közben festett, fotográfált, másolt. Ezalatt kitanulmányozta a helyi viszonyokat. Minderről informálódott. Helyszínrajzot készített. Amikor már mindent tudott, bejelentette, hogy egy-két napra fölutazik még a fővárosba s azután, ha visszajön, komolyan hozzálátanak a pénzgyártáshoz. Mokri feljött Budapestre s a főkapitányságon jelentést tett tapasztalatairól, mire Steflóvits Ferencz rendőrfőnökműködő több detektívvél leutazott Lippára és a gyárat lefoglalta. Pongort pedig letartóztatta. A gőzmalom-tulajdonos bűntársai szabadlában maradtak, de ellenük is megindították az eljárást.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Kerülő ut.

(Színmű 3 felvonásban. Írta Bernstein Henry. Fordította Salgó Ernő. A Magyar Színház bemutatató előadása.)

Boldogult Szemere Attila, akinek irodalmi és művészi izlését jól ismertük, 1902-ben — egyik párisi utazása alkalmával — a Gymnaseban látott egy szindarabot, mely annyira megtetszett neki, hogy hazaérkezve, le akarta fordítani s színrehozását valamelyik drámai színházunkban kijárni. Szegény Attila, sok nagy baja-gondja közt nem ért rá az irodalommal is foglalkozni. Kár!

Az a darab Henry Bernstein színműve, „Le Détour”. Párisi nagy sikerének tényezői Simone Le Bargy — a válópöre alkalmából újabban sokat emlegetett művésznő — és Calmettes volt. Az előbbi Jacquelinét, utóbbi pedig Cyrillt játszotta.

Ezeket csak a történelmi hűség kedvéért jegyezzük meg. Mert a Magyar Színház kommunikáció-irói tévedtek, amikor a „Le Détour”-t Bernstein legújabb művének hirdették. Azóta Budapestten három újabb Bernstein-darabot adtak: „A Jászol”-t a Nemzetiben s a „Baccarat”-t és a „Tolvaj”-t a Vígyszínházban, valamint az is tévedés, hogy Suzanne Deprés — aki budapesti vendégszereplésekor játszott — kreálta Jacqueline szerepét.

Ezekre a kisded fogásokra nem szorult a Magyar Színház mai ujdonsága, valamint annak a brutális tollharcnak az ismeretására se, amelyet Octave Mirbeau és Henry Bernstein közelében folytattak s mely nem ártott ugyan írói nimbuszuknak, de nem is fokozta a francia műveltségéről táplált — előítéletünket.

A „Kerülő ut” — ez a találó magyar czíme a mai ujdonságnak — e nélkül is sikert aratott volna s nem kellett volna a mesterséges reklám által földézett bizalmatlansággal megküzdni. Sikere volt a darabnak, sikere Salgó Ernő gondos fordításának és zajos sikere a darab három főszereplőjének.

A darab tárgya nem új. Nincs helyem annak kifejtésére, hány kisebb-nagyobb író — köztük Sardou mestert is — csábított az a kiinduló pont, hogy egy romlott levegőjű milieuban fölnevelkedett fiatal leány megörzi tisztaságát, szabadulni vágyik és egy derék férfi tisztességes felesége akar lenni.

Ez a kis Jacqueline esete is, akit sok udvarló vesz körül, de arra egyik se gondol, hogy feleségül vegye. Erre a nemes feladatra a nyárspolgári és puritán protestáns családból való Armand vállalkozik, aki daczolva a kis Cherbourg lakosainak előítéletével, az oltártól és a polgármestertől a szülői házába viszi. A fiatal asszony nem szereti férjét, ezt őszintén meg is mondta neki, de szent elhatározása, hogy hi marad hozzá. Csakhogy két éven át napról-napra beleütközik környezetének szűkkörü fellegészába, türe kellett a jó ismerősök burkolt és nyílt sértéseit s a mellett Armand végig nem volt képes megszeretni magát.

Mikor aztán anyját — akit minden könnyelműsége mellett is imád — nemesak apósa, hanem Armand is durván inzultál, betelik az ürömpohár. Csak leánykori pajtása, a szeleburdi, de jószívű, kedves Cyrill megjelenésére van szükség, hogy otthagyja azt a képmutató, sivár lelkű, kellemetlen társaságot, amelyben olyan boldogtalannak érezte magát s — kerülő uton — az anyja sorsára jusson.

Bernstein káprázatos színpadi technikával, francia raffinement-val és sok szellemmel építette föl darabját. Nem tudjuk elhinni, hogy abban a nagyon is kicsapongó társaságban, melyben Jacqueline született és fölnevelkedett, olyan érintetlen tisztaságban megőrizhette női tisztességét. Mamája — a szép Raymonde — olyan udvarlók seregével vette magát körül, amelyben még csak elvéve se hangzott el egy erkölcsös szó s a csábítás szünetlenül ott leselkedett a fiatal leány körül s édes anyja egyenesen ráuszította a kerítő szerepre vállalkozó kiérdemült szíadonját.

De ha elfogadjuk ezt a lehetetlen kiinduló pontot, logikusnak kell elismernünk a további fejleményeket. Csak iránydarabnak nem szabad tekintenünk a „Kerülő ut”-at, mert ha Jacqueline kevésbé ellen-

szentes családba kerül, ha egy olyan férjre tesz szert, aki megérti, aki megszeretteti magát, aki boldoggá teszi, — soha se jut eszébe visszakiváncolni abba a bűnös körbe, amelytől irtózott.

A „Kerülő ut” három főszerepe a Magyar Színház előadásában kitűnő személyesítőkre talált. Jacqueline T. Halmi Margit alakításában elvesztette minden valószínűtlenségét, a származás minden salakjától megtisztult, megnemesedett, — valósággá vált. A nagy Halmi Ferencz leánya ajkáról ma olyan gyönyörűen folyt a színpadi beszéd, amint ezt csak kivételes, nagy alkalmakkor hallhatjuk. Egy-egy mozdulata, szemének nézése kifejezte háborgó lelkének minden érzelmeit. Csendes mosolygása, néma sirása élet volt, nem játék.

Kissé elavultnak találjuk olyan modern írótól, aminő Bernstein, hogy Jacqueline-nel monológokat mondát. Különösen amikor Halmi Margit szavak nélkül is megértette volna velünk, hogy elfogadja Cyrill ajánlatát és utána megy. A fiatal művésznő remek játékának hatása felvonásról felvonásra fokozódott és őszinte, spontán, tomboló tapsokban s számtalan kihívásban nyilvánult.

Cyrill Törzs, Armandt Garas játszotta. Mind a kettő izmos tehetségű, nagy jövőjű s már is kialakult egyéniségű fiatal színész. Az előbbi volt a hálásabb feladat. A szeretetreméltó fiút a saját kedvességével még rokonszenvesebbé tette. Garas nagyon jellegzetes volt a félszeg és korlátolt vidéki férfi szerepében és érdeme, hogy enyhíteni tudta elenszenves voltát.

A többiek beállításában a Magyar Színház szereposztása rámutatott ama legújabb színházi tantétel téves voltára, hogy nincsenek külön „szerepkörök” s minden jó színész, minden szerepet képes jól játszani.

Ime, Vágó Béla intelligens, jó színész; Armand atyját helyes feljeggyással is játszotta, de ő nem tehet arról, hogy nem született vakbuzgó puritán protestáns spiszek ábrázolására. El tudjuk továbbá képzelni, hogy Polgár Ilona ugynevezett Jászai-szerepben felekedik, — de a filigran parisienne szerepéhez nagy az alakja, a gesztusa, a tónusa. Harmos Ilona annyira jó volt az „Éjjeli szállás” Nastyája szerepében, hogy a cherbourgi kis leányt is azokkal a hozzá jobban illő allűrökkel ruházta föl. Rátkai, Z. Molnár, Zala Karola, Bera Paula, Forrai Rózi stb., a kisebb szerepekben jól megállították helyüket.

Bokor József rendezése kifogástalan volt. Családapai erkölcsösségét dicséri, hogy a párisi „grande cocotte”-tok otthonát nem ismervén, azt éppen olyan szegényesen izléstelennek képzelte, mint a cherbourgi kalmárát. K. E.

Színházi szemle.

Budapest, november 2.

Olyan temetői hangulat lebeg a színházak fölött. Nemesak azért, mert némelyik még ma sem röstelli a legsötétebb lomtól legpókhalósabb fenékéről előkeresni a „Molnár és gyermeke” című ostobaságot, holott az egész darab úgy huz halottak napjára, mint Hamlet Herkulesre. Alcizme: „vagy a lelkek vándorlása karácsony éjjelén.” Ezt, szerencsére nem nyomják a színpadra. Kár, hogy karácsonyi meglepetésnek nem tartogatták, mint a higiénikus koporsókat. — De nemesak ezért lugubris a színházak hangulata, hanem azért, mert körülbelül ahány ujdonság, annyi sírhalom.

Hiába rettentett a dramatizált regények bukása, Dorian Gray után a Népszínház-Vigopera még rádupláz — a Raskolnikovval.

Térjenek már egyszer magukhoz, uraim, ebből a regény-dramatizálás paroxizmusból! Azok a nagy lélektani átalakulások, amelyek kilencz oldalon keresztül a legkínosabb minuciózítással vannak megírva és kipointozva — három mondatba és egy mikába hogyan szoríthatók? Ha csupa Kean és Zaccane állana is a színpadon, a kitalálás művészete a publikumban még abszolút nem fejlődött ki annyira, hogy ilyen körmönfönt rébuszokat lehessen neki föladni.

Azaz hogy — föladhajtuk neki, de ő — már mint a publikum — egész egyszerűen felszedi a sátorlélát és otthagyja a találós mesét. Másodszor aztán be se jön

Muzsikát ajánlok a Vigoperának. Jó muzsikát — ha mindjárt régi is. Azzal többre fog menni, mint a Raskolnikovokkal. Csináljon egy Ofenbach-cziklust, amelyen át masírozta fel a multak minden szép motívumát. Nagyon sok új operettre fogunk bennük ráismerni. A viszontlátás mindig örömdal!

Ha pedig a népszínmű újabb termékeivel nincs szerencséjük — egész kincstár van mögöttük a jóból! Vegyék elő Lilliomfit, ezt az elpusztíthatatlan s hatása teljességét még mindig megőrzött bohózatot. Oszsza ki a Csepregly klasszikus becsü népszínműveit elsőrendű szereposztással, a legkisebb alkotási is művész-kézbe adva — majd meglássa, hogy tetszeni fog. A közönség kezd elveszíteni bizalmát az új darabokban és méltán. A „vigopera” jelzőre pedig szolgáljon rá azzal, hogy nem áll meg a Carmennél meg a Denevérnél, hanem jöjjön Fra Diavolo, A fekete domino, Pál és Virginia, Köműves és lakatos, uiuljon meg előttünk a Kornevillei márkí és Rip, a husz éves alvó. Talán a Népszínház husz éve bőséggel publikumát föl lehet ébresztetni valamelyikkel!

Rabensteini Bersabé is aludjék el szép csendesen s ne mozgassa a mohosult kriptakövet, mely a Wildenbruch barettbe és borjuszájú cipőbe bújított modern haramiát takarja. Érzélgős haramiák, akik félnek a vértől és megvéntült rablólovagok, akikben felébred a lelkiismeret s furdalván őket, arra kényszeríti, hogy — testáljon valamit a rablott holmiból az apáczáknak!

Ha lettek volna a reneszánsz előtt érczlapok, a Rabenstein ur belékerült volna valamelyikbe.

Az effektus-vadászat silány terméke az egész képtelenül hiper-romantikus téma. Ha valaki kereste volna Wildenbrucht s a többi ál-romantikusok munkái közül a legrosszabbat — lámpással sem akadhatott volna különbre, mint a Bersabé kisasszony történetére!

A Vigszínház golyója megint talált magának egy mocsarat — szaloniasan ingoványt — amelyből babákat halászhatson ki. Kertész Ella értékes művészi talantum. Nem lehetne ennek az asszonynak egyszer valamit igazán értékes, klasszikus feladatot róni a vállaira, hogy ne csak mindig bukott angyalokkal és rendőri hírek rovatóba való asszonyságokkal legyen dolga? Az ő művészi skálájában egyéb hangok is vannak, mint romantikus lére felecseszett perditák — s egy nagy, jelentőségteles dráma művészi főalakja méltó próbaköve volna erejének. Ha nem temetnék el a Vigszínháznál örökre a régi sikerek darabjait, — azt mondanám, próbálják meg a Rovetta „Bece-telenek” című darabjában az asszony szerepével.

Kár, hogy nálunk nem divik az a színházi reciprocitás, amely Párisban segít diadalra nem egy darabot. Mikor egy bizonyos darab főszerepének a kreálására ez vagy amaz a színház tartogat nagyon alkalmas művésznőt vagy művészt — egyszerűen kölcsönveszik. S az alatt a másik színház kölcsönöz amannak egy jó erőt — kamat fejében s kellő remuneráció mellett. És miért ne? Ha az opera művészei és művésznői vendégszerepelhetnek a Népszínházban s a Nyári Színházban — miért ne játszanék Márkus vagy Csillag egyszer-egyszer a Vigszínházban, vagy a Magyarban, viszont mért ne játszhatná el Kertész Ella egyszer az Évát?

Ezt a reciprocitást azonban lépéselőrelétek lakat örzi — s mindegyik azért tartogatja a maga primadonnáját, hogy a másiknak ne jusson belőle. . . . És neked is igazad van! mondta az egyszerű rablás.

. . . Az alatt pedig fehér lepedőben vonulnak a „Molnár és gyermeke” kísértetei, minden lepedő végén ott fityegvén elég nagy ezüferekkel a leltári szám. És valaminek ezek a leltári kísértetek fölvonulnak évről-évre így ilyenkor, minszentek táján, ugy nines az a maradi, penészes, ócska, herozdsádosított színpadi fogás, régi baklövés, ezerszer hibáztatott ballépés, amely évről-évre meg ne újulna, ne ismétlődne! Ehhez ugyan nem lesznek „hütelenek neki”, amint egy primadonnának hangoztatja! — A bakokat örökre lövik és mégis — halhatatlanok!

A jó vidéki publikum pedig, amelyet az ügyes és kevésbé ügyes, de egyformán hangos „esinadratta” becsábít a fővárosi színházak valamelyikébe, ahonnét többé-kevésbé csalódottan jön ki, eszembe juttatja a dömsödi néni históriáját, aki szidta a csaló teremtséjét a pesti direktoroknak, ahány csak van.

— Miért, néném?

— Miért? hát kétszer tettek lövő. Valami Vasembert hirdettek a Nemzetiben — bemegyek, istenyi volt, se vasember. Olyanok voltak, mint mi. — Most másodszer megint becsaptak, „Aranyembert” hirdettek. Veszett fenét volt arany, még annyira se volt arany, mint amaz vas! Megint olyan volt, mint más ember!

Hiszzen, ha olyan volna!

Váradi Antal.

(*) Az országos színművészeti akadémia ma este az Urániában megismételte Tartuffe-öt, Molière vigjátékát. Az előadás ma egybevágóbb, kerekdedebb volt; a nyilvánosság előtt tartott mult heti főpróba — a megnyitó előadás — apró sikerei és bokros ballépései ugylátszik nagyon tanulságosak lehettek, mert ma este kevesebb elcsúszást és hadarást lehetett hallani, ellenben több növendékek meglátszott a gondos jellemzésre, a színek öntudatos használatára való törekvés, a hanghordozással, arczkifejezéssel és mozdulatokkal való árnyékolás lelkiismeretes kísérlete. Hogy a szokatlan nehézségeket nyújtó darabot a saját majdnem egyhangú feicsóválása daczára megismételték, kevésbé lehet kifogásolni, mint a színrehozatalt; ha már betanulták, időt, erőt és költséget ráfordították, vegyék hasznát amennyire lehet a veszélyeknek, a növendékek hadd okuljanak a maguk és egymás hibáiból. Szerepváltozás is volt, Tartuffe-öt Harsányi Rezső helyett ma Mártonfi Róbert játszotta. A nagy kvalitásokat óhajtó szerep erős próbára tette az ambiciózus növendéket, kin meglátszott, hogy egész lelkével belefelelt szerepébe és aggóddó gonddal dolgozta ki minden szavát. A markáns fordulatok, az éles átmenetek egészen tisztességesen sikerültek neki is, mint elődjének, de a szerep rejtett értékei közül egyetlen egynek a föltárásával sem tudta megelégni a hallgatóságot. Tartuffe egy gazdag bányász, melyben minden lehetőség új és újabb kincseket fedez föl, természetesen a technikai készütség bizonyos előrehaladt fokán. Váradi like mint Marianna szobalánya ma is vitte a darabot, melybe életet és elevenséget varázsol, számtalan tapsot és hálás nevetéseket aratva előismerésül. Figyelemre méltó sikere volt még Gerzso Szerénának, ki Elvirát, Orgon feleségét játszotta. Főjelenetét, Tartuffe-el való mérközést a képmutatásban tisztességes sikerrel játszotta meg, hangja, arczjátéka, kaczerkodásának diszkrét vonásai pillanatonként igazi illuziót tudtak nyújtani; ha hatásának eszközeit majd öntudatosabban használja, az ilyen pillanatok száma szaporodni fog és játékának egységesebb képe lesz. Nagy Etel az öreg Pernelle-nét ma is elég mulatságosan adta; Kiss Lajos, mint Orgon kissé túlságosan fanyar és sivár volt ott is, ahol jellemének emberséges alapvonásait az erkölcsi tévelygés köntöse alól is ki lehetne érezetni. Ahogy ő játszotta e szerepet, a néző elejétől fogva gyűlöli és sohasem szánja, pedig Orgont az jellemzi, hogy mindig jót akar és ezt a közönséggel meg kell érteni tudni.

(D. Gy.)

(*) Berezik Árpád új vigjátéka. Berezik Árpád új 3 felvonásos vigjátéka: „A pozsonyi diéta”, a Nemzeti Színházban szombaton, november 9-én került először színre díszes új kiállításal. A darab, mely Mária Terézia korában játszik, a legendászerű „vitam et sanguinem” jelenetét és annak történetét mutatja be. A főbb szerepekben a Nemzeti Színház legjobb művészei működnek közre.

(*) Blaháné a Népszínházban. A Népszínház-Vigoperában szombaton Blaha Lujza asszony fellép a Piros bugyellárásban.

(*) A novemberi műsor. A „Budapesti Cabaret Színház” a Terézkerületen, olyan, minden számában kiváló új műsorral szolgál közönségének, hogy a Cabaret helyisége estéről-estére zsúfolásig megtelik. Az ismert nevű író: Nagy Endre, nemesak vezeti az előadást, de minden darabban fel is lép, így „A czupringer” című új pesti bohózatban és az „Egy válópör története” című színházi paródiában. — László Rózi és Ferenczy Károly a legnagyobb sikerű új cabaret-számokkal lépnek fel és minden este szívre kerül a novemberi új műsor szenzációja: „A Vajda az Abbáziában”, melynek aktuális szövege naponta változik.

(*) Hangversenyek. Holnap — vasárnap — d. u. 4 1/2 órákor lesz a Royal-szálló termében a Grünfeld-Bürger vonós-négyes első kamarai estje, Frank Gizella zongoraművésznő és Medek Anna énekesnő közreműködésével. Este 7 1/2 órákor pedig Stezák Leó udv. kamaranékes rendezti dalestjét a fővárosi Vigadó nagytermében.

Hétlőn Heinemann Sándor tanár dalestélye lesz a Royal-szálló termében. Vele jön Lazarus Gusztáv zeneszerző is.

Kedden Márkus Lili a budapesti közönség kedvence tartja meg zongora-estélyét a főv. Vigadó nagytermében

Csütörtökön, e hó 7-én, Kemény, Kladviko, Szerémi és Schiffer vonós-négyese rendezi első kamarai zeneestjét a Royal-szálló termében, Deák Klára dalénekesnő közreműködésével.

Pénteken, 8-án, halljuk ismét Svárdström-Valborg-ot, e fényes tehetségű énekművésznőt saját dalestélyén a Royalban. Svárdströmné ezuttal is érdekes és változatos műsort hoz magával. Tartalma: egy nagy operária, Loewe három balladája, az új svéd zeneirodalom gyöngyei és a legújabb modern német szerzők egyes hírneves művei.

Szombaton, 9-én, Burmester Villy, a páratlan hegedűművész adja a fővárosi Vigadó nagytermében egyetlen hangversenyét. Játssza foga Grieg E-moll szonátáját, Mendelssohn hegedűversenyét, Bvnh. Händel, Lully és Gluck egy-egy szerzeményét és Wieniavszky „Faust”-ábrándját.

Sorga hercegnő tegnap lépett fel Amsterdamban először és olyan nagy sikere volt, hogy még két estélyt kell ráadnia. Budapesti dalestélye szerdán, november 13-án lesz a Royalban, Borsodi Odón hegedűművész közreműködésével.

A Cséh és Brüsszeli vonós-négyes kamará-estélyre a bérlet november 20-án záródik. A klasszikus ciklust a Brüsszeliek kezdik meg november 25-én. Erre az estére külön jegyek november 10-től kezdve válthatók Méry Bélánál, aki a Heinemann, Svárdström és Sorga dalestélyt is rendezi.

Sauer Emil mester csütörtökön, november hó 21-én rendezi egyetlen zongora-estélyét a Royal-szálló termében.

Ugyanott adja hangversenyét másnap Mischá Ellman hegedűművész, aki több évvel ezelőtt Budapestben általános feltűnést keltett virtuóz játékával. Jegyek erre a hangversenyre, valamint Márkus Lili, a Kemény-féle kvartett, Burmester és Sauer hangversenyre a Harmonia zeneműkereskedésben kaphatók.

IDEGENEK UTMUTATOJA

Ajánlhat beszerzési források

BUDAPESTEN.

Angol férfi- és női-szabó.

Pohner Ferenc férfi és női szabó Váci-utca 26 Páris-utca sarkán. Allandó nagy válasz a legújabb divat szövegekben.

Biztosítás.

Első Leánykiképzési Egyesület m. sz. Gyermekek és élel. biztosító intézet Budapest, VI., Terezkörút 40-42. Alapított: 1863. Legelőnyösebb díjtáblázatok gyermekek és mindennemű életbiztosításokra, havi befizetések mellett is. — Tartalékok: 10.000.000 korona. Eddig kifizetett biztosított összeg hét millió korona. Biztosítási állomány 46.000.000 korona.

Assurancioni Generali (Triestli ált. biztosító-társaság. Alakult 1831-ben. Részvénytőke és tartalék: 300 millió korona. Budapest, Dorottya-utca 10. sz., az intézet saját házában. Előbiztosítás minden módozat szerint, valamint firellátási és leánykiképzési biztosítások. — Tűz-, szállítmány-, befizetés lopás elleni és üvegbiztosítások. — Élel. biztosítás a Magyar legelőnyösebb biztosító részvénytársaság (Budapest, Nádor-utca 5. sz.) által. Részvénytőke és tartalék kalap 7 millió korona. Egyenkénti és csoportos balesetbiztosítások (egyenkénti balesetbiztosítások díjviszátérítéssel is) az Első o. ált. baleset ellen biztosító társ. által (Budapest, Dorottya-utca 10. sz.) — Részvénytőke és készpénztartalék 19 millió korona.

Bankok és takarékpénztárak.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zálogkölcsönös részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 10 millió korona. Elnök: Tolnay Lajos, vezérigazgató: Benke Gyula. Központ és Magy. kir. szab. osztályosrjáték főeljárás helye: VI. Andrásy-ut 5. Kézi zálogkölcsönök: IV., Károly-körút 18; IV., Ferencisk-tere 4. Irány-utca sarkán. VII., Király-utca 57; VIII. ker., József-körút 2., VIII., Ullői-ut 6. sz.
Belvárosi takarékpénztár r. t. Budapest, IV., Elgyő-lőr 1. sz. Alapító: 10 millió korona. Alapított 1892.

Víz- és légszeszvezeték és csatornázás.

Paucurnyi L. néda Janisch János és fia Budapest, VII., Jósika-utca 12. sz. csatornázási vállalat, épületadógon műhelye és horgany díszítményok gyára. Légszesz- és vízvezeték, központi fűtések, szellőztető készülékek, szivattyuberendezés, árnyékszék, vízellék, mindennemű gőz-, magán- és nyilvános fűrdő, hidegvíz-igénylőzetek, melegvízkészítő-berendezések fűtő-tűzhely összeköttetéssel vagy saját tűzhelylyel. Ambergi légszeszfejlesztő gépek, világítási, fűtési és műszaki célokra. Saját légszesz-készülék minden házában. Telefon 20-83.

Háztartási cikkek.

Drogua és háztartási cikkek V. Dálhory-utca 9. sz. „Szabadság”-kávéház mellett.) Rendeleseket pontosan házhoz szállítunk. Telefon-szám: 12-30. Hesz Izidor és Társa „Korona”-drogeria

EGYESÜLETEK.

(—) A Tulipánszövetség Magyar Védő-Egyesület igazgatótanácsa gróf Batthyány Lajos elnökle alá most tartotta folytatólagos ülését. Dobieczki Sándor ügyvivő tanácsos előterjesztette a központnak és a vidéki főkegyesületeknek a nyár folyamán kifejtett sikeres munkásságát, amelynek kiemelkedő momentumai a „Hazai ipari beszerzési források czim-tárá"-nak 20.000 példányban való kiadása, a házi-ipari tanfolyamok rendezése, az ifjusághoz a honi származású iskolaszerek pártolása érdekében intézett szövegnek 5000 példányban való kiadása. Az egyesület pénzügyi viszonyainak részletes kimutatását az igazgatótanács jóváhagyólag tudomásul vette. Számos belkezelési ügy letárgyalása után elhatározta, hogy a fővárosban egyesületi védőtáblával igazoltan honi árakat tartó kereskedéseket a karácsonyi forgalom idején az egyesület czimerét viselő zászlóval jelöli meg, hogy a közönség könnyen rájuk talál-hasson.

(—) A Magyar Bélyeggyűjtők Egyesülete minden hétfőn este fél 9 órakor tartja heti összejövetelét az „Angol kávéház" (Erzsébet-körút és Wesselényi-utca sarok) külön termében, ahol vendégeket szívesen látnak. Az egyesületi élet felélénkítésére az október hó 28-án megtartott választmányi ülésen elhatározták, hogy minden hó első hétfőjén az egyesület tagjai között értékesebb bélyegeket fognak minden külön befizetés nélkül kisorsolni. Ebben a sorsolásban az egyesület minden egyes tagja részt vesz. Az egyesület élén László Sándor elnök és dr. Tonnelli Sándor titkár állanak.

(—) A „Gyöngyvirág Társaskör", mely a tagok nagy száma miatt hasonnevi jótékonycélu asztaltársaságból alakult — november hó 10-én, vasárnap délután négy órakor tartja alapszabályainak jóváhagyása után I. rendes közgyűlését, a Splendid-kávéház külön termében levő ideiglenes helyiségében.

(—) A Művészet és Művelődés Nőegyesület kedden, e hó 5-én tartja a vármegyei ház dísztermében második rendkívüli közgyűlését a Magyar Nők Köz-művelődési Körével való fuzionálás tárgyában.

(—) Ingyenes francia tanfolyamok. A „Société Littéraire Française" november havában ingyenes tanfolyamokat szervez kereskedelmi és bank-alkalmazottak részére. A tanfolyamokon résztvenni óhaj-tók kérvényt intézzenek a társulat választmányához. („Home Française", Baross-utca 42.)

Nyilt-tér.

E rovatban közöltökért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Szl.-Lukácsfürdő gyógyfürdő, Rudán.
Téli és nyári gyógyhely.

Természetes forró-meleg, kénes források, iszapfürdők, iszaporogatások, massage, vizgyógy-intézet, gőzfürdők, kő- és kádfürdők, gyógyvizuszodák. Olcsó és gondos penzió. Csuz, köszvény, ideg-bőrbajok, lakás, ellátás felől kimerítő prospektust küld ingyen a Szl.-Lukácsfürdő igazgatóságára, Rudán.

Új gyermekruha különlegességi üzlet

a „Kis Erzsébet"-hez.
Nagy raktár leány- és fiúruhákban. — Baba-kelengyek. — Mérték szerinti rendelés. — Füző különlegességek.
Stein S. és Társa Bpest, IV. Ferenciek-tere 2
Fiókjelzet: Kolozsvár. 57050

Dr. Kálmán Elemér

ügyvéd
irodáját VIII. ker., József-utca 15. szám alól
1907. november elsején

VI. Teréz-körút 5. sz.

alá helyezte át.

lehetőleg a legelőgánsabb ruhákat, ugyszintén eredeti korhú
díszmagyar ruhákat
jutányosan készit és kölcsön ad

KALIPTAS

legújabb és már is a legkedveltebb fogpép
Kapható: **MÜLLER J. L.** az os. és kú. sz. ill. sz. ill. sz.
Budapest, IV., Koronaherozég-u. 2.
yógyszerész, drogeria és finomabb árucikkekben,
Kis tabus 60 fillér.
Nagy tabus 1 korona. **Fogpép**

Dr. FABINYI

szpecialista nemi bajokban
lakását Rákóczi-ut 8/A. sz.
alá helyezte át.

Utazó ügynökök

Különö mellékbeszetre lehetnek szori köré utánjárásal.

Ifj. MECHLOVITS BUDAPEST

Váczi-körút 55.

A Rigler József Ede papírneműgyár részvénytársaság igazgatósága fájdalommal jelenti, hogy igazgatósági tagja **Csányi Ágoston ur** folyó hó 1-én elhunyt.
A boldogultban igazgatóságunk buzgó tagját veszti el, ki életének utolsó nap-jáig tevékeny részt vett vállalatunk vezetésében.
Emlékét kegyelettel fogjuk megőrizni!

Csányi Ágostonné szül. Koppély Ika, ugy a maga, mint anyja, Koppély Róza, anyósa Stein Katalin, leánya Hatvany Károlyné született Csányi Rinka, veje Hatvany Károly, unokái Marietta és János, sógorói Koppély Géza, Koppély Ágoston és Veith Béla valamint az egész rokonság nevében fájdalomtól megtört szívvvel jelenti, hogy forrón szeretett férje **Csányi Ágoston ur** életének 63-ik és boldog házasságának 35-ik évében, f. hó 1-én, rövid szenvedés után jobblétre szenderült.
A megboldogult hült tetemei f. évi november hó 3-án d. u. 3 órakor fognak a VI., Andrásy-ut 115. sz. a. gyászaházból a Kerepesi-úti izr. temetőben örök nyugalomra tétetni.
Budapest, 1907. november hó 2-án.
Béke és áldás hamvaira!

Vérgyógyítás.

Hemopatia

Uj, eredeti gyógymód, mely roachivül sikerrel alkalmazható köszvény-, asztma-, görvölykór-, sziv-, idült gyomor-, bél- és ideghajokban (neurasthenia) és némely fontosabb bőrbajban (pl. Lupus). Biztos védelem szőlőhűtés és elmozavar ellen. 18 évi tanulmányozás és alkalmazás után most száz meg száz teljes gyógyulás számol bo.
E gyógymód megalapítójának és egyedüli képviselőjének **Dr. Kovács J.** egyet. orvosnak (Hemopatia) lendelő intézete van
Budapest, V., Váci-körút 18. szám alatt.
Rendelés naponta 6-1-ig és 8-6-ig. Díjazott levélre válaszol. — Betegeket intézetén kívül is kezel. — Néhéz betegeknek legbiztosabb gyógymódja.

FŐVÁROS.

(Kavarodás a fővárosi politika körül. A főváros fejlesztéséről szóló törvényjavaslat körül támadt kavarodás még nem ült el. Polónyi Géznak mai számunkban közzétett nyilatkozata azt bizonyítja, hogy ő ezen törvényjavaslat és a fővárosi törvény revíziója között junktímot éhít létesíteni. Teljesen világos, hogy ez mit jelent. A főváros fejlesztéséről szóló törvényjavaslat már elkészült, míg a fővárosi törvény revíziójáról szóló javaslat munkálatai még huzamosabb ideig eltartanak. A belügyminiszternek az a reménysége, hogy ezt a javaslatot rövidesen előterjesztheti, abból az egyszerű okból nem válhatott be, mert idejét más javaslatok vették igénybe, elsősorban az általános választói jogról szóló javaslat, amelynek munkálatait legsürgősebbnek kell tartania s amely a fővárosi törvény revízióját is érinti a fővárosi választói jog reformia szempontjából. A Polónyi által kigondolt junktím tehát azt jelentené, hogy egy teljesen kész törvényjavaslat tárgyalását el kellene halasztani bizonytalan időre, a főváros érdekeinek legnagyobb kárára, a főváros polgárságának legnagyobb sérelmére. El kellene halasztani, annak daczára, hogy a két törvénynek semmi köze egymáshoz. Gróf Andrásy Gyula belügyminiszter nem is hajlandó e junktímhoz hozzájárulni. A belügyminisztert kizárólag objektív okok készítették ez elhatározásra. Teljesen tudatában van annak, hogy a fővárosi törvény revíziója nagyon szükséges és sürgős. Meg is lesz, meglesz a lehető legsürgősebben, de csakis lelkiismeretes munka után. Szükséges és sürgős az inkompatibilitási kérdés rendezése is. Ez is meg fog történni, hiszen ez a fővárosi törvény revíziójának egyik fontos részlete. De sem az egész revízió, sem bármelyik részletének nincs köze a Wekerle-féle törvényjavaslatához.

Hock János képviselő a következő nyilatkozatot teszi közzé:

A mai lapok bővebben foglalkoznak a fővárosi képviselők értekezletével, amelyet október 25-ére Polónyi Géza saját lakására összehívott. Múltán ezen értekezleten bizalmas közlések is történtek, amelyeknek megőrzésére szavunkat kötöttük le, ezért még a téves közlések czáfolásába sem megyek bele. Csupán annyit jegyzek meg, hogy én a főváros segélyezéséről szóló törvényjavaslatot a fővárosi törvény revíziójával junktímba hozni egy pillanattig sem szándékoztam. Hock János.

(A fővárosi szénpályaudvara. Az Ühő-út, Bihari-út, összekötő-vasút és a sertészilárdák között 16.000 négyszögletes területen elkészült a fővárosi szénlerakódó-helye, amely ideiglenes jellegű berendezése ellenére is valóságos teherpályaudvarrá fejlődött. A szénraktár ügyét dr. Bódy Tivadar tanácsos kezdeményezte, hogy segítségére legyen a szénmagykereskedőknek, másrészt azért, hogy a főváros nagy szénkészleteinek állandó raktárt létesítsen, amely megkönnyíti a százfélé osztandó szén és tüzelőanyag elhelyezésének ellenőrzését. A raktárakban 200.000 métermázsza szén lehet egyszerre lerakni, de egyelőre csupán a főváros céljaira hozatott angol szén került a raktárakba, amelyeknek felépítésére a vasúti berendezéssel együtt 200.000 koronát fordítottak.

(Hegedüs Sándor-utca. A fővárosi közmunkák tanácsa a Magyarországi Hirlapirók Nyugdíjintézetének a kérelmére a VI. kerületi Kemnitzer-utcát, amely a Liszt Ferenc-térrel a Róza-utcaig terjed, Hegedüs Sándor-utczának nevezte el.

Szeffü és Mártha BUDAPEST IV., Váci-utca 20

TÖRVÉNYSZÉK.

Perujítás a petrovai rablógyilkosság ügyében.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, november 2.

A petrovai rablógyilkosság miatt halálra ítélt Husz Ábrahám és Mihálka János ügyében — most, mielőtt a legvégső szó elhangzának — szenzációs új fordulatot kapunk hírt. Ebben a szomorú pörben tudniillik a király határozata van már csak hátra, ki a halálraítélteknek vagy kegyelmet fog adni, vagy szabad menetet enged a büntető igazságszolgáltatásnak. A király döntése természetesen titok még.

A bünpör lezajlását azonban mindenesetre megakasztja a mai napon bekövetkezett az a fordulat, hogy a két halálraítélt vádlott védője sürgős kérvényt nyújtott be a máramarosi törvényszékhez, melyben a pör újrafelvételét kéri.

Az újrafelvételi kérvény abból indul ki, hogy a bíróság kizárólag a vádlottársak vallomása alapján hozott ítéletet; sem közvetlen, sem közvetett bizonyíték más nem volt. Husz Ábrahámról nézve bizonyítékul fogadtatott el Mihálka János azon vallomása, hogy a gyilkosságot követő vasárnap éjjel ő (Mihálka) Husz Ábrahámmal találkozott Pap Zsigmondné csürjében s ott a rablott pénzen megosztottak, olyaténképpen, hogy Mihálka 8000 koronát kapott s 23.000 koronát Husz Ábrahám rakott zsebre.

Ezzel szemben a védők bizonyítani tudják, hogy a gyilkosságot követő vasárnap este 9 órától kezdve reggel 6 óráig Husz Ábrahám a kérdéses helyen jelen nem lehetett. A meggyilkolt Zauberer csendőrmester ugyanis zsidó volt s midőn holttestét a másik áldozat hullájával együtt a gyilkosságot követő vasárnap délután Felső-Visóra szállították s Weisel Léb ottani házába vitték, a zsidó ritus szerint szokásos virrasztást Engelstein Salamon, Stober Zsiriel, Kreitenberger Snul és Husz Ábrahám végezték. Ezek megszakítás nélkül tartózkodtak a szobában vasárnap este 9 órától hétfő reggel 6 óráig. Ezt a körülményt tanúsítani tudják a fentnevezett virrasztók és a jelenvolt két csendőrőr.

Ez a körülmény, valamint a rablott pénz rejtélyes eltűnése a védők szerint teljesen új világításba helyezik a bűntudat s ezen alapon kéri a pör újrafelvételét.

Dr. Weisz Ödön, Husz Ábrahám budapesti védője az újrafelvételi kérvény másolatát az igazságügyminiszternek is felterjesztette azzal, hogy ezt a kérvényt a kegyelmi kérvény elintézésé keretében méltassa figyelmre s hogy az újrafelvételi kérvény sorsának eldöntéséig az ítélet végrehajtását függeszse fel.

§ P. G. Kaszap Soma beregszászi kereskedő hat év óta tartozott már 160 koronával egy budapesti nagykereskedő cégnek, amely elunva a várakozást, per útjára terelte követelése behajtását. Kaszap mikor megkapta a tárgyalásra szóló idézést, levélben arra kérte a nagykereskedő céget, ne tartsa meg ellene a tárgyalást, ő a tartozását néhány hét múlva be fogja küldeni. A hitelező cég nem teljesítette a kérést s a meg nem jelent alperest, aki az általa jelzett időre pontosan beküldte a 160 koronát, elmakacsoltatta. A pénz kézhezvétele után a nagykereskedő cég felszólította Kaszapot, hogy a 160 korona kevés, mert a perlés költségei is ott terhelik. Kaszapot módfelelt bántotta a nagykereskedő cégnek az eljárása, s haragjában a postautalvány szelvényére, amelyen a kamat s költség hátralékot beküldötte, ezt a két betűt írta: P. . . g . . . A nagykereskedő azon hisztemben, hogy ez a két betű: piszkos gazember kifejezésnek a rövidítése, ügyvédje útján becsületésért vétségéért panaszolta be Kaszapot. Most tárgyalta ezt a furcsa panaszt a büntető járásbíróságnál dr. Polányi járásbíró. A tárgyaláson Kaszap jogi képviselője ügyes mentséggel vágta ki védenését a vád alól.

— Nagyon téves a panaszos ur azon állítása, hogy ez a két betű: p. g. piszkos gazember kifejezésnek a rövidítése. Ez a két betű a francia udvarias kifejezésnek: Pour grace a rövidítése. Ugyfelem ugyanis a hat évi várakozásért köszönetet mondott a panaszosnak.

A panaszos kénytelen volt beérni ezzel a magyarázattal s visszavonta panaszát, mire a bíróság megszüntette Kaszap ellen a további eljárást.

§ Egy férjgyilkos asszony felmentése. Érdekes ítéletet hozott a mai napon a pestvidéki esküdttörvényszék. Özv. Tuba Istvánné a kir. ügyészség a btk. 279. §-ába ütköző és a 281. §- szerint minősülő, a btk. 65. §-ában meghatározott kísérleti büncselekményével vádolta. Ma tartották e bűntudatban a pestvidéki törvényszék előtt az esküdtszéki tárgyalást Rónai Kamill elnöke alatt. A vád tárgyat az képezte, hogy özv. Tuba Istvánné 1906. november 16-án férjét egy forgópisztollyal arcba lötte azon szándékból, hogy őt megölje. A golyó az arcba furdott, de a férfi csak 4 hét mulattan, más betegség és pedig szívizéhhűlés következtében halt meg.

A tárgyalás során kihallgatott tanuk egybehangzóan azt vallották, hogy a vádlott több ízben panaszkodott, — de ők ennek szem- és fülnani is voltak, — hogy Tuba István nejét állandóan sanyargatta, ültelgezte és az özvegy élete elviselhetetlenné vált. A vádlott védekezése pedig az volt, hogy férjét megölni egyáltalán nem akarta, hanem, — miként már előbb is 2 ízben, — saját életét akarta elpusztítani, s amidőn a lövést magára akarta tenni, az első golyó véletlenül férjét találta. Ezután háromszor magára is lött, de ő felgyógyult sebeiből. Az esküdtek csak a btk. 301. §-ába ütköző súlyos testi sértés bűntettében mondták ki a vádlottat bűnösnek, de, — tekintettel a vádlottnak a brutális férjöl szenvedett sanyargatásokról és kínzások folytán beállott exaltált lelkiállapotára, — a btk. 76. §- alkalmazását látták szükségesnek s kimondták, hogy a vádlott a kérdéses büncselekményt önkivületben követte el. A bíróság erre, dr. Havas Béla szakavatott védelme után, a vádlottat a vád és következményeinek terhe alól felmentette. Az ügyész megnyugodott. Az ítélet jogerős. A nagyszámú közönség úgy az esküdteket, mint a bíróságot zajosan megéltjezte.

§ A fogházbüntetéssel védett szerzői jog. Fichtinger Ferenc az „Északi sarkhoz“ címzett bécsi vendéglő tulajdonosa minden ünnep és vasárnapon az éttermeiben hangversenyeket rendez, amelyen a legújabb zeneművek kerülnek előadásra, anélkül, hogy Fichtinger ezeknek előadási jogát megszerezte volna. A bécsi szerzők egyesülete emiatt perbe fogta a vendéglőt, akit meg is büntettek pénzbírságra, de ez nem akadályozta őt abban, hogy a szerzői jogot továbbra is ignorálja. Ezért aztán új per akasztotak a nyakába, mire Fichtinger kijelentette, hogy a jövőben kész tantséket fizetni és az eddig felmerült költségeket megtéríteni. A szerzők egyesülete erre beszüntette a per, de Fichtinger nem tartotta be az egyezségi feltételeket s helyiségeiben nyugodtan játszották tovább is az új zeneműveket. Ennek a következménye egy harmadik per volt, amelyet október 21-én tárgyalta a bécsi országos törvényszék egyik tanácsa s a vádlottat, tekintettel makacsságára, nyolcz napi fogságra ítélt egy napi börtöl sulyosítva, azonkívül a költségek megfizetésében is elmarasztalta.

§ József főherceg pöre. Érdekes kártérítési per indult meg a napokban a bécsi főudvarnagyi hivatalnál, a nemrég elhunyt József főherceg örökösei ellen. E per Cirkvenica fürdő miatt támadt. A múlt évben elhunyt József főherceg tulajdonosa volt Cirkvenica fürdőhelynek s mikor megvásárolta a fürdőt, a képviselője bérlőt keresett. A kir. herceg orvosa, dr. Catello és Libits Adolf udvari tanácsos, a kereset szerint rávették dr. Ebers, hogy vegye bérbé a fürdőt s megígérték, hogy a főherceg és a horvát országos kormány minden tekintetben támogatni fogja a fürdőt. Dr. Ebers erre megkötötte a bérlési szerződést, amelynek értelmében dr. Ebers évi 22.000-korona bért fizet, de az első három esztendőben ezt az összeget beruházásra fordíthatta. Abban az esetben, ha a királyi herceg el akarja adni a fürdőt, a bérlési szerződés elővásárlási jogot biztosít a bérlőnek. Dr. Ebers erre átvette a fürdőt, amely a kereset szerint teljesen el van hanyagolva, úgy, hogy az első két esztendő alatt 200.000 koronát fektetett bele. Így sikerült a fürdőhelyet felvidékie s már 1903-ban hatvan ezer korona tisztanyeresége volt. 1903. december 3-án József főhercegnek és nejeének, Klótild hercegnőnek nevében felszólították dr. Ebers, hogy azonnal adja át a fürdőt, mert József főherceg eladta Klótild hercegnőnek s dr. Ebers nem élt az elővásárlási jogával. Végre is dr. Ebers kénytelen volt a fürdőt elhagyni, de kártérítés címén Klótild hercegnőnek ellen a budapesti járásbíróságnál s ugyancsak a hercegnőnek, valamint boldogult József főherceg örökösei ellen, a főudvarnagyi hivatalnál per indított.

Felhívás tisztelt olvasóinkhoz!

Az alanti rovatban felsoroltuk mindazokat a magyar kereskedőket, akik magyar árukat adnak el és akiknek, ha külsőből átléptük, magyar kereskedő boltjában vagyunk.

Hazafias lelkesedéssel ajánljuk t. olvasóinknak ezen magyar beszerzési forrásokat és felszólítunk minden magyar érzésű embert, hogy a magyarság mostani nagy idejében a magyar kereskedőket támogassa.

Möllinger Zsigmond keféarúgyára Budapest, VI., Nagymező-utca 43. Telefon: 12-28. Minderemű keféarú műszaki, ipari és gazdasági célra. Acélkefék.

Háziipari Cikkek Árucsarnoka Budapest, V., Vadász-utca 7. Izabella főhercegnő ő cs. és kir. fensége magas védőségevel működő pozsonyi háziipar-egylet készítményei, erzsébetházai, felsővidéki és temesi hímzések, kalotaszegi varrottások, torontáli szönyegek, népies ködedény és agyag-áruk.

Magyar élelmiszer szállító részvénytársaság, Budapest, V., Nagykorona-utca 17. sz.

Kern Róbert vasnagykereskedése Budapest, Iroda V., Lipót-körút 24. szám, raktár V., Váci-ut 20. szám. Dus raktár minden fajta légszecsővekből és öszszeszköztől darabokból, kútszecsővekből, forrscsővekből, fűtőcsővekből, fűtőhengerek, szénsavtartályok, csőhőgyök, öntött vascsővek, szivattyúk, kutak, kifolyó állványok. Nagy dus választéku raktár mindenféle hengerelt rud- és idomvasból, hengerelt vasgerendákból és U-vasakból. Vaslemezek, légszecső, gőz- és vízvezeték szerelvények teljes választéka. Szerszámgyár, csavarnetvágyók, új javított rendszerű gyorsfutó és köszőrülő gépek. Különlegesség: csigafurók.

Gölb M. és Fla. cs. es kir. udvari kárpitosok és díszítő, Budapest, VI., Teréz-körút 46.

Füst, Ezüsttárgyak kicsinyben való árusítása Bachruch A. cs. es kir. udvari és kamarai ékszerész ezüstárúgyára. IV. ker., Királyi Pál-utca 13. szám. 1906. évi december 1-én, gyári épületében a kicsinyben való árusítás számára is pazar helyiséget nyitott. (Bejárati földszint.) E fényes helyiségben mindennemű ezüsttárgy (asztaldísz, tálak, fényűzési cikkek, evészköz stb.) vásárolható. Rendkívül gazdag választék a legfinomabb kivitelben, szabott gyári áron, melyek minden tárgyon láthatóan föl vannak tüntetve.

Hungaria Műtrágya-, Kénsav- és Vegyipari Részvénytársaság, Budapest, V., Fürdő-utca 8. Szuperfozfátot, strassfurti kálnitot, stassfurti kálitrágyasót 40 százalék káli tartalommal, továbbá mindennemű egyéb műtrágyaféleket, azonkívül rézgálicot (98-99 százalék) szállít elismert kitűnő minőségben legolcsóbban.

Szénássy Béla papírnemű-telepe és rajzeszköz-gyára Budapest, IV., Molnár-utca 35. Levélpapír-áruház IV., Ferenciek-tere 9. Gyárt: Iskolai író- és rajzítéteket, rajztömböket, vázlatömböket, körzőket, rajz eszközeket, tüzeti könyveket. Szabadalmazott „Árpád“ rajzeszközök gyártása.

Magyar Siemens Schuckert Művek villamossági részvénytársaság. Igazgatóság: Budapest, V., Lipót-körút 5. Telefonszám: 211. és 212. Táviratcím: Siemenschuckert. Gyár: Pozsonyban. Készít: villamos világítási és erőátviteli központi telepeket és berendezéseket. Villamos-vasutakat. Bánya-vasutakat. Egyenáramu, forgóáramu és váltakozó áram generátorokat és motorokat, valamint az erőáram körébe vágó minden egyéb cikkeket. Különlegességek: felvonók, ventilátorok, szivattyúk, hordozható villamos fűtőgépek, villamos berendezések mezőgazdasági és ipari célokra.

Kristály-víz, szénsavval telített ásványvíze hasznos ital étvágyzavaroknál és emésztési nehézségeknél. A legfiszább és legegészségesebb asztali és borvíz. Határozó szomszillapító. — Vidékre és külföldre fuvardíjmentes szállítás. — Kérjen árjegyzést. — Szénsavtelítés-nélküli töltés is rendelhető, mely hasonló nyehesége folytán pótolja a francia Evian és St. Galmier vizeket. Ezernél több kiváló orvos és tanár ajánlja! 1904. St. Louis Grand Prix. Külföldi utazáson kérjen mindenütt Szt.-Lukácsfürdői Kristály-Ásványvizet! Szt.-Lukácsfürdői Kútállalat Budán.

Alknek találmánya van, az forduljon Török László okl. gépészmérnök hitos szabadalmi ügyvivőhöz (Budapest, VII., Kerepesi-ut 30. Telefon 87-02), ki a szabadalmak, védjegyek és mintaoltalmak ügyeit a világ minden államában a legzaksszerűbben intézi el.

Kefeárnk, házi tisztítószerok, fésűk, pipero és illatszerek stb. eladása V., Fürdő-utca 7; VII., Erzsébet-körút 36. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Szt. Margitszigeti Gyógyfürdő Budapest. 43. C. kénes hévíforrás, Thermal-, iszap-, villamos fény-, mesterseges szénsavas-, forrólégfürdők, a legmodernebbül berendezett vizgyógyintézet bejárók részére is, jutányos árak, gondos kiszolgálás. — Svéd gyógytornaterem. — Napfürdő. — Dr. Bulling-féle belégyógygyógymód. — Fango-gyógymód. — Csusz, köszvény, ischias, izületi bántalmak, emésztőszervi bajok, szívbetegség, vesebántalmak, vérszegénység, ideggyengeség ellen. — 150 hold árnyékos park, 250 szoba teljesen újonnan átépített és legnagyobb komforttal berendezett két szállóházban. Folytonos összeköttetés a fővárossal hajón és villamos vasuton.

Téli fürdőkúra a Szt. Lukácsfürdőben. Természetes forrómeleg, kénes források, iszapfürdők, iszapborogatások, mindennemű thermális fürdők, vizgyógykezelés, massage. Lakás és gondos ellátás. Csusz, köszvény, ideg-, bőrbajok gyógykezelése és a téli fürdőkúra felől kimerítő prospektust küld ingyen a Szt. Lukácsfürdő igazgatósága Budapest-Budán

SPORT.

Alagi versenyek.

— Első nap. —

Az Urlovasok szövetségének 5 napos novemberi meetingje holnap kezdődik. A késői terminus dacára, oly nagy számban adtak le nevezéseket, hogy a meeting sikere már nem lehet kétséges. Az első nap kimagasló száma a 3000 koronával dotált 1200 méter távolságu Batthyány-handicap, mely évről-évre nagy mértékben gyűjt startjához. A holnapi handicapban 15 telivér sulyát fogadták el az ownerek s minden valószínűség szerint alig 1-2 fog hiányozni a startnál. Az esélyeket mérlegelve meglehetősen nyílt verseny előtt állunk, a mi a handicapper sikerült munkáját dicséri. Nézetünk szerint Golden Drop formái a legjobbak és első helyen jelöljük Ella és Tünde előtt, megjegyezvén, hogy jó lovas alatt Trutscherl is beleszólhat a finishbe. Érdekes lefolyásnak ígérkezik még a Katonatiszti-akadályversen és gátverseny is. Az előbbit alighanem Claymore leverője Csingilingi, a gátversenyt pedig Na Also vagy Botha nyerheti meg.

Jelöltjeink a következők:

- I. Igazság—Geist ist.
- II. Golden Drop—Paula
- III. Csingilingi—Ogländer
- IV. Mután—Panasz
- V. Na Also—Botha
- VI. Malmaison—San-atout.

Bécsi versenyek.

— Pótmeeting. Első nap. —

A novemberi ötnapos pótmeeting holnap veszi kezdetét a Freudenauban. A nevezések elég jól sikerültek és így népes mezőnyökre van kilátás. Az első nap főszáma a kétévészek számára kreált 5000 koronás Prater-handicap, melyben 18 ló maradt álvá. Tekintettel az 1600 méter hosszú távra, nézetünk szerint a Rohonczi-istálló kiküldöttje, Belle Reine, mely e távon Budapesten Mátkához nyakhossznyira felszaladt, a legjogosultabb pályázó, míg helyre Szegfű és Joseph tarthatnak számot.

Jelöltjeink a következők:

- I. Bözske—Bocskoros
- II. Ismerős—Nichtdoh
- III. Tádós—Soros
- IV. Cromdale—Rodostó
- V. Rohonczi ist.—Janek lov.
- VI. Veronese—Spikinatd
- VII. Mirka—Mindme.

Magyar-osztrák szövetségi mérkőzés.

Budapest, november 3.

A szövetségi válogatott csapatainak egymás ellen való mérkőzése igazi ielenőségű csak akkor lenne, ha ezeket a csapatokat tényleg a legjobb tízenegy játékosból állítanák össze és a mérkőzésekre lelkiismeretesen készülnének elő. Az eddigi tapasztalatok, sajnos, azt bizonyítják, hogy a szövetségi válogató bizottságai nem tudnak teljesen pártatlanok lenni és a csapatok, mondhatni, sohasem tréniroznak együtt. A közérdek elé helyezik a klubérdeket, az egyesületek pedig képesek arra is, hogy nem adják ki játékosait, ha a csapatokban nincsenek oly arányokban képviselve, mint a maguk elfoglaltságában szeretnék; a játékosok pedig igen gyakran egyénileg akarnak érvényesülni és önző játékkal az összjáték rovására dolgoznak. Ha azonban azt is vizsgáljuk, hogy ezek a félszégesség hol fordulnak elő gyakrabban, örömmel konstatálhatjuk, hogy nálunk legritkábban.

Az osztrákoknál és cseleknél napirenden vannak az összejátékok és majdnem minden alkalommal, éppen a legjobb csapatok játékosait tartják vissza egyesületeik.

A két ország válogatott csapatainak eddigi találkozásai a következő eredményekkel jártak:

- 1902. okt. 22-én Bécsben veszített 5:0 arányban
- 1903. jun. 11-én Budapesten győzött 3:2 arányban
- 1903. okt. 11-én Bécsben veszített 4:2 arányban
- 1904. jun. 2-án Budapesten győzött 3:0 arányban
- 1904. okt. 9-én Bécsben veszített 5:4 arányban

1905. április 9-én Budapesten eldöntetlen 0:0 arányban

1906. nov. 4-én Budapesten győzött 3:1 arányban

1907. máj. 5-én Bécsben veszített 3:1 arányban.

A magyar csapat tehát győzött 3-szor, veszített 4-szer az osztrák ellen, egyszer pedig eldöntetlenül játszott vele. Gólarány 20:16 Ausztria javára. Érdekes, hogy a magyar csapat Bécsben s az osztrák csapat Budapesten még nem tudott győzni.

A magyar szövetség válogató bizottsága a mostani összeállítással pártatlan és igen jó munkát végzett. Azt hisszük, nem tévedünk, ha ebben az összeállításban főleg a szövetségi kapitány, Stobbe Ferenc szakértelmét látjuk érvényesülni. A csapat lelkét a fedezetors képezi, melynek mindhárom tagja kitűnő és fáradhatatlan játékos. A csatársornak különösen a balszárnya lesz erős, ha Borbás kiheverte a fővárosiaktól múlt héten szenvedett rugásokat. Vangel beállításra igen szerencsés választás, mert egy a támadásban, mint a védelemben is nagy erőssége lesz a csapatnak. Domonkos a legjobbnak bizonyult kapus. A hátvédek is jók, bár velük egyenrangú több is van csapatainkban.

Az osztrák csapat eredeti összeállításában várhatóan alapos változás állott be. A WAC., melynek öt tagja szerepelt abban, tegnap megtöltötte játékosainak a részvételt és így egész új összeállítású az osztrák csapat, melyben a WAC., Kricketterek és Germania egy játékosra sem lesz.

A magyar válogatott csapat a következő: Domonkos (MTK); Rumbold (FTC.); Csüdör (MTK); Ficzer (BTC.); Sücs (MTK); Gorak (FTC.); Nieszner (MAC.); Károly (MTK.); Schlosser (FTC.); Vangel (MAC.); Borbás (MAC.). Tartalék: Weisz (FTC.).

Az osztrák válogatott csapat: Kaltenbrunner (Rapid); Vladár (Rapid); Weyrauch (Rudolfsbügel); Harmer (Rapid); Lenczewsky (I. Vienna); Gross (Wiener SC.); Beck (Rudolfsbügel); Schmieger (Wiener SC.); Scheiwy (Rapid); Polacek (Viktoria); Wolf (Rapid). A mérkőzést Fehéry Ákos (BTC.) vezeti. Határbírák: Ordódy Béla és Herczeg Ede. Kapusbírák: dr. Jolland Artur és Lauber Dezső. Pártatlanul álló érdeklődés előzi meg a vasárnap délután 4 órakor, a Thököly-utí versenypályán tartandó IX. magyar-osztrák mérkőzést. A szövetség megtette az utolsó intézkedéseket az ünnepi mérkőzés előkészítésére. A mérkőzésen megjelenő magas udvari személyiségek, társadalmi és közéleti kitűnőségek méltóképen fogadtatnak. A mérkőzésen a közoktatásiügyi kormány hivatalosan képviselteti magát és a székesfehérvárosi hatóságai is megjelennek. A mérkőzés színhelyén olyan programok kaphatók, melyek a szövetségi mérkőzések összes statisztikai adatait felölelik. Az „Apoló”-színház a kinematográf felvételeket külön e célra rendelt filmekben eszközli. A MLSz. vezetősége ezúton ismételtel felkéri a közönséget, hogy helyét idejekorán foglalja el.

() **Marathon-futás az olimpiádon.** A jövő évi olimpiai verseny-tervezet első összeállításakor a Marathon-futás nem volt felvéve a programba, mert eleinte lehetetlennek tartották, hogy a Stadionig vezető élénk forgalmu utakon a rendőrség a Marathon futást megengedje. A világ minden részéből jövő nyomások következtében az olimpiai bizottság végre is megpróbálkozott s pedig sikerrel. E versenyre új szabályzatot dolgozott ki az AAA., melyből részleteket, újszerűségénél fogva, alább közlünk.

A Marathon verseny távja 40 km. s nyilvános utakon rendezik az AAA. Az utolsó kört a Stadionba kell megtenni.

Minden versenyzőnek a nevezésével együtt orvosi bizonyítványt kell beküldenie, mely igazolja, hogy az illető egészségének veszélyeztetése nélkül részt vehet a versenyen.

Bármely versenyzőnek azonnal fel kell adnia a versenyt, ha a kísérő orvos úgy rendel.

A verseny tartama alatt senkinek vehet magához erősítő szereket, mert ez diszkvalifikációt von maga után.

Minden versenyző két kísérőt vihet magával, kik karjaikon ugyanazon számot viselik, mint az illető versenyző.

A kísérők nem szerepelhetnek mint páce makerek.

A verseny startja valószínűleg az angol király Windsor-i kastélyánál lesz s az utvonál Eton és Harrow e két világhírű iskola mellett fog elvonnulni.

() **Füleslabda-bajnokság.** Az első ízben kiírt füleslabda-bajnokság nevezési várakozáson felül sikerült. Benevezett Budapestről a B. T. C., a B. B. T. E., a Póstások és a III. ker. T. V. E. két-két csoportot, egyet a bajnokságra és egyet a szövetségi díjra. Vidékről a Kassai Ak. S. E. és az Eperjesi T. V. E. két-két csoportot, továbbá a Debreczeni Ak. A. C., a Pozsonyi T. E., a Magyaróvári Ak. A. C., a Székesfehérvári T. C., a Soproni T. E., az Aradi T. E. és a Kolozsvári A. C. egy-egy csoportot. A benevezések alapján már ez évben három kerület lesz felálltható: a budapesti, az északi (Kassa, Eperjes, Debreczen) és a dunántúli (Pozsony, Székesfehérvár, Sopron és Magyaróvár). A kerületek bajnoki csapatai a pünkösdi tornaünnep alkalmával találkoznak, ahol Magyarország bajnoki címéért és a szövetség vándordíjáért fognak küzdeni.

KÖZGAZDASÁG.

A tőzsdékről.

— Heti beszámoló. —

A gabonátőzsdéről.

A múlt hetek tartós szárazsága után végre a várt időváltozás is beállott. Gyakran változó felhőzet mellett az ország összes vidékeiről csapadékot jelentettek, mely azonban csak kis mennyiségű volt és rövid ideig tartott, úgy hogy mezőgazdasági körökkel azzal nincsenek megelégedve. Bőséges esőzésre volna szükség és tartósan enyhe időjárás mellett remélhető, hogy az eddigi mulasztás még pótolható leend. A vízállás csak alig javult. A külföldön ugyancsak enyhe és inkább esős idő uralkodik. A külföldi piacokon az áralakulás nem volt egyöntetű. Az amerikai tőzsdék inkább ártartók voltak. Az értéktőzsdékről kiindult mozgalom nyugodtabb lett. A farmerek hozatalai — kik az eladásra kényszerülve voltak — gyengültek és a látható készletek is eddigi gyarapodásuk után ismét apadók. Az európai tőzsdék nagyjában inkább csendesebbek lettek, a mihez első sorban kedvezőbb idő járult hozzá. Angliában a forgalom mérsékelte, a vevők tartózkodók maradtak, anélkül azonban, hogy ezzel az árak jelentékenyebb mérvben változtak volna. A francia piacokon az egész héten át lanyhább fellegés érvényesült. Hollandia és Belgiumban is gyenge a forgalom, mert a Rajna alacsony vízállása a nyugatnémet hajózást megakasztja. Berlinben a hangulat kedvezőbb időjárásra bágyadt és az árak egy a buza, mint a rizsban csökkenők. Az ausztráliai hírek állandóan kedvezőtlenek, éppen nem elégitenek ki az indiai jelentések sem, ahol csak szörványosan és csak elégtelen mérvben volt csapadék. Az argentinai terméskilátások hivatalos jelentés szerint tartósan kedvezők. Nálunk a hangulat az egész hét folyamán csendes maradt, a vevők tartózkodók és így az árak is inkább lefelé törekedtek. Az üzleti hét részleteiről a következőket jelenthetjük: Buza ugyan csak mérsékelten volt kínálva, de a vételkészség malmok részéről is tartósan csekély volt, annyira, hogy ama kevés áru, mely kínálattal is csak nehezen talált vevőt s a forgalom főleg waggónúrára szorított. Eme nehéz eladási viszonyok mellett az árak is fokozatosan gyengültek és ha a csökkenés nem nagyobb mérvű, úgy ez csakis a határidőpiac tartott irányzatának köszönhető. Összesen ca. 110.000 mm. forgalom mellett az árak a múlt héthez viszonyítva, aránylag változatlanok. Rizs a fogyasztás részéről csak gyengén és csupán finom árban kerestettet; elszállítási célokra azonban jobb volt az érdeklődés, de a hét vége felé ez is gyengült. Az árak így nehezen tartottak és a mérsékelt kínálat dacára az árak 5 fillérről csökkentek. A hét végével az árak 5 fillérről javultak. Árpa (takarmány és hántolási célokra) gyengén van kínálva, de az érdeklődés is csekély. Gyárosaink elegendő készlettel vannak ellátva és így alig vásároltak. Az árak keveset változtak. Maláta- és sörárpákban a forgalom csupán legújabb minőségekre szorított, melyekben a belső fogyasztás felvidéki áruban csekély vásárlásokat eszközölt. Középmínőségű áru tovább is el van hanyagolva. Zab továbbra is csak gyengén van forgalomban. A kereslet mérsékelt, a kínálat megfelelő és ca. 3000 mm. forgalom mellett, az árak a múlt héthez viszonyítva változatlanok. Finom áru elknyben ré-

szesült. Tengeri áruban csak mérsékelt a forgalom és a készletek is gyengék. Kisebb tételek 7.30—35 K-ig értek el helyben. Új-tengeri az emelkedett határpiazzal hatása alatt megszilárdult és az érdeklődés is jó volt.

Az egyes gabonafajok heti esti záró árfolyamait az alábbi táblázat mutatja:

	október	28	29	30	31	november	1	2	Külön- bővel okt. 29-éhoz + több - keve- sebb
október						november	1	2	
aprilis buza	12.37	12.45	12.40	12.28	12.08	12.08			-.81
aprilis rozs	11.59	11.65	11.69	11.78	11.82	11.82			-.28
aprilis zab	8.47	8.49	8.48	8.64	8.51	8.51			-.04
majusi tengeri	7.03	7.15	7.15	7.17	7.13	7.13			-.12

Az értéktőzsdéről.

Elmúlt az október, kissé megkönnyebbült a pénzpiacz, ő felsége is felgyógyult s a tőzsde még mindig teljesen üzletelen. Ezt az üzletelenséget azonban a pénzpiacz állandó feszültsége okozta. Angliában és Németországban a hó utolsó napjain — mint ismeretes — egy teljes százalékos bankkamatlábemelést fogantatosítottak a jegybankok. Az emelést azonban nem a belső pénzkészlet növekedése tette szükségessé, hanem ezúttal az a félelem, hogy a válságba jutott amerikai pénzpiacz azt a gondosan őrzött aranykészletet átviszi Amerikába, hogy az ottani pénzügyeket némileg kielégítse. A megindult aranyvásárlásokat azonban a kamatlábemeléssel egyszerre megszakították. A mi jegybankunk ugyan még nem határozott a kamatlábemelés tárgyában, de minden kamatlábemelésnél rosszabb eljárása, a belső hitel-igények korlátozása által nálunk olyan viszonyokat teremtett, hogy drága kamattért sem lehet pénzt kapni az iparosnak és kereskedőnek. Az üzlet és a forgalom korlátozása nem engedi meg az árfolyamok kedvezőbb kialakulását. Az egyetlen október hó hetedik zárlat óta az árfolyamok folyton visszafelé haladnak. Ha időközben egy kisebb áremelkedés van is a tőzsdén, azt hamarosan egy jelentékenyebb árdepresszió követi, úgy, hogy a hónap végéig tekintélyes árkülönbség mutatkozik a tőzsde vezető értékeivel.

A berlini értéktőzsde lefolyt heti irányzata, biztató jelenségek híján, rendkívül tartózkodó volt. A pénztételek folytonos drágulása, a német birodalmi bank kamatlábemelése, a new-yorki tőzsde válságos helyzete az érdekelteket köröket a legnagyobb tartózkodásra indították, az üzlet rendkívül vontatott volt és a forgalom a legszükségesebb keretekben mozgott. A hét vége felé az angol bankstandardnak 1 százalékkal való felemelése és az amerikai piacon beállott újabb derout pánikszerű hangulatot teremtett, mely az árfolyamok újabb rohamos esését eredményezte. Később fedezeti és intervencziós vételekre valamennyire javult a hangulat, az alapirányzat mindvégig azonban kifejezetten lanyha maradt. A befektetési értékek és járadékok piaczán a hangulat nyomott. A jelenlegi pénzvviszonyok nem alkalmasak tökebefektetésre. Közlekedési értékek közül amerikai vasutakban időnkint sürgős volt a kínálat. Most lett csak nyilvánvaló, mily nagy az érdekeltség amerikai értékekben. A közlekedési értékek piaczáról kiindult kedvtelen hangulat a bányáértékek piaczára is kihatással volt. Az összes forgalomba került értékek átlag 2—4 százalékkal alacsonyabban kerültek ki az e heti forgalomból.

Párisban a tőzsdevizonyok a lefolyt héten is kedvezőtlenül alakultak. Ugyanazon okok, melyek Európa valamennyi tőzsdéjét irányították, nevezetesen a pénzvviszonyok folytonos rosszabbodása, az amerikai tőzsdéken uralkodó lázas jelenségek az érdekelteket köröket a legnagyobb óvatosságra és tartózkodásra készítetik. A forgalmat csak a hivatásos spekuláció bonyolítja le, ott is szorítózóan a legszükségesebbre. A német és angol bankrátának 1 százalékkal való felemelése az amugy is ideges spekulációt teljesen kihozta sodrából, mindenki igyekszik engagmentjeitől szabadulni, mely körülmény az árfolyamok rohamos esését eredményezte. A hét vége felé a viszonyok nyugodtabb mérlegelésére a kedélyek némileg lecsillapodtak, mindazonáltal a tőzsde kedvtelen hangulattal zárul. Röviden beszámolva az üzleti hét egyéb részleteiről, látjuk, hogy a járadékok piaczá elég ellentálló képességet tanúsított. Az ár-csések elég lényegtelenek, sőt egyesek, mint orosz járadékok időnkint ellenkező keresletnek voltak kitéve. Az orosz дума-választások eredménye stimu-

lálólag hatott. A bányáértékek piaczán a hangulat deprimált. A kontremim felhasználva a kedvezőtlen jelentéseket, erősen nyomja az árfolyamokat.

A budapesti értéktőzsde e heti árfolyamváltozásait az alábbi táblázat mutatja:

	okt. 26-iki	nov. 2-iki	Különb. +több
Magyar 4 százalékos aranyjár.	110.25	110.25	0.-
" 4 " " " " koronajár.	92.85	92.72	-0.13
Orosz 5 százalékos államk.	86.25	86.75	+0.50
Magyar hitelrészvény	742.-	744.-	+2.-
Oszt. bank	633.-	633.50	+0.50
Hazai bank	274.-	276.-	+2.-
Leszámitoló bank	464.50	464.75	+0.25
Magyar jelzáloghitelbank	415.-	426.-	+11.-
Pesti magyar keresked. bank	3270.-	3273.-	+3.-
Kereskedelmi r. t.	587.-	586.-	-1.-
Salgótarjáni köszénbánya	560.-	555.-	-5.-
Rimamurányi vasmű	542.50	543.50	+1.-
Közuti vaspálya	518.-	530.75	+12.75
Városi villamos	273.50	276.75	+3.25
Déli vasút	149.50	149.50	0.-
Oszt. magyar államvasut	654.-	652.50	-1.50
Adria tengerhajózási r. t.	401.-	403.-	+2.-
Drasche-féle téglagyár	440.-	448.-	+8.-

Külföldiek. Beavatott forrásból veszszük azt az értesítést, hogy a Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság vezetőségének két tagja legközelebb magas külföldön fog részesülni. Vajda Imre vezérigazgató-helyettes magyar nemességet kap s ez a kinevezés a közeli napokban nyilvánosságra jut. Küszöbön áll még — forrásunk szerint — Szalai Béla igazgató hasonló külföldi utazása is.

Chrisanthemum kiállítás. Az országos magyar kertészeti egyesület november 12-től 17-ig chrisanthemum kiállítást rendez a Fővárosi Vigadóban. A kiállítás mindennap reggel 9-től este 7-ig lesz nyitva.

A kötelek ülése. Az önállóan működő hitelszövetkezetek országos kötelek ma délután 3 órakor dr. Bochkor Károly elnöklésével ülést tartott, melyen a szövetkezeti törvényjavaslattal foglalkoztak. Dr. Bochkor elnök ismertette az igazságügyminiszter átiratát, melyben a szóbanforgó javaslat tárgyában megtartandó anketén való képviseltetésre kéri fel a köteleket, oly módon, hogy a kötelek egy tagot delegál az anketra. Ezek után az elnök ismertette a törvényjavaslatot. Ezt az ülést tudomásul vette, azonban kifejezést adott annak a véleményének, hogy nem tartja kielégítőnek az igazságügyminiszternek azt az intézkedését, hogy csak egy megbízott kiküldésére kéri fel a köteleket és elhatározta, hogy ebben az irányban megkeresi a minisztert és kérelmezi, hogy a szövetkezetek három tagot delegálhassanak az anketra, köztük olyan intézetek képviselőjét is, melyek nem tartoznak a szövetkezeti kötelek kebelébe. Majd elhatározták, hogy öttagu bizottságot küldenek ki a javaslat anyagának megvitatására. A bizottságba dr. Bochkor Károly, dr. Karácsonyi Lipót, Rotter Lajos, Auer József és Kanitz Henrik küldettek ki. Ami a javaslatot illeti, a kötelek tagjai sorában az a felőgás érvényesül, hogy a javaslat időszertlenül, mert megnehezíti a szövetkezetek amugy is súlyos helyzetét.

Fizetésektelenségek. Hesz Izidor és társa olaj-és vegyszerei áru kereskedő-cég (V., Báthory-utca 9.) fizetéseit beszüntette és moratoriumot kért hitelezőitől. Kálán és Heller budapesti nő divatáru-cég (Zrínyi-utca 20.) beszüntette fizetéseit. A fizetésektelenség cég tartozása meghaladja a 400.000 koronát. Kenderes Károly budapesti rövidáru-kereskedő (VIII., Kráter-utca 24.) 16.000 korona áru- és 7100 korona pénztartozással beszüntette fizetéseit és 40%-os egyezséget ajánlott hitelezőinek. Babik János budapesti szabó ellen (IV., Pápnövelde-utca 2.) egyik hitelezője esdőt kért. — Reiner S. Sándor aradi kézmű- és divatáru-kereskedő — mint már említettük — fizetésektelenséget jelentett. Reiner — mint most értesülünk — nemrégén átvett egy üzletet Vingán, melyen azonban 4000 korona veszteséggel volt kénytelen tudni, majd borsepekulációkba bocsátkozott, ami által újabb 11.000 korona veszteséget szenvedett. Jelenleg árukért 83.538 koronával tartozik, míg áruaktárárt 30.000 koronára és kőműveléséit 8000 koronára értékeli. Bíróságon kívül óhajja ügyét rendezni és Sugár József aradi lakos kezességével 40%-ot ajánl 3—6—9—12 havi részletben fizendőleg. — Schliesser Mór bajai fizetésektelenség kereskedő passzívái 190.000 koronára rúgnak, amiből az árutartozás 65.000 korona. Vagyonát 30.000 koronára becsüli és üzletét el akarja adni, hogy a vételért hitelezői között felosztja. — Sput Mór utóda divatáru-kereskedő cég Besztercebányán 105.000 korona áru- és 21.000 korona pénztartozással fizetésektelenséget jelentett. Az aktívák 22.000 korona értékűek. A cég 40%-os kiegyezést ajánlott hitelezőinek.

A Dunagőzhajózási Társaság magyarországi képviselője. A Thaly Emil miniszteri tanácsos elhalálozásával megüresedett magyar igazgatói állás betöltésére vonatkozólag az utóbbi időkben többféle kombináció vetődött felszínre. Először olyan hírek kerültek forgalomba, hogy Szuppán központi igazgatót fogják magyarországi igazgatóvá kinevezni. Azután volt arról is szó, hogy Hieronymi Károly volt kereskedelemügyi miniszter kerül a társaság magyarországi igazgatóságának élére. Legújabb hírek szerint viszont Lang Lajos volt kereskedelemügyi miniszter személyét hozzák kombinációba, de úgy pénzügyi, mint politikai körökben határozottan beszélnek, hogy egy, a jelenlegi politikában szerepet játszó előkelő függetlenségi képviselőt óhajtanak a szóbanforgó állásra megnyerni.

Uj iparvállalatok. A bécsi Samuel Taussig Söhne cég — amint értesülünk — állami kedvezményért folyamodott a kereskedelmügyi minisztériumhoz s a szubvenzió megadása esetén hajlandó lenne Magyarországon 700.000 korona befektetéssel új gyárat létesíteni. — A hamburgi Heydenfelle drouga-gyári cég egy hasonló gyártmányok előállításával foglalkozó gyárat szándékozik Magyarországon létesíteni. — Egy másik külföldi cég másfél millió korona tőkével ivlámpákhoz szükséges szencsúcsok gyártására szolgáló telepet akar nálunk létesíteni.

Az Oszt. Magyar Bank állása. Pénzügyi körökben már hetekkel ezelőtt az volt a vélemény, hogy az októberi ultimó, mely jelentékeny igényekkel fog járni, szerfelett megnöveszti a jegybank adóköteles jegyforgalmát. A jegybank adóköteles bankjegyeinek mennyiségét jöelőre kb. 250 millió koronára taksálták s a mai bankkimutatás igazolta is ezt a véleményt. Az október 31-ével lezárt kimutatás nagy igénybevételről tanuskodik és valóságos rekord számokat mutat föl. Kiemelendő az adóköteles jegyforgalom nagysága, nemkülönben a váltótárca megnövekedése. Az árukészlet apadása is figyelmet érdemel, amde sokkal szembetűnőbb a lombard emelkedése, ami főleg a záloglevél visszaözönlés óta gyakori jelenség a jegybank kimutatásaiban, mert a visszajövő címletekre lombard útján szereznek pénzt. A kimutatás adatai ezek:

Az Oszt. Magyar Bank állása 1907. október 31-én: Bankjegyforgalom 2.070.293.000 (+ 145.033.000) K. Érczkészlet 1.428.226.000 (+ 3.857.000) K. Leszámitolási tárcza 865.224.000 (+ 110.648.000) K. Lombardköcsönök 93.694.000 (+ 10.360.000) K. Adóköteles bankjegyforgalom 242.067.000 (+ 148.890.000) K.

A francia bank aranyköcsöne az angol banknak. Ma indul utnak Liverpoolból Newyork felé a Cunard Line „Lusitana” nevű hajója, mely — miként Londonból jelentik — két millió font értékű aranyrudat visz magával. Ezt az arany mennyiséget az angol bank küldi Newyorkba, hogy az amerikai pénzsükséget enyhítse. London pénzügyi köreibben az a vélemény, hogy ezt az aranyat a francia bank kölcsönözte az angol banknak, de egyúttal biztosította magának a kölcsönnél az angol bank rá-táját, tehát drágább kamatláb illeti meg őt, mint amilyet neki adósaí fizetnek. A francia bank ezzel a művelettel — hasonlóan a márcziusi válságnál követett eljárásához — gyengíteni akarja a tengerentúli krízis hatásait, melyek sulya esetleg Franciaország közgazdaságára is ránehezednék.

A szövetkezetek és a kormány. A Pol. Ért. jelenti: „Az az akció, melyet Wekerle Sándor miniszterelnök a szövetkezetek érdekében indított, immár a befejezéshez közeledik. A budapesti szövetkezetek közül azok, amelyek szilárd alapon állnak — körülbelül 52 — részesül a kormány támogatásában. A többi kéteshírű és jövőjü szövetkezetek egy részét felszólította a segélyakció rendező bizottság, hogy részesüljenek ugyan ők is kormánysegélyben, azonban ezen segélyt arra kell felhasználni, hogy függőben levő ügyeiket lebonyolítsák és azután a felszámolást be kell jelenteni. Néhány szövetkezet elfogadta ezen ajánlatot, többen azonban visszautasították. A kormányelnök ezen intézkedése az alsóbb néposztályt kiszippolyozó szövetkezetek megszüntetésére irányul.

Hígyje el nekünk a Pol. Ért., hogy ebben az esetben kevésbé jól van informálva. Megengedjük, hogy 52 szövetkezet kért segítséget, amde ami a segítség megadását illeti, ott a szám lényegesen alatta marad a fentiek. A közleményben aposztrofált „kétes hírvű és jövőjü” szövetkezeteket igenis, minden eszközzel ki kell irtani, de tudunk üzletileg megbízható és tisztességes szövetkezetekről is, melyeknek a segítség kérésénél ajtót mutattak. Ha a szindikátus nemcsak a protekciósokat részesítené kegyeiben,

hanem az arra érdemeseket, melyek bár nem rendelkeznek magas összekötésekkel, de megilleti őket a hitelben való részesítés. Amíg ilyen meggyén hiány a szindikátus akciója, addig kilátás van arra, hogy a legjobb szövetkezetek is kétes jövőjüekké válnak.

Az 1860-iki állami sorsjegyek húzása. Az 1860-iki állami sorsjegyek mai húzásán — táviratozások Bécsből — 600,000 koronát nyert 19381—7, 100,000 koronát nyert 5205—5, 50,000 koronát 10618—8, egyenként 20,000 koronát nyertek 1219—15 és 1219—17, egyenként 10,000 koronát nyertek 175—6, 175—18, 442—2, 6353—19, 10196—15, 11285—11, 11413—20, 11608—18, 12696—1, 13656—17, 14095—10, 14095—10, 14851—8, 16474—13, 16585—12 és 18537—10.

Betét-akvizíció, mely nem sikerült. Multkorjában megemlékeztünk arról, milyen erőlködést fejt ki egy nemesak milliokkal, hanem százmilliókkal rendelkező intézet a betétek akvizíciója körül. Megittuk, hogy ez az intézet utazó tisztviselőket küld a vidéki intézetekhez, akik jó kamatozást ígérnek a betétekért s hogy ezek a tisztviselők a Dunántúl több helyén megfordultak. Ujabbban azonban az ország más vidékein is járt a betétek szerzésére kiküldött tisztviselő s így eljutott Eperjesre is, ahol látogatást tett egy ottani nagyobb pénzintézetnél. Itt jökora összeg elhelyezésére kapott ígéretet, de ez nem elégítette ki a betét-akvizíció intézet vágyait és elment az ottani árvaszékhez, ahol igen kecsesítő ajánlatot tett arra az esetre, ha az árvaszék nála helyezi el a pénzeit. A szóbeli ajánlatot az intézet írásbeli ajánlata követte, ugyancsak fényes kamatoztatás biztosításával. Ugy esett azonban a dolog, hogy az árvaszék betétei eddig annál az eperjesi intézetnél voltak elhelyezve, amelynek a szóbanforgó budapesti intézet szintén ajánlatot tett. Az árvaszék megmutatta az eperjesi intézetnek az öt tullicizáló ajánlatot és ezzel pikáns háttérivé vált az ügy. Az eperjesi intézet visszavonta a budapesti intézetnek tett ígéretét, azonkívül kivitte, hogy az árvaszék betétei továbbra is nála maradjanak. Ezzel azonban még nem fejeződött be az ügy. Az árvaszék történetesen egy milliót akart záloglevelekben elhelyezni s már erre vonatkozólag tárgyalta is az említett budapesti intézettel. Most ezek a tárgyalások is megszakadtak és az árvaszék az egymilliót üzletet egyik igen előkelő fővárosi záloglevélkibocsátó bankkal kötötte meg. Szóval, a betét-akvizíció ezúttal nem sikerült, sőt határozottan többet ártott, mint amennyit használt.

Szerződéses tárgyalások Romániával. A Romániával kötendő vám- és kereskedelmi szerződés ügyében a külügyminisztérium és a román kormány már több ízben tüztek ki határnapot a tárgyalások megkezdésére, melyeket azonban mindannyiszor elhalasztottak azon okból, mivel előzőleg a Magyarország és Ausztria közti egyezséget kellett végleg elintézni. Miután ez most megtörtént, a tárgyalásokat meg e hó folyamán tényleg megkezdik. Mint a Ké. Ért. jelenti, a román kormány az utóbbi napokban a bécsi követnek újabb instrukciókat küldött a tárgyalásoknál való mihez tartás végett. Ez utasítások szerint a román kiküldötteknek mindenképen arra kell törekedniük, hogy az állatkivitel engedélyt megkaphassák. E nélkül Románia kereskedelmi szerződését egyáltalában nem köthet. A román kormány ellenben hajlandó lenne a marhabeviteli engedély ellenértéke fejében az ipari cikkeknek több oly kedvezményt nyújtani, amelyeket eddig vonakodott megadni, de amelyek a magyar, illetőleg osztrák ipar versenyképességét biztosítanák. A magyar kormány eddig állhatatosan ellenzi ezen állatbeviteli engedélyt, ellenzi főleg Németországra való tekintettel, mivel a köztünk és a német birodalom közt létesült állategészségügyi konvenczió a reciprocitást oly súlyos feltételekhez fűzi, hogy a Németországra való marhabevitelünket veszélyeztetnők, ha a marhabevitelt Romániából megengedik, anélkül, hogy teljes garanciánk lenne arra nézve, hogy Romániában csak oly szigoruan kezelik az állategészségügyet, mint akár nálunk, akár Németországban.

Csődök. Petrovics M. budapesti bejegyzett cég. (üzlete: IV. ker., Koronaherczeg-utca 3. szám) melynek egyedüli birtokosa, Petrovics Mladen szabó

ellen a b.-pesti váltótörvényszék a csődöt megnyitotta. Csődbiztos: Dr. Vitsche Győző kir. törvényszéki bíró. Tömeggondnok: Dr. Fülredi Mór ügyvéd. Tömeggondnok-helyettes: Dr. Rácz József ügyvéd. A követelések bejelentésére december 3. felszámolási tárgyalásra január 2. a csődválasztmány megválasztására január 4. tüzetett ki határidőül. — A budapesti kereskedelmi és iparkamara értesülése szerint pedig a következő cégek ellen nyitott csőd: A szófai törvényszéknél Witkovich és Löwy kalap- és divatárú-kereskedők ellen, bejelentési határidő november 23. felsz. december 13; a mansonrahi törvényszék Ramadam Abon Chanab mitganeri; Vittorio Fornari portsaidi és Salam El Dessouki zagonzigi lakosok ellen.

Uj részvénytársaság. A helybeli Földes és May cég, mely író- és sokszorosító-gépek árusításával foglalkozik — amint értesülünk — részvénytársasággá alakul át. Az új társaság Roneo r. t. cég alatt angol tőkével létesül 120.000 korona alaptőkével s magába olvasztja úgy a Földes és May, mint a bécsi Mock & Walker céget, mely kopirgépek előállításával foglalkozik. A társaság székhelye: Budapest, fiókok: Bécsben és Prágában. Azonkívül megmarad a fiumei telep is, mely író-gépek felszerelésével foglalkozik. Vezérigazgatóul May Frigyes, a cég egyik főnöke van kizemelve. Mindenesetre örvendetes, hogy az angol tőke, habár szerény keretekben is, a vállalkozási kedv pangása idején is mifelénk veszi útját.

A mezőgazdasági érdekképviselet törvényes rendezése. A magyar mezőgazdák régi óhajta van teljesüljön azzal a törvénytervezettel, melyen most dolgoznak a földmívelésügyi minisztériumban. Az érdekképviselet törvényes rendezését még Gorove miniszter kezdeményezte a hetvenes években, midőn a gazdatársadalmi szervezetekkel országos ankétan vitatta meg a kérdést, akkor azonban megszünt a gazdatársadalom nézete az érdekképviselet szervezésére vonatkozólag, amennyiben erősen előtérbe domborult az a nézet, hogy az érdekképviselet önkéntes társulati alapon kell szervezni. Az 1879-ben megtartott székesfehérvári országos gazdaságiülésen gróf Dessewffy Aurél volt a kérdés előadója. Ekkor már a kötelező társulás elve mellett nyilatkozott meg a gazdaközvélemény. A mostani törvénytervezet a kötelező társulás elve alapján épült fel s a kereskedelmi és iparkamarák mintájára az ország 18 mezőgazdasági kamarái kerületre oszlik. A mezőgazdasági kamarákról szóló törvénytervezet még a tél folyamán a képviselőház asztalára kerül. Itt említjük meg, hogy Nyitra megye törvényhatósági közgyűlése a minap Jász-Nagy-Kun-Szolnok s más vármegyék átiratai kapcsán tárgyalva a mezőgazdasági érdekképviselet kérdését, a nyitrai megyei gazdasági egyesület részletesen kidolgozott és megokolt álláspontját tette magáévá. Ebből folyólag nemzetiségi, szociális és gazdasági okok alapján a kerületi mezőgazdasági kamarai rendszert tartja viszonyaink közt helyesnek. Az ellen a javaslat ellen, hogy a meglévő gazdasági egyesületek alakítsanak át kötelező tagsági alapon hivatalos érdekképviseletre, Nyitra vármegye törvényhatósága a leghatározottabban állást foglal, mert ez a gazdatársadalom megszüntetésével egyenlő.

A tőzsde ünnepélyes felavatása. Két esztendeje immár, hogy a budapesti áru- és értéktőzsde átköltözött a Mária Valéria-utcai épületéből a Szabadság-téri fényes palotába. Az új otthon a legnagyobb rendben nyílt meg a forgalom számára és az ünnepélyes felavatás iránt érdeklődőket azzal némitették el, hogy majd később ez az aktus is sorra kerül. Ezenközben a Fejérváry-kormány került uralomra és a tőzsdetanács — érthető okokból — kitolta az ünnepélyes felavatás időpontját. Most azonban már semmi körülmény sem gátolhatja ennek a tervnek a keresztülvitelét és a nyár derekán — amint akkor ezt a hírt regisztráltuk — arról beszéltek tőzsdei körökben, hogy a felavatás október hó folyamán végbemegy és pedig nagy ünnepség keretében, amelyen megjelennek a kormány, a gazdasági érdekképviseletek, sőt kilátásba van helyezve a király képviselőjének megjelenése is. Október azonban már elmúlt és az új tőzsde két esztendő palotája még mindig nélkülözi az ünnepélyes felavatást. Tőzsdei körökben — amint erről több ízben volt alkalmunk meg-

győződni — nagy elkeseredést okoz ez a huzavona és nem értik, melyik illetékes fórumnak tudják be a halogatást. Időszerű volna, ha a kormány is foglalkozna ezzel a dologgal és megismergetné ezt az aktust a tőzsdetanácsnál, noha ez teljesen autonóm ügye az utóbbinak, már csak azért is, mert a huzavona folytán kereskedelmellenes irányzatot imputálnak a kormánynak. Igazán csodáljuk ezt a késedelmet, mert nem tudjuk annak okát adni és evidenciában fogjuk tartani ezt az ügyet, mint a tőzsde tagjainak, nemkülönben az ország kereskedelmi körökének jogos és feltétlenül teljesítendő kívánságát.

Uj vasút Érmihályfalva és Tasnád között. Pallós Ignác budapesti építési vállalkozó — mint értesülünk — előmunkálati engedélyt kért a kereskedelemügyi minisztériumtól Érmihályfalva és Tasnád között létesítendő helyi érdekű vasút építésére. A kereskedelemügyi miniszter az engedélyt most küldte le Bihar megye alispáni hivatalához. A helyi érdekű vasút pályájának közigazgatási bejárására dr. Szilágyi Miklós miniszteri segédtitkárt küldte ki a miniszter. A közigazgatási bejárás idejéül november 12-ét tüzte ki a minisztérium.

A lótenyésztés fejlesztése. Hazai lótenyésztésünk az utóbbi évtized alatt örvendetesen fellendült. Amióta a kitűnő igavonó alföldi fehérmarha tenyésztését mindjobban kiszorítják az importált nyugoti fajták, a gazdaközönség lassanként kénytelen sok vidéken átérni az igásló tenyésztésére. A földmívelésügyi kormány nagy mértékben hozzájárul ahhoz, hogy a gazdálkodó népességnek a lótenyésztés fejlesztésére irányuló hajlandóságát fokozza; a földmívelési tárca jövő évi költségvetésében is jelentékeny összegeket állított be a lótenyésztési intézmények fejlesztése végett. Így az állami menesbirtok-gazdaságok, gödöllői korona-uradalom és palánkai csikótelep számadási ágánál a kiadási többlet 547.571 korona, amivel szemben a bevételek is 207.460 koronával emelkedvén, e tényleges nagyobb kiadás csak 340.111 korona. Ennek a többletnek előirányzatát a munkabérek általában ismert emelkedésén kívül főleg az tetto szükségesség, hogy a birtokok kötelekében alkalmazott állandó cselédség illetményeinek javításával járó költségek fedezhetőek legyenek. Az állami lótenyésztés-intézetek cím alatt emelkednek a rendes kiadások 248.198 koronával. Ezt a nagyobb kiadást leginkább azt tetto szükségessé, hogy a termények és takarmányműek árának emelkedésével járó nagyobb költségek fedezetéről gondoskodni kellett. Ugyanczen számadási ágánál a verseny-fogadások megadóztatásából származott (totalizátor) lótenyésztési alap előirányzata végösszegében változatlan ugyan, de a lóversenydíjak összegének leszállításával a miniszter gondoskodott arról, hogy az elsősorban a kisgazdák érdekét szolgáló tájjaita tenyésztés fejlesztésére, mint új tétel 40.000 korona vétekkék fel.

Árfolyamlap a vidéki pénzintézetek részvényeiről. A Magyar pénzintézetek központi hitelbankja r.-t. időről-időre árfolyamlapot ad ki a kötelekbe tartozó vidéki pénzintézetek részvényeiről. A bank kötelekbe, mikor az intézet működését megkezdte, 112 intézet tartozott, míg jelenleg 429-re szaporodott ezek száma. Az árfolyamlap az intézet cégét, székhelyét, alaptőkéjét és tartalékát, a kibocsátott részvények darabszámát, névértékét, valamint a részvényekre teljesített befizetést, továbbá az utolsó három esztendő osztalékát, végül a részvényekben legutóbb előfordult kötecsket és a mai pénz- és aruárfolyamot tartalmazza. A bank az árfolyamlap kiadásával minden tekintetben hasznos munkát végzett, mert tekintettel arra, hogy a vidéki pénzintézetek részvényeibe fektetett tőkék jelentékeny részét képezik a nemzetvagyonnak, ilyen módon az érdekelteknek tájékoztatást nyújt. Az árfolyamlap összeállításának nem csekély fáradságot igénylő munkáját Littmann Lajos, a bank fő-tisztviselője végezte kiváló gondossággal.

Köztelek Zsebnaptár. Ma jelent meg a Köztelek zsebnaptára, az előző évekhez képest jelentékenyen

WIKUS

CSOKOLÁDÉ-GYÁR
BUDAPEST

WIKUS TÁTRA

TEJCSOKOLÁDÉ

WIKUS

CACAOPOB

IV. DEAK FERENCZ-UTCA 7

kibővített alakban. A kibővitések folytán, továbbá a zsebnaptár könnyebb kezelhetősége végett a jelen évfolyam már két kötetben jelent meg, amelyeknek az elseje a naptár és a különféle gazdasági, könyvviteli adatok bejegyzésére szükséges rovatolt jegyzékeket és az országos vásárok felsorolását tartalmazza, minek folytán a tulajdonképeni zsebnaptár amellyel, hogy céljának teljesen megfeleljen, zsebben könnyebben hordozhatóvá válik és így kezelése kényelmesebb. A bő tartalom közül különösen ki kell emelni a külfölddel kötött állategészségügyi egyezmény alapján a külföldi állatforgalomra, az élőállatok belföldi forgalmánál ezek vasuti szállítására vonatkozó adatokat és szabályokat; továbbá az új cseléd-törvény ismertetését és a gazdasági intézmények czime alatt a gazdák által igénybe vehető gazdasági közintézmények ismertetésére vonatkozó új részleteket. A naptárt Rubinek Gyula, az OMGE igazgatója és Szilassy Zoltán, a GEOSZ titkára, szerkesztették. A két kötet ára 4 korona.

Uj vasutak Dunántul. A kereskedelmi kormány által a parlament elé terjesztett új vasuti beruházási tervzetnek a Dunántuli új vasutakra vonatkozó részletei mindegyre közelednek a megvalósuláshoz. A balatoni vasut munkálatai már folyamatba vétettek; a kereskedelemügyi miniszter, miután azt már megirtuk, elhatározta, hogy a pécs-bródi vasutat az állam költségén megépítteti s az előzetes munkálatok céljaira a kereskedelmi tárca költségvetésének terhére százezer koronát utalványoz. Az előzetes munkálatok már meg is kezdték s Hatschik államvasuti főmérnök vezetése alatt megindult már az új vasut nyomjelzése, amelynek alapján kiépítik a pécs-bródi vasutat. A kereskedelmi miniszternek ez a terve, amely a Dunántul vasuthálózatát ezzel az új vonallal szaporítja s egyenes összeköttetést létesít az okkupált tartományokkal, a dunántuli vármegyékben s különösen Pécssett keltett nagy örömet s már a napokban egy nagyobb küldöttség akarta felkeresni Kossuth Ferenczet s Szerényi József államtitkárt, hogy megköszönjék a kereskedelmi kormány törekvését, amelylyel a Dunántul eddig elhanyagolt vasuti hálózatát bővíteni akarják. Ismeretes, hogy a pécs-bródi vasut építése egy másik dunántuli vasut tervét is értékesebbé teszi, a pécs-báttaszéki vasutat, amelynek létesítésével a Dunántul az Alfölddel s illetőleg az Alföld az okkupált tartományokkal kap olyan összeköttetést, amelynek gazdasági, ipari s kereskedelmi előnyei felette értékesek. Hogy a magyar kereskedelem, ipar és gazdaságnak milyen nagy érdekei fűződnek ahhoz, hogy az okkupált tartományokat minél szorosabban fűzzük az országhoz, azt nem kell bővebben fejtegetnünk, csak arra utalunk, hogy a városok és községek, amelyek a pécs-báttaszéki vasut létesítésére törekcsenek, nem fukarkodnak a hozzájárulással. A kereskedelmi kormány bizonyára azon lesz, hogy lehetővé tegye a pécs-báttaszéki vasut tervének megvalósítását, amelynek fontosságát a Pécssett lefolyt ipari kongresszus tárgyalása során Szerényi József államtitkár is méltatta s kiemelte azokat az előnyöket, amelyek a Dunántulnak az Alfölddel való összeköttetése révén az iparra, kereskedelemre és a gazdaságra várnak. A Dunántulnak az Alfölddel való összeköttetéseit fogja szaporítani a Kecskeméttől a Dunáig kiépítendő új vasuti vonal is. A bajai vasuti hid munkálatai szintén serényen folynak s a Duna áthidalásával majdan a pécs-báttaszéki vasut kiépítésével megnyílik az egyenes ut a Dunántulról az ország szívébe, a nagy magyar Alföldre.

A szénkérdés a bányatórvényben. A Magyar Bánya- és Kohóvállalatok Egyesülete az 1903. évi bányatórvényjavaslat 1-3. §-ai tárgyában közös értekezletet tartott az Országos Magyar Gazdasági Egyesülettel. Az értekezleten Chorin Ferencz főrendiházi tag elnököt és felkérte Baross János orsz. képviselőt előadásának megtartására. Baross alapos tanulmányra valló előadásában kifejtette, hogy a sok megpróbáltatáson keresztülment magyar gazdáknak ma már jóformán utolsó kincsük a földjükből termő fekete gyémánt, nekik tehát első sorban kell védeni a régi jogot, de mivel a már létező magyar bányavállalatok is bányatulajdonukat úgy szerezték meg, hogy azt megvették vagy kibérelték drága pénzen a földtulajdonosoktól, az ő szerzett jogaikat, millió

nagy befektetéseiket is gyökereiben támadná meg egy oly reform, mely a szén elszakítaná a földtulajdonostól. Tárgyalása során hivatkozik a világ legnagyobb széntermelő államainak analóg bányajogaira, a magyar logfejlesztésre és mindenekfelett hazánk közgazdasági viszonyaira stb. s végül ajánlja az OMGE által elfogadott következő határozati javaslatot elfogadásra:

1. Mondja ki a szakosztály, hogy az 1903. évi bányatórvény-tervezet 1. és 3. §-aiban lefektetett azon elv ellen, hogy t. i. a szén is a szabad ásványok közé soroztassék és hogy a szénbányászat joga elvétecsék a földtulajdonostól — a leghatározottabban tiltakozik.

2. Ugy az egyezség, mint az igazság érdekében kívánatosnak tartja, hogy a szén a jövőben (a szerzett jogok tiszteletben tartása mellett) Erdélyben és a volt határörvidéken is ezentul a földbirtok tartozéka legyen.

Rubinek Gyula, Déry Károly és Szende Lajos felszólalásai után dr. Chorin Ferencz elnök megállapítja azt az egyhangulag hozott határozatot, hogy a Magyar Bánya- és Kohóvállalatok Egyesülete teljes mértékben hozzájárul az OMGE által elfogadott javaslatához és álláspontját a két egyesület a kormányhoz intézendő együttes felterjesztésben fogja kifejtetni.

TÖZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTÖZSDE

Tözsdei hangulatok.

Valahogyan tustünk volna az ultimón is. A Dalmokles-kard, amely a piac fölött lebegett, összezsugorodott egy hitvány bicskává, amely nem vágta el a nyakunkat, csak egy kicsit megszurkált bennünket. Tehát kár volt jóelőre annyira szurkolni a szurkálástól. Azt hittük, az egyeztető ügynökök, akik a fizetésképtelen czégek dolgait igazítják el, fogják a legjobb üzleteket csinálni ebben a nagy nyomoruságban, illetve a nyomoruságból. Pedig ha úgy fordulnak a dolgok, hogy nem lesz sok inzulvenczia, ők maguk az egyeztető ügynökök jelenthetnek fizetésképtelenséget. Eddig még jól ment a dolguk, különösen az Insol Venczel-nek, aki már sarokháztal szerzett magának, míg a kliensei sarok-ülést a hordár-standon és ezenkívül — a népkonyhában. No de legalább megvan az a jó oldala a fizetésképtelenségnek, hogy odaát Amerikában tárt karokkal fogadják az oda szakadt és odaszaladt véreinket, még azokat is, akik esődt előttem, esődt utánam kiállással vitroláznak át, mert az ilyenek rendszeren pénzt hoznak az országha. Ha az apagyilkosoknak nem is, de a bankokat gyilkoló sikkasztóknak mindenestre megbocsátanak. Ami nagyon kapós jószág most odaát, ahol csak egy reng a talaj a nagy pénztelenségtől, nem hiába van olyan eszöveketet formája az Egyesült-Államoknak. A Fehér-házban összedugják a fejüket a pénzügyi bölcsék, hogyan lehetne segíteni a bajon, Pittsburgban és egyebütt színetel a börze, de talán még Bostonban — amely városnak a neve azonos egy táncz-csal — senj ropják a tánczot az aranyborjú körül.

Hanem ott van Európa, a jó öreg vurezni, amely arra való, hogy ki hagyja vinni az aranyát Amerikába. Pillanatnyi pénzzavarba jön Amerika, melyek nála évekig elartanak és Európától kér szerény támogatást s ezen a már nem szokatlan uton szerep pénzt az öreg gavallértól. A következőcsék? Azokat már látuk a héten. Német birodalmi bank m. sz. és Angol bank m. sz. — felrugták a magasba a kamatlábat. Pedig hiábavaló a nyuzás akárhol is, a bör alait úgy sincs pénz már sehol, mert akinek ott is volt, rég deputációba mentek hozzá a bankok, engedje kivenni onnan, jó kamatot fizetnek érte. Idehaza még csak megvolnánk, hanem Amerikában, mint mondom, kevés a pénz, a milliomosok is minden százdollárt kétszer a hamis fogukhoz vernek. „Pénzem az nekem nincsen, ám van egy Panama-alapom”, éneklük odaát a népszerű nótát és csakugyan így van,

a kormány a bankok rendelkezésére bocsátja a Panama-csatorna építési alapját. A bankok majd elspekulálják és így lesz majd panama a Panama-alap körül.

Különben nálunk már nem sokat törődnek az amerikai kavarodással. Itt a tőzsdén minden van, csak az nincs, aminek kellene lenni: üzlet. Aki játszani akar, az menjen máshová, alsózni, vagy akármit csinálni, mert az értékbörzén úgy sincs semmi. Majd csak ki kell valami társasjátékot találni a börze piaczára, például azt a ping-pang-ot, vagy hogy is hívják azt az angol társasjátékot.

* * *

Elérkezett az ideje annak, hogy kulissza-titkokat tárjak föl, olyanokat, amelyeket a gabonatőzsdén a kulisz-ban suttognak. Nem kisebb dologról van szó, mint hogy „Le az aszálylyal” jelszóval szárazságellenes liga van alakulóban a kontremin megfogyott és megtört tagjaiból. Az aszály nem tévesztendő össze az uszálylyal. Az uszály (magyarul slepp) fölveri a port, az aszály meg gondoskodik róla, hogy egyáltalában legyen por, amelyet az uszály fölverhet. Végeredményben azonban mind a kettő, az uszály és az aszály nagy port ver föl. Az utóbbiról még azt kell följegyezni, hogy azonkívül még a gabonaárakat is fölveri, ami viszont nagyon leveri a kontreminöröket és a gazdákat. E bő — és az olvasóra nézve kimerítő — magyarázat után, azt hiszem, fölösleges a liga célját szorosabban ismertetnem. Romániában proccsziókat rendeztek esőért, itt pedig a liga veszi kezébe az eső iránti akciózt. Egyébként a szép meleg napokra való tekintettel, a hausse tagjai benaftalinozták az esőben használatos gummiköpenygeket és előszedték a divatos fehér nadrágokat.

A másik kulisszatitok az, hogy a tőzsdén meteorologiai állomást állítanak föl, mely ott a helyszínen jelezni fogja a megnehezült idők járását. Amikor a szelet elvetik — ha ugyan ezt eső híján meg lehet cselekedni — nyomban tudatja, mikor aratnak vihart, e jóslásért azonban vis major esetére nem szavatol az állomás, például ha aratósztrájk folytán nem lehetne a vihart idejében learatni. Pontos tudósítást ad az állomás a légköri szelid nyomásokról. Az állomásfőnöki állásra egy, a magas légrétegekben otthonos, viharedzett tudós fog kineveztetni. Végül az állomás vizsgálni fogja a Mars, Jupiter és egyéb, a mozgófénykép-színházak nevét bitoló bolygók járását s e működésében még a hosszú napon sem fog szünetelni, amikor a tőzsde zárva van. Az adminisztratív teendők elintézésére az állomás mellé egy időjárás számvevő fog besztatni. A jelzések a légből kaptak, tehát teljesen megbizhatók lesznek. Most pedig mi jelezjük, hogy az eszme propagálására a tőzsdén új egyesület alakul „Lég-kör” czímmel. A létesítendő állomás első működése az lesz, hogy megállapítsa, vajjon az elárult intimitások a tőzsdén hideg, hűvös vagy meleg fogadtatásra találtak-e.

Kova

Gabonatőzsde.

Az üzlet az utóbbi napokhoz viszonyítva ma kissé élénkebb volt. A malmok nagyobb vásárlási kedvet mutattak, érdeklődtek az üzlet iránt s ez — természetesen — a készárupiaczon szilárd irányzatot idézett elő. Forgalomba került 32.000 mm. buza 10 fillérrel magasabb árak mellett, rozs szintén emelkedett 5 fillérrel, míg a zab és a tengeri nem változott. A határidőpiazcon a mai üzlet mindjárt megnyitáskor szilárdan és az utolsó zárlatnál némileg magasabb jegyzésekkel indult meg, eleinte igen élénk vételkedvre lényegesen még tovább emelkedtek az árfolyamok, később azonban az égboltozat bebarnulására a kínálat jutott tulsulyra, mire aztán a maj árjavulás teljesen veszendőbe ment.

Világ-rekord!!

100 darab egész finom csontfelevélpapír, összesen 200 darab. Egy korona 20 fillér, 1000 drb. Kohinoor cigarettá-hüvely ragasztás nélkül 2.10 K. Vidékre csak utánvétet, vagy a pénz beküldése mellett. **144 darab I. osztályu alumínium-fóli 1.80 kor**

Világ-csoda!!

100 darab színes belésű boríték-ka 1000 drb. Kohinoor cigarettá-hüvely ragasztás nélkül 2.10 K. Vidékre csak utánvétet, vagy a pénz beküldése mellett. **144 darab II. osztályu alumínium-fóli 1.80 kor**

Kapható, míg a készlet tart, egyedül;

ÖRÖM SÁNDOR

levélpapír-áruházában,

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 17. szám.

144 darab III. osztályu alumínium-fóli 90 fillér

Vidéki piacok gabonaárjegyzései.

Az O. M. G. E. jelentése szerint a vidéki gabonaárak október 30-ikán a következők voltak:

	Buza	Rozs	Arpa	Zab	Tengeri
Arad	22:60	19:20	14:—	14:—	12:40
Baja	22:60	20:80	15:20	14:50	11:20
Békés-Csaba	22:80	—	14:—	14:—	11:40
Debreczen	22:—	20:10	16:—	16:—	10:—
Eszék	—	—	—	—	—
Győr	22:60	22:20	16:80	16:40	13:—
Kaposvár	22:60	18:20	17:80	15:20	14:50
Kassa	22:60	21:—	15:—	16:—	13:—
Léva	21:60	18:40	16:—	16:40	11:80
Losoncz	22:60	20:20	17:—	17:—	15:40
Miskolcz	—	—	—	—	—
N.-Becske	21:60	17:00	12:40	13:40	10:80
N.-Kamizsa	22:—	21:—	16:—	16:—	14:—
N.-Szabon	22:40	18:—	13:—	13:—	12:—
N.-Sz.-Miklós	22:—	20:40	12:—	12:80	12:40
Nagyvárad	22:—	19:—	14:—	14:40	11:—
Ny.-Egyháza	20:80	03:—	14:40	14:50	12:—
Nyitra	23:—	22:—	18:50	15:56	12:—
Pancsova	20:—	—	12:40	14:—	10:60
Pápa	22:40	21:20	16:60	16:40	14:80
S.-A.-Ujhely	22:—	19:70	14:—	16:—	11:20
Sopron	22:40	21:50	17:30	16:50	14:80
Szatmár	22:—	19:80	14:80	15:—	13:40
Szentés	22:—	—	14:—	15:—	13:—
Szolnok	—	—	—	—	—
Temesvár	23:—	21:—	14:60	14:70	11:20
Ujarad	22:40	19:20	14:—	14:—	12:40
Versecz	21:—	18:—	14:60	14:30	11:20
Zenta	22:50	19:—	14:60	15:—	15:20
Zalaegerszeg	21:80	20:40	16:—	15:20	13:60

A mezőgazdasági helyzet.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület jelentésként október 31. kelettel:

Arad. A vármegye egyes vidékein több-kevesebb eső volt, a napokban, ami azonban még számításba sem jöhet a talaj száraz állapotát tekintve, sőt a száraz paria elvetett magra kevés esőnek inkább káros, mint hasznos hatása várható. Tartós, bőséges esőre égető szükség volna mindenfelé.

Baja. Még mindig nem volt eső, de a gazdák már tovább nem várnak és a hátralékos vetést bevégezik.

Debreczen. Az időjárás esőre fordult. **Győr.** A szárazság még mindig tartós, minél előbb szükség lenne esőre, mert különben az őszi vetések veszélyben vannak.

Kaposvár. Az időjárás hideg, a szárazság tartós, esőre nincs kilátás. A gazdák az őszi vetéseket az elpusztulástól féltik.

Kassa. Néhány óráig tartó jó eső volt, amely az őszi vetésekre jó hatással volt, de a föld alig 5 mm.-t ázott át.

Léva. Az idő borús és hűvös, eső nagyon kevés volt; az őszi vetést folytatni nem lehet, mert a föld nagyon száraz. Az elvetett mag a földben van, kevés kelt ki, az is nagyobbbrészt elpusztult, epedve várják a jó esőt, mely nagyon késik.

Miskolcz. Az utolsó hét napon esős nyirkos időnk volt ugyan, de nem állandóan eső, kellene 8-10 napi csendes eső, hogy a szerfelett száraz föld átázzék.

Nagybecskerek. Daczára a tartós szárazságnak, a mezőgazdáink kényszerítve voltak az őszi vetésekkel elkészülni. Az időjárás az egész héten át száraz volt, csupán tegnap váltotta fel ezt egy kis eső, amely azonban egészen jelentéktelen volt.

Nagykanizsa. A napokban pár órai eső kissé megáztatta a földet, de még több eső kellene az őszi munkák elvégzésére.

Nagyszabon. Az időjárás száraz és szeles. Szántani és vetni egyáltalán nem lehet. A vetések kezdenek kiszáradni.

Nagyvárad. Október 27-től kezdve naponként jelentéktelen eső esik, az őszi vetések újabb vetési folyamatban van.

Nyíregyháza. Két ízben egy-egy kis sűrű eső volt. Az éjjelek is enyhék és így reményünk van arra, hogy a homoki vetések megbokrosodnak, a költött talaj vetések pedig kikelnek.

Nyitra. Az időjárás enyhe és vasárnap óta esős, de csak igen kevés esik, úgy, hogy a vetéseknek igen kevés hasznuk van belőle. Jó, kiadós esőre igen nagy szükség volna.

Pancsova. A vetési munkák daczára a nagy szárazságnak e hét végén készen lesznek. Jó, kiadó esőre most nagy szükség volna.

Pápa. A gabonaárak még mindig emelkednek. Az eddig szép fejlődésű őszi vetések állása rosszabbodik. Eső hiánya miatt az eddig kikelt vetések hamarosan sárgulnak. A gazdák kétségbe vannak esve, vetések átültetésére kilátás nincs s ez okból a kisebb

gazdák az idén termelt gabonát nem merik értékesíteni.

Sopron. Az időjárás szép, mult napokban esőnk volt, amely nagyon hasznos volt a vetésekre, amelyek szépen fejlődnek.

Temesvár. Tegnap és ma rövid eső után ismét meleg és száraz időjárás állott be. A vetési munkálatok folynak.

Zalaegerszeg. A napokban esett az eső s ez a vetésekre főülőleg hatott.

Zenta. Folyton szárazság van. A napokban borulás volt, de nagyon keveset esett. Ha a szárazság rövid időn belül meg nem szűnik, a jövő évi buza termés ezen a vidéken veszélyeztetve van.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 81 kg. 25 korona ó-buza, 550 mm. 79 kg. 24.95 korona, 350 mm. 78 kg. 24.95 korona, 100 mm. 78 kg. 24.70 korona, 200 mm. 78 kg. 24.30 korona, 400 mm. 78 kg. 24.75 korona, 400 mm. 78 kg. 24.70 korona, 500 mm. 79 kg. 24.60 korona, 150 mm. 78 kg. 24.40 korona, 1000 mm. 77.5 kg. 24.70 korona, 300 mm. 77 kg. 24.40 korona, 100 mm. 77 kg. 24.35 korona, 300 mm. 77 kg. 24.45 korona, 100 mm. 77 kg. 24.50 korona, 150 mm. 76.2 kg. 23.70 korona, 250 mm. 76.3 kg. 24.10 korona, 250 mm. 76.3 kg. 24.10 korona.

Dunaföldvári: 2100 mm. 76.5 kg. 23.60 korona, íszkös, 1000 mm. 76 kg. 24.20 korona, 100 mm. 75 kg. 23.70 korona, 200 mm. 75 kg. 23.95 korona, 100 mm. 75 kg. 23.70 korona.

Pestvidéki: 400 mm. 78 kg. 24.20 korona, 100 mm. 77.5 kg. 23.20 korona, 500 mm. 77.5 kg. 24.25 korona, 500 mm. 77.5 kg. 24.25 korona, 100 mm. 77 kg. 24.10 korona, 150 mm. 77 kg. 24 korona, 100 mm. 76.5 kg. 23.70 korona, kevert, 150 mm. 76.5 kg. 24.10 korona, 150 mm. 76.5 kg. 24 korona, 300 mm. 76 kg. 23.90 korona, 300 mm. 75 kg. 22 korona, íszkös, 200 mm. 75 kg. 23.60 korona, 100 mm. 73 kg. 23 korona.

Kalocsai: 3200 mm. 76.3 kg. 24.20 korona. **Bácskai:** 2950 mm. 76.3 kg. 24.10 korona, 300 mm. 76 kg. 24 korona, 100 mm. 75.5 kg. 23.70 korona, 1500 mm. 75.5 kg. 23.80 korona.

Felsőmagyarországi: 100 mm. 77.5 kg. 23.90 korona, 3500 mm. 77 kg. 24.30 korona, 350 mm. 77 kg. 23.80 korona.

Fehérmegyei: 100 mm. 77.5 kg. 24 korona, 200 mm. 77 kg. 24.25 korona, 500 mm. 78 kg. 24.35 korona.

Rozs: 250 mm. 22 korona, 200 mm. 22 korona, 300 mm. 21.80 korona, 200 mm. 22 korona, mind kp. mellett, par.

Az árak 100 kilogr.-kint koronákban értendők.

Budapesti gabonaforgalom.

1907. október 30-tól október 31-ig.

	Erkezett:	Elszállított:
Buza	35357	—
Rozs	8147	4384
Arpa	3697	4936
Zab	14363	17503
Tengeri	3170	—
Liszt	617	17233
Korpa	700	8206

A határidőpiacson költetett:

Dél-előlt:

Elsőfordult kötések (50 kg.-kint):
 Buza 1908. áprilisra 12.60, 12.72, 12.58, 12.61.
 Rozs 1908. áprilisra 11.86, 11.90, 11.72.
 Zab 1908. áprilisra 8.49, 8.51.
 Tengeri 1908. májusra 7.22, 7.23, 7.17.

Déli 1 órákor zárulnak

Buza 1908. áprilisra ———— 12.60-12.61
 Rozs 1908. áprilisra ———— 11.77-11.78
 Zab 1908. áprilisra ———— 8.49-8.52
 Tengeri 1908. májusra ———— 7.16-7.17

Délutáni forgalom.

Délután élénkebb irányzatra az árak megerősödtek.

4 óra 30 perczkor zárulnak:

áprilisi buza 12.68 12.69
 áprilisi rozs 11.82 11.83
 áprilisi zab 8.51-8.52
 májusi tengeri 7.18-7.19

Ertéktőzsde.

A mai tőzsde csendes irányzatú volt, azonban meglehetősen üzlet fejlődött ki. Élénk volt az érdeklődés Városi villamos vasut és a Közuti iránt, amelyek

igen kedvező bevételi kimutatásra sürgősen voltak keresve és meglehetősen emelkedtek is. Emelkedés továbbá a Leszámitolóbank 1.25 koronával, a Jelzálog 2.50 koronával, a Rimamurányi egy koronával a Városi villamos vasut 2 koronával, a Közuti 6.71 koronával. Forgalomba került továbbá: Magyar koronajáradék 92.70-92.72¹/₂ koronán, Hazai bank 276 koronán, Ujlaki téglagyár 265 koronán, Kereskedelmi r.-t. 586 koronán, Salgótarjáni 558-555 koronán, Lipótvárosi takarékpénztár 150 koronán. A déli tőzsde eleinte szilárd volt, zárlat felé az árfolyamok heti realizálásokra némileg elgyengültek. A rimamurányi vasmű részvények szelvény nélkül (18 korona levonással) kerültek forgalomba.

Előtőzsde.

Előtőzsde szilárd.
 Költettek: Osztrák hitelrészvény 634.—634.—
 Magyar hitelrészvény 743.50-744.50. Déli vasut ———. Rimamurányi vasmű 543.50.—
 Közuti vaspálya 528.—532.50. Hazai bank ———.

Déli tőzsde.

A déli tőzsde gyengült
 Költettek: Osztrák hitelrészvény 634.50-633.50
 Magyar hitelrészvény 745.25-743.75. Osztrák magyar államvasut 653.50-652.50. Déli vasut ———. Rimamurányi vasmű ———. Magyar Leszámitolóbank 466.—465.—. Jelzálogbank 427.—425.50. Közuti vaspálya 531.75-530.—. Városi villamos vasut 277.25-276.75. Magyar korona járadék 92.70-92.72¹/₂. Jelzálog-sorsjegyek ———. Hazai sorsjegyek 100-100.25. Konvertált ———. Hazai bank 276.—Kereskedelmi részv. társ. ———. Orosz járadék ———. Belvárosi takarékpénztár ———. Erzsébetvárosi takarékpénztár ———. Salgótarjáni közsébbánya r.-t. ———. Neuschloss-féle Nasiczi tannin-gyár ———. Erzsébet kir. szanatórium-sorsjegyek ———.

Prémium-üzlet: A díjbiztosításokért fizettek: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 4.—5.— K, 8 napra 11.—13.— K, november végére 21.—23.— K.

Utőtőzsde.

Az utőtőzsde irányzata nyugodt maradt.
 Költettek: Osztrák hitelrészvény 633.25-633.—.
 Magyar hitelrészvény ———. Jelzálogbank ———. Déli vasut ———. Orosz járadék ———. Végül maradt: Osztrák hitelrészvény 633.25. Magyar hitelrészvény ———. Jelzálogbank ———.

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, november 2. (Az Egyetértés távirata.) A mai hetitőzsdén a külföldről lanya jelentések jöttek. Budapest ellenben szilárdabb magatartást követett és a budapesti magasabb árfolyamokra az itteni piac az árakat felverték, aminek következtében az üzlet, különösen búzában érzékenyen szenvedett. A nagy malmok teljesen télenek és a kötések jelentéktelenek, az árak pedig megmaradtak a mult heti színvonalon. A kötések közül ismeretessé váltak: 80 kg. 11.95 kor. Czifferből, 11.90 Nagyszombatból, 79 kg. 11.80 kor. Nemeságról, 11.73 és fél kor. Szegedről, 78 kg. 11.80 kor. Pozsonyból, 11.55 Dunaszardahelyről.

Rozs aránylag nagyobb keresletnek örvendett és Győrből 7.20 kor., Bécsi állam vasutól 11.55 kor. 4000 mm. 11.85 kor. Bécsből. Árpában az árak változatlanok és üzlet nem volt. Takarmányárak közül sem tengeri, sem buza árfolyama nem változott.

Jegyzetelt buza: uj tiszavidék 12.60-13.25 korona, mosoni 12.—12.40 korona, tótfelvidéki 12.—12.50 korona, déli vasuti 12.—12.30 korona, marchfeldi 11.80 12.20 korona.

Uj-rozs: tótfelvidéki 11.70 11.90 korona, csepeli 11.65 11.85 kor., pestmegyei 11.65-11.95 kor., különféle magyar és osztrák 11.60-11.85 korona.

Arpa: morvaországi 9.40-10. kor., marchfeldi 9.—9.50 kor., bécsvidéki 8.90-9.50 kor., tótfelvidéki 8.25-9.90 kor., győri 8.30-9.25 kor., közép-dunai 7.75-8.50 kor., délvasuti 8.10-9.75 kor., tiszavidéki 7.20-8.25 kor., csepeli 8.40-9.65 korona.

Magyar tengeri: 7.75-9.—korona, uj 6.85-7.25 korona, cinquantin 8.30-8.55 korona.

Magyar selejtes zab: 8.20-8.35 korona, közepes 8.30-8.55 korona, elsőrendű 8.50-8.80 kor., válogatott 8.75-9.—korona,

Lisztben nem volt forgalom, jöllehet a malmok árendeményre is hajlandók lettek volna. Korpa ára jól tartott és kereslet is volt

Nagyszombati cacao és csokoládégyár Nagyszombat.
 Kérjük: földrajzi, történelmi, természetrajzi és mesecsokoládét.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, november 2. A berlini tőzsdén tegnap beállott szilárd irányzat jó hatással volt a mai előtőzsdére. A hitelrészvények, lombardok és az államvasuti részvények, nemkülönben a Magyar Jelzalogbank értékei azonban a későbbi lanya irányzat hatása alatt kissé csökkentek. A többi értékekben szintén lanya volt az irányzat.

11 órákor zárulnak:

Osztrák hitel. 634.—, Magyar hitel. 744.—, Länderbank 412.50, Allamvasut 653.25, Elbavölgyi vasut —, Déli vasut 150.—, Alpési bányatársulat 598.50, Rimamurányi 525.—, Májusi járadék 95.85, Magyar koronajár. 92.70, Orosz érték 86.75, Török sorsjegy 184.—, Német márka 117.46.

A déli tőzsde csendesen nyílt meg.

1 órákor jegyezték:

Osztrák hitel 634.—, Magyar hitel 744.—, Länderbank 412.50, Unio-bank 530.—, Allamvasut 653.—, Angol-bank —, Bankverein —, Déli vasut 150.—, Gözhajó —, Alpési bányarészvény 598.50, Májusi járadék 95.85, Magyar koronajár. 92.70, Török sorsjegy 184.—, Német márka 117.46, Elbavölgyi vasut —, Rimamurányi 514.50, Orosz járadék —, Keleti vasutak —, Skoda —, Magyar jelz. —, Kárpáti petroleum.

Bécs, november 2. (Osztrák értékek zárlata.)

4,2 százalékos papír-járadék 95.85, 4 százalékos osztrák arany járadék 114.15, 1860-as sorsjegy 147.—, Osztrák hitelsorsjegy 439.—, Angol osztrák bankrészvény 290.50, Bécsi Bankverein 529.25, Osztrák-magyar bank 1774.—, Déli vasut 149.50, Dunagözhajózási társaság 990.—, Dohány részvény 403.—, Cs. kir. arany (vert.) 11.30, Német bankváltók 117.20, Osztrák Lloyd 41.—, 4,2 százal. ezüst járadék 95.75 78.—, Osztrák koronajár. 95.95, 1864-es sorsjegy 252.50, Osztrák hitelintézeti részvény 632.75, Union-Bank 529.25, Osztrák Länderbank 523.25, Osztrák-magyar államvasut 651.60, Elbavölgyi vasut 421.—, Alpési részvény 598.25, 20 frankos 19.18, Londoni váltóár 240.80, Lipótkohó 390.—, Töröksorsjegy 183.90. Nyugodt.

Bécs, november 2. (Magyar értékek zárlata.)

7 százalékos arany-járadék 109.90, Tiszai és szeg. kölc. sorsjegy 140.—, Magyar hitelbank részvény 743.50, Magyar leszámítoló és váltó részvény 465.—, Rimamurányi —, Magyar czukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság 402.—, Magyar koronajár. 92.60, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. 92.25, Magyar nyer.-k. sorsjegy —, Kassa-Oderberg vasut részvény —, Magyar jelzalogbank 424.—, Magyar keresk. bank — kor.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE.

Berlin, november 2. (Tőzsdetudósítás.) A mai tőzsde megnyitáskor az irányzat nem volt egységes. Az üzlet későbbi folyamán az amerikai vasarak esése, valamint állítólagos újabb pénzügyi nehézségekről szóló newyorki magánjelentések általános gyengülést idéztek elő. A Canada Pacific részvények olesbódása 1 1/2%-al szintén fokozta a lehangoltságot. Pennsylvania emelkedett az osztalék ismertetésére. Kohórészvények 1%-ig menő árfolyamvesztést szenvedtek és Harpeniek is vesztek 1%-ot. Gözhajózási részvények irányzata igen szilárd 1%-ig terjedő emelkedés mellett. Járadékok árfolyama tartott. Az üzlet általában szűk határok között mozgott. A tőzsde londoni jelentések és a készpénzpiacz ipari értékeinek szilárd irányzata hatása alatt szilárdan zárult. Magánleszámítási kamatláb 5%, napipénz 6%.

Zárlatok jegyezték: 4,2 százalékos papírjáradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 97.10, osztrák hitelrészvény 199.25, Déli vasut 28.60, orosz bankjegyek 216.15, 4 százalékos új orosz kölcsön 70.60, Disconto Commandit 168.60, Dinamit-truszt 15740.—, Harpeni 200.—, Unifikált török járadék 92.75, 4,2 százalékos ezüst-járadék —, 4 százalékos magyar aranyjáradék 92.40, Magyar koronajár. —, Bécsi váltóár 85.25, Olasz járadék 102.10, Alt. villamosági Edison 197.25, Gelsenkirchen 193.75, Laurakohó 220.75. Szilárd. Frankfurt, (Zárlat.) november 2. 4,2 százalékos papírjáradék —, 4 százalékos osztrák arany-

járadék 97.20, 4 százalékos magyar aranyjáradék 92.60, Osztrák hitelintézeti részvény 199.20, Osztrák-magyar államvasut 140.—, Északnyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 205.20, Bécsi Bankverein 131.95, Villamos részvény 385.80, 3 százalékos magyar aranykölcsön —, 4,2 százalékos ezüstjáradék 97.40, Osztrák koronajár. 95.80, Magyar koronajár. 92.60, Osztrák-magyar bank 127.10, Déli vasut részvény 28.50, Elbavölgyi vasut —, Bécsi váltóár 852.43, Párisi váltóár 816.—, Union bankrészvény —, Alpési bányarészvény 284.—, Nyugodt.

Hamburg, (Zárlat) november 2. 4,2 százalékos ezüstjáradék 96.90, 1860. sorsjegy 148.—, Déli vasut 28.65, 4 százalékos Aranyjáradék 96.30, Osztrák hitelrészvény 199.50, Osztrák-magyar államvasut 139.75, Olasz járadék 101.70, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 92.50 Állandó.

London, november 2. Angol consol 82.19.

Páris, nov. 1. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 94.65, Osztr. aranyjáradék 95.60, Magyar aranyjáradék 93.60, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről —, 4 százalékos Olasz járadék —, Déli vasut elsőbbségi kötv. 308.—, 5 százalékos marokkói járadék 510.—, 4 százalékos 1890. Román kölcsön —, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 87.50, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. 90.—, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 92.65, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 504.—, 4 száz. Szerb járadék 1907. —, 4 százalékos spanyol járadék 91.60, 4 százalékos unifikált török jár. 91.90, Török sorsjegy 167.75, Török dohányrészvény 423.—, Osztrák földhitelintézet —, Osztr. Länderbank 445.—, Magyar jelzalogbank —, Banque de Paris 13.97, Banque Ottomane 690.—, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut 151.—, Meridional vasut 649.—, Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 620.—, Rio Tinto 18.01, Sucrerie d'Egypte 34, Tula —, Thomson Houston —, Uríkányi kőszén Chartered 21.—, De Beers 446.50, East Rand 80.50, Jagersfontein 126.50, Transvaal Consols —, Transvaal Land Company 36.50, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.31, Váltó német piacokra (rövid) 122.43, Váltó Bécsre (rövid) 104.31, Váltó Belgiumra (rövid) 1/4.—, Olasz aranyváltó (rövid) 7/8.—, Váltó Svájcra (rövid) 21/32.—, Csek Londonra 251.65, Magánkamatláb 3/4.—, Szilárd.

Table with multiple columns: Buza, Egyéb gabonafélék, Burocnya, Faj, and various sub-categories with prices.

Table with columns: Államhitelek, Záloglevelek, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gőzmalom, and various financial instruments.

Table with columns: Bankok részvényei, Kereskedelmi bankok, and various bank shares and exchange rates.

S Z I R H Á Z A K

Vasárnap, 1907. november 3-án.

Nemzeti színház

Délután fél 3 óraker Miss Hobbs... Este fél 8 óraker... Rabenstein Bersabé.

Este fél 8 óraker. A vig özvegy. Uperotte 3 felvonásban. Írták Leon de Stein, Zenejét szerzette Leihar Lorenz.

Zola Valencienne Danilovics gróf Glavari Hanna Rosillon Cami Nyogu Praskovia Kromow

Vilgszínház

Délután 3 óraker Diákélet (Alt-Heldberg). Színmű 5 felvonásban. Írták Mayer-Förster Vilmos.

A horozog Hangh Paszargo Jüttner Lutz Deitov Bilz Rüderné Dórfelnd Katicza Schöllerman

M. Kir. Operaház

RIGOLETTO Opera 4 felvonásban. Zenejét szerzette Verdi-Szövegét írta. Piave. Fordította Nádaskai Lajos

Személyek Manina hercege Rigoletto, bohóca Gilda Sparafucello Magdalena nővére Monterone Borsa Marullo Capranó gróf Capranó grófna Giovanna

Este fél 8 óraker Az ingovány. Színmű 3 felvonásban, írta Pierre Wolff. Fordította Szini Gyula.

Bróhant Paul Fleury Denise Madeleine Germaine Devilliers Eriol Lucien Henri Chamberlay Hawthorne Miller Patny

CHICAGO színház.

VII. Isván-ut 39 szám. Telefon 93-09. szám. E heti újdonságok:

A kaméliás hölgy. (Dumas drámája.) A vig özvegy. (Lohai operettje.)

Az előadás kezdete fél 8 óraker.

TATRA-MULATO

VII. KIRALY-UTCA 77.

A főváros legelőkelőbb családi mulatója. 1907. november hó 1-től kezdve teljesen új műor.

Főlépnek többek között: WOLLNER ADOLF szalonhumorista, Budapest kedvence teljesen új műorra. Aletha báróné Les Titos BERNONY MINA prolongálva Morton Hansi Adronne & Lewis

Szalloda

Az ARANY BÁRÁNYHOZ RÉCS, Wieden, IV., Hauptstrasse 4. Elsőrangú szálló. - A magyarok találkozó helye. - Szobák 2-60 koronától felfelé.

Nászajándékok

jubileumra dísz tárgyak, evőeszközök, müpari cikkek részletfizetésre is kaphatók jutányos áron POLGÁR KÁLMÁN műtörás ékszertelepén Budapest, Erzsébet-körut 29. l. em.

FŐVÁROSI ORFEUM

WALDMANN IMRE igazgató. VI., Nagymező-u. 17

két előadás

Ma vasárnap két előadás. A délutáni előadás: egy amerikai tingli-tanóti előadása.

BUDAPESTI Cabaret

Terez-körut 28. Telefon 52-88. Minden este 9-től 12-ig új programmal négy előadás. A teljesen új novemberi műsor: A vajda az Abbazában.

Iskola kötények

Ismer, elot, ehlfon és balfaból a legfinombb kivitelben Angol flanel blons drbja frt 2.25 Finom taft jupon drbja frt 7.75 REDLICH J. LIPÓT

Valódi brabantai szörme

Stola-gallér

a legnemesebb fekete orosz brabanta kaninból, melynek valódiságáért és tartós jó minőségéért feltétlen kezeséget vállalunk.

6 korona. 150 cm. hosszú barnában 8 korona.

Postai szétküldés a világ minden részébe utánvétellel.

Pelzwaren Export & Import Weiler Wien, XVI., Lerchenfelder Gürtel 53. Magyar levelezés.

Utczai costumök, estélyköpenyek, szörmekonfektió

MAISON ZWIEBACK

Kigyó-tér 3. (Klotild-palota.)

Blouzok juponok pongyolák

Versenynélküli olesó árak!

Kereset! Mindké nembei szon lyeket foglaloztatunk harisnyaruk készítésével szabadalmazott gyorskötőgépeken. Fizta kereset hetenkint 20.- K. és még több. Kérjen prospektust! - Vállalat közimunka fejlesztésére Becs, VI/1., Nolkengasse 1/50.

RIVOLI

fényképezési és festészeti műtermében Rákóczi-ut 30. sz. készítenek művésies kivitelben fényképek, platin, aquarell és olajfestmények.

Ezüst. Bachruch A.

Ezüsttárgyak kicsinyben való árusítása. ca. és kir. adv. és kamarai ékszerész ezüsttárgyára. IV. ker., Királyi Pál-utca 13 szám.

Vászon eladás!

Néhány ezer méter 84 cm széles Rumburgi elnevezésű vászon minden fémernemre alkalmas méterenként ... 32 krajczárért. Több ezer méter 150 cm. széles lepedő vászon varrat nélkül, méterenként 52 krajczárért kapható.

Actien-Maschinenbau-Anstalt vo m. Vehuleth & Ellenberger, Darmstadtban, a 25994 számu.

kezülték tapadós felvadkoknak besztítésére című magyar és a 12088 számú osztrák szabadalom tulajdonosai, szabadalmazott gyártása céljából magyar gyrossokkal összeköttetést keresnek szabadalmazni esetleg el adják, vagy gyártási engedélyt adnak. Érdeklődőknek szivesen szolgál bővebb felvilágosítással Kelemen M. István szabadalmi ügyvivő iroda. Budapest, Royal szálloda B

SZÍNHÁZAK
 Vasárnap, 1907 november 3-án

Népszínház-Digopera
 Délután 3 óraker
A sárga dominó.
 Operette 3 felvonásban. Egy olasz vigjáték alapszemléjének felhasználásával írta Mery Adolf. Zenejét szerzelte Szirmai Albert.

Herbert Edna, huga
 Méry Hawy Tempet
 George Berry Edward
 Alfred Fred
 Reginald Gaby Simons
 Hanlo Dolly

Nagy Ney L.
 Báthory G.
 Csontos Horváth
 Doby Pázmán
 Virág Pétrás B.
 Fábina K. Ötvös G.
 Tallián A.

Este fél 8 óraker
A denevér.
 Operette 8 felvonásban. Egy francia vigjáték után írta Hoffner és Genée. Fordította Evva Lajos.

Kinsenstein Pázmán
 Rosalinda Ney L.
 Frank Virág
 Orolovsky herceg Delliadona
 Alfred Rusznayák
 Frosch Nagy
 Falke Bálint
 Nijnd Kalmár
 Adel Szegő J.
 Ali bey bass Radó
 Murray, kanadai Lubinsky
 Caricini marquis Abonyi
 Ozskár báró Kaposi

Magyar színház
 Délután 3 óraker
A molnár és gyermeke.
 Népi dráma 5 felvonásban, líra Raupach.

Este fél 8 óraker
Kerülő ut.
 Színmű 3 felvonásban. Írta Henry Bernstein. Ford. Saigó Ernő.

Raymond Wilson Poigár I.
 Jacquiline, a leánya Halni M.
 Cyril Törzs
 Armand Rousseau Garas
 Az öreg Rousseau Vágó
 Rousseau Berná P.
 Rousseau Lucienne Harmos I.
 Pradesné Forrai R.
 Michelon Csizsér
 Michelonné Tárnoky G.

APOLLO-SZÍNHÁZ
 Telefon 68-69.
 Kedvezőnek védelme alatt. (A Werne olvasmányok közölköztetése.) A vetélytárs Téli sportok Svédországban. Kivelve a tenger hullámaiból. Az elfelejtett. Kezden. október 29-én először; Tolono. (Jelenfok a hasonlított népszínműből Pinter úrú közreműködésével.) Hej Kati, Kati, Kati... (Eneket Pinter Imre.) Szerdán, október 30-án először; Kaméllás hölgy (Hogyan adják Dumas darabait, Európa különböző színpadjain) Kezdeté fél 6 óraker

Látványosság a fővárosban!
Deák Ferenc-szálloda
 VIII., Aggteleky-utca 7. szám megnyit.

Fényes berendezés, 75 szoba, központi légfűtés, villanyvilágítás, fürdők, fényesen berendezett kávéház, mérsékelt árak.

Tulajdonos:
Pallay Miksa.

WERTHEIMER-féle MULATÓ
 VIII., Népszínház-utca 28. BASS LAJOS igazgató.
Ma!! Szencziócs mősor!! Felépíté a városban 0 0 egyedül létező 0 0

LENGYEL BIBLIAI OPERETTE TARSULATNAK.
 Színterület: **A Zsidó Lear Király.** Előttép.
 Az előadás kezdete pont 8 óraker, jegyek előre váltások a nappal pénztárnál. Minden vasárnap délután előadás fél-helyárakkal

RÓZSATEJ
 kitűnő lemt-ápolószor 2 K
 balzsamszappanhoz—60

OSAN kitűnő fog-ápoló
 szájrív 1 K 76 fill.
 Fogpor —88 K.

TANNINGENE
 legjobb hajfestőszor 5 kor.

ANTON J. CZERNY, WIEN, XVIII., Carl Ludwigstr. 6. L. Wallfischgass.
 Raktár: gyógyszertárakban, parfümeriákban stb.

FOLIES CAPRICE.
 RÉVAY-UTCA 18.
 Igazgatók: LEITNER és KELETI. Rendező: ROTT SANDO.

Az előadás kezdete 9/2 óraker.
Ma, szenzátiós nidozsag! 11 óraker!
„Ländliche Unschuld“
 Burlesk bohózat írta: Satyr. Rendező: Werner Manó.
 Ezt megelőzi 9/4 óraker.
Biztos diagnózis
 bohózat írta: Cagliostro.
 Továbbá: Trebitsch Sándor és Beura Emil urak új szolo számláikkal.

Nappali pénzár 9—1 i-g és délután 3—6 óráig.
 Az 1-55 emeleten Casino de Paris. Naponta felépnek Snowball and Della amerikai néger duo, Pawloff orosz csoport Les Titos acropatikai táncos, továbbá az új novembri mősor kezdete 1/212-kor

Michelstädter Utóda
Óskó Géza
 BUDAPEST,
 IV., Váci-utca 3. ss.
Cipő-különlegességei,
 Aszabottárakba taloba vésva.

Varieté-Színház
 ezeltől: Nemzetközi Orfeum.
 BUDAPEST, VIII., Rákóczi-ut 63. szám.
 — November 1-15 új mősor —

Les 2 Gautiers Ritta 6 Karras
 modern akrobáták excentriksok.
 La Perle Wolfner-család
 villanytáncosok zenel jelenet.

A férj szüretre megy. Boh. 1 felv. Írta: Adorján L.
 — Az előadás kezdete este 8 óraker. —
 A téliertben éjjeli 12 órától reggeli 5 óráig

NAGY BALL MABILLE
 A téliertben reggeli 5 óráig HEGEDÚS GYULA előrendű országgy zenekeza hangversenyoz.

Minden ünnep- és vasárnap délután 1/21-kor előadás.

XIV. ÉVFOLYAM. TELEFON 63-45.
BEIRÁSOK
 naponta 9—7-ig a
SOMOGYI MÓR tanár
ZONGORAMŰVÉSZ
 államilag képesített okleveles zenetanár igazgatósága alatt álló zeno-

CONSERVÁTORIUMBAN
 VII., ERZSÉBET-KÖRUT 44. SZ.
ZONGORA, ÉNEK HEGEDÜ,
 és az összes tanszakokra az ország legkiválóbb művészel és pedagógussal oktatása mellett.
 Prospektussal kívánatra készséggel szolgál az Igazgatóság.

CINBALMOK,
 legújabb szabadalmazott acél belső szerkezettel, melynek hangját, hangfartását más gyártmány meg se közelítheti, részletek díszes díszes szobornak jó állással kész. Fonográfok, gramofonok, hegedűk, furulyák, szitárak, okarinák stb. olcsón legjobbak. Kérem levelemert jó munkáért.

Arjegyzéktingyen küld
Mogyoróssy Gyula
 m. kir. szabadalmazott hangszergyáros
 Budapest, VIII., Rákóczi-ut 71
 Telefon 68-29

Egy háromszobás lakberendezés 360 forinttól
 kezdre, mely áll: 2 szobrány, 2 ág, 2 éjjeli szobrány, 1 mosdó- és tükör márvánnyal 130 ft., 1 kredens, 1 kihuzásztal, 6 ebédlőszék, 1 szőnyegszőnyag, 120 ft., 1 kanapé, 1 fotel, 1 fantáziaszék, 2 ülőke, 1 ezalomszál és 1 konzol és tükör selemmel vagy plüssel borvra 110 ft. Nagyobb és finomabb berendezések, vala-butorok nagyon olcsó árakért, nagy válmint egyes lasztékban.

NAGY IMRE lakberendezési vállalkozó butorraktár
 Budapest, Váci-körut 9. I. em. Szerecsen-utca sarok
 265 képpel ellátott legmodernebb albumunkat 50 fillár bélyeg beküldése ellenében megküldjük.

ALKALMI HARMONIUM.
 vétel amerikai rendszerűek.
Iskolák és magánosok
 részére a legolcsóbb árban kaphatók:
Wagner
 a „Hangszer-králynál”
 Budapest,
 József-körut 15. sz.
 Telefon 67-88. A-jegyek ingyen. Használt harmonikumok allandon raktáron. Javítások pontosan eszközö tetnek.

HETI MŰSOR.

November	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vigszínház	Király-Színház	Népszínház (Vic-Opera)	Magyar Színház	Vár Színház	Uránia
4 Hétfő	Julius Cesar	—	Josette kisassz. a feleségem	A vig özvegy	Carmen	Molnársgyermeke	Mignon	A tenger
5 Kedd	Ahol unalkoznak	Walkür	Az ingovány	A vig özvegy	A denevér	Kerülő ut	—	A tenger
6 Szerda	A hálás ntókor	—	Az ördög	Falusí Madonna	A sárga dominó	Kerülő ut	—	A tenger
7 Csütörtök	Rabenstein Borsabó	Bánk bán	Nincs sívámolni valóján?	Falusí Madonna	Carmen	Kerülő ut	Attaché	A tenger
8 Péntek	Velenzei kalmár	Tannhäuser	Josette kisassz. a feleségem	Falusí Madonna	A denevér	Dorian Gray	Az asszony	A tenger
9 Szombat	Pozsonyi diéta	Bohémélet	Az ingovány	Falusí Madonna	Piros bugyellárts	Kerülő ut	—	—
10 Vasárnap	d. u. este. Pozsonyi diéta	Hugonották	Josette kisassz. a feleségem. Az ördög	A vig özvegy. Falusi Madonna	A denevér. Carmen	Molnársgyermeke	—	Reznek műszáj lenni. A tenger

Fodrászhoz

szokott-e Ön járni?

ha igen,

okvetlen kérje, hogy borotválás, hajvá-
gás után a hirneves és minden bajtól
megóvó

Alföldi fehér keresztes

SŐSBORSZESZSEL

fecskendezze be az arcát és mossa meg
fejét, meg fogja látni, hogy mily, még
seha nem érzett kellemes érzése lesz
és megóvódik minden infekciótól, mert
előmozdítja a

hajnövesztést,

elősegíti a szövetképződést, élénkebb
működésbe hozza a

verkeringést,

meggátolja a hajhullást, hullámos és
fényessé teszi a haját.

Gregek és ifjak, férfiak, asszonyok, pór
és nemes, gazdag és szegény.

egyaránt becsüli e kiváló

SŐSBORSZESZT.

Előállítja az

Alföldi Cognacgyar

részvénytársaság

Kecskeméten.

Kapható mindenütt.

Postán utánvétellel vagy a pénz előleges be-
küldése mellett küld a főraktár:

Lédaer Magyar Királyi
gyógyszertár

Budapest,

V., Erzsébet-tér, Marokkó-utca

Ortás! Próbauveg 40 fillér.

Nagy üveg 1 kor. Egész nagy üveg 2 kor.

A LEGJOBB KÁLYHÁT ÉS KANDALLÓT

CSÁSZ. ÉS KIR.
HEIM H. UDV. SZÁLLÍTÓ
Budapest, Thonet-udvar.

Különlegességek, osaládi házak,
iskolák, kaszarnyák, irodák stb.
részére. — Százegernél több van
belőle használatban.

MEIDINGER-OFEN
H. HEIM
Prospektust és költségvetést
ingyen és bérmentve.

Eredetiben kaphatók csak fenti helyen
v. Bécs, I., Schwarzenborgstrasse 8.

6 évi jótállással 6

ÓRÁK

arany- és ezüst-lánczok,
ÉKSZEREK

CSEKÉLY
RÉSZLET-
* FIZETÉSRE.

* DIAMANT S.

BUDAPEST,
JÓZSEF-KÖRUT 9. szám
az udvarban.

A GYOMOR egészségben való megőrzése

Ílog az emésztés megtartásán, előmozdításán, szabályozásán és
az elhanyagolt székrekedés elűzésén alapul. Egy kúpért, a
kiszáradt, kávé és a legjobb és hatásos gyömbérből gondosan
előállított élelmiszer, emésztés előmozdító és enyhe lavo-
sító háziar, mely a túrtelenség ismert következményeit,
húsdá ilart, meghűlés és elhanyagolás által előidézt székrekedést,
mint gyomorégést, székzsorulást, mértéketlen székürítést és görö-
szertü fájdalmakat csillapítja és megszünteti, az a

dr. Rósa-féle gyomorbalzsam,

Fragner E. prágai gyógyszerárúházi,
FIGYELEM! A csomagolás minden részén a törvé-
nyileg bejegyzett védjegy van.

FŐRAKTÁR FRAGNER E.
csász. és kir. udvari szállító a „Fekete Sas”
Prága, Kleinselte 203. Heruda-p. sarok

Magy üveg 2 kor., Egy kis üveg 1 kor., Az egész előleges beküldése
után 1 kis üveg K. 1.50, 1 nagy üveg K. 2.50, 2 nagy üveg K. 4.70,
4 nagy üveg K. 8.— 14 nagy üveg K. 22.— Ausztria-Magyarország
bármely részében bérmentve, küldetik meg. Raktár Ausztria-Magyarország
gyógytárban. Főraktár Török I. utól Budapestben.

Gummi óvszerek

a legbiztosabb vegy-
tisztá franczia, angol
és amerikai gyártma-
nyu különlegességek:

12 db fin. min., kisebb — 1.— frt
12 db fin. min., nagyobb — 1.20.
12 db legfin. vékony és nyúló-
kony, minden db saját véd-
jeggyel ellátva — 2.50 és 3.— frt

Neverrip eredeti védjeggyel,
12 darab 3.— frt
JUNO legfinomabb, legvéko-
nyabb és a legkarió-
sabb amerikai hólyag,
törv. védett, mely óvszer kizárólag csak nálam kapható:

6 darab 2 forint,
12 „ „ 3 frt 75.
Cayot amerikai (rövid) 12 db legfin. — 2.— és 2.50 frt
Hólyag 12 db legfinomabb — 2.—, 3.—, 4.— és 5.—

MINTAGYŰJTEMÉNY
egyszerű összeállításban 12 darab 2.— frt, 25 darab 4.— frt
Sérvkötő, angol aczéll rugóval,
drbja — 2.—, 3.— és 5.—
Suspensor (kereszt) drbja 25,
50, 80 krajczár és 1.—
Diana-óv (havihaj ellen) drbja botó-
tel, darabja 2.50 és — 3.50
Irrigator teljesen felszerelve 1.30
1.50 és — 2.—

Használati utasítás, valamint részletes hóaljegyzték kívánatra
ingyen és bérmentve. Szétküldés titoktartás mellett bérmentve.

TROPP MOR 84
Bpest, VII. Kerépesi (Rákóczi)-ut

GAEDICKE

szerencsése ÓRIÁSI

Alanti főnyeremények mind gyűjtő-
déméből származnak és mint egész
sorsjegyeket magam adtam el és
fizettem ki azokat.

600.000	62551 2/2
400.000	11119 4/4
400.000	25916 4/4
400.000	33164 8/4
100.000	42758 4/8
100.000	49378 2/2
100.000	87991 4/4
80.000	47334 2/2
70.000	60991 4/4
70.000	11170 2/2
60.000	17357 8/8
60.000	78863 8/8
60.000	82528 1/1
60.000	97263 2/2
30.000	6920 3/8
30.000	38691 8/8
30.000	90961 8/8
25.000	23481 4/4
25.000	30019 2/2
25.000	44411 4/4
25.000	87851 4/4
20.000	14674 4/4
20.000	28950 4/4
20.000	33402 4/4
20.000	35862 4/4
20.000	44410 4/4
20.000	55565 4/4
20.000	60781 1/1
20.000	78848 8/8
20.000	88874 4/4
20.000	82508 4/4

Hivatkozva ezen óriási szerencsére ajánlok az
első osztály, november hó 21. és 23-án
tartandó húzásra:

1/1 1/2 1/4 sorsjegyet
12.— 6.— 3.— 1.50 koronáért

GAEDICKE bankháza Budapest,
Kossuth Lajos-u, 11.

Vasárnap
Ri
P
fo
Egészse
legkitt
Eredeti
Gázkö
életb
B
A „S
Kátségt
ben tart
tott viss
gyilkoss
Dij
MEG
Sová
sok két
redt, vért
semmibe
Egész
megrázkó
A pol
tes jelenet
— lly
A tö
s az öreg
— Né
a folyosó
beszélgett
tásokkal
csak hirt
énekelt és
— Ig
vizsgáló
— Té
— U
zére — je
denesert
— Ar
a kertész
ták. Rész
tett, mert
eszelen
megpillant
néhány as
— Te
grófnét!
Csak
padtság.

Riessner Kályhák

Phönix-

folytonégők

Egészségi szempontból legkiválóbb rendszer. Eredeti biztonsági szabályzatát. Gázkezelés és robbanások kizárva.

Pluto

az új rendszer.

A fűtési szakma terén éveken át tartott tanulmányozások kimagasló eredménye.

Fortuna

Főraktár: RINGEISEN TESTVÉREK BUDAPEST, V., Hold-u. 21.

STANDARD

életbiztosító társaság Edinburghban, Angolhon

ALAPÍTTATOTT 1825.

Magyarországi fiók:

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 4.
(Standard palota.)

Évi bevétel	28.000.000 korona
Kiutalt nyereségrészek	170.000.000 "
Vagyron	285.000.000 "
Halálesetek folytán kifizetve	600.000.000 "

A „Standard” kötvényeinek nevezetesebb előnyei

Késztelen biztonság — Alacsony díjak. — Szabad világkötvények érvényben tartása díjfizetések olmulasztásánál. — Tőkésítés és előre megállapított visszaváltási árték. — Megtámadhatatlanság. — Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egyévi fennállás után. — Szabad háboru-biztosítás népfelkelők részére.

Díjtáblázatok kívánatra küldetnek

HOL VÁSÁROLJAK OSZTÁLYSORS-JEGYET

S

HECHT BANKHÁZNÁL

BUDAPEST

Ferenciek tere 6. sz. HUZÁS:

Fiók: Erzsébet-körút 32.

november 21. és 23-án.

Egész Fél Negyed Nyolczad
12. — 6. — 3. — 1.50 kor.

Kívánatra számválasztékot küldünk.

MEGCSALT ASSZONYOK.

— REGÉNY. —

Írta: E. GABORIAU.

Sovány arcán ott volt az ütések és zuzódások kék foltja, vértelen ajka remegett, tágrameredt, vértől aláfutott szeme, mint az örléte, a semmibe meredt.

Egész testében reszketett s időről-időre megrázkódott a rémülettől és a fájdalomtól.

A polgármester odamutatott erre a rettenetes jelenetre és ünnepélyesen mondta:

— Ilyen maga a bűn!

A többiek csodálkozó pillantást váltottak s az öreg békebíró félhangon jegyezte meg:

— Néhány szolgálta és a szomszédok ott álltak a folyosó ajtaja előtt és a borzalmas büntényről beszélgettek. Hosszadalmasan, aprólékos találgatásokkal tárgyalták Guespin eltűnését, amikor csak hirtelen megjelent közöttük. Teli torokkal énekeltek és úgy imbolygott, mint a berugott.

— Igazán be volt-e rugva? — kérdezte a vizsgálóbíró.

— Tökéletesen — felelte a csendőr.

— Ugy hát a bor juttatta a csendőrség kezére — jegyezte meg halkán Domini. — Ez mindenesetre megmagyarázza visszajövetelét.

— Amint a polgármester szolgálja és inasa a kertész megpillantotta, rája rohantak és lefogták. Részségében valószínűleg mindent elfelejtett, mert azt hitte, hogy csak tréfálni akarnak és eszelősen kacagott. De a kapu előtt álló csendőr megpillantása erősen megborzosgatta s amikor néhány asszony azt kiáltotta feléje:

— Te gazember! Te ölted meg a grófit és a grófnét!

Csak akkor huzódott le az arcára halotti sápadtság. Nyitott szájjal, mozdulatlanul, szinte

megbénulva állott meg, mintha fejbeütötték volna. Hirtelen azonban védekezni kezdett s ha én nem sietek a két szolga segítségére, a gazember biztosan elmenekült volna!

— És semmit sem mondott? — kérdezte a békebíró.

— Nem, semmit. Azt hiszem, hogy dühében a fogait úgy összeszorította, hogy ha akarta volna, sem tudott volna egy szót sem szólni.

— Kérem vizsgálóbíró ur, kikutattam s a következő tárgyakat találtam zsebeiben: két kis kulcsot, egy zsebkendőt, egy kerti kést, egy darab papírt, mely tele volt számokkal és a „Vulkánkövácshoz” címzett cimzáró. Itt vannak a tárgyak, de ez még mind nem elég. Míg a kapu behúzták, kísérletet tett, hogy pénztárczájától megszabaduljon és amikor egy virágágyhoz érkezett, oda helezte. Szerencsére észrevettem ezt a mozdulatát és fölemeltem a pénztárczát. Itt van. Egy százfrankos bankjegy, három Luisdor és némi aprópénz volt benne. Tegnap azonban még egyetlen souja sem volt a fiókjának.

— Honnan tudja ezt?

— A komornyik mondta ezt nekem. Elbeszélte, hogy Guespin tegnap arra kérte, hogy kölcsönözzön neki 25 frankot, hogy ne kelljen pénz nélkül a lakodalmón megjelennie s a menyasszonynak kedveskedhessék valami ajándékkal.

A vizsgálóbíró a komornyikot hívatta:

— Van tudomása róla, hogy Guespinnek volt-e tegnap pénze? — kérdezte.

— Nem volt neki, — válaszolt a kérdezett minden habozás nélkül, — és azt mondta nekem, hogy nem mehet a lakodalmra, ha nem kölcsönzök neki huszonöt frankot, mert annyi pénze sincs, hogy a vasúti jegyet megválthassa.

— Nem lehetséges, hogy megtakarított pénze volt? Körülbelül száz frankos bankjegye, amelyet nem akart talán váltani?

A komornyik fejét rázta és mosolygott.

— Nem, vizsgálóbíró ur, — mondotta. — Guespin nem az az ember, aki meg tud takarítani

valami pénzt. Az asszonyok és a kártya mindent felíaltak.

A komornyik szünetet tartott, amikor észrevette, hogy vallomását nem éppen kedvezően fogadják s azután azt mondta:

— Semmi kifogásom Guespin ellen, ellenkezőleg: mindig jó embernek tartottam, csak kissé büszkébbnek, mert jobb nevelésben részesült.

— Elmehet, — szakította félbe a vizsgálóbíró s a komornyik eltávozott.

Guespin lassankint nyugodtabbá lett; megfeszült izmai elernyedtek s úgy feküdt ott, mintha halott lett volna. Végre megint föléledni látszott; az urak ott tolongtak körülötte; dr. Geudron, hogy pulzusát tapogassa, a többiek, hogy arczkifejezéseit figyeljék meg.

A félelmet és a megbánást olvasta le onnan a polgármester, míg a békebíró a teljes ártatlanságot és a büntény elkövetésének teljes lehetetlenségét.

Domini hallotta mind a két halkan mondott megjegyzést, de nem vett tudomást róla. Miután még nem alkotta meg a maga külön véleményét, nem akarta, hogy mások meggyőződése őt befolyásolhassa.

— Jobban érzi most magát? — kérdezte Guespin dr. Geudron.

A szerencsétlen tagadólag rázta a fejét. Nehézzen lélegzett és alig hallható hangon inni kért. Pohár vizet hoztak neki s ő egyetlen hajtással mohón kiitta.

— Tud most nekem válaszolni?

Guespin fölállott, ide-oda támolygott s bele kellett kapaszkodnia a szék támlányába. Nemsokára alábbhagyott a keze remegése, ajka ismét kipirosodott és kissé remegő, de eléggé erős hangon felelte a bíró kérdésére:

— Igen.

Eközben azon fáradozott, hogy a ruháit rendbehozza.

(Folyt. köv.)

MINDENKI KERESSE NEVÉT!

Egyetleneg és pedig most végződött 20. sorsjátékban nagybecsű revőinknek a következő főnyereményeket fizettük ki:
 a **400.000,** a **90.000,** a **60.000,** a **40.000**
 a **25.000,** a **20.000** a **15.000,** több **10.000** koronás és egyéb nyereményeket.

Rendelje meg a NEVE mellett álló SZERENCSESZAMOT!

A véletlen nagy szerepet játszik az életben és éppen a szerencsés véletlen folytán könnyen megtörténhetik, hogy az Önt érdekli a név mellett álló számban eltalálta azt a sorsjegyet, melyre nagy nyeremény jut.

Ádám	65865	Borisika	81161	Elek	84772	Hermann	86908	Katalin	6118	Margit	20580	Pál	29622	Teréz	59520
Adél	59554	Béla	71053	Elemér	84103	Hugó	86599	Klára	4117	Marcel	20002	Pepi	29588	Tibor	58723
Adolf	58466	Brigitta	70865	Eugenia	88582	Ibolyka	85148	Kálmán	2738	Mária	17786	Pista	28813	Terka	58977
Adelheid	58395	Benedek	65882	Emil	82016	Ida	85121	Klotild	89323	Márton	12432	Piroska	24266	Tihamér	58045
Adalár	58243	Bornát	65862	Etel	81911	Ilka	84763	Károly	87123	Mariska	6258	Rafael	20025	Terus	29607
Agnes	58034	Bódog	59132	Endre	71835	Ilma	83621	Kornelia	86089	Maté	4102	Rebeka	17797	Tivadar	28896
Albert	29540	Boldizsár	59122	Flóra	70875	Ignác	82838	Konrad	86052	Mártha	4091	Rezső	17784	Tinka	28810
Amália	24274	Cecilia	58859	Félix	66822	Ilona	82813	Kornél	85144	Mátyás	89221	Regina	12431	Tóbiás	24025
Ákos	24243	Celestin	29649	Frida	60001	Iren	71968	Kristóf	84732	Mártonka	87105	Richard	7989	Ulrika	20595
Anna	19187	Dóra	29623	Ferencz	59119	Imre	71826	Laura	83331	Miklós	86583	Róza	5488	Urban	17785
András	9796	Dorothea	28872	Fülöp	58399	Irma	70895	Lenke	83177	Mici	86045	Róbert	4019	Valéria	12434
Apollonia	8467	Dániel	24269	Gabriella	58245	Ince	66812	Loonia	81917	Miksa	85140	Rozália	89209	Vendel	7608
Antal	6572	Dávid	20280	Gabor	29633	István	65852	Lajos	81228	Milán	84717	Rudolf	86934	Verona	6559
Aranka	6317	Dénes	18651	Gertrud	29606	Izabella	59548	Leontina	71850	Mér	89279	Rozina	86580	Vencel	4935
Armin	4947	Dezso	13226	Gizella	28861	Iván	59115	László	67158	Narcisz	83233	Rózsika	86016	Viktória	4066
Augusta	3224	Domokos	10650	Gedeon	28803	Izidor	59244	Lidia	65891	Natalia	81949	Salamon	84793	Viktor	89201
Arnold	87319	Domotör	6555	Gergely	20584	Johanna	58031	László	59574	Neszi	81194	Sámuel	84708	Vilma	86921
Aurélia	86918	Elvira	6243	Géza	19802	Jolán	29548	Lina	59172	Nándor	71811	Sári	84104	Vilmos	86994
Arpád	86590	Emma	4932	György	16597	Judith	28828	Leó	58441	Nelli	67169	Sándor	83233	Wilhelmina	86005
Beatrix	85900	Ernesztin	3215	Gyula	18152	Jakab	24298	Lucia	58373	Netti	66366	Sarolta	81941	Vince	84780
Arthur	84775	Eva	87312	Hedvig	6411	Juliska	20001	Lipót	58035	Orbán	59562	Simon	81169	Zseni	84344
Berta	84337	Erzsébet	89909	Helena	6254	János	17783	Ludmila	29618	Ottó	59530	Szeréna	71954	Zoltán	84306
Atilla	84321	Erzsi	86589	Henriette	4737	Jenő	10649	Lukács	29529	Ottília	59114	Tamas	67172	Zsuzsanna	83049
Blanka	83025	Ede	86888	Hilda	3704	József	19642	Malvin	28826	Odón	58381	Teodora	65888	Zsigmond	84248
Balint	82818	Eszter	85184	Henrik	87148	Karolin	6263	Manó	24259	Paula	58392	Teofil	65871	Zsófia	81243

Fenti számokat szíveskedjék azonnal megrendelni, legkésőbb azonban 7. november 12-ig, miután ezek könnyen elkelnek.

Az I. osztályu sorsjegyek árai:

Égész sorsjegy	Fél sorsjegy	Negyed sorsjegy	Nyolcad sorsjegy
12 korona.	6 korona.	3 korona.	1.50 korona.

Török A. és Társa

bankház R. T. Budapesten.

Legnagyobb osztálysorsjegy-üzlet.

Központ: IV., Szervita-tér 3/n. saját palotánkban. Fiókok: Teréz-körut 46., Váci-körut 4.

KÜLÖNFÉLÉK.

Hogyha találsz rózsaszálát.

Hogyha találsz rózsaszálát
Az utszéli fakó porba,
Ne hagyj árván elfonnyadni,
Összetépve, eltiporva.

Gyöngéd kézzel tűzd kebledre
S hálából a rózsá néked,
Édes illat szárnyain sug
Rég szétfoszlott bus meséket.

Nemesak virág-halált jelent
Ez a rózsá az uticlen.
Felfá az, egy sirra tűzve
S lent pihen a holt szerelem.

Sötét fejfa, rá van írva,
Hogy véget ért egy szép mese.
Ki tépte szét, a leány-e,
Avagy talán a kedvese?

Nem bánta-e százaszor is meg,
Nem hullat-e könnyet lopva,
Aki ezt a rózsaszálát
Haragjában földre dobta?

Avagy nem is gondol rája
S másnak kínál újra rózsát,
Míg kedvese sápad, fonnyad...
Ki tudja, hol a valóság?

Ut porában észrevétlen
Elfonnyadó rózsaszálak,
Hány tört szívéről mesélhetek,
Szirmotokra hány könny szárad!

Feleki Sándor.

(Rablóvilág a Kaukázusban.) A kaukázusi közbiztonsági állapotok egyáltalában nem valami jók. Tifliszben a minap akasztás volt, ami különben éppen a rossz közbiztonság következménye, de ezuttal nem közönséges akasztásról volt szó, mert egy Lordkipanidse nevű herceget magasztaltak fel. A kaukázusi gruz, tatár és cserkesz hercegek különben sem üdvöndök jó hírnévnek Oroszországban. A számos össel díszekvő, de egyebekben szűkölködő főurak ugyanis valóságos rémei a vidéknek. A bércek között háborítlanul járnak-kelenek rablóbandák élén s a

bakui, tifliszi és batumi kereskedőket fosztogatják, akik e tapasztalatok folytán vagyonuk nagy részét pétervári és moszkvai bankokban helyezik el.

A kaukázusi rablók nagyon jómodoru és feltétlenül udvarias gavallérok. Munkájukat lehetőleg esendőben végzik, lögyevvert ritkán használnak, dulakodni sem szoktak, a szitkozódást pedig megvetik. Mindezt egy orosz utas érdekesen írja meg a „Kaukázus” című folyóiratban:

„A kaukázusi rablók — ugymond — alkudoznak áldozataikkal s nagy nyugalommal kikutatják máhájukat, akárcsak az ország határán buzgólkodó lindinczok. Bandáikat pompásan fegyelmezték. Az utasok kocsijait rendbe megállítják s a kocsisor mellett haladva, hosszasan társalognak a hölgyekkel, majd elszedik pénzüket, ékszereiket és kerekét oldanak.”

Egy másik folyóiratban a következő kalandot olvassuk:

„A Kaukázusban — írja egy előkelő orosz hölgy — rablók állították meg kocsimat. A banda hetmanja udvariasan karját nyújtotta:

— Ön ma harminczhetedik vendégünk, nagyságos asszonyom s nagyon örülünk, hogy szép asszonyt is üdvözölhetünk szerény körünkben!

Ezután elkérte óramat és erszényemet, majd mikor meghallotta, hogy férjem államtanácsos, kegyelmes asszonyom szótolt és kezét csókolt. Ezenközben kocsizörgés hallatszott. Az érkező fogatban egy hölgy ült kis gyermekeivel. A rablóvezér megparancsolta a banditáknak, hogy halkán beszéljenek s ne zavariák a kisdedek édes álmát. Végül bocsanatot kért tőlünk, hogy drága időnköt igénybe vette, ezútkörkával és friss gyümölcsessel kínált meg és visszavent rejtékhelyére.”

A rablók fogait már annyira fiztetlenben tartják a Kaukázusban, hogy néhány gyáros és kereskedő évi adót fizet, illetve váltásdíjat fizet a rablóvezéreknek. Ezt azonban gyakran keveslik a banditák s ilyenkor rendkívüli rendszabályokhoz folyamodnak.

A bakui kormányzósgában a minap is történt ilyen eset. Okunev gazda halásztanyájára este felé hat fegyveres rabló köszöntött be és pénzt kért a tanya tulajdonosától. Okunevnek nem volt pénze, de a rablók nem tágitottak, s a tanya személyzetét arra kényszerítették, hogy értékesebb ingóságait szekérre rakják. Ezután a szekérre ülték és a szomszéd tanyára halattak, ahol épen nagy kártyázó-társaság mulatozott. A banditák zsebre tették a bankot s a játékosok pénztárazóját és ékszereit s a harmadik ta-

nyára kocsikáztak. Ott azonban nem volt szerencsésük, mert az Okunev nevű gazdának egy fityingé sem volt. Ezzel azonban nem sokat törődtek s némi habozás után magukkal vették a gazda fiát. Az aggódó apa másnap 200 rubelt küldött a rablótanyára váltásdíj gyanánt, de ezt a vezér keveselte. A síró-rívó fiút mindazonáltal hazaküldte, csak a küldőnczöt s a gazda kocsiát és pompás három paripáját fogva tartotta. Harmadnap 500 rubel fejében a küldőnczöt és a lovakat is szabadon bocsátotta s ékes levélben köszönte meg Okunev szívesességét.

A legmagasabb fa. A legmagasabb fa a világon az Eucalyptus amygdalina nevű fa. Az Eucalyptus hazája Ausztrália, ahol körülbelül száz fajtája tenyészik. Mind szép, hatalmas, nagy fa, de a legmagasabb az Eucalyptus amygdalina, amely 130, 135, sőt 150 méter magasra is megnő. Egy óriási fa törzsének a kerülete öt méter, sőt néha még ennél is több. A koronája óriási, a levele apró, a virágja fehér, firtós, a gyümölcse akkora, mint egy borsó, de nem gömbölyű, hanem inkább körtealakú. Az ilyen óriási magasságra fölnyúló fa természetesen gyorsan nő, még pedig nemcsak a hazájában, hanem ahol az éghajlat kedvez neki, Európában is. Cannesben egy nyaraló kertjében ezélt husz esztendővel ültettek egyet. Most a fa harmincznégy méter magas, a lombja tizennyolcz méter átmérőjű árnyékot vet. Az Eucalyptus amygdalina nemcsak szép fa, hanem hasznos is, mert a bogyójából a legfinomabb és természetesen legdrágább olajat sajtolják.

(A gyűjtő szenvedélye.) Egy párisi napilap egy nyolczvanéves könyvgyűjtő hőbortjáról mond el egy történetet. A szenvedélyes könyvgyűjtő elvette feleségül a szakácsnőt, hogy egy ritka, értékes könyv birtokába jusson. A tudós családjára is átragadt tudniillik a gyűjtés vágya s mindenféle ócska műveket vásárolt össze édes pénzen. Az öreg ember egyszer egy 1559-ből való igen becses munkát akadt nála. Hatszáz koronát ígért érte, de ez nem adta oda, mert a tudós elég elővigyázatlanul már előzőleg megjegyezte, hogy a példány legalább tizezer koronát ér. És miután az ízletet ilyenformán nem lehetett megkötni, az agg férfi gyűjtési hőbortjában megkérte a szakácsnője kezét, csak hogy a drága könyvet megszerezhesse.

OSZTÁLY

HUZÁ
NOVEM
H
21-2

Légszűrő

PAL

Cseresznye

Gyermek

Gyermek

Bírdet

Bu

Bj és hasz

Steno

Budapest

Steno

országos

Váci-k

Kazinczy

TEXTI

Poly

A gyapju,

Mogjoloni

OSZTÁLYSORSJÁTÉK
HUZÁSA
**NOVEMBER-
 HÓ**
21-23-án

HECHT BANKHÁZ
 RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

FERENCZIEK-TERÉB. BUDAPEST

SZERENCSE-
 SORSJEGYEINKBŐL
 KÉRJEN SZÁMVÁLASZTÉKOT.

DIESEL-motorral
 a tényleges löerő

óránként csak 1 fillérbe

kerül.

Felvilágosítással és díjmentes költséggvontással
 készségesen szolgál a

Fegyver- és Gépgyár R.-t.
 Budapesten.

PAP LAN PAP LAN PAP LAN

GICHNER JÁNOS

ágyonmű-rész- és vasbutor-gyáros
 szőnyeg, függöny, parketta, tiszító stb.
 nagy választékban.

BUDAPEST,
 Erzsébet-körút 20.

Gyári:
 Kertész-utca 7. és 8.

Árjegyzéket
 háziuknak ingyen és bér-
 mentve küldök.

Gyermekkoszúk nagy választékban. Még nem felelték árai kifizetésre vagy a pénzt visszafizetésre.

**MEGHÓDÍTOTTUK
 A VILÁGOT!**

UNDERWOOD
 GERE BEN BÉLA
 PEST, KRISTÓF-TÉR 2

GERE BEN BÉLA KRISTÓF-TÉR 2

KIS HIRDETESEK

Butor
 új és használt beraktá-
 rozásból visszamaradt, csil-
 lárók, lámpák, irodaibe-
 rendezés, pénzszekrények
 bámulatos olcsón eladó.
 Beraktározási vállalat tu-
 lajdonos Landman Sámuel
 Központi város ház épület
 Gerőczy-utca 2. raktár
 10-11-12

Stenográfia
 Budapest legnagyobb és
 legkedveltebb gyorsíró-
 iskolája a

"Stenográfia"
 országos Gabelsberger
 magyar, német gyors-
 író és gépirőiskola. —
 Kereskedelmi szaktan-
 tárgyak.

Váci-körút 33.
 azelőtt
 Kazinczy-utca 8.

**"MAGYAR"
 TEXTILIPAR**
 Folyóirat.

A gyapjú-, gyapot-, len-,
 kender-, selyem-, juta-
 és keresztelelem közlönye.
 Szerkesztés
 és kiadói hivatal

Ujvidéken.
 Megjelenik havonta kétszer.
 Előfizetési ára egy évre 12 kor.

**Ajtók és
 ablakok**
 régi és új vasredőnyök
 teljes vasalással. Kapu-
 rászatok, kerítések,
 kerámitlapok, Képlőmál,
 lapok olcsón kaphatók

Kelemen Mór,
 épület-bontás vállalkozónál
 Budapest, Nádor-u. 72-74.
 Nők útja Széchenyi u. 5

BELHURUT,
 (hasmenés) gyomor-
 gőrcs
 legjobb gyógyszer a
 BARTHA-féle FÉKETE-
 APONYA GYÓGYBŐR
 gyógyszereszek és fü-
 szereszeknél 1 üveg ára
 K 1.60, 5 üveget 8.-
 koronaért bérmentve
 szállít a FELKAI KÖN-
 ZERVÁNYAR Felka, Sze-
 pes-m. 26971

**Modern
 orasági butorok**
 alkalmi vótele és eladása

háló-, ebédlő-, szalonbe-
 rendezés és irodai telje-
 berendezések. Dús raktá-
 szőnyegek, függönyök, teri-
 tek, csillárak, vas- és réz-
 butorokban.

GROSZ SÁNDOR és társa
 Budapest, Liszt Ferenc-
 tér 8. sz. azelőtt Gyár-
 utca
 Telefon 14-09.

**Urasági
 butorokat,
 szőnyeget,
 osillárokat**
 és legelősebb berendezé-
 seket (gyárakat és üze-
 keket is) vossok és eladok.

Nagy Zsigmond
 VI, Lázár-utca 3
 (a Váci-körút mellett).

Gyönyörű választék a leg-
 finomabb modern és
 stíluszerű matt és fényezett
 mahagoni pliszander vagy
 másféle háló-, ebédlő-, uri
 szoba- és szalonbutorokban
 Részletesebbek, borgeantit-
 rák és kárpitosfélékben
 Perzsa, smyrna és más sző-
 nyegekben és függönyökben,
 modern bronzcsillárakban,
 gáz-, villamos stb.-hez.

Polgári ártól
 Pontos kiszolgálás!
 Kifőltető ezabás!

Vidre mintákkal
 nagyobb rendszámú sze-
 mélyesen elmegetek

Zolizska János
 angol ur- szobaterem
 BUDAPEST,
 Andrássy-ut 68. I. em
 Alkandó választék a leg-
 divatosabb angol és bel-
 földi szövetekből.

Bőrszékikar
 bőrszótolás és bőrfaragás

KENDI ANTAL
 Budapest, IV., Károly-utca 2

az evangélikus iskolaépít-
 letben. Nagy raktár valódi
 bőrszékék és karosszék-
 ken, jóval olcsóbb árban,
 mint eddig.

Használt székék átalakítása
 bőrszékékre olcsó árakban.
 Legelősebb bőrbutorok és
 állványok.

BUTOR
 árverésről, finom és egy-
 szerű butor, hálószo-
 bák és garzon szobák szalon bő-
 rtolelek, gyönyörű tükrök,
 diván, bőrszék, íróasztal,
 porzaszőnyeg és egyes
 darabok; Földes B. VII,
 Kertész-utca 43. Király-
 utca sarokházban

BUTOROK
 háló-, ebédlő-, szalonbe-
 rendezések, továbbá uri-
 szoba, iroda berendezések
 rész- és mahagoni butorok
 szőnyegek és függönyök
 elődi angol borgeantitrák
 eladása és vótele.

Wechsler Károlyné
 VII, Király-utca 23. szám
 I. emelet 263
 Kazinczy-utca sarok.

**Főiskolai
 hallgatók,**
 középiskolai tanulók és a
 nagyközönség használatá-
 ra írt, népszerű orvosi
 kézikönyv

A BAKTÉRIUMOK,
 a deszinficiáló módszerek és a
 szűrőterápia.
 Írta:
BALÁZS ISTVÁN dr.
 budapesti állami főgymn. tanár.

A fertőző betegségek
 s az ellenük való
 védekezés módja.
 Ára 1 korona.

Kapható:
LAMPEL R. könyvke-
 reskedése (Wodianer F. és
 Fiai) r. t. Budapest, VI.,
 Andrássy-ut 21. és min-
 den könyvkereskedésben.

**Önnek óvni kell a
 feleségét!**
 Minden család részére leg-
 fontosabb illusztrált könyv
 a tulbő gyermekáldás ellen,
 melynek eredményét a há-
 lairatok ezrei igazolják.
 diszkrétan küldöm 90 fillér
 magyar levélbélyegért. Fran-
 Anna Kaupa, Berlin, 247.
 Lindenstr. 50.

Mérnöki műszereket
 vesz, elad, cseréli, lejtím-
 rók, Planiméter, Teleskop,
 Goerz-Zeiss-Triméretstb.

HATSCHEK EMIL
 Andrássy-ut 19.
 Fiókjá: Erzsébet-körút 38

**Ajtók ablakok,
 VASREDŐNYÖK,
 VASRÁCSOK,**
 kapuk használ-
 lak és újak ol-
 csón kaphatók!

Lefkovits Jakabnál
 Bpest, V., Csáky-utca 26,
 Korál-utca sarok. Lipót-
 körút köz-elében

Minden betegség elvása el o-
 fizet: Nagy haladás
 az összes ke-
 dely- és

betegségek,
 u. m. idegesség, kedély-
 telenség, álmatlanság, ijed-
 ég, szédülést rohamok, ideg-
 esztés, agygyulladás, epi-
 lepszia elhárítására teremt-
 legyen és bérmentve küldi: Apo-
 theke, Zura-Reichradler,
 Reichenberg 112 (Csehország)

E hirdetés rovában minden szövegegyeztetés közönséges...

KIS HIRDETESEK

E hirdetés rovában minden szövegegyeztetés közönséges...

Pénzszekrények használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók...

Anyukának Fájdalom, nagyon is sokszor. Hát maga? Gondoljon legalább Oreá, válasszon, lehet.

Szép téli almát netto 100 kilót 24 koronáért szállít, ingyen láda és csomagolással...

Parketagyár Gyöngyösön ajánlja gyártmányait.

Réthy név látható a valódi pemetefü cukorka minden egyes darabkáján

Fakult borkabátok sötét színekre tartósan festettek...

A Falkogen tüdőbajt gyógyít, szurást, köhögést, lázat biztosan elmulaszt.

Egy finom matt, faragott hálószoza-berendezés, valódi márvánnyal...

Zálogcédulákat, brilliántokat aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszereket...

Jogi-, politikai szigorlatokra, alap-és államvizsgákra (egyes tárgyakból is)...

Építkezéseket i Gyárak lakóházak tervezését, felépítését, átalakítását...

Vadászfegyver 2 csövű, hibátlan, Lankaster 15 ftt., finom Hammerles és finom Drilling áron alul.

Eladás. Több vivő eszköz, 2 fehér, 1 aranyozott keretű tükör...

KI a YES-OUI-SI angol és francia nyelvű alapfokú nyelvtan...

Fenyőborovicska (Juniperus) BARTA-féle, 3 liter 7.50, 4 liter 8.90...

Magán építő iparos iskola előkészítő építő, közműves és kőfaragó vizsgához...

Csemegeszőlőt legnemesebb fajokban, nagyrészt muskatály, gondosan csomagolva...

Régi ezüsttárgyakat és zálogcédulákat veszek és eladok mindennemű arany- és ékszereket...

Zálogcédulákat, brilliántokat, aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszereket...

Alkalmi vétel. Butorok, visszamaradt szövegek, kényszerítő körülmények miatt eladók...

Felgáti iskolai redlikolai, gimnáziumi, kereskedelmi, egyéves önkéntességre képesítő vizsgákra...

Veresáfonyabefőtt BARTA-féle, 5 kilós postakosárúveg 6.- koronára...

Felgáti, gimnáziumi, kereskedelmi, reál, magánvizsgálatra, gimnáziumi különbözetre és érettségire...

Szepességi csemegék BARTA-féle veresáfonya befőtt, málna, szamóca...

Saját gyártmányú vas-és rézbutorok Rézagy 45.- ftt. Vasagy matracacsal 8.50...

WEISZ LIPÓT Király-utca 99. szám. TELEFON 57-01.

Szalmát, szénát veszek és eladok bármilyen mennyiségben Schreier Béla...

Páthóti fürdőház. 50 koronától feljebb, kádak 12 koronától feljebb...

Csemegeszőlőt téli nemesfajok postakosaraként 350 kor. téli fajtáknak...

Magánkutató iroda Rákóczi-ut 75. Kényes megbízásokat, megfigyeléseket...

Az ATHENAEUM r.-társ. könyvtárában (Budapest, VII. Rákóczi-ut 54. szám) megjelent:

Simonyi Zsigmond. Egyetlenmagyarozatos kiadás, mely a helyesírási szabályoknak hiteles hivatalos szöveget...

Kapható a kiadóhivatalban, valamint minden hazai könyvkereskedésben.

Fénykép-készítéket objektívvel, szél, olád, cserélhető Appolo lenczék...

Pénzölcösönt 3 1/2, 4 és 4 1/2% alapon földbírtokra, jövedelmező fővárosi, vidéki városok...

BUTOR Alkalmi vételi Butorvásárlók figyelmébe ajánlom...

ROGÁTSY PIPERE BORAX Egy kevés a mosdó vagy fürdő vízbe hintve...

Csemegeszőlőt téli nemesfajok postakosaraként 350 kor. téli fajtáknak...

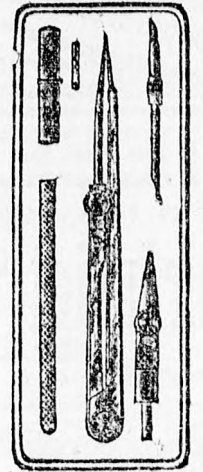
Magánkutató iroda Rákóczi-ut 75. Kényes megbízásokat, megfigyeléseket...

Az ATHENAEUM r.-társ. könyvtárában (Budapest, VII. Rákóczi-ut 54. szám) megjelent:

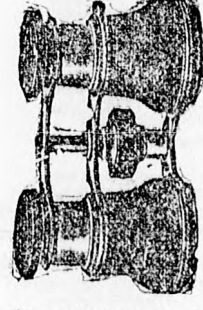
Simonyi Zsigmond. Egyetlenmagyarozatos kiadás, mely a helyesírási szabályoknak hiteles hivatalos szöveget...

Kapható a kiadóhivatalban, valamint minden hazai könyvkereskedésben.

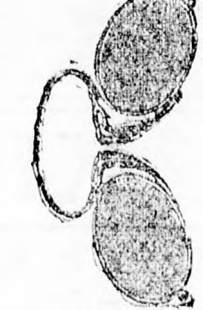
Rajzeszközök

Szinkházi és tábori látesövek.

Szemüvegek és orrosipletők.

Hómérők. Légsulymérők. Műszemek

és minden e szakbavágó cikkek legjobban és legolcsóbban kaphatók:

KLEIN DEZSŐ láteszerészne), Kecskeméti u. 14. Árjegyzék ingyen és bérten

Nagy és Fia BUDAPEST, Semmelweis-utca 21.

Állandó nagy lakberendezés kiállítás. (az egész házban) TELEFON 17-77.

Nagy és Fia Lakberendezési összes tárgyak.

Nagy és Fia modern butorok: machagoni, palisander, ében-és ezitromfa.

Nagy és Fia Angol bőrgarnitúra, francia olasz stíjű butorok.

Nagy és Fia Valódi perzsa és smyrna szőnyegek.

Nagy és Fia Velencei tükrök üveg, csillárok festmények stb.

Nagy és Fia CSILLAR ÜZLET.

Nagy és Fia antique butorok és szövegek, szalongarnitúrák.

Nagy és Fia Nippel, bronzszobrok olasz faragványok, meiseni és altwien porcellán.

Nagy és Fia Fiókküzet nincsen össze nem tévesztendő hasonló névű czéggel.

Nagy és Fia Vesz és elvállal teljes lakás, szálloda és kastély berendezéseket vidéken is

Nagy és Fia Állandó butor és antiktások beszerzése a bécsi, párisi, velencei és romai árveréseken.

Megbizottak a kontinens minden nagy városában.

Nagy és Fia BUDAPEST, Semmelweis-utca 21.

Állandó nagy lakberendezés kiállítás. (az egész házban) TELEFON 17-77.

Nagy és Fia Lakberendezési összes tárgyak.

Nagy és Fia modern butorok: machagoni, palisander, ében-és ezitromfa.

Nagy és Fia Angol bőrgarnitúra, francia olasz stíjű butorok.

Nagy és Fia Valódi perzsa és smyrna szőnyegek.

Nagy és Fia Velencei tükrök üveg, csillárok festmények stb.

Nagy és Fia CSILLAR ÜZLET.

KÖZIGAZGATÁS.

A körorvosok és községi (városi) orvosok a költségvetésben.

Irta: Dr. Bodnár Sándor t. megyei főorvos.

Az „Egyetértés“ évek óta folytat akciót az orvosok ügye mellett, jobban mondvá az ország közegészségügyének érdekében.

Aki figyelemmel kísérte eddigi állásfoglalását, természetesen fogja találni azt, hogy most, amikor annyi munka eredményeként kilátás van arra, hogy a körorvosok és községi (városi) orvosok belekerüljenek a költségvetésbe, amikor a figyelmet kezd kiterjedni a közegészségügyre s közelebből annak személyi részére, nem nézi összetett kezekkel, hanem újból kiveszi magának a részt a közügyért való küzdelemből.

Az orvosok végre kezdenek kivetkezni a nemtörődömségből, átlátják azt, hogy nekik maguknak kell első sorban érdekeikért sikra szállani.

A belügyminiszter ur elkészítettvén egy törvényjavaslat-tervezetet, azt megküldötte az Országos Orvos-Szövetségnek, hogy észrevételeit tegye meg. A szövetség igazgató-tanácsa beható tanácskozás után egy emlékiratot dolgozott ki és nyújtott be a belügyminiszterhez.

Most, mikor kilátás van arra, hogy az a törvényjavaslat a Ház elé kerül, amikor a törvényhozás veszi kezébe az ügyet, kiváló érdekeket akarunk szolgálni azzal, hogy az említett memorandumot a nagy közönséggel ismertetjük és egyuttal felhívjuk rá az intéző körök, különösen pedig a képviselő urak figyelmét.

A törvényjavaslat „az 1876. évi XIV. t. cz. II. rész I. fejezetének (közegészségügyi szolgálat a községeknél) módosításáról“ szól.

Az 1. §. szól a község (város) közegészségügyi teendőiről, a 2. §. az egészségügyi rendőri teendőkről. Ez a két §. képezi az I. fejezetet.

A II. fejezet (a 3. §-tól a 26. §-ig) a városi, községi (kör-) orvosokról. A III. (27—33. §-ig) a községi bábákról. A IV. (34—37. §-ig) a községi közegészségügyi bizottságokról. Az V. (38—40. §-ig) az átmeneti intézkedésekről. A VI. (41—43. §-ig) a záróhatározatokról.

A városi, községi (kör-) orvosokról szóló II. fejezet tartalmazza a legfontosabb intézkedéseket. Ezek közül kiemelendők a következők:

A 4. §. szerint, ahol több orvosi állás van rendezesítve, ott minden 5000 lakosra egy orvos fog

esni. A vezetésért a legrégebben alkalmazott orvos felelős.

6. §. A községi (r. t. városi) orvosok és körorvosok, továbbá a törvényhatósági joggal felruházott városok főorvosai és kerületi orvosai közigazgatási tisztviselők és előzetes pályázat alapján élet-hossziglan alkalmaztatnak.

A városi (megyei) törvényhatósági főorvosokat a belügyminiszter előterjesztésére a király, a kerületi (járás) tisztviselőket pedig a főorvos meghallgatásával a törvényhatósági bizottság előterjesztésére a belügyminiszter nevezi ki. A rendezett tanácsú városban és a külön községi orvost tartó községben a községi (városi) orvost a képviselőtestület meghallgatásával a vármegyei főorvos előterjesztésére a közigazgatási bizottság választja. A körorvost a közegészségügyi kört alkotó községek képviselőtestületeinek kiküldöttjei és az alispán által esetleg kiküldött vármegyei bizottsági tagok együttes gyűlésének meghallgatásával a vármegyei főorvos előterjesztésére a közigazgatási bizottság választja.

A körorvost ajánló gyűlésbe minden község annyi képviselőtestületi tagot küld ki, a hányszor 50 K-val járul a körorvos fizetéséhez. A fizetéshez 50 K-nál kisebb összeggel járuló község egy megbízottat küld. Ott, ahol a fizetéshez az állam is hozzájárul, az ajánló gyűlésre az alispán a vármegyei bizottsági tagok közül annyit küld ki, a hány 50 K-val az állam a körorvosi fizetést pótolja. Az alispán első sorban az érdekelte közegészségügyi körben lakó vármegyei bizottsági tagokat köteles kiküldeni s csak másodsorban küldhet ki más bizottsági tagokat.

Ezen ajánló gyűlés elnöke a főszolgabíró.

Ha valamely közegészségügyi körbe nem osztott község vármegyei törvényhatósági határozattal (5. §.) külön községi orvost tartó szomszédos községhez (r. t. városhoz) csatolattik, ez esetben a csatolt község az orvos ajánlásába nem folyik be.

A községi (r. t. városi) orvos és a körorvos választása ellen a m. kir. közigazgatási bírósághoz panasznak van helye.

8. §. A városi (községi) orvosnak a városban (községben), a körorvosnak a körben kell laknia. Kivételesen megengedhető, hogy a körorvos a kör tözsomszédoságában fekvő más községben lakjék.

9. §. A községi (kör-) orvos fizetését a községi képviselőtestületnek (testületnek), a főszolgabírónak és a főorvosnak meghallgatásával a vármegyei törvényhatósági bizottság állapítja meg. Rendezett tanácsú városokban a városi képviselőtestület meg-

hallgatása mellett a megyei törvényhatósági bizottság, a törvényhatósági joggal felruházott városokban az egészségügyi bizottság meghallgatása után a törvényhatósági bizottság állapítja meg.

10. §. Rendezett tanácsú városi tisztviselő orvosnak fizetése a járásorvosénál, r. t. városi, községi vagy körorvosnak, továbbá városi (községi) kórházi orvosnak évi törzsfizetése 1600 K-nál kevesebb nem lehet. Az illetmények havi előleges részletekben a legközelebbi kir. adóhivatalban folyósítandók.

13. §. Intézkedik arról, hogy a szükséghez képest a községi (kör-) orvosok fizetését a 10. §-ban meghatározott összegig az állam egészítse ki.

14. §. Annak a hányadnak megállapítása iránt intézkedik, amelylyel az egyes községek a körorvos fizetéséhez külön-külön hozzájárulni kötelesek.

15. §. A városi, községi, körorvosnak e minőségében, vagy más közszolgálatban egyfolytában eltöltött szolgálata után az állam ötvenként 200 K, nyugdíjba beszámítandó korpótlékot ad, mely 800 K-ig emelkedhetik.

A korpótlék összegének megállapításánál az e törvény életbelépését megelőző szolgálat is számításba esik.

Korpótlékban nem részesülnek azok az orvosok, akiknek fizetése eléri, vagy meghaladja az e törvény 10. §-ában megállapított legkisebb községi (kör-) orvosi fizetésnek és a megfelelő időre eső korpótléknak együttes összegét.

Azok a községi (kör-) orvosok, kiknek fizetése a legkisebb községi (kör-) orvosi fizetést meghaladja ugyan, de nem éri el ennek és a megfelelő időre eső korpótléknak együttes összegét, korpótlékban a különbözet erejéig részesülnek.

16. §. A belügyminiszter, ott, ahol a fizetéséből és esetleges korpótlékból a községi (kör-) orvos megfelelően megélni nem képes, a község (kör), vagy az orvos kérelmére közigazgatási bizottság előterjesztése alapján az államkincstár terhére nyugdíjba be nem számítható helyi pótlékot engedélyez.

A helyi pótlék 1200 K-nál több nem lehet. Oly esetekben, amidőn a mellékjövedelem hiánya miatt még a teljes helyi pótlékkal bővített fizetés mellett sincs az orvos létminimuma biztosítva, a főszolgabíró előterjesztésére, a főorvos meghallgatása mellett a törvényhatósági bizottság a törvényhatóság terhére kivételesen a szükséghez képest további személyes pótlékot állapíthat meg.

17. §. A r. t. városi, községi és körorvosi fizetéseknek kiegészítéséhez szükséges államsegély a kor-

Divat.

Ha még akadtak, akiknek kételeyei voltak az iránt, hogy a jelenben s a mellőlünk még alig el-suhant multban a szépségideálok erősen megváltoztak, úgy azokat bizonyára meggyőzi Marcel Prevostnak a Figaróban megjelent cikke, az asszonyi szépségről. Ebben a cikkben csődöt mond a tradícionális klasszicizmus a női szépségnek s az elegancia fogalma tolódik helyette előtérbe. Az asszony, aki csak szép, nem tetszetős többé, hiába az orr egyenes metszete, a szemek mandula-vágása, az aik duzzadó pirossága s az idomok teltsége. A báj, a tartás, a járás, a sojgnirozottság s a választékos öltözködésben rejlik a súlypont.

Valamikor, a kőkorszak férfiai részére még az uristen kreálta az asszonyt, ma már, hogy a modern férfi követelményei is kielégítenek, a szabó és még vagy egy tucatnyi menny és föld közti közeg kénytelen hozzányulni az alkotás mesterségéhez. Mert hiába vetik szemükre a nőknek a tulságos piperkőzést, a tulságos hiúságot. Ha meg van bennük ez a hiba, úgy a csiráját bizonyára a férfi vetette oda. Mert minden századon keresztül, a paradicsomi idillikus állapot óta az ókoron, a renaissanceon át egészen napjainkig a nő mindig a férfihez asszimilálódott. Ösztöne kergeti az ellentétes nem vágyainak kielégítésére. Ha a férfi az egyszerűséget keresné, a disztelen, csinnélküli puritánizmusban lelné gyönyörűségét, úgy egyszerre megváltoznék a divat minden megnyilatkozásában s alkalmazkodnék az asszonyok által tudatosan vagy öntudatlan kitűzött célhoz: a férfi minden vonalon való meghódításához. De amíg a házimunkában szürkére vedlő családanyák mellől el-elpártol a férfi, hogy felcizomázott ledér nők társaságá-

ban találjon illegitim gyönyöröket, addig az asszonyi intuitio is oda fog törekedni, hogy külsőben olyan hatásokat érjen el, mint szimpompás riválisa.

Vannak, akik sokat ígérő jóslással konstatálják az ideit, még bevonulófélben levő divat egyszerűsödését. Amennyiben ez a jóslás a toilettébudget csökkenését akarná jelenteni, a tévedés nagyon alapos volna. Hiszen ez, már a minden irányban érezhető drágaság folytán is alig volna lehetséges. Az egyszerűség tehát csupán a színek diszkrétebb harmóniájában nyilvánul meg, a szétforgácsoló aprólékos díszek mellőzésében, a vonalak stiláris finomságában s az egyöntetűségben. A divatnak ezer eleme van. A luxus eltér az egyiktől és a másikra pazarolja minden pompáját. De azért pazarol, szüntelenül pazarol! Hiszen egy valamirevaló szörmekabát ára ma annyi, hogy nagyanyáink még házat vásárolhattak abból az összegből. Egy jófajta perzsakabát ára ezer, ezerkétszáz koronánál kezdődik, a czobolyköpenyek végtelenségig terjedő árösszegeiről nem is beszélve. Egy hat-nyolcz éves gyermek számára készülnek a középosztály részére kétháromszáz koronányi szal-paletók. Egy fehér róka-karmantyú kétszáz korona, egy kék-róka-collier pedig 600—800! A maunottából és kaninból készült „olesó“ czoboly és sealskinutánzatok is százakba kerülnek, ha csak kissé is kielégítik a jó izlés igényeit.

Mosolygom kell az egyszerűség apoteozisán, ha végignézem a színházi belépők modelljeit!

Paquin küldött egyet, irlandi csipkéből, halvány-lila chinébársonyra dolgozva, czoboly-hajtókával a nyakon és ujjakon. Ára: 2000 korona. Egy másikat, nagyértékű himzett spanyolkendők-ből összeállítva. Narancssárga alap, színes virágmotívumok. Doucet fehér crépe-de-chineből kreált egyet fiatal lányok számára. A valódi her-

melin-disz s a tenyérnyi nagyságu művészies kivitelű gombok reális értéket képviselnek rajta. Vannak azután valamivel szerényebbek világos libertyből, brüsseli utánzattal, vagy filletzipkediszszel. Némelyek dus félmhimzessel, mások zsinórozással vagy incrustálva.

Szimpompájuk a Florenz fénykorában, a Mediciek idején kifejtett luxusra emlékeztet és bizony-bizony nem igen készül az egyszerűség uttorójének lenni.

A köpeny, a sötét tónusu posztóbból készült köpeny, melyet nappal, utcai ruhákra fognak hordani, a szezon ujdonságai közé tartozik. Ennek a ruhadarabnak dominiumát már évek óta a színházi- és hangverseny-teremi foyerek képezték s csak az idén hódítja meg ismét maga számára az utczát. Könnyed- és melegségénél, valamint praktikusságánál fogva gyorsan el fog terjedni s a tél nagy részén keresztül hordható lesz egyszerű vagy diszesebb kivitelben. A francia modell-darabokon zsinórozás, himzés és szörmedisz látható, vannak azonban olyanok is, melyeknek hajtókái himzett moilból és batisztból készültek. A külső egyszerűséggel erősen ellentétben áll a diszes belső kiállítás. Fehér libertybélésre sűrűn lerakott gázfodrocskák vannak oly dusan egymás fölé varrva, hogy teljesen pótolják a vattelint vagy szörmet. Eppen oly melegek, de ezeknél jóval könnyebbek.

A zsuponok szintén elkényeztetett kiváltságos gyermekei az ideit divatnak. Vannak száz-koronás tafota-alszoknyák, melyek még csak szerényen fodrozottak, vagy szegélyezettek. Mindenesetre teljesen igénytelenek a csipkéktől dagadó brokát vagy a kézfestésű gáz-szoknyákkal szemben, melyeknél még diszesebb és különösen estélyi ruhák alá igen kedveltek a csipke froufrous, crépe-de-chine rucheos chiné-szoknyák.

A divat leglancirozottabb, legjobban elő-

és helyi pótlékokkal együtt 1908. évtől kezdve a belügyi tárca költségvetésébe állítatik be, s ezt a belügyminiszter egy összegben bocsátja a vármegyék rendelkezésére.

18. §. A fizetésen felül a r. t. városi orvosnak lakáspénz, a községi és a körben lakó orvosnak természetbeni lakás (legalább 4 szoba, mellékhelyiségek, rendelő- és váró-helyiség) jár, melyet hiány esetén a község (kör) e törvény életbeléptétől számított két év alatt előállítani tartozik. A r. t. városi orvos lakáspénzének nagyságát a közgyűlés meghallgatásával a vármegyei törvényhatósági bizottság állapítja meg.

A lakáspénz, illetőleg a természetbeni lakás előállítási költségeinek felét a székhelyül szolgáló község, másik felét a közegészségügyi kör többi községei együttesen fizetik.

19. §. Az alispán — tekintettel a helyi viszonyokra, megállapítja azt az időközt, melyen belül a körorvos a kör községeiben és az azokhoz tartozó pusztákon megjelenni köteles.

A szükséghez képest az alispán a községi képviselőtestületek és a körorvos meghallgatásával meghatározza a község által adandó rendelőhelyiségeket, továbbá azokat a napokat is, melyeken a körorvos a szomszédos községekből könnyen elérhető községekben rendeltetést tartani köteles.

20. §. A községi (kör-) orvost lakásától számított 2 km. körzeten kívül, a község kiterjedésére való tekintet nélkül, továbbá külterületen mindig természetbeni fuvar illeti meg.

Járvány idejében a község (kör) orvosának általános fuvar köteles rendelkezésére bocsátani.

A fuvar természetbeni szolgáltatásának módozatait, a fuvardíjak, illetőleg az utiátalány mértékét a községi képviselőtestületek, a főszolgabíró és a főorvos meghallgatása mellett — ötvenként, a vármegyei törvényhatósági bizottság állapítja meg.

21. §. A városi (községi, kör-) orvos rendelési (vényírási, beteglátogatási) díjait a lakosság vagyoni viszonyaira való tekintettel a vármegyei törvényhatósági bizottság, — a községi képviselőtestületek és a megyei főorvos meghallgatásával — szabályrendeletileg állapítja meg. A rendelés (vényírás) vagy beteglátogatás díja nappal 1 koronánál, éjjel 2 koronánál kevesebb nem lehet.

Műtéteknél az 1876. tv. XIV. 48. §-a alapján érvényben levő rendelkezés irányadó. Hivatalos kiküldetés esetén a községi (kör-) orvost napidíj illeti

meg, melynek nagyságát a belügyminiszter állapítja meg.

Ugyancsak szabályrendeletekben megállapítandó és pedig kilométerenkint fillérekben az oda- és a visszautazással járó idővesztés kárpótlásául szolgáló távolsági díj is, mely a körorvost a következő esetekben illeti meg:

a) Ha a beteglátogatási díjak a kör minden községére nézve azonos összegben állapítottak meg, az orvost igénybe vevő nem vagyontalan fél részéről.

Ha a beteglátogatási díjak községenként külön-külön s már tekintettel a látogatással járó idővesztésre is, állapítottak meg, távolsági díj nem jár.

b) Ha a hatóság járvány fenforgását mondja ki, s a bejelentett heveny fertőző betegségek elterjedésének megakadályozása az elrendelt óvintézkedések ellenőrzése céljából, a fertőző községek gyakoribb látogatását rendelte el, a napi és távolsági díjat a járásorvos és főszolgabíró által láttamozott uti számla s ahhoz mellékelte működési napló alapján az államkincstár fizeti.

Ily esetekben azonban a fertőző betegségben szenvedők látogatásáért, a nekik való rendelésért és az óvintézkedések ellenőrzéséért semmiféle más díj fel nem számítható.

A távolsági díj fel nem számítható a 19. §. rendelkezése szerint megállapított időszakos látogatások, az általános közegészségügyi szolgálat végzése, a vagyontalan betegek látogatása, a himlő elleni ojtás és ujrarojtás végzése alkalmával.

22. §. A községi (kör-) orvos községének, illetőleg körének helyi közegészségi, némely orvosrendőri s orvostörvényszéki ügyeit végzi.

23. §. A községi (kör-) orvos a községi előjáróság (előjáróságok) mellé rendelt véleményező és ellenőrző tagja és szakközega s reá a községi törvény rendelkezései mérvadóak.

Fegyelmi ügyekben a fegyelmi ítélet meghozatala előtt a megfelelő szakközeg (járásorvos, vármegyei tisztviselő) véleményét meg kell hallgatni.

24. §. A betegápolási és a községi pótdó alól a városi, községi és a körorvos mentességet élvez; szabályrendeletileg megállapított megállapított látogatási díjai után IV. oszt. kereseti adóval rovandó meg. Hátralekötő, szabályrendeletileg megállapított díjai közigazgatási uton hajtandók be.

Egyetemeken rendezett szünidei orvosi tanfolyamokra tízevenként egyszer, a törvényhatóság terhére folyósítandó és a törvényhatósági bizottság által meg-

állapított napidíj mellett hivatalból kiküldendő. E kiküldetés nem tekinthető szabadságolónak.

25. §. Működési helyét a városi, községi (kör-) orvos sürgős okokból 48 órára bármikor elhagyhatja, ha helyettesét az előjáróságnak bejelenti.

A városi, községi (kör-) orvosnak évenként 4 heti szabadságra van igénye, melyet a járásorvos meghallgatásával a főszolgabíró (polgármester) engedélyez.

Ezen szabadságidő tartamára, a megfelelő helyettesítésről a község (kör) gondoskodik. A helyettesítést a legközelebb lakó városi, (községi, kör-) orvos, más hiányban hivatalból ingyen tartozik elvállalni. A szabadság azon okból, hogy helyben lakó helyettes nincs, meg nem tagadható.

Az állás megüresedése, vagy a községi (kör-) orvos betegsége esetén a helyettesítés módozatait, a helyettes orvos illetményeit és ezeknek fedezeti alapját a törvényhatósági bizottság szabályrendeletileg állapítja meg.

A helyettesítés költségei igazolt betegség esetén sem terhelhetik az orvost.

26. §. A belügyminiszter utasítatik, hogy 1908. év végéig országos nyugdíjintézetet léptessen a r. t. városi (községi, kör-) orvosok számára életbe.

Hogy a benyújtandó vagy talán már be is nyújtott javaslat mennyire vette figyelembe az orvosok méltányos és jogos kívánságait, arról később lesz szó, egyelőre csak módot nyújtunk arra, hogy a törvényhozó testület tagjai, aztán a miniszter urak és a nagyközönség is közelebbről ismerje az ügyet.

Az ügy részleteire mindenesetre vissza fogok térni.

Döntvények és rendeletek.

5023/1906. közg. bir. szám.

A választási jegyzőkönyvnek a választás lényeges mozzanatait tartalmaznia kell.

Oly községi állások kivételével, a melyek betöltésénél a törvény vagy a szervezési szabályrendelet pályázat hirdetését rendeli, a jelentkezés határidőhöz nem köthető hanem a betöltendő állásokra kell időben jelentkezettekül tekintendők mindazok, akik a választás megnyitása után teljesített kérelmével jelentkeznek.

A magyar királyi közigazgatási bíróság az 1905. évi december hó 4-én tartott k-i községi tisztújításon fogantatosított bíróválasztás ügyében H. vármegye törvényhatósági bizottságának 1906. évi jun. hó 18-án 930. szám alatt hozott határozata ellen F. József és társai, valamint dr. E. Sándor által, — ez

térbe szorított lánya, a ruha, kissé languissante, kissé révedező lett. Nincsenek határozott hajlamai, nincsenek csökönys követelése. Minden hordható, minden felhasználható: a Bidermeier, az empire, a japán. S ha mind a három összevegyül, annál jobb.

A legújabb diszettek és a sárga népi színes, stilizált motívumai után készűnek s a kimonok ujjaival csak annyi változás történt, hogy könyökön alul ráncokba szedik őket.

A megmagasított Recamier-szoknyák még mindig „en vogue” lesznek, s a ráncos szoknyákat, melyek a zenélő órák és ripsz-garnitúrák idejére emlékeztetnek, egy kis alakítással szintén lehet még hordani.

A dernier cri, persze a tunika. Alig észrevehető sunyi ravaszággal oktroálja magát ránk s legtöbb esetben még csak egy dupla szoknya, vagy fodor benyomását kelti. Az egyiptomi khedive egy magyar ajku barátjánja számára készült tronscanban láttam néhány nagyon szép tunikás ruhát.

Az egyik halvány lila, nagyon lágy esésű, vékony posztóból készült. A derék fölül, részatosan csukódott apró lila passzománygombocskákkal, melyek mellett görögösen himzett pánt futott ugyanolyan színű zsinórfelvarrással. A lila selyemalji félméternyi magasságban s baloldalt egészen az övig posztóval fedve. Erre esik aztán az oldalt nyitott, görögös tunika, melynek függőleges szélein ugyanolyan passzománygombors s ugyanaz a sujtás-disz fut végig, mely a derekat ékesíti. A ruha teljesen princesse szerűen hat s a természet nagyon elanczirozza.

Egy másik toilette fekete libertyből készült s erősen spanyolos genrefű. A derékba holeró-szerűen beledolgozott aranycsipke-incrustatio, az előrészekben a karöltöz közvetlen közelében

tenyérszerű nagyságu három-három jel-gombbal. A hátlapokon ugyanez a dísz ismétlődik. A hosszú ráncos szoknya tunikáját háromszögletű kendő képezi szélein keskeny aranyhimzéssel. A kendő középső csucsa az uszályra esik, míg másik két vége a derekat keresztezve, hátul csomóba kötve, hosszan, bojttan végződve lelog.

Egy utcai ruha mogyorószínű posztóból készült. A szoknya teljesen testhez simuló a csipkőn, hátul azonban dus ráncokba van szedve. Alul orosz stílusú himzett bordüre, vörös, zöld és sárga árnyalatokban. A kabátka rövid, elől nyitott, dusan himzéssel borított. Két sima veretű aranygomb tartja össze a muszelin-fodros bluz fölött.

Az egészen sima tailor made ruha az idén, nem divat. Az angolos szabású posztó vagy chevrot kosztűmök is mind himzéssel, pánttal, vagy zsinórral díszítettek. Nagyon kedveltek a szarvas- vagy antilóp-bőrből készült mellénykék.

A kalapokban látszólag még mindig az egyhangu, változataiban is mindig ismétlődő őszi divat látszik dominálni. Az óriási dimenziójú gomba, az egyenes elnyújtott, vagy elől kissé felhajtott széles karima. Díszítésben a sűrű lafeta-csokrok, bársonyvirágok és vattával kitömött gyümölcsök, a természetrajzban soha elő nem fordult kombinált szárnyasok s a struczmadár festett és festetlen, rövid és hosszú, göndör, vagy nyitott tolla.

Az idei kalapdivat olyan, hogy alig lehet az előkelő nagy szalonok készítményeit a néhány forintos vásári árutól megkülönböztetni. Azaz, hogy a mostani utcai divat olyan. Beavatottak azonban már tudják, hogy Páris apartnáz-apartnáz formákat szánt a téli időnyre. Az egyszerű cloche-troiteuröket a tre-cornok fogják helyet-

tesíteni, ezek a csinos kis czopfstülű kalapok, melyek egyeseken feltéve, kedves kaczerággal simulnak az ondulált hajfürtök köré. Díszítésük egyszerű bársonypuffozásból, vagy gömbölyűre nyitott strucz-toll-pomponokból fog állani. Színösszetételben legkedveltebb lesz a fekete aranybarnával, a sötétkék meggysszinnel és a fehér ősi lombzölddel.

Az óriási méretű kalapok helyett, részben egészen kicsinyek kerülnek majd forgalomba s a nagyokról is letűnnek a szárnyszörnyetegek s helyettük szerény libbenéssel húzza meg magát a fald-kakas, a paradicsom-madár vagy aranyfácán egy-két hosszú, keskeny farktollal.

Miután a kalapok díszítése olyan, hogy a nemez-, bársony- vagy selyem-forma helyenként teljesen pusztán marad, ezeket az ürességeket a kalapot megerősítő tűk vannak hivatva pótolni. Négyet, ötöt is tűznek egy kalapba, részint, hogy fuxirozzák vele a labilis sulypontot, másrészt pedig a díszítő hatás kedvéért. Nagy porcellán-gömböket, melyekre egész kis Watteau-képek vannak festve, email-cloitonékat tarka berakással, ezüst filigrán és magyar ötvösmunkát, szimilivel kirakott teknősbékát, barokkgöngyöt és mindenféle csillogó fémből készült virágot és állatfejet használnak föl a fák gombjával.

A fátyolok közül mindinkább kiszorul a háló és maill s helyette a nagy semlia pettyes kerül forgalomba. Nem feszül meg az arcon, az áll alatt nincs összebogozva, hanem szabadon libeg le a kalap karimájáról a vállig. Persze, itt sincs szabály kivétel nélkül s akinek az apró gombostű-fej nagyságu pontocskákkal telehítt áll legelőnyösebben, az kaczagjon arcába a divatnak s hordja a maga és mások gyönyörűségére tovább.

Vera-Violetta.

utóbbi részéről tanudijának megállapítása kérdésében beadott panaszokat 1907. évi február hó 5-én tartott nyilvános ülésében az 1896. XXVI. törvényzikk 28. §-a alapján tárgyalás alá vévén, a következőleg ítélte: A magyar királyi közigazgatási bíróság a panaszoknak helyt ad; a bíróválasztást megsemmisíti s a törvényhatóság által a panaszlók terhére megállapított 74 korona 60 fillér vizsgálati költségek viselésére a törvényhatóság pénztárát kötelezi. Indokok: P. József és társainak egyik kifogása a választási eljárás ellen az, hogy a főszolgabíró a szabályszerűen kért szavazást nem rendelte el. Ezen kifogásra nézve legfőbb bizonyítékot a választási jegyzőkönyvnek kellene szolgáltatni, a melynek az 1886. XXII. törvényzikk 81. §-a értelmében az eljárás összes lényeges mozzanatait tartalmaznia kell. Az állások betöltésének módja, a szavazás körül követett eljárás, a választási eljárásnak kétségkívül legfontosabb mozzanatai közé tartoznak. Erre vonatkozólag azonban a választási jegyzőkönyv csak annyit mond, hogy a bírói állásra megválasztott P. József; hogy azonban felkiáltással, vagy szavazással történt-e a választás, az a jegyzőkönyvből meg nem tudható. A választási jegyzőkönyv ezen lényeges fogyatkozásait pedig nem pótolhatják sem az egymásnak ellentmondó tanvallomások, sem iratok mellett lévő szabálytalan szavazási jegyzék, mely az 1886. XXII. törvényzikk 81. §-a rendelkezésének figyelmen kívül hagyásával nem az elnök által ki-nevezett küldöttség által vezetett, hanem a főszolgabíró és a jegyző által van aláírva. Elismeri továbbá a főszolgabíró, a 2617. számú jelentésében, hogy a december 4-ére kitűzött tisztújításon betöltendő bírói állásra való jelentkezésre december 3. napjának déli 12 óráját tűzte ki záros határidőül. A jelentkezés illetlen korlátozása azonban az 1886. XXII. törvényzikk rendelkezéseire nem alapítható, a közérdek szempontjából pedig éppen nem indokolható; s ezért oly állások kivételével, a melyek betöltésénél a törvény, vagy a szervezési szabályrendelet pályázat hirdetését rendeli, a jelentkezés határidőhöz nem köthető, hanem a betöltendő állásokra kellő időben jelentkezettekkel tekintendők mindazok, akik a választás megnyitása után teljesített kijelölésig jelentkeznek. Ezen szabálytalanságok elegendő törvényes okot szolgáltatnak a választás megsemmisítésére, minél fogva a bíróság nem találta indokoltnak, hogy egyéb panaszok tekintetében a vizsgálat kiegészítése iránt ntézkedjék. A vizsgálat költségek viselésére az ügy körülményeire való tekintettel a törvényhatósági pénztár volt kötelezendő.

2216/1907. Közig. Biz. sz.

Akkor midőn a községi képviselőválasztás még a tisztújítás előtt jogerősen megsemmisítették, a tisztújítás már csak az új képviselőválasztás és az új képviselőtestület megalakulása után tartható meg.

A m. kir. közigazgatási bíróság R. község képviselőtestületének az ottani 1906. évi október hó 13-án tartott községi tisztújítás ügyében L. vármegye törvényhatósági bizottságának 1906. évi november hó 16-án 128. szám alatt hozott határozata ellen beadott panaszát 1907. évi május hó 14. napján tartott nyilvános ülésében az 1896. XXVI. törvényzikk 28. §-a alapján tárgyalás alá vévén, következőleg ítélte: A magyar királyi közigazgatási bíróság a panasznak helyt nem ad. Indokok: Panaszlók azon kifogása, hogy a r.-i tisztújítás ellen beadott felebbezés a törvényhatósági bizottsági közgyűlés tárgysorozatába az 1886. XXI. törvényzikk 46. §-a értelmében felvéve nem lévén, törvény szerint tárgyalható sem lett volna, a törvényhatósági határozat megsemmisítésére indokul nem fogadható el. Mert a 2720/1907. számú alispáni jelentés és az azzal betérjesztett tárgysorozat szerint a november hó 13-ára összehívott rendkívüli közgyűlés 2 tárgya közül az egyik a R. község közigazgatásában és háztartásában fenforzó zavarok megszüntetésének a kérdése volt; ezzel pedig a tisztújítás kérdése tárgyalva, de a r.-i községi állapotok iránt érdeklődők előtt köztudomásúlag is szoros összefüggésben volt. A törvényhatóság a tisztújítást amiótt semmisítette meg, mert az 1906. évi február 20-án tartott községi képviselőválasztást az igazoló-választmány még május 14-én hozott 1469. számú határozatával jogerősen megsemmisítvén, a főszolgabíró új képviselőválasztást nem tartott, hanem a tisztújítást október hó 13-ra kitűzte és a csonka képviselőtestülettel megtartotta. Az 1886. XXII. törvényzikk 53. §-a akképen rendelkezik, hogy ha a képviselőválasztás a községben befejeztetett, az igazoló-választmányának esetleg folyamathat levő eljárása a tisztújítás kitűzését és megtartását nem akadályozza. Ennek oka abban van, hogy a megválasztott képviselő a választás által nyert megbízatását a beadott jogorvoslat daczára, gyakorolhatja és ettől őt csak választásának jogerős megsemmisítése fosztja meg. Más következménye van azonban annak, ha az egész képviselőválasztás jogerősen megsemmisítettik. Mert a megsemmisítés következtében az az állapot áll elő, amely a képviselőválasztás előtt volt, midőn t. i. a képviselőtestületből a rendes három évi időszak elteltével kiléptek tagok helyére új tagok választandók. Az pedig az idézett törvény 53., valamint 78. §-ainak rendelkezéséből kétségtelen, hogy az általános tisztújítás csak a három évi időszak letelte után

kiléptek képviselők helyeinek betöltése után fogantatható; amiből tehát épp oly kétségtelenül következik az is, hogy akkor, midőn a képviselőválasztás még a tisztújítás előtt jogerősen megsemmisítették, a tisztújítás már csak az új képviselőválasztás és az új képviselőtestület megalakulása után tartható meg, mert csak így vannak teljesítve a tisztújítás kitűzésének az 53. és 78. §-ban meghatározott előfeltételei. A törvényhatóság tehát a választást törvényes alapon semmisítette meg, minél fogva a panasznak helyt adni nem lehetett.

1695/1907. Közig. Bir. sz.

Az 1886. XXII. törvényzikknek az a rendelkezése, hogy átanu és megyei tisztviselők a községi legtöbb adót fizetők névjegyzékébe fel nem vehetők, ha a fizetésük után járó kereseti adón kívül más adót a községben nem fizetnek, a legtöbb adót fizetők megbízott képviselőire nem vonatkozik.

688/1907. Közig. bir. sz.

A néptanítóknak adott községi adómentesség a tanítóképzési tandírokat meg nem illeti.

2326/1907. Közig. bir. sz.

Helyettesítések esetén a vármegyei ügyviteli szabályzat 23. §-a pótdíjazásként a csekélyebb javadalmazással ellátott tisztviselő részére a saját állásával járó és az általa helyettesítés útján ellátott, állással járó magasabb fizetés és lakpénz közti különbözetet állapítja meg, magasabb javadalmazás gyanánt azonban ilyen esetben csak a magasabb állás legalacsonyabb fizetés fokozatának javadalmazása vehető számításba s e tekintetben közbömbös az, hogy az ezen állást betöltő az a tisztviselő, akinek helyettesítél az alacsonyabb állásbeli tisztviselő alkalmaztatik, saját hosszabb szolgálata folytán már esetleg a magasabb fizetési fokozat élvezetébe lépett.

Megüresedett községi jegyzői állások.

Gacsály segédjegyzői állás, 1000 korona és esetleges külön díjak. November 5-ig. Főszolgabíró-ság Csenger.

Nagymaros, I. közigazgatási segédjegyző és 2. adóügyi (végrehajtói) állás. Havi fizetés 70—70 korona. Képesítés nélküliek is jelentkezhetnek. Azonnal. Főjegyzői hivatal Nagymaros.

Ábrány, körjegyzői állás, kiegészítéssel együtt. 1600 korona fizetés (beleszámlítva 1/2 telek szántó haszna), három szobás szabad lakás konyhakerttel, 160 korona fűtés és világítási átalány, 100 korona napidíj. November 9-ig. Főszolgabíró-ság Mezőkövesd.

Mátaszéki községi jegyzői állás. 1600 korona fizetés, 780 korona átalány, négy szobás szabad lakás. November 10-ig. Főszolgabíró-ság Salgótarján.

Aracs, második segédjegyzői állás. 1220 korona fizetés. November 12-ig. Főszolgabíró-ság Törökbecse.

Marosillye, körjegyzői állás. Összesen 2392 korona fizetés és átalányok. November 14-ig. Főszolgabíró-ság Marosillye.

Novai, községi jegyzői állás. 1600 korona fizetés, (tízhektár hold szántó és erdőterület haszna beleszámlítva) napidíjak, 3 szobás lakás. November 4-ig. Főszolgabíró-ság M.-Kövesd.

Rézbánya, körjegyzői állás. (7 községgel.) 1600 korona fizetés, 378 korona átalány, szabad lakás. November 10-ig. Főszolgabíró-ság Vaskó.

Rákod, körjegyzői állás. 1600 korona fizetés. November 15-én délután 5 óráig. Főszolgabíró-ság Vajdahunyad.

Aszódi, körjegyzői állás. 1800 korona fizetés, fűtelék, szabad lakás, 1/2 telek községi föld haszna. November 4-én déli 12 óráig. Főszolgabíró-ság Gödöllő.

Hercz, jegyzői állás. 1520 korona fizetés, 1/4 hold szántóföld, szabadlakás stb. Főszolgabíró-ság Szekszárd.

Rakacza, községi jegyzői állás. (4 községgel.) 1092 korona fizetéssel, 1/2 telek föld hasznélvezete. 388 korona átalányok. November 16-ig. Főszolgabíró-ság Edelény.

Gát, segédjegyzői állás. 1000 korona fizetés. November 7-ig. Főszolgabíró-ság Beregszász.

Hosdát, segédjegyzői állás. 1000 korona fizetés. November 15-ig. Főszolgabíró-ság Vajdahunyad.

Szarvasháza, segédjegyzői állás. 1000 korona fizetés. November 15-ig. Főszolgabíró-ság Alsóvécse.

Jabuka, segédjegyzői állás. 1000 korona fizetés, 120 korona lakpénz. Főszolgabíró-ság Versecz.

Budafok, I. segédjegyzői állás. 1200 korona fizetés, 2. esetleg II. segédjegyzői állás. 1100 korona fizetés, 3. esetleg írónoki állás 900 korona fizetés. November 13-ig déli 12 óráig. Főszolgabíró-ság Buda.

Meglüresedett községi orvosi állások.

Kisbecskerek, orvosi állás. 1400 korona fizetés, 200 korona lakpénz, látogatási díj 80 fillér.

éjjel 1 korona 60 fillér. November 10-ig. Főszolgabíró-ság Temesvár.

Körösladány, községi orvosi állás. 1200 korona fizetés, 200 korona lakpénz és látogatási díjak 40 és 80 fillér, külterületen 4 kilométer, 2 korona és fuvar, azontul 3 korona, éjjel kétszeres. Foghuzás érvágás orvosi tiszteletdíj 1 korona, látogatás 2—6 korona. Főszolgabíró-ság Szeghalom.

TANÜGY.

Közéiskola és szociológia.

A Közéiskolai Tanáregyesület ez évi közgyűlésén, Fiumében tartott a fenti címmel értekezést Vida Sándor tanár.

Az értekezésnek az a lényege, hogy a közéiskola kapuit meg kell nyitni a szociológiának. Egyelőre nem a rendszeres tanak, mert ez a jövő közéiskolájának lesz a dolga, hanem bizonyos szociológikus ismereteknek, melyek sokképpen zörögnek már az iskolák aijáján.

Ezeket az ismereteket szokás ujakként bemutatni, melyekről csak a most ütköző nemzedéknek (ad formam: ütköző bajusz) lehet tudomása, nem pedig apáknak, kiknek bajszs haja már össze csavarodik. Egykori tanítóknak még kevésbbé, levén a tanítóknak, mint a szociológia pedig az a magasba szökkenő sudár, melynek tőkénél majd csak hosszú idő multán pihen meg a szem, mikor törzse elérte azt a magasságot, melyről azt tartja az elmes szójárás, hogy „van arról gondoskodva, hogy égig ne nőjön.” A hát nem tőkée egy tanárnak se, ha csak egyeteminek nem, ki pedig, mint az egyetemi tanárok rendszerint teszik, félti a profán szemektől tudományát.

Vida Sándor javaslatának ez a féltő gondoskodás lesz az első akadály. Az egyetemi tanárok joggal mondhatják, hogy megleli a szociológiát az egyetemen minden közéiskolát végzett tanuló. Főösleges volna a közéiskolát is terhelni vele.

Nem kisebb akadály a maga a dolog természetű annak, hogy a szociológiát, akárcsak szakadozott ismeretek alakjában is, bevigyük a közéiskolába, jöjjön bár ez a felhívás a közéiskolai tanáregyesülettől vagy más akármily tekintélyes személytől vagy helyről. A szociológia még nincs megérve az iskola (a köznevelő intézetek) számára. Az alapító Courte Ágost, aki tudniillik a korábbi ilyen törekvéseknek tudományos formát adott, nem emelte arra a tőkélyre, melyre emelni vágyott, hogy közérvényes örvények alkossák gerinczét, hogy ekként a tudományok hierarkiájában ő, a szociológia foglalhassa el a legfőbb helyet.

Mint tudni méltóztatnak, a Darwin-féle fajok előállása magyarázata előtt, mely pedig sokkal demonstrálhatóbb a szociológia tanainál, sok helyütt azért zárják be az iskola kapuját, mert nincs minden kétségen felül bebizonyítva érvénye. Ezt a kifogást sokkal nagyobb joggal lehetne alkalmazni a szociológiára, még Spenczer munkássága után is.

Az a szociológia pedig, mely Vida Sándort meghatotta, tudniillik az Engels-Marx-féle, nem részesül már a legradikálisabb marxisták részéről sem abban az elismerésben, melyben korábban, az „Internacionálé” idejében részesült. Így tudja ezt Vida is. Mindössze az a fátumunk, hogy későbben ért hozzánk „a történelmi materializmus” áramlata, mint a nyugati nemzetekhez. Ők már kifelé mennek a bajból, holott mi éppen most vagyunk a közepén. Nekem szegyenpir ömlik el az arczomon, ha látom tudatlan vezetőinek s erőszakos legényeinek hatását fiatal nemzedékünkre s a történetek tanulságain soha nem okuló tömegre.

Azt pedig egy percig sem kell hinni, hogy ami a szociális törekvésekben igaz, csak a legújabb kor fölfedezése volna. Még azt sem kell hinni, mintha az állam csak azóta foglalkoznék vele, mióta Bismarck szükségesnek találta a „szociális olajcsepp” használatát politikája gépezetében. Mert tényleg a dolog ugy áll, hogy amit az állam kor-mánya a törvényhozáson és jogszolgáltatáson, közigazgatáson és honvédelmen felül közérdekből magára vállal, az mind szociológiai közre-

miközött van átszöve. Szociológiai beavatkozás a társadalom munkájába a kereskedelmi, közlekedési, földművelési, vallás- és közoktatási, pénzügyi teendőknél legalább is fele. És mindig kérdéses, hogy ezzel a beavatkozással járó gondoskodás a társadalom érdekeiről, javára válik-e egy történelmi népnél, mely saját szenvedéseit árán meganulhatta az önállóság becsét, mely a társadalomra nézve, feijünk és zsebünk függetlenségében áll, következképp nem előnyösebb-e az állam feladatát e részben azoknak a feltételeknek megteremtésében keresni, melyek az anyagi és erkölcsi fejlődést biztosítják, illetőleg ama körülmények elhárításában, melyek ezt a fejlődést megakadályozzák?

A legérzékenyebb államférfiui tapintat dönti mindig el az állami beavatkozás mértékét a szabad s erejét ismerő társadalom ügyeibe. De még a leghivatottabb államférfinak is számolni kell a dolgok természetéből eredő szükségképeni viszonyokkal, melyeket Mirabeau a törvény szavával fejezett ki, melyeké végeredményében, az igaz gyakran tömérdek megpróbáltatás, köny és vér árán a, a diadal.

Erkölcsei erők vivják harcukat az intézményekben, az államban ép úgy, mint az iskolában. Vidának van ahhoz erkölcsi érzéke, hogy az iskolát ki ne tegye azoknak a becstelen követelményeknek, melyeket a magyarországi szociáldemokrácia tőle vár. Hibája mindössze az, hogy komolyabbnak tartja a szociális követelődéseket, semmint megérdemlik. Megjegyzem, hogy én csak a köznevelő intézeteket, köztük a középiskolát védem a szociálistól, avagy a nemzetgazdaság nevében támasztható, nem eléggé megfontolt követelmények ellen.

Am beszéljen maga Vida, az olvasó pedig ítélje meg, hogy megmarad-e a középiskola által teljesíthető határok közt vagy pedig áthágja azokat a határokat. Így szól:

Ha a középiskolának nem is lehet célja, hogy gazdasági érzéket neveljen növendékeibe, de viszonyaink újabb alakulása mellett nem zárhatja ki feladatai közül azt, hogy alkalmat adjon ez érzék ápolására, fejlesztésére, termékenyítő tételére ott, ahol megvan s hogy az eddigénél behatóbb felvilágosítást adjon haladásunk anyagi állapotairól. Nem akarjuk, hogy a középiskola iparosokat, kereskedőket vagy mezőgazdákat neveljen, hanem hogy érdeklődést, buzgóságot keltsen nemzetgazdasági feladataink, e feladatok betöltése iránt; hogy fejlessze fajunkban a számító, vállalkozó szellemet; hogy a magasabb rendű gazdasági, ipari és kereskedelmi pályákra készülőeknek az ő leendő sajátos foglalkozásuk szempontjából is szolgáltasson ösztönzést és hasznos tanulmányanyagot s hogy végül az általános műveltség eddig nyújtott tárgykörét egy rendkívül értékes elemmel gazdagítsa. A gazdasági életnek a talajhoz, éghajlathoz, az állam népességéhez, szerkezetéhez, történetéhez, a nemzeti jellemhez, a jogi intézményekhez való viszonya, a társadalmi életre, politikai hatalomra, művelődésre gyakorolt hatása oly kérdések, melyek minden művelt ember elméjét kell, hogy foglalkoztassák. De hogy a korunk által különös súllyal felvetett e kérdésekre feleletet is adhassunk, nélkülözhetetlen számos oly közgazdasági fogalom ismerete, melyekről középiskolát végzett ifjaink eleddig vajmi keveset hallottak. Az áru, áruérték, szabad kereskedelem, hitel, börze, szövetkezet, vám, vámterület, szabadalom, kézmű-, kis-, nagy-, gyáripar, czéh, szabad verseny, iparvédelem, munkabér, munkáviszonyok, kapitalizmus, mind olyan szavak és kifejezések, melyeknek nem elég jelentését érteni, hanem amelyek tárgyának szerepéről is tudással kell bírunk, ha a körülöttünk forrongó élet, a napjainkban lejátszódó események s létért folyó küzdelmek árjában tájékozódni s helyes irányban haladni akarunk.

Ma Európa összes kormányai, parlamentjei és társadalmi a gazdasági érdekek védelme mellett különösen szociális reformokkal foglalkoznak. Az állam és a társadalom e beavatkozással rendkívül fontos, de egyszerűen nehéz feladatokat vállalt magára, melyeknek helyes, célirányos megoldása beláthatatlan időkre terjedő fáradságos és kitartó munkát követel; s az egyesek részéről az emberszeretet melegét, a szociális viszonyok és törekvések alapos ismeretét és tárgyilagos szemléletét tételezi föl. E sajátosságoknak a jövő embereiben, a szociális tevékenység harcosaiban való kifejlesztése az iskola

kötelessége. Általánosságban nincs okunk félni a szociális eszménynek — minél többnek minél nagyobb jólétet nyújtani — megvalósulásától; de ha a nyugodt fejlődést biztosítani, a szociális eszméket és mozgalmakat munkásosztályaink s velük és általuk egész nemzetünk erősítésére és boldogítására gyümölcsötetni akarjuk: szükséges, hogy azok irányításában hazánk egész értelmisége is, osztálykülönbség nélkül, közreműködjék. A magyar középiskolának kell tehát fölnevelni a magyar szociálpolitika munkáit és végrehajtóit, kik egykoron majd elfogulatlan elmével, józan belátással, a létező viszonyok számbavételével, külföldi példákra okulva, de a hazai állapotok követelményeire alkalmazkodva, vezessék a magyar társadalmat a lehető legtöbbnek lehető legnagyobb jóléte felé való haladásában. Az ily irányú nevelés pedig elsősorban a szociális állapotok, törekvések ismertetésével s a bajok őszinte feltárásával, azután a fizikai munka megbecsülésével s végül az altruistikus érzelmek fokozott fejlesztésével és ápolásával történik.

En nem merném vállalni a középiskola olyan berendezését, mely a fenti követelményeknek eleget tesz. Arra valók a szakiskolák s az egyetemi kurzusok, hogy a középiskolában kiművelt elmék megtöltsék a kívánt közgazdasági tartalommal.

Elismerem, hogy Vida törekszik általános követelményeinek módszeres megvalósítását kutatni s a középiskola tantárgyaival kapcsolatban előadni, hogy mit lehetne és kellene tenni, hogy a fiúk közgazdasági érzéke fölébredjen, tudása pedig gyarapodjék. Szól a történelem, a földrajz, a természettudomány, a számtan ilyen művelődéséről. Közülök a természettudományra vonatkozót bemutatom:

A földrajz s mellette a természettudomány keretében lehet tanulóinknak tudomására hozni, hogy természeti kincsekben, nyers terményekben mink van és mink hiányzik; mit tudunk magunk feldolgozni, mit adunk át más államoknak feldolgozás végett s mik a feladataink e téren. Az ásvány- és növénytan tanításánál ennél fogva kiváló súlyt kell fektetnünk azon hazai termékekre, melyek ipari és kereskedelmi tekintetből különös jelentőségűek, az állattanban pedig a gazdaságilag fontosabb állatok ismertetésére. A termelés és feldolgozás módja pedig önkénytelenül felhívja figyelmünket és érdeklődésünket a magyar mezőgazdaság, gyáripar, gyártelepek, gyári munka, munkáviszonyok, iparvállalatok, részvénytársaságok, hitelviszonyok kérdéseivel való foglalkozásra, e kérdéseknek a legalkalmasabb helyeken és kapcsolatokban való megvitatására. A természettudományban és kémiában némi technológiai ismeretek közlése is helyet találhat.

Ez a részletezés kézzelfoghatóvá teszi azt, amit főnnebb panaszosan említettem, hogy a középiskola nem bírja el a közgazdasági ismereteknek ilyen speciálisitását, melyet csak szakiskola vállalhat magára.

Ha ezekhez hozzávesszük még nyelvtanítási javaslatait, mely szerint a középiskolában kellene megtanítani a fiukat a német, a francia s az angol nyelv „alapos beszélésre és írásra képesítő elsajátítására”, fogalmat nyerünk a mértéktartás kicsinyléséről, melylyel az ifjú tanár a középiskola reformját tervezi. Nemhogy szaporitanám tárgyait, ellenkezőleg alászállítanám őket s kidobnák belőle a magyaron kívüli minden élő nyelvet. Ezek az élő nyelvek rabolnak el legtöbb időt a középiskolából, anélkül, hogy tanításuk a kívánt eredményt meghoznák. A grammatikális szerkezet, a stílus, a retorika, a poézis mintájául kész vagyok meghagyni a középiskola felsőbb öt osztályában a latin nyelvet és irodalmat. Az élő nyelvek megtanítását pedig a családra, a Berlitz-Schoolra, a nyelvmenterekre bízom. Hihetetlenül könnyen tanul a korán ráfogott gyerek minden nyelvet mindennél, csak az iskolában nem.

Dr. Vida tanulmánya a „mention honorable” elismerést már a fiúmei közgyűlésen megkapta. Szívesen járulok hozzá a magaméval.

Dr. Bokor József.

Gróf Apponyi Albert üdvözlése. A pécsi botrány alkalmából egymást érik a gróf Apponyihoz intézett üdvözlések. Tanulságosak maguk az üdvözlések, de sok esetben még tanulságosabbak azok a válaszok,

melyeket a miniszter üdvözlőinek adott. Itt közlünk közülök néhányat.

Az üdvözlők közt első volt a Temesvári Szabad Liceum szervező-bizottsága, kiknek a miniszter következő választ adott:

A Temesvári Szabad Liceum szervező-bizottságának szíves üdvözlését köszönettel vettem. Engem sem egy terrorisztikus szövetkezet garázdálkodása, sem az ezzel szemben tanúsított gyengeségek el nem tántorítanak attól, hogy közművelődésünk minden ágát nemzeti és hazafias alapon fejlesszem tovább.

Az Országos Középiskolai Tanáregyesület igazgatósága következő választ kapta:

Az Országos Középiskolai Tanáregyesület igazgatóságának a folyó hónap 15-én tartott üléséből hozzám intézett fölterjesztését örömmel vettem. A szabadtanítás ügye iránti meleg érdeklődésük biztositésként szolgál egyrészt annak, hogy a teendők e téren megfelelő megoldást nyernek, másrészt, hogy illetéktelen tényezők tulkapasai korlátozottni fognak. A személyem iránt kifejezett önzetlen ragaszkodásukat hálásan köszönöm s a tanárság hazafias együttérzésébe vetett bizalommal haladok tovább azon az ösvényen, mely meggyőződésem szerint a nemzet boldogulásához vezet.

A székesfehérvári katolikus körnek a miniszter így válaszolt:

Társas összejevetelük alkalmából hozzám intézett üdvözléteket szívesen vettem. A keresztény és nemzeti szellemű haladás eszméinek hivatottabb vezetője alig lehet, mint megyés püspökük és ha az ő eszméi nyomán haladnak, úgy a magyarság józan és hazafias elemeinek együttműködésére biztosan számíthatnak. A magam részéről a jelzett irányban való haladásnak mindenhol lelkes szószólója és támogatója leszek.

A budapesti tudományegyetem hittudományi karának ezt írta:

Hozzám intézett fölterjesztését örömmel és köszönettel vettem. A pécsi szabadtanítás kongresszusán előfordult sajnálatos esemény ötletéből már több ízben nyilvánítottam véleményemet. Ezuttal csupán ismételnem, hogy elveimről magamat semmiféle erőszakoskodás által eltéríteni nem engedem s továbbra is a vallás-, erkölcs-, hazafias alapon nyugvó és a társadalom érdekeit szolgáló ama irányzatot fogom követni, mely nézetem szerint egyedül képes a békés együttműködést s az igazi műveltséget biztosítani. Számítok továbbra is önzetlen hazafias támogatásukra.

A budapesti tudományegyetem jog- és államtudományi karának feliratát, miután a pécsi botrány intézője ehhez a karhoz tartozik, egész terjedelmében bemutattuk:

A budapesti kir. m. tudományegyetem jog- és államtudományi kara az évi okt. 23-án tartott második rendes ülésében egyhangulag hozott határozatával a pécsi szabadtanítási kongresszuson a nagyméltósági vallás- és közoktatásiügyi miniszter ur ellen az összes illetékes tényezők egyező tudósítása szerint intézett durva támadást megbotránkozással elítéli. Egyben felhasználja az alkalmat arra is, hogy gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásiügyi miniszter ur iránt a hazai közművelődés terjesztése érdekében kezdett hazafias tevékenységéért nemcsak teljes bizalmát nyilvánítja, hanem az ügy körüli rokonszenvét még azzal is kívánja dokumentálni, hogy a kitűzött cél megvalósítására irányuló közreműködését készségesen felajánlja.

A kultuszminiszter a felíratra a következő választ küldte:

A budapesti kir. m. tudományegyetem jog- és államtudományi karának f. hó 23-án tartott második rendes üléséből hozzám intézett egyhangu bizalmi nyilatkozatát, melyet a pécsi szabadtanítási kongresszuson előfordult sajnálatos esemény ötletéből hozzám intézni szívesek voltak, őszinte köszönettel vettem. Jóleső érzéssel tölt el az az érdeklődés és szimpátia is, melylyel közművelődési akciómat kísérik. Kitűzött céljaim megvalósítására felajánlott készséges

támogatásukat mindig szívesen veszem és önzetlen közreműködésükre a jövőben is számítok.

Az egri jogakadémia tanári testületének ezt válaszolta:

Az egri jogliceum tanári testületének az e hónap 16-án kelt és a pécsi szabadtanítási kongresszus alkalmával felmerült sajnálatos incidens ötletéből hozzám intézett szíves feliratát örömmel és köszönettel vettem. A szenvedélyek hullámlása közepett, az állami és társadalmi rend biztosítása vajmi nehéz feladat. A józan elemeknek tehát fokozott összetartásra és önzetlen, hazafias együttműködésre kell törekedniük. Terrorisztikus törekvésektől visszariadni nem fogunk, de viszont hasonló fegyverekkel sem küzdhetünk. A magyar nép józanságába vetett bizalmam azt a reményt táplálja bennem, hogy az Önök — mint az ifjúság szellemi és erkölcsi irányítására hivatott tényezők segítségével — sikerülni fog e társadalmi fontosságokat kiküszöbölő és hazánk ifjúságát a hazafias és vallás-erkölcsi eszméknek megtartani. Számítok szeretetteljes támogatásukra!

A székesfevárosi felső kereskedelmi iskolák tanári körének a következő választ adta:

A folyó évi okt. 19-én tartott ülésükből kelt felterjesztésüket, melyben megütközéssel utasítják vissza a pécsi szabadtanítási kongresszuson megnyilatkozott irányzatot: köszönettel vettem. Nyilatkozataimból ismerik Önök már álláspontomat, valamint a közművelődés fejlesztésére vonatkozó irányelveimet. Ezuttal csupán arra kérem Önöket, hogy irányomban tanúsított szeretetteljes ragaszkodásukat és támogatásukat részemre a jövőre is biztosítani szíveskedjenek.

Orsz. Középiskolai Tanáregyesületi Közlöny, XLI. évf. 3-ik szám, szerkeszti dr. Léva y Ede. Első helyen közlik az egyesület feliratát a pécsi eset alkalmából gróf Apponyihoz és a rá érkezett választ. A kolozsvári kör tudósításából figyelmet érdemel Seprődi János javaslata a középiskolai énektanításról, továbbá Répa y Dániel felolvasása „A cselekvés útján való tanításról és tanulásról.” Szándékát következőképpen okolta meg:

Mint hogy a legtökéletesebb szóbeli, a legtüzesebb szemléltető oktatás nem biztosítja egymagában a tanultak helyes felfogását; minthogy igazi, eleven és éltető tudáshoz csak a mozgással, cselekvéssel, önálló tevékenységgel kapcsolatos ismeretszerzés útján juthatunk; minthogy elvont gondolatok is csak úgy szerepelhetnek lelkünkben, hogyha azokat legalább gondolatképek gyanánt megérzik lelkünk lelkünk előtt s mindaddig, amíg legalább ilyen módon realizálni nem tudjuk őket, legfeljebb csak sejteimnek azok; minthogy csak az a gondolat, az az eszme és az az elhatározás ér valamit, amely tettekben megvalósítható; éppen ezért minden iskolának az a legsürgősebb és legfontosabb feladata, hogy tanulójának testi tevékenységére, testi foglalkoztatására, testi aktivitásának kiképzésére, mint az ismeretszerzés és ismeret-értékesítés legbecesebb, mondhatni egyedüli tényezőjére a legnagyobb gondot fordítson.

Az aktivitás bevitelére a tanításba tetszik nekünk. Az indítványozó okfejtése, különösen a testi tevékenységnek itt olvasható nagy jelentősége azonban inkább eltávolítja, semmint közelebb hozza hozzánk eszméjét.

Állami Népoktatás, csongrádi nevelés-oktatásügyi havilap 2. száma Bláz s i k Mihály és S á g h y Mihály szerkesztésében következő tartalommal jelent meg. Első helyen a szerkesztők mondják el vezércikkeiket. Ezek közt legfontosabb az, hogy az ingyenes és állami népoktatást tüzik ki czélul. — Sz a m o t s i György az esküszegő tanítókról szól, S á g h y Mihály a tanítók körében tapasztalható közönyről. Adatokat közöl a tanítói nyugdíj- és gyámalapról. A tárczában K a z i n c z y Ferencz és özv. Z e l e n k a Jánosné értekezései olvashatók stb.

Igen figyelemreméltó Miklóssy István indítványa: márczius tizenötödikének megünnepléséről. Indokolásában többek közt ezt írja:

Legmagasabb fokú iskoláinknak, egyetemünknek egy tanára és egy megtévelyedett középiskolai tanár oda szegődött a tömeg élére . . . amelynek hazaellenes ordítóját hallottuk . . . amely ordítás egy pillanatra megdermesztette idegzetünket. Egy fővárosi tanonciskolában az október hatodikán ünneplésen az ifjak — magyar ifjak! — alkai himnusz hallatára némák maradtak . . . Kultuszminiszterünkön éppen akkor esett sérelem, amidőn egy hazafias irányú rendelkezésnek megvalósítására az első lépést akarta megtenni. A sérelmet órá és együt-

tal a magyar tanárságra is, éppen az a tömeg zudította, amelynek élére egy magyar egyetemi tanár állott oda. Tünetek ezek csupán. De igen veszedelmes tünetek. A nemzetköziség terjedése a mi munkánk csödjét jelentené. A mi munkánk sikeressége mély hazafias érzést, fanatikus honszerelmet tételez fel. Az olyan „belátásos elmélet”, amely oda konkludál, hogy a történelmet egyáltalán és speciálisan magyar történelmet sem kell tanítani, a mi munkánk — a hazafias magyar tanárság munkájának — irtózatossá teszi. Az ilyen „belátásos elmélet” terjesztése ellen tiltakozik minden becsületos magyar tanár! A mi multunk a jövőnk alapja. A magyar nemzet történelmi múltját büszkén, lelkesedve és lelkesítve állítjuk oda a magyar ifjúság elé. A magyar nemzet történelme lelkünkben fanatikus honszeretetet fakaszt. A magyar nemzet történelmét fegyver gyanánt akarjuk használni — annak a méltó ellenzerékül, amely a nemzetköziség képében a magyar hazafiságnak ellensége.

Az egyesület alelnöki állására Révy Ferenczet, Kovács Antalt és Rázt Lászlót; a segélyalap elnökségére Wagner Alajost, Kovács Antalt, Zlinszky Aladárt jelölték. A szavazatokat november 30-án kell beküldeni.

Magyar Siketnéma-Oktatás, a siketnéma-intézet tanárok hivatalos lapja, IX. évf., 9—10. szám. Első helyen a valamenyi erkölcsi intézménnyel közös rekonstrukciót sürgetik magukra nézve. Ezt írják:

A legutolsó napidijas szolgától a miniszteri tanácsosig, az egyszerű kubikos munkástól az előkelő gyárvezetőig mindenki érzi, hogy a konzervatív és önkénykedő természetű politikai rendszer letűnésével, e rendszer által teremtett intézkedések és intézmények gyökeres reformjának be kell következnie. Érzi, tudja ezt minden gondolkodó ember s valóban bámulatos az a lázas buzgalom, mit erkölcsi és anyagi helyzetük jobbátétele végett társadalmunk osztályai kifejtének. Tagadhatatlan, hogy az általános tisztogatást, javítást czélzó eszmeáramlat elől bizonyos mértékben mi sem térünk ki, sőt ami az oktatásügyet illeti, nagyon bőven kivettük részünket; egyéni érdekeink iránt azonban oly közönyt, oly gerinczetlenséget tanúsítottunk, minőt a tisztviselői kar egyik árnyalata sem. Ha tettünk is valamit magunk irányában, cselekvésünk csaknem mindenkor nélkülözötte a kellő nyíltságot, őszinteséget. Szerkesztünk történeti hísséggel egy memorandumot, mely nemcsak sérelmeinket és kérelmeinket, hanem az oktatásügygyel kapcsolatos dolgok komplexumát s az egységesítés tarthatatlanságának bizonyítását is teljes leplezetlenséggel foglalja magába. Ezt az iratot nyomassuk ki, küldjük meg a napi sajtónak, a parlamentnek s vigyük el miniszterükhöz és kérjük meg tőlük, hogy legalább 10 percet szenteljen ügyünknek. Én hiszem, hogy ez a 10 perc fényesen igazolná bennünket s ha úgy lenne, gróf Apponyinak első és legszebb szobrát siketnéma szobrász farnagná és mi volnánk azok, kik azt legelőbb szörnánk virágokkal tele.

A füzet egyéb közleményei: Emlébeszéd Cházár Andrásról, Gácsér Józseftől. Igeragozási táblák, Borbély Sándortól. Az alkalmosságokról Scholtz Lajos elmés tapasztalatokat fűz össze. Szakorvosi vizsgálatok a siketnémák váci kir. orsz. nek elemeikre való felbontása és a némák beszédre való tanításának művészete című munkáját Adler Simon fordításában.

SAKK.

Rovatvezető: Gajdos János.

136. számú játszma.

Játszották az oszteni mesterversenyben 1907. május 24-én.

Spanyol játék.

Világos	Sötét
Duras	Dr. Bernstein
1. e2—e4	e7—e5
2. Hg1—f3	Hb8—c6
3. Ff1—b5	Hg8—f6
4. d2—d3

Jobb az elsánczolás; a tett lépés után sötét kényelmesen bontakozik, míg világosnak inkább defenzív játéka marad.

4.	d7—d6
5. h2—h3	g7—g6
6. Hb1—c3	Ff8—g7
7. Fc1—g5
.....
7.	h7—h6
8. Fg5—e3	0—0
9. Vd1—d2	Kg8—h7
10. g2—g4

Ezzel csakis sötétet négyzetű 36 lépésre. Helyesebb volna 7. Fe1—e3 s utána Vd1—d2.

Világos támadásra törekszik, de sötét ügyesen védekezik ellene.

10. Hf6—g8

11. 0—0

Rövid elsánczolásra előnyösen jöhetne 11. f7—f5.

11.	Hc6—d4!
12. Fe3×d4	e5×d4
13. Hc3—e2	c7—c6
14. Fb5—c4	b7—b5
15. Fc4—b3	a7—a5
16. a2—a4

Valamivel jobb volt 16. a2—a3; sötét most vezérszárnyon előnybe jön.

16. Vd8—b6

17. Bd1—g1

18. h3—h4

Világos nem cserélheti a futárt, mert vezérszárnya teljesen védtelen maradna.

18.	Hg8—e7
19. He2—f4	Fe6×b3
20. c2×b3	Ff8—b8!
21. h4—h5	g6—g5
22. H f4—h3	b5×a4
23. b3×a4	Ba8—a7
24. Hf3×g5†

Világosnak nem sikerülvén a király-szárny ellen intézett támadása, a vezérszárnyra pedig nem sok sulyt helyezvén, most látja, hogy sokkal rosszabbul áll és utolsó kísérletképen most kétségbeesetten áldoz.

24.	h6×g5
25. Hh3×g5†	Kh7—g8
26. h5—h6	Fg7—h8
27. Bg1—g3	Hf7—g6
28. Bg3—f3	Hg6—e5
29. Hg5—e6

Csinos kombináció, de nem kielégítő.

29. f7×e6

Természetesen 29. He5×f3 nem történt, mivel arra érdekes mátt következnék.

30. h6—h7†	Ba7×h7
31. Bh1×h7	Kg8×h7
32. Bf3—h3†	Kh7—g8
33. f2—f4	He5—g6
34. f4—f5	Hg6—f4
35. Bh3—f3

Világos állása reménytelen.

35.	Fh8—e5
36. Kc1—b1	c6—c5
37. f5—f6	c5—c4
38. f6—f7†	Kg8×f7
39. Vd2—h2	Kf7—g8
40. Bf3—f2	Hf4—e2

Földaja.

Sakk-üzenetek.

Többeknek. Rovatvezetőnk néhány hétig távol lévén, csak most intézheti el az időközben beérkezett leveleket.

K. J. Budapest. Amennyire lehetséges, kívánságának készséggel eleget teszünk. Szeretnők azonban, ha volna szíves közelebbről is felvilágosítani.

Cs. István Székesfehérvár. Levél megy hamarosan.

IRODALOM.

Uj idők. Ezen a héten az Uj idők Donáth és Bezerédi pompás siremlékeit reprodukálja és azonkívül egy sor modern, művészi és egyszerű sir képét is. A szövegben Lovik Károly derűs, humoros regénye folyik, cikket és novellát írt Gárdonyi, Krudy Herceg Ferencz, Lyka Károly, verset Erdős Rerée. Rendkívül érdekes cikksorozatot kezd e számban az Uj idők: közli Borghese herceg utitársának, Barzinának a naplóját, amelyet a Peking—párisi automobil-útján írt. E rendkívül érdekes utirajz 14 nyelven fog megjelenni: az Uj Idők közlése valamennyit megelőzi. Az Uj Idők előfizetési ára negyedévre 4 kor.

Az ethikai megismerés természete. Talán egy filozófiai tudományban sem használunk még ma is annyi félig, vagy rosszul átgondolt alapfogalmat, mint az ethikában, ahol a problémák — éppen ezért — legkevésbé világosan vannak kijelölve és szíjjel-választva. Paule r Ákos műve ezt az ismeret-elméleti alapvetést közvetíti, gondosan elemezve az ethikai ismerés természetét, ennek hiányára vezetve vissza az ethikai kutatás eddigi sikertelenségét. A filozófiai irodalmunkra határozott nyereségnek tekinthető, nagy tudással és mégis vonzóan megírt munkát a Franklin-Társulat adta ki; ára 4 korona.

A bakteriumok, a dezinficiáló módszerek és a szerumterápia. Ilyen czímmel dr. Baláz s István budapesti állami főgimn. r. tanár tollából igen érdemes, modern munka jelent meg Lampel kiadásában. Ezek a modern ismeretek, amelyeket csak a legutóbbi két évtized kutatásai hoztak napvilágra, minden intelligens embert, tanulót, felnőttet egyaránt érdekelnek. A munka ára 1 korona és minden könyvtárnál kapható.

Gőzekéket

a legkülönfélébb szerkezetekben, kisebb és nagyobb gazdaságok, szövetkezetek és bérszántási vállalkozók részére, a legjobb kivitelben és kedvező fizetési feltételek mellett szállítanak

John Fowler & Co.,

Budapest—Kelenföld.

Üzletünket ez év végével **teljesen felosztjuk,** miért is a rendes

KARÁCSONYI OCCASIO

eladásokat már most megkezdjük. Ezen rendkívüli alkalomra a nagyérdemű közönség szíves figyelmét felhívjuk.

Kollarits Józ. és Fiai

cs. és kir. udvari szállítók
IV., Váci-utca 32. szám.

Titkos betegségek

szakorvos

Dr. Kajdacsy József

v. cs. és k. ezredorvos és v. kórházi főorvos.
Rendel. d. e. 9-4-ig, este 7-8-ig.
Lakik: október 22-től
Budapest, VIII., József-körút 2.
Levél útján is biztos gyógyszer.

Rézbutor, Vas-szoba gyermekkosci

gyártmányaink modern, svájcerü kivitelben városi üzletünkben kiállítva megtekinthetők. Eladás jutányos árak mellett. Árjegyzéket ingyen és bérmentve küld

PAPAI ES RÁTHAR

gyermekkosci-, vas- és rézbutor-gyár 7557.
Budapest, VI., Andrassy-ut 2. (Fonciére palota).

Különleges vállalat keményítő-gyárak

berendezésére és átalakítására
W. H. Uhland
k. f. sz.
Leipzig-G.
Szállítmindentféle gépeket és készülékeket a teljes és keményítő-iparhoz saját kitaláló szerkezetben és olcsó árakon.
— Prospektus ingyen.

DÓSA KÁROLY

első budapesti ablak és lakástisztítási vállalata
Budapest, VII., István-tér 16. sz.
Elvállal minden e szakba vágó munkákat, ugymint adóbeosztást, ablaktisztítást, férgment esítést stb. legolcsóbban és teljesen megbízható eredménnyel.

Magyarnak Pécsi Németnek Bécsi

Ne küldjük pénzünket külföldre.
Kockázat kizárva. Nem tetsző árut kicseréljük vagy a pénzt adom vissza. — Csak általam szabályozott, kipróbált órákat szállítok.
Legnagyobb rektári legolcsóbb árak!

«Korlos» ébresztő óra külön szorozattal, 1 haranggal	K 8.-
Dupla csengős	» 4.-
Ejzel világító számlappal, 1 haranggal	» 4.-
Vasutas ébresztő, legjobb minőségben	» 5.-
Toronyharang ébresztő óra, kollektív csengésű fali óra	» 7.-

•• Osztrák vagy cseh áru 1 koronával olcsóbb. ••
Megrendelés legelőszérűbb postautalványon eszközölni.
Kl ezen lapra hivatkozok, megkapja 3000 ábrájú árjegyzékemet ingyen és bérmentve.

Schönwald Imre órásmester és Pécsi ékszergyáros

6 évi jótállással 6

ÓRÁK

arany- és ezüst-láncok, ÉKSZEREK
OSEKELY RÉSZLET- ÉS FIZETÉSRE.
KOCH J.
BUDAPEST, IX., FERENCZ-KÖRUT 41. SZ.

Képes árjegyzék ingyen. Csekély részletfizetésre.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalba.

1902. 1903. 1904. években 18 első díjat kaptunk
KALLAI LAJOS motorgyára
BUDAPEST, VI., Gyár-utca 28. szám.
(Régi házszám VI., Gyár-utca 50. szám.)
Teljes jótállás kitűnő oszplésért!

KALLAI LAJOS-féle hirtelen villamos benzinkok mobil eszplőkészletek, melyek gépész nélkül bírták át a könnyen szemben tarthatók, legjobban ajánlatok.
GOZGÉPEK BECSEKÉLTETNEK.

Ezen motorok több 100 példányban kitűnően működnek az ország minden részében. Többek között: Kozma József Kadarkút, Somogy megye. Tóth Péter bagli földbíró okos, Csantavér. B. B.-m. G. Biró József földbíró okos, Cségyéd, Pest megye. Olcsó árak részlete. Árjegyzék ingyen.

Orgona-harmoniumok

mindkét rendszer szerint, legolcsóbban szállítanak

Pajkr Rezső és Tsa

Budapest, X., Delejt-utca 11/II.
(Tiszviselő-telep.)

Pédalos harmoniumok pontos orgona méretekkel.
Bérmentes szállítás az utolsó vasúti állomásig. Tanároknak és lelkészeknek külön szállítási engedély.

Árjegyzék ingyen és bérmentve. Részletfizetés engedélyezve.

GUMMI!

Valódi francia és amerikai óvó különlegességek eredeti csomagolásban.

Orvosi ajánlással feltétlen bízzon Gummi és kalbolyag. Árak: tiszteletként k. 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14. Néi évszáz, Pessarium, calcium. Mensinga tanár szerint, k. 8-6.

Ujj Anté vaginal spray! a legbiztosabb a legényalacsonyabb női különlegesség. Ára k. 15. Irrigátor, sebcsökkentő, hideg stb. gyári árak mellett.

Kérje ingyen és bérmentve legjobb árjegyzékemet, sárt bérmentve utoktatás mellett.

KELETI J. orvos-sebészeti mű-

Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17.
(A magy. kir. őpostá mellett.) Alapítva 1878.

ABBAZIA GRAND HOTEL BRISTOL

Újnan épült, minden kényelemmel berendezett, elsőrangú fényes szálloda. Nagyterű szobák, lift, központi fűtés, villamos világítás, telefon, melegvíz-vezeték stb. A délke és keletre nyíló összes szobák erkélyvel ellátva. Kívénál ékező, olvasó- és zenetermek. Pompás klatás a Quarnero egész vidékre.

A Bristol-szálloda igazgatója
RUDOVITS W.
tulajdonos.

Csekély havi részletfizetésre

HEGEDÜK

elsőrangú gyártmányok mester hegedük után készíve, brácsák és csellók stb.

Önműködő és forgatható hangszerek

Valódi Párisi Színházi látcsövek.

Feltele mérsékelt árakon.

OSZITERÁK

mindenféle rendszerben és kivitelben Mandolinok, gitárok, harmonikák, legkülönbözőbb árakon

GRAMMOFONOK

melyek nek legkiválóbb minőségűt tartalmazó munkák. Döntő lényeges tartos hangszerekben. Phonográfok 10-15-től feljebb.

AUFRECHT és GOLDSCHMIED

Budapest, VI. kerület, Andrassy-ut 17. szám.

Teljesen új ipar...
SCH...
BUDAPEST Fővárosi Hivatala
Szab...
HA...
24 pasz...
Fővárosi Hivatala
Ingye...

ÉVŐESZKÖZÖK

EZÜSTBŐL és ALPACCA EZÜSTBŐL,
DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK
A LEGELŐNYÖSEBEN

POLGÁR KÁLMÁN

EKSZERTELEPÉN
BUDAPEST, VII. Erzsébet-körút 29.sz.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDITOK.
ARJEDYZÉK 2000°RAJZTAL BÉRMENTVE KÜLDETEM.

Zongorakészítők Első Productiv szövetezete

Főraktár és kölcsönző-intézet
Bpest, IV., Kristóf-ír 7.
Igazgató: Cecelius János.
Központi igazgató Koschut W.

SZABADALMAKAT

védjegyeket és mintaoltalmat
megszerez a
Szabadalmakat Értékesítő Vállalat
PASZTOR (bej. czég)
BUDAPEST, VII. kerület, Erzsébet-körút 17. szám.
Főhivatalos díjtalan. 25576 TELEFON 24-20.

HA FÁJ A FEJE,

24 pasz-
tillat tar-
talmazó
doboz 1 kor-
20 fill.

netőlerészék hanem használják arccal
Beretvás-féle MIGRAIN-pasztilát
Minden
gyógyszer-
tárban és
tropicában
kapható!

Börök-
Beretvás Tamás gyógy-
szertésnél Kispst, Békóort
utca 3.
Egyen postal szállítás 3 doboz rendelésnél.

Eredeti Meldinger

kályhák és
Caloriferek

cserepével való
burkolásra v.
befalazásra

Eisler és Vörtes, Budapest

kályhagyára
Andrássy-ut 41.
Eszelhető részek minden
negyedében.

Telefon
16-12

Teljes közlemliberendezések

valamint egyes alkatrészek. Gyűjtemény, valamint Kollor-
randiszterben

IPAR- és MEZEI VASUTAK

m. p. alnak, kocsik, vágók, v. kocsik, kecsi-vasútkabcsók stb.

Motorok és lokomobilok

benzín-, gáz- és gőzüzemre. Garancia mellett felszerelve.

Malmi és téglagyári cikkek

valamint szerszámok, szerszámok, vas- és gépszakmabeli cikkek
használt és új állapotban kiválóan előnyösen beszerezhető

SCHLESINGER ALAJOS-nál

BUDAPEST, V. VÁCI-KÖRÚT 30. SZÁM.

Elsőrendű uri-szabó üzlet

Kizárólag mérték szerin
Oszti zakkó öltöny
Raglán v. téli-kabát
40 és 50 kor.-ért
Dus választék bel- és
külföldi szövetekben.

El készítenek fedő ruha-
szükségletét a mai előíranga
kivételkénél, felét az árnak
megtakaríthatja.

Mechlovits és Fái

törv. bej. uri szabók,
Budapest,
V., Váci-körút 76.

BERETVÁS-FÉLE MIGRAIN

makacsabb heveny és idült folyásánál befektetendő
nőkül legbiztosabb gyógyszernek a

SANID TOKOCSKÁK

bizonyított. Egy doboz (100 Iszdaos) használattal utasítás
6 korona utánvéttel meg lehet. Kérdő gyűjtemény és impot-nálának
egyedül biztos szer a híres dr. TIBIKO-féle erólabdacsok.
Egy üveg ára 10 korona, küld a

„MAGYAR KIRÁLY” Gyógyszerár, Budapest,
V., Harokkót-utca 2/a.

BIZTOS

gyógyulást keresőknek
kik bármily

nemi betegségekben szenvednek

mint húgyvese és hólyagbeteg, húgyveszűkületek, vizeleté vára-
rok, éjjeli magömlések, sebök és bujakoros hámlások (syphi-
lis), az önfertőzés utóhatásként fellépő ideggyógy, korai férfi
erő elgyengülés, bármily békületes stb. nőknél fehérvérnyás
menü bűnök, alacsony, gyors és gybkoren gyógyulásra szolgáló
ruha tudományos és lelkiismeretes győgyászójánál
tövsz legjobban ajánljuk

Dr. Garai Antal

v. cs. és kir. osztály főorvos országos híró és a legújabb 20
éva fennálló rendelt intézetét

Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 24. sz.
Tendelés naponta 10-4-ig és 7-8-ig este. Idült húgyvese és hó-
lyag beteg vizsgálata villamos húgyvese-útkör segítségével.
Védőkép levelekre kimerülő választ és szakértői tanácsot nyu-
nok, gyógyszerrel gondoskodva lesz. Titoktartás biztosítva.

Nőknek külön váróterem.

Miért

közkedvelt

Diana-arckrém

és

Diana-szappan

bőrápoló- és szépitő-szer?

- Mert: Nagyon kellemes és bájos illata van.
- Mert: A szépségét állandósítja — 60 évig.
- Mert: El van ismerve, hogy a kézápolás, kéz-
fehérités, kézfinomítás el sem képzelhető
ezek nélkül.
- Mert: A fényes arcbőr és izzadt kéz azonnal
megszüntethető.
- Mert: Minden nő és férfi egyaránt szép akar
lenni.
- Mert: Az összes pattanásokat — legkisebbtől
legnagyobbig — teljesen elszáritja.
- Mert: Megakadályozza a tavaszi szeplők látha-
tóságát.
- Mert: A hidegtől s szélől kifújtt, vörös és érces
arcot és kezeket fehérré és puhává va-
rázsolja.
- Mert: A piros és rezes orrt eltünteti.
- Mert: Az arcon előforduló apró, igen finom
pirosas-kék ereket is eltünteti.

BIZONYÍTVANY! Alólirott ezennel bizonyítom,
hogy az Erényi Béla or. gyógyszerész, budapesti
lakostól bemutatott DIANA-szappant, DIANA-arc-
krémét, megvizsgálva, azokban fémmérgeket, maróha-
tása vagy külső használatkor ártalmas egyéb anyago-
kat nem találtam, miért is nevezett szépitő-bőr- és haj-
ápoló szerek ártalmatlanok és így használatuk ellen
bífogás nem emelhető.

- Egy üveg-tégely Diana-arc-
krém nappali használatra **75** krajcár.
- Egy üveg-tégely Diana-arc-
krém éjjeli használatra **75** krajcár.
- Egy eredeti Diana-szappan **75** krajcár.

Egyedül készítő:

Erényi Béla gyógyszerész

Budapest, Károly-körút 5.
(Postal megrendelések utánvételrel eszközölőinek.)

PÉNZSZEKRENYEK
GELLÉRI ÉS SCHULLER CZÉGNÉL
BUDAPEST, IX., RAKOS-U. 4.

GYARTANAK: TŰZ- ÉS BETÖRÉSMENTES PÉNZSZEKRENYEKET, KÖNYV- ÉS OKMÁNSZEKRENYEKET, ANYAKÖNYVI SZEKRENYEKET, PÁNCZÉLSZEKRENYEKET ÉS PÁNCZÉLSZOBÁKAT LEGJOBB KIVITELBEN.

Allandó nagy raktár. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

BUTOR DUS VÁLASZTÉKBAN A LEGJOBB SZERŐBTŐL A LEGFINOMABB ÉS LEGTÁRSASÁBB KIVITELIG RENDKIVÜLI OLCSÓN KAPHATÓ
EHRENTREU TESTVÉREK-NÉL
 BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 17. (ANDRÁSSY-UTSÁGOK) TÁRSASÁG ARJEGYZÉK INGYEN. TELEFON 82-27

Rizike
 salátagomba 5 kilós postahordó 6 koronáért. Veres-áfonya cukorba befőzve 5 kilós üvegkosár 6 koronáért. Meleghy Aladár, Kassa.

GRAND PRIX PARISI VILÁGKIÁLLÍTÁS 1900.
KWIZDA-FLUID
 Kigyó-védjegy.
(TURISTA-FLUID)
 Régióta kiállónak elismert illatos bodörzslés az izmok és inak erősítője. Erősítő és erőmegújítás céljából használják az összes turisták, kétékpárosok és lovagló turák után.
Ára 1 egész kor. 2.-, fél üveg kor. 1.20.
KWIZDA-flu FLUID
 VALÓDI A GYÓGYTÁRSASÁG KAPHATÓ.
 Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. küldetik.
 Főraktár: **TOROK JOZSEF** gyógyszerésznél.
 BUDAPEST, Király-utca 12. sz. és Andrassy-ut 20

BERLINI VIKTORIA
 Általános Biztosító Részvény-Társaság. Alapítatott: 1853. évben

Biztosítási állomány 1906. december 31-én	1.646.205.807 kor
Összvetőny 1906. december 31-én	715.487.898
Bevétel az 1906. évben	146.055.961
Nyeremény az 1906. évben	80.900.048

Különös előnyök:
 Megtámadhatatlanság: A kötvény egy évi fennállás után sommi féle alapon sem támadható meg.
 Parhaj vagy üngyilkosság: Az első évben a teljes díjtartalék és ez után az egész biztosítási összeg fizetetik ki halálesetben.
 Világkönyv: Kezdetől fogva tartózkodás és utazás az egész földön pótlék nélkül megengedve.
 A biztosítás megszűnésének kizárása: Három évi fennállás után a biztosítás nem válhat érvénytelenné.
 Legmagasabb kölcsön- és visszavásárlási érték három évi fennállás után.
 Megszűnt biztosítások érvénybe helyezése 6 hónapon belül orvosi vizsgálat nélkül eszközölhető.
 Háborúbiztosítás teljesen költségmentesen.
 Nyereményrészesedés: A tiszta nyereség 90%-a a biztosítotaknak szavatoltatik. Az 1906. évi a biztosítotaknak a nyereség 93%-a, azaz 28.752.229 korona utaltatott át mint nyereségrész. — Már 1878 óta egy az összegbejelölések 80%-ával emelkedő nyereségrész fizetetik.
 Példa: 10.000 koronára szóló megélés és halál esetére 25 évi időtartammal kötött biztosítás egy 80 éves egyén részére összesen 6000.— koronába kerül.
 Rövid, világos biztosítási feltételek, fenntartások nélkül. Ügyes képviselők alkalmaztatnak
Igazgatóság Magyarország és a Keleti országok részére.
 Budapest, V. ker., Széchenyi-utca 1. szám

A MÜLLER J. L.-féle
Kalipthos
 LEGJOBB FOGPEP

Az egész országban mindenütt kapható

felülmúlhatatlan, a fogak kar félépítési és épen tartója. Kis tubus 50 fillér, nagy 1 koronára

MÜLLER J. L.
 2. sz. utca, száraz száraz
 Budapest, Király-utca 12. sz.
 Kapható

A gyermekek kedvencz játéka!
Hogy egész kényelmesen
 a helyes játékot kiválaszthassuk, már mostan kérjük Richter F. Ad. és Tsa, csász. és kir. udv. és kam. szállítótól Bécs, I. Operngasse 16. egy levelező-lapon az új árjegyzéknek bérmentes beküldését a

Horgony-Kőépítőszekekrényekről
 és egyéb tanulságos játékokról.

A számos ábrával ellátott árjegyzék mindegyik szekekrény tartalmáról és az elmes kiegészítésekről felvilágosítást ad, mely kiegészítések által minden egyes Horgony-Kőépítőszekekrény tervszerűleg nagyobbítható.

Gőzeke-, BÁRDI.
 kocsi-ud-, Spritzbogen-, kézi-, udvari- és asztali-
Acetylen-lámpák
Bárdi József
 RÉSZVÉNYTÁRSASÁGNÁL,
 Budapest, VI., Mozsár-u. 9.
 (Fővárosi Orfeum mellett)
 Árjegyzék ingyen és bérmentve.

AGRARIA

Kérje minden gazda az összes

Gazdasági gépek árjegyzékét

Levélezim.

AGRARIA
 Budapest, Váci-ut 2. sz.

AGRARIA

ekék, vetőgépek, gőzcseglők, motorok stb.-ről.

KISS SZERENCSEJE NAGY

HOGY HÍVJÁK?

Központ: IV. ker., KOSSUTH LAJOS-utca 13. szám.

A SOK NAGY NYEREMÉNY melyet t. vevőinknek az utolsó hetekben szerencsés bankházunk kifizetett, ismét tanuskodik arról, hogy mily előnyös, ha osztálysorsjegyeket KISS-nél vásárolunk, mert KISS szerencsésége NAGY!

A legközelebb kezdődő XXI. sorsjáték I. osztályához különös gondal válogattuk össze az alábbi szerencsesorsjegyeket. Neve mellett mindenki megtalálja azt a sorsjegyet, melyet a sors neki szánt, hogy boldogságát megállapíthassa.

Rendelje meg a neve mellett álló sorsjegyet azonnal

Kiss Károly és Társa

bankházában, Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 13. és Önnek szerencsésége lesz, mert

KISS szerencsésége NAGY!

Table listing names and numbers for the lottery draw, including Abel, Abrahám, Adám, Adél, Adolár, Adolf, Adorján, Adrián, Adriene, Agátha, Agost, Agoston, Agnes, Akos, Aladár, Alajos, Alban, Albert, Albin, Albrecht, Alfonz, Alfréd, Alicze, Amália, Ambrus, Andor, András, Angelika, Anna, Antal, Anton, Antonia, Aranka, Arisztid, Armand, Armin, Arnold, Aron, Árpád, Árhur, Arven, Attila, Augusztá, Aurél, Aurélia, Balázs, Bálint, Baktázár, B. ndi, Barbara, Barnabás, Bella, Béla, Bencke, Benedek, Benjamin, Benő, Bernát, Berta, Bertalan, Bertold, Bertram, Biri, Blanka, Bódog, Bogdán, Boldizsár, Bonifác, Borbála, Boriska, Böske, Brigitta, Camilla, Carolna, Cecília, Cézár, Círil, Clementin, Constant, Córa, Cornélia, Cristian, Dániel, Dávid, Demeter, Demjén, Dénes, Dezső, Domokos, Donáth, Dóra, Dorottya, Dóme, Dömötör, Eberhard, Edith, Ede, Eduard, Edwin, Elek, Eleazar, Elemér, Eleanora, Eliás, Ella, Elvira, Elza, Emanuel, Emil, Emilia, Emma, Emőd, Endre, Erasmus, Erna, Ernő, Ernesztin, Ernő, Ervin, Erzsébet, Eszter, Etel, Eufrozina, Eugenia, Eva, Ezsaiás, Fábrián, Fanni, Farkas, Felícia, Félix, Ferdinánd, Ferenc, Flóra, Flórián, Flóris, Fodor, Franciska, Frida, Fridrika, Frigyes, Fülöp, Gábor, Gábrriel, Gábrriele, Gáspár, Gebhard, Gedeon, Gellért, Gergely, Gerud, Géza, Gida, Gilbert, Gizella, Helén, Gottfrid, Guidó, Gusztáv, Gyárfás, György, Györgyik, Győző, Gyula, Gyuri, Habakuk, Hajnalka, Hedvig, Heléna, Henrik, Hermann, Henriette, Hermina, Hilda, Hubert, Hugó, Humbert, Ibolyka, Ida, Ignác, Ilka, Illés, Ilma, Ilona, Imre, Ipoly, Ince, Irén, Irma, István, Iván, Ivor, Izabella, Izidor, Izor, Izák, Izsó, Jakab, Janka, János, Jenő, Joachim, Johanna, Jolán, Jónás, Jónathán, Jordán, Józsa, József, Judán, Judith, Julia, Juliska, Jusztina, Jut-a, Kajetán, Kálmán, Károl, Karolin, Károly, Katalin, Katarina, Kázmér, Kelemen, Keresztély, Klára, Klódd, Kolozs, Konrád, Konstant, Kornél, Kornélia, Kristóf, Krisztián, Krisztina, Lajos, László, Leonora, Leopold, Lidia, Lina, Lipót, Lívia, Lorenc, Lórán, Lothar, Lőrinc, Lucia, Lucian, Ludmilla, Ludwig, Lujza, Lukács, Lukrécia, Magda, Magdolna, Malvina, Manfred, Manó, Marcel, Margit, Mária, Mariska, Má k, Márkus, Mátyás, Martini, Márton, Máté, Matild, Mátyás, Maxim, Melánia, Melinda, Melitta, Menyhért, Mici, Mihály, Miklós, Miksa, Milán, Mór, Mór, Móric, Mózes, Néci, Nándor, Nancisz, Natália, Nándor, Nelli, Neszti, Netti, Nina, Norbert, Oktavius, Olga, Olivér, Olympia, Orbán, Oszkár, Othello, Othmár, Ottilia, Ottó, Ottokár, Ödön, Órszi, Pál, Paula, Paulin, Pepi, Péter, Piroska, Pista, Pongrác, Rachel, Rafáel, Regina, René, Rezső, Richárd, Róbert, Rokus, Roland, Román, Romeo, Róza, Rozália, Rozina, Rózsika, Rudolf, Salamon, Sámson, Samu, Sámuel, Sándor, Sári, Sarolta, Sebestyén, Simon, Soma, Stelánia, Szabolcs, Szaniszló, Szalvátor, Szerafin, Szeréna, Szidónia, Szigfried, Szilárd, Taksony, Tamás, Tasziló, Tekla, Teofil, Teodor, Tercsi, Teréz, Terka, Tibor, Tihamér, Tinka, Titusz, Tivadár, Timon, Tódor, Ulrik, Urbán, Valentin, Valér, Valéria, Vazul, Vencel, Vendel, Verona, Vidor, Viktor, Viktoria, Vilma, Vilmos, Vince, Virgil, Walter, Wilhelmín, Wladimir, Wolfram, Zachariás, Zádor, Zoltán, Zseni, Zsigmond, Zsófia, Zsuzsanna, Xavér

A szíves megrendeléseket postafordultával kérjük, hogy a kívánt számot időközben el ne adjuk!

Kiss Károly és Társa

Központ: Kossuth Lajos-utca 13. Fióküzletek: Erzsébet-körút 22. sz. Váci-körút 5. szám.

A magyar királyi szabadalmazott osztálysorsjáték főelárusító helye.

A XXI. sorsjáték első osztályának húzása május

november 21 és 23-án lesz.

Fiók-üzlet:

Erzsébet-körút

22. szám.

Tessék kivágni és címünkre beküldeni

MEGRENDELÉS

KISS KAROLY és TARSÁ BANKHAZA Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 13.

Szíveskedjek nekem a XXI. sorsjáték I. osztályára a... sorsjegyet, hivatalos tervet és húzás után hivatalos nyereményjegyzéket küldeni.

A sorsjegy ára (mellékelve bélyegekben küldöm. (A meg nem felelő módot egyidejűleg postautalványon küldöm) (szíveskedjenek átadni.)

Pontos cím: Név: Lakhely, utca, házszám: Utolsó posta, irány

Az I. osztályú sorsjegyek árai

- Egy nyolczad K 1.50 Egy negyed K 3.- Egy fél K. 6.- Egy egész K. 12.-

Fiók-üzlet:

Váci körút

5. szám.

Magyar királyi szabadalmazott osztálysorsjáték

Játékterv a XXI. sorsjátékhoz.

125.000 sorsjegy, 62.500 nyeremény.

Első osztály <i>Betét 12 korona</i> Huzás: 1907. nov. 21. és 23.		Második osztály <i>Betét 20 korona</i> Huzás: 1907. decz. 17., 18. és 19.		Harmadik osztály <i>Betét 32 korona</i> Huzás: 1908. jan. 14., 15. és 16.		Hatodik osztály <i>Betét 24 korona</i> Huzás: 1908. márczius 24-től április 23-ig.																																																																																																																																																				
<table border="1"> <thead> <tr> <th>Nyeremény</th> <th>Korona</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>1^a</td><td>60000</td></tr> <tr><td>1^a</td><td>20000</td></tr> <tr><td>1^a</td><td>15000</td></tr> <tr><td>1^a</td><td>10000</td></tr> <tr><td>1^a</td><td>5000</td></tr> <tr><td>4^a</td><td>2000 8000</td></tr> <tr><td>6^a</td><td>1000 6000</td></tr> <tr><td>10^a</td><td>500 5000</td></tr> <tr><td>35^a</td><td>300 10500</td></tr> <tr><td>115^a</td><td>100 11500</td></tr> <tr><td>3825^a</td><td>40 153000</td></tr> <tr><td colspan="2">1000 nyer. K 304000</td></tr> </tbody> </table>		Nyeremény	Korona	1 ^a	60000	1 ^a	20000	1 ^a	15000	1 ^a	10000	1 ^a	5000	4 ^a	2000 8000	6 ^a	1000 6000	10 ^a	500 5000	35 ^a	300 10500	115 ^a	100 11500	3825 ^a	40 153000	1000 nyer. K 304000		<table border="1"> <thead> <tr> <th>Nyeremény</th> <th>Korona</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>1^a</td><td>70000</td></tr> <tr><td>1^a</td><td>25000</td></tr> <tr><td>1^a</td><td>20000</td></tr> <tr><td>1^a</td><td>15000</td></tr> <tr><td>1^a</td><td>10000</td></tr> <tr><td>4^a</td><td>3000 12000</td></tr> <tr><td>6^a</td><td>2000 12000</td></tr> <tr><td>10^a</td><td>1000 10000</td></tr> <tr><td>20^a</td><td>500 10000</td></tr> <tr><td>130^a</td><td>300 39000</td></tr> <tr><td>4825^a</td><td>80 386000</td></tr> <tr><td colspan="2">5000 nyer. K 609000</td></tr> </tbody> </table>		Nyeremény	Korona	1 ^a	70000	1 ^a	25000	1 ^a	20000	1 ^a	15000	1 ^a	10000	4 ^a	3000 12000	6 ^a	2000 12000	10 ^a	1000 10000	20 ^a	500 10000	130 ^a	300 39000	4825 ^a	80 386000	5000 nyer. K 609000		<table border="1"> <thead> <tr> <th>Nyeremény</th> <th>Korona</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>1^a</td><td>80000</td></tr> <tr><td>1^a</td><td>30000</td></tr> <tr><td>1^a</td><td>25000</td></tr> <tr><td>1^a</td><td>20000</td></tr> <tr><td>1^a</td><td>15000</td></tr> <tr><td>4^a</td><td>10000 40000</td></tr> <tr><td>6^a</td><td>3000 18000</td></tr> <tr><td>10^a</td><td>2000 20000</td></tr> <tr><td>15^a</td><td>1000 15000</td></tr> <tr><td>135^a</td><td>500 67500</td></tr> <tr><td>5325^a</td><td>130 692250</td></tr> <tr><td colspan="2">5500 nyer. K 1022750</td></tr> </tbody> </table>		Nyeremény	Korona	1 ^a	80000	1 ^a	30000	1 ^a	25000	1 ^a	20000	1 ^a	15000	4 ^a	10000 40000	6 ^a	3000 18000	10 ^a	2000 20000	15 ^a	1000 15000	135 ^a	500 67500	5325 ^a	130 692250	5500 nyer. K 1022750		<p>Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben 1.000.000 Egy millió korona.</p> <table border="1"> <tbody> <tr><td>1^a</td><td>Jutal. K 600000</td><td>600000</td></tr> <tr><td>1^a</td><td>nyer. 400000</td><td>400000</td></tr> <tr><td>1^a</td><td>200000</td><td>200000</td></tr> <tr><td>1^a</td><td>100000</td><td>100000</td></tr> <tr><td>1^a</td><td>90000</td><td>90000</td></tr> <tr><td>1^a</td><td>80000</td><td>80000</td></tr> <tr><td>1^a</td><td>70000</td><td>70000</td></tr> <tr><td>1^a</td><td>60000</td><td>60000</td></tr> <tr><td>1^a</td><td>50000</td><td>50000</td></tr> <tr><td>1^a</td><td>40000</td><td>40000</td></tr> <tr><td>1^a</td><td>30000</td><td>60000</td></tr> <tr><td>1^a</td><td>25000</td><td>50000</td></tr> <tr><td>1^a</td><td>20000</td><td>80000</td></tr> <tr><td>1^a</td><td>15000</td><td>120000</td></tr> <tr><td>1^a</td><td>10000</td><td>300000</td></tr> <tr><td>1^a</td><td>5000</td><td>300000</td></tr> <tr><td>1^a</td><td>2000</td><td>870000</td></tr> <tr><td>1^a</td><td>1000</td><td>900000</td></tr> <tr><td>1^a</td><td>500</td><td>600000</td></tr> <tr><td>1^a</td><td>200</td><td>6970000</td></tr> <tr><td colspan="2">34850 nyer. K 37,500</td><td>11.940,000</td></tr> <tr><td colspan="2">5500 nyer. K 1.255,750</td><td></td></tr> <tr><td colspan="2">5000 nyer. K 1.325,500</td><td></td></tr> </tbody> </table>		1 ^a	Jutal. K 600000	600000	1 ^a	nyer. 400000	400000	1 ^a	200000	200000	1 ^a	100000	100000	1 ^a	90000	90000	1 ^a	80000	80000	1 ^a	70000	70000	1 ^a	60000	60000	1 ^a	50000	50000	1 ^a	40000	40000	1 ^a	30000	60000	1 ^a	25000	50000	1 ^a	20000	80000	1 ^a	15000	120000	1 ^a	10000	300000	1 ^a	5000	300000	1 ^a	2000	870000	1 ^a	1000	900000	1 ^a	500	600000	1 ^a	200	6970000	34850 nyer. K 37,500		11.940,000	5500 nyer. K 1.255,750			5000 nyer. K 1.325,500		
Nyeremény	Korona																																																																																																																																																									
1 ^a	60000																																																																																																																																																									
1 ^a	20000																																																																																																																																																									
1 ^a	15000																																																																																																																																																									
1 ^a	10000																																																																																																																																																									
1 ^a	5000																																																																																																																																																									
4 ^a	2000 8000																																																																																																																																																									
6 ^a	1000 6000																																																																																																																																																									
10 ^a	500 5000																																																																																																																																																									
35 ^a	300 10500																																																																																																																																																									
115 ^a	100 11500																																																																																																																																																									
3825 ^a	40 153000																																																																																																																																																									
1000 nyer. K 304000																																																																																																																																																										
Nyeremény	Korona																																																																																																																																																									
1 ^a	70000																																																																																																																																																									
1 ^a	25000																																																																																																																																																									
1 ^a	20000																																																																																																																																																									
1 ^a	15000																																																																																																																																																									
1 ^a	10000																																																																																																																																																									
4 ^a	3000 12000																																																																																																																																																									
6 ^a	2000 12000																																																																																																																																																									
10 ^a	1000 10000																																																																																																																																																									
20 ^a	500 10000																																																																																																																																																									
130 ^a	300 39000																																																																																																																																																									
4825 ^a	80 386000																																																																																																																																																									
5000 nyer. K 609000																																																																																																																																																										
Nyeremény	Korona																																																																																																																																																									
1 ^a	80000																																																																																																																																																									
1 ^a	30000																																																																																																																																																									
1 ^a	25000																																																																																																																																																									
1 ^a	20000																																																																																																																																																									
1 ^a	15000																																																																																																																																																									
4 ^a	10000 40000																																																																																																																																																									
6 ^a	3000 18000																																																																																																																																																									
10 ^a	2000 20000																																																																																																																																																									
15 ^a	1000 15000																																																																																																																																																									
135 ^a	500 67500																																																																																																																																																									
5325 ^a	130 692250																																																																																																																																																									
5500 nyer. K 1022750																																																																																																																																																										
1 ^a	Jutal. K 600000	600000																																																																																																																																																								
1 ^a	nyer. 400000	400000																																																																																																																																																								
1 ^a	200000	200000																																																																																																																																																								
1 ^a	100000	100000																																																																																																																																																								
1 ^a	90000	90000																																																																																																																																																								
1 ^a	80000	80000																																																																																																																																																								
1 ^a	70000	70000																																																																																																																																																								
1 ^a	60000	60000																																																																																																																																																								
1 ^a	50000	50000																																																																																																																																																								
1 ^a	40000	40000																																																																																																																																																								
1 ^a	30000	60000																																																																																																																																																								
1 ^a	25000	50000																																																																																																																																																								
1 ^a	20000	80000																																																																																																																																																								
1 ^a	15000	120000																																																																																																																																																								
1 ^a	10000	300000																																																																																																																																																								
1 ^a	5000	300000																																																																																																																																																								
1 ^a	2000	870000																																																																																																																																																								
1 ^a	1000	900000																																																																																																																																																								
1 ^a	500	600000																																																																																																																																																								
1 ^a	200	6970000																																																																																																																																																								
34850 nyer. K 37,500		11.940,000																																																																																																																																																								
5500 nyer. K 1.255,750																																																																																																																																																										
5000 nyer. K 1.325,500																																																																																																																																																										
<table border="1"> <thead> <tr> <th>Nyeremény</th> <th>Korona</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>1^a</td><td>90000</td></tr> <tr><td>1^a</td><td>40000</td></tr> <tr><td>1^a</td><td>25000</td></tr> <tr><td>1^a</td><td>20000</td></tr> <tr><td>1^a</td><td>15000</td></tr> <tr><td>4^a</td><td>10000 40000</td></tr> <tr><td>6^a</td><td>3000 18000</td></tr> <tr><td>10^a</td><td>2000 20000</td></tr> <tr><td>15^a</td><td>1000 15000</td></tr> <tr><td>135^a</td><td>500 67500</td></tr> <tr><td>5325^a</td><td>170 905250</td></tr> <tr><td colspan="2">5500 nyer. K 1.255,750</td></tr> </tbody> </table>		Nyeremény	Korona	1 ^a	90000	1 ^a	40000	1 ^a	25000	1 ^a	20000	1 ^a	15000	4 ^a	10000 40000	6 ^a	3000 18000	10 ^a	2000 20000	15 ^a	1000 15000	135 ^a	500 67500	5325 ^a	170 905250	5500 nyer. K 1.255,750		<table border="1"> <thead> <tr> <th>Nyeremény</th> <th>Korona</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>1^a</td><td>100000</td></tr> <tr><td>1^a</td><td>40000</td></tr> <tr><td>1^a</td><td>25000</td></tr> <tr><td>1^a</td><td>20000</td></tr> <tr><td>1^a</td><td>15000</td></tr> <tr><td>4^a</td><td>10000 40000</td></tr> <tr><td>6^a</td><td>3000 18000</td></tr> <tr><td>10^a</td><td>2000 20000</td></tr> <tr><td>15^a</td><td>1000 15000</td></tr> <tr><td>135^a</td><td>500 67500</td></tr> <tr><td>4825^a</td><td>200 965000</td></tr> <tr><td colspan="2">5000 nyer. K 1.325,500</td></tr> </tbody> </table>		Nyeremény	Korona	1 ^a	100000	1 ^a	40000	1 ^a	25000	1 ^a	20000	1 ^a	15000	4 ^a	10000 40000	6 ^a	3000 18000	10 ^a	2000 20000	15 ^a	1000 15000	135 ^a	500 67500	4825 ^a	200 965000	5000 nyer. K 1.325,500		<p>A melyk ezen 550 nyeremény közül utolsónak huzatik ki, kapja a jutalmat.</p>																																																																																																		
Nyeremény	Korona																																																																																																																																																									
1 ^a	90000																																																																																																																																																									
1 ^a	40000																																																																																																																																																									
1 ^a	25000																																																																																																																																																									
1 ^a	20000																																																																																																																																																									
1 ^a	15000																																																																																																																																																									
4 ^a	10000 40000																																																																																																																																																									
6 ^a	3000 18000																																																																																																																																																									
10 ^a	2000 20000																																																																																																																																																									
15 ^a	1000 15000																																																																																																																																																									
135 ^a	500 67500																																																																																																																																																									
5325 ^a	170 905250																																																																																																																																																									
5500 nyer. K 1.255,750																																																																																																																																																										
Nyeremény	Korona																																																																																																																																																									
1 ^a	100000																																																																																																																																																									
1 ^a	40000																																																																																																																																																									
1 ^a	25000																																																																																																																																																									
1 ^a	20000																																																																																																																																																									
1 ^a	15000																																																																																																																																																									
4 ^a	10000 40000																																																																																																																																																									
6 ^a	3000 18000																																																																																																																																																									
10 ^a	2000 20000																																																																																																																																																									
15 ^a	1000 15000																																																																																																																																																									
135 ^a	500 67500																																																																																																																																																									
4825 ^a	200 965000																																																																																																																																																									
5000 nyer. K 1.325,500																																																																																																																																																										
<p>Negyedik osztály <i>Betét 40 korona</i> Huzás: 1908. február 11., 12. és 13.</p>		<p>Ötödik osztály <i>Betét 32 korona</i> Huzás: 1908. márczius 3., 4. és 5.</p>																																																																																																																																																								

Szives megrendelések a túloldali szerencseszámokra

KISS KÁROLY és TÁRSA

hazánk legnépszerűbb osztálysorsjáték főelárusító helyéhez intézendők.

Központi iroda: IV., Kossuth Lajos-utca 13. szám.

Fiók-üzletek: VI., Váci-körut 5. sz. és VII., Erzsébet-körut 22. sz.